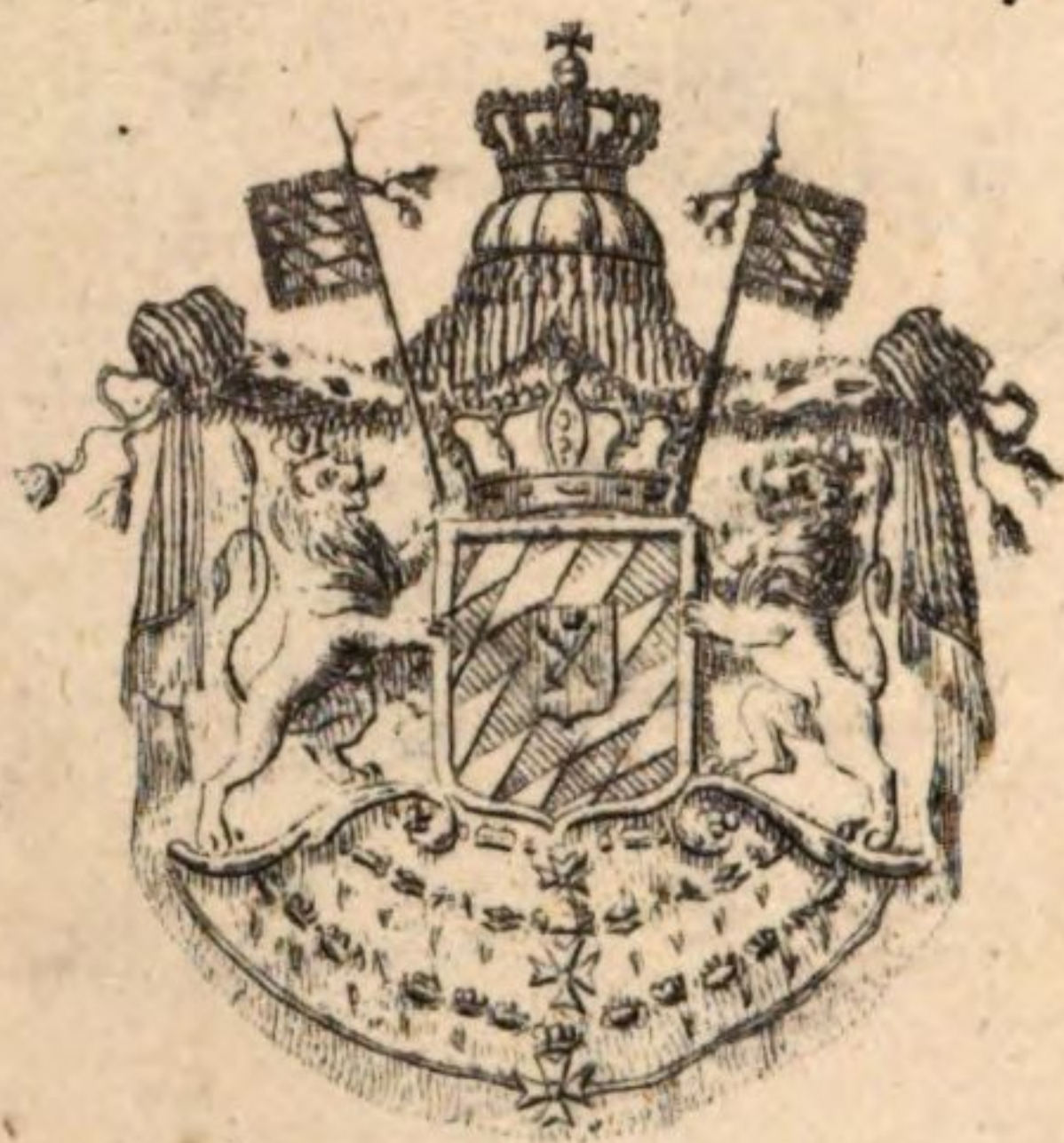

095.
140

Gynesis

**BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.**

DE
S Y N E S I O

PHILOSOPHO,

LIBYÆ PENTAPOLEOS METROPOLITA.

C O M M E N T A T I O,

AUCTORE

ÆMILIO THEODORO CLAUSEN,

THEOLOGIÆ LICENTIATO.

H A F N I Æ.

TYPIS EXCUDEBAT J. D. QUIST.

MDCCCXXI.

CONSPECTUS ARGUMENTI.

SECTIO PRIMA.

ORIGO ET EDUCATIO. — LEGATIO CONSTANTINO- POLITANA.

- § 1. *SYNESIUS* e regia *Battiadarum* stirpe oriundus. — Aetas. — Annus et locus natalis. — Domus et cognatio. — Educatio in urbe Alexandriae sub auspiciis *Hypatiæ* p. 1.
- § 2. Iniqua *Cyrenensium* sors, sæculorum decursu præparata, tempore Synesii culmen attigerat. Constituunt imperatorem *legatione* adire [Delineatur hujus moris indoles et ratio — corona aurea]. Synesius popularium querelas deferendas suscipit p. 8.
- § 3. *Annus* legationis eruitur. — *Aulæ Arcadianæ* facies. Eutropius. Gainas. — Molestiæ Synesio Constantinopoli sustinendæ [Liber *de dono astrolabii ad Pæonium*]. — *Oratio* Synesii coram aula habita — singulare facundiæ animique fortitudinis documentum — cur ad *ann.* 399 trahenda sit, e scriptis ipsius et coævis scriptoribus probabile redditur. — Libri *de providentia*, sub idem tempus exarati, Synesium factionibus politicis addictum evincunt [expulsio Aureliani]. — Fructus legationis p. 16.

SECTIO SECUNDA.

RES PRIVATÆ. STUDIA. RATIONES CIVILES.

- § 4. *Reditus* Synesii in patriam [Cur *ep.* 4ta huc trahenda]. Humilis literarum in Cyrenaica conditio. Quare vinculum familiaritatis cum Alexandrinis religiose a Synesio servatum. Matrimonium Alexandriae initum, e quo tres filii. Iter Atheniense. Testimonium Synesii de Athenis. — Plurimum vitæ tempus in patria consumtum. Merita ipsius de ea ab hostibus defendenda p. 30.
- § 5. *Vita rusticana* mirum in modum Synesio in deliciis. [Res familiares quales haberet.]. Félix animi temperamentum, seriis occupationibus vitæque oblectamentis [inpr. e studio hortensi et venatu capiendis] æque patentis p. 38.
- § 6. Occupationes Synesii *literariæ*. *Otium* philosophiæ Musisque dicatum. Multifaria Synesii *eruditio*. Amor in phi-

losophiam literarum ingenuarum studium non excludit. Duplex genus adversariorum, a quibus studiorum suorum rationem defendere habebat: *Sophistæ* atque *Monachi* [et Cynici]. p. 43.

§ 7. Libri, qui Synesio *philosopho* debentur: 1., *Dio*. Annus hujus libri. Consilium ejus scribendi. De *stylo* et dictione Synesii. 2., *Encomium Calvitii*. Indoles ejus et argumentum. Quo jure Synesius Sophistarum albo adscribatur. 3., *De Somniis*. Indoles ejus et ratio. p. 51.

§ 8. Synesius *epistolographa*. Epistolarum ipsius pretium atque argumentum. Duplex earum classis: altera pars Alexandriam, altera Constantinopolin missa. [De via et ratione, quâ epp. ultra citraque transportabantur]. De *amicis* Synesii, collatis aliorum scriptorum testimoniis: *a.*, *Alexandrini*. Hypatia. — Herculianus. Olympius. Euoptius frater [sacræ amicitiae quaternio] cætt.; *b.*, *Constantinopolitani*. Aurelianus. Troilus. Anastasius. Simplicius. Pylæmenes. cætt. p. 61.

§ 9. Synesius *poëta*. Fragmenta poëseos profanæ. *Hymni*. Diversa virorum doctorum de pretio eorum judicia. Tempus, quo compositi sunt, non ex criterio dogmatico, sed chronologico eruendum. Plurimi a philosopho gentili conscripti. p. 74.

§ 10. Synesius *non publicus ludimagister* ad modum Sophistarum. [Rationes inde absterrentes]. Idem tamen strenuus literarum commendator et benevolentissimus in studiis amicorum monitor. p. 80.

§ 11. Synesius *civis*. Institutum illius ævi curiale. Synesius, utpote legatus, a publico munere exemptus. Eximia tamen et de patriæ et de singulorum civium salute merita. Auctoritate conspicuus tam penes populares quam penes aulam Constantinopolitanam. p. 83.

SECTIO TERTIA.

ADITUS IN EPISCOPATUM.

§ 12. *Annus* electionis in episcopatum, vulgo 410mus habitus, cur potius 409nus habendus sit, duplici computatione efficitur, ad quam convellendam Petavii conjecturam de tempore epistolæ 13tiæ non sufficere, ostenditur. p. 91.

§ 13. De ratione Synesium nondum episcopum inter et ecclesiam Christianam intercedente. Interpretes in duas partes abeunt in *tempore baptismi* Synesii constituendo.

- Afferuntur quinque *argumenta* eorum, qui baptismum episcopatu longe priorem volunt. p. 96.
- § 14. Quæ *argumenta refelluntur*. p. 100.
- § 15. Continuatio. — Rationes, quæ συγχρονισμὸν baptismi et aditus in episcopatum postulare videntur. p. 105.
- § 16. *Vestigia sæculi christiani* in scriptis Synesii obvia. Mittis in familiam Christianorum animus explicandus *a.*, e consuetudine clarorum ecclesiæ doctorum: *Chrysostomi, Theophili Alex., Isidori Pelusiotæ*; *b.*, ex indole ad æquitatem in alienis sententiis æstumandis proclivi. [Judicium Synesii de vita Monastica]; *c.*, e philosophia, quam sectabatur, *eclectica*, quæ mysteria Christianorum commentis Neoplatonicis accomodare suadebat. p. 108.
- § 17. Transitus fit ad electionem Synesii et ordinationem plane singularem examinandam. Excutiuntur περίσταςεις in *electione* ipsius. [Synesius non Cyrenes, sed Ptolemaidis episcopus, et quidem Libyæ Pentapoleos metropolitā. Antecessores et successores in munere. Insignis populi Pentapolitani in regimine ecclesiastico libertas]. Quo animo Synesius decretum popularium exceperit. . . p. 113
- § 18. Rationes, cur episcopatum *reformidaret*, ad triplicem classem referuntur. *a.*, Nolebat gaudiis domesticis valedicere [conjugium Synesii episcopatu non interruptum]; *b.*, negotiis mundanis obrui non minus metuebat, quam spiritualibus satisfacere se non valere; *c.*, a fide ecclesiæ in tribus locis dissentiebat. p. 118.
- § 19. Prava *Baronii* et aliorum sententia: Synesium declinationem a fide christiana simulasse, a Luca Holstenio aliisque refutata. Indoles *epistolæ 105tæ* accuratius expenditur. p. 123.
- § 20. Quibus rationibus Synesius *dubia superare* valuerit: *a.*, Fidei vulgari, quam superstitionis loco habebat, ut se attemperaret, secundum systema accommodationis, quod profitebatur, facile a se impetrabat. Consensum animi ne a se exspectaret ecclesia, cavere jubebat. [Refelluntur, qui vbb. Synesii aliter interpretantur]; *b.*, elementa prioris persuasionis et religionis Christianæ conciliandi viam [jam diu calcatam] monstrabat ipsius eclecticismus. [Exemplum Origenis all.]; *c.*, Vagi orthodoxiæ limites et gratus popularium animus horum indulgentiam sperare sinebant; *d.*, Pia in Providentia Divina fiducia. Patriæ amor. p. 126.
- § 21. Rationes *Ptolemaidensium* in Synesio eligendo. Acceditur ad iudicium Luc. Holstenii. — Agendi ratio *Theo-*

- phili Alexandrini* in Synesio, fidem christianam renuente, ordinando. *Conatus*, ad eum culpæ absolvendum institutos, quasi 1., aut ordinatio hypothetica fuisset, p. 132.
- § 22. 2., aut dissensus Synesii simulatus, 3., aut Theophilus usibus ecclesiæ Alexandrinæ convenienter egisset, *frustraneos* esse, et veram rei causam ex *animo Theophili* repeti debere, ostenditur. p. 137.
- § 23. *Observationes generaliores* circa vocationem hominis non christiani in episcopatum. Triste pietatis langvescentis documentum. Quo jure qua injuria pro damno civitati ecclesiasticæ inflicto habenda sit. [Ficta *Joh. Moschi* narratio ad orthodoxiam Synesii vindicandam spectans]. p. 141.

SECTIO QUARTA.

ADMINISTRATIO MUNERIS EPISCOPALIS.

- § 24. Introductionis loco. *Inauguratio* Synesii Alexandriæ facta. Effata de vitæ vicissitudine ad clerum et amicos. Reditus in patriam. p. 148.
- § 25. *a.*, Synesius *disciplinæ ecclesiasticæ* vindex. *Andronicus* crudelis Libyæ præfectus. Lis eum inter et Synesium de jure asyli orta. Oratio Synesii ad populum. Synodus Ptolemaidensis figmentum Catholicorum. Andronicus, antea frustra admonitus, ob blasphemiam excommunicatur [Bullæ excommunicationis argumentum], nec tamen munere privatur. [Effata de sacerdotio et imperio non confundendis]. Animus Synesii generosus erga inimicum oppressum. p. 151.
- § 26. *b. α.*, Synesius *fidei vindex* contra Eunomianos. Quomodo zelus pro fide Nicæna in episcopo heterodoxo explicandus. 1, contra *Arianos*: *a.*, bilem movebat arcanorum profanatio; *b.*, Arianismus Platonismo adversarius; 2, contra *Eunomianos*. Doctrina Eunomii cur Platoniciis offensioni. — Loca Synesiana Arianismi odium testantia. Vestigia Arianismi in ecclesia Cyrenensi ante Synesium, et Eunomianismi sub episcopatu ejusdem obvia. — Synesius hæreseos, non hæreticorum persecutor. . . . p. 158.
- § 27. *b. β.*, Synesius *verbi divini præco*. *Homiliarum* fragmenta muneri doctoris parum idoneum eum arguunt, *a.*, quippe cujus eloquentia neque sacri codicis studio deberetur, *b.*, nec pectus, quod solum disertum reddat, sincerâ in Christum fide acquiesceret. Raro ad concionandum se accingens. Synesius coadjutorem postulat ex more ecclesiastico haud insolito. p. 164.

§§ 28—31. *Synesius metropolita.*

- § 28. 1., *Munera metropolitana a Synesio peracta.* *a.*, Frustraneus conatus ecclesiam Hydraco-Palæbiscensem ab episcopo Erythrensi avellendi; *b.*, Controversia inter episcopos Paulum et Dioscurum componitur; *c.*, Lamponianus ordine præsbyterorum excluditur; *d.*, epistolas castigatorias in provinciæ suæ clerum a Theophilo expetit; *e.*, Alexander, pro episcopo vacante habitus, quomodo tractandus, quærit; *f.*, novus Olbiatarum episcopus, Synesio præside, eligitur. p. 168.
- § 29. 2., *Formam regiminis ecclesiastici per Aegyptum, qualis aliunde nobis constat, quomodo e testimoniis Synesii de Pentapoli accuratius constituere liceat.* Insignis patriarchæ Alexandrini præ cæteris patriarchis potestas. *a.*, in ordinando, *α.*, tam metropolitas, *β.*, quam suffraganeos totius patriarchatus episcopos. *b.*, Judex immediatus in rebus singulorum metropolitaram disceptandis. — Metropolitaram auctoritas quam arctis finibus circumscripta. . p. 173.
- § 30. *Peculiaris ratio, quæ Synesio metropolitæ cum Theophilo patriarchæ intercedebat.* Hinc forsitan cautio quædam nobis suadenda. Impotenti Theophilo interdum cedere coactus [exempla Cyrilli episcopi et Alexandri Basinopolitani], a timiditate tamen procul remotus [elogium Chrysostomi, commendatio Pauli episcopi, exprobratio ipsius patriarchæ]. p. 179.
- § 31. *Corollarium de sacra geographia Pentapoleos.* Quot haberet episcopatus ex notitia antiquiori et Leonis. Computatio Caroli a S. Paulo quomodo emendanda. Hydrax et Palæbisca expungendæ. Boreum, Dardanis et Adriane adjiciendæ. — Ecclesiarum Pentapoleos paucitas unde explicanda: *a.*, magnus Judæorum numerus [testimonia Synesii], *b.*, et paganorum [testimonia Synesii]; *c.*, episcopi in urbibus majoribus, suburbiis cinctis. p. 183.

SECTIO QUINTA.

SYMBOLÆ E LIBRIS SYNESII AD HISTORIAM LIBYÆ. — ULTIMA VITÆ FATA.

- § 32. 1., *Administratio civilis a tempore ditionis Romanorum illustratur.* Cyrenaica primum Cretæ annexa, deinde præsidi *Augustali* Aegypti subjecta sub præfecto proprio. Quæ regiminis forma Synesii tempore adhuc vigeat, [Augustales a Synesio memorati.]. Incommoda gubernationis Pentapolitanæ: *a.*, non consulares, sed homines ob-

- scuri in præfecturam evecti, *b.*, et quidem inquilini. Le-
ges imperatorum contra hunc abusum turpiter neglectæ
[Querelæ Synesii]. Pentapolis ævo Synesii non civitas
suis legibus utens, sed conditione vulgari aulæ Romanæ
obnoxia [Curia.]. p. 192.
- § 33. Pessima civitatis Pentapolitanæ conditio *tempore Synesii*
delineatur. — Nomina præsidum Pentapoleos, quorum in
Synesio mentio fit [De Antiocho in ep. 110ma]. Præfec-
tura Andronici. p. 199.
- § 34. 2., Gubernatio rei *militaris* sub Augusto, Diocletiano [ar-
ces Pentapolitanæ], Constantino. Libya, duci Aegypti
olim subjecta, hoc comite facto, suum ducem aulæ im-
mediate parentem accipit. Cur separatio illa Cyrenaicis
perniciosa. Comites Aegypti a Synesio memorati. Mili-
tes in Pentapoli stipendia merentes: Thraces, Balagri-
tæ, Marcomanni, Unnigardæ. Disciplinæ militaris cor-
ruptio. Tributa militaria et civilia. p. 204.
- § 35. *Hostes*, ævo Synesii Libyam devastantes [Ausuriani, Ma-
cetæ.]. Synesii et aliorum de iis testimonia [diversi a
Saturianis et Subafrensibus]. Incursiones eorum. Duces
Pentapolitani iis oppositi. Obsidio Cyrenes. p. 212.
- § 36. Status rerum Pentapoleos, regnante *Theodosio Secundo*.
Anthemius, præfectus prætorio. *Anysius*, dux Pentapo-
leos ao. 410. *Catastasis in laudem Anysii*. p. 217.
- § 37. Obsidio Ptolemaidis ao. 411. *Catastasis de calamitate*
Pentapolitana. Aegrimonia Synesii et tristitia. Expec-
tationes frustratæ. Filiorum mors. p. 220.
- § 38. *Marcellinus* dux anni 412. Ultimæ Synesii epistolæ. *An-
nus mortis* cur non ad 430 [Euoptius frater|successor?],
sed potius ad 414 v. 415 trahendus. — Seriora Pentapoleos
fata. Hodiernæ regionis illius investigationes. p. 223.
- § 39. Ingenium et mores Synesii. Virtutes et nævi. Persuasio
religiosa. Quid de conversione Nostri in fidem Christia-
nam statuendum esse videatur. p. 228.

Not. Epistolarum numerum et paginam tam in dissertatione quam
in chronotaxi ex editione Petavii *priori* [Paris. 1612. f.], utpote magis
vulgari, excitavi, ita tamen, ut vitia typographica [p. 228. A. ep. 79.
lege ep. 80.; p. 264. C. ep. 129. lege ep. 130., unde error ad sqq. epi-
stolas transiit] primum emendaverim. In notis autem Petavianis et
comment. Niceph. Greg. allegandis, editione Petavii *posteriori* [Paris.
1640. f.], in qua locupletiores prodierunt illæ, usus sum.

SECTIO PRIMA.

ORIGO ET EDUCATIO. — LEGATIO CONSTANTINOPOLITANA.

§ 1.

Coloniam Cyrenaicam Græciæ non primas tantummodo origines debere, sed, novis identidem immigrationibus inde factis, ad summum potentiæ fastigium evectam fuisse, constans est antiquorum scriptorum traditio. Ex eo factum est, ut incolæ ejus jam mature in varias [tribus] dispescerentur, dignitatis gradu ex vario, ut videtur, immigrationis tempore constituto. Teste enim Herodoto¹, antiqui Theræi, qui, duce Batto, prima coloniae fundamenta jecerant, a postea adventantibus (inpr. sub Batto secundo), per Demonactem, divisionem populi per tribus instituentem, sunt separati, neque discrimen illud successu temporis interiisse, imo maxima cura conservatum fuisse, docet testimonium SYNESII². Erat is e *priori* illa colonorum

¹ Herod. Melp. c. 161. (ed. Reitz. Lps. 1816) T. 1. p. 410. 10.

² Ep. 57. p. 197. C. D. Cat. p. 302. A.

tribu¹, non, ut aliis placuit, e posteriori, et quidem e nobili, atque adeo regia stirpe oriundus. Tabulae enim publicae, in urbe ejus patria *Cyrene*² suspensae, ab Eurysthene inde, qui Spartam deduxe-

- ¹ Adversari videretur huic opinioni, quod insula Calliste, postea Thera dicta, unde incolas accipiebat Cyrene, non Spartanos, sed Minyas, Achæos et Argivos habuerit colonos, quod igitur Battus, inde Cyrenen egressus, cum comitibus suis e stirpe Lacedaemonica, e qua tamen se prodiisse affirmat Synesius, non oriundus fuerit. Quare *Thrige* (in hist. Cyrenens. Hafn. 1828 p. 112.) præstabilius duxit, e senioribus colonis, quos magna ex parte e Peloponneso Cyrenen advectos fuisse constat, stirpem Synesii derivare. At *primum* observandum venit, Batti signa Lacedæmonios quoque, duce Anchionide, secutos fuisse, ut memoriae proditum est a *Pausania* (Λακών. l. 3. c. 14. ed. Siebelis. Lps. 1823. T. 2. p. 69.) unde facile avorum seriem repetere potuit Synesius. Deinde non minus evictum videtur, eam fuisse vulgarem, licet erroneam Cyrenensium opinionem, relatione Herodoti commendatam, et Theræos et semetipsos Spartani fuisse sanguinis. Quam traditionem et Nostrum admisisse et originem suam e prima Batti colonia deduxisse, persuadent mihi tam loci, jamjam afferendi, in quibus nobilitatis antiquitatem jactans, primis Cyrenes incolis avos accensere videtur, quam præsertim versus 37-39 hymni 5^{ti} (p. 342. A. B.):

Νεῦσον δ' ἔργοισι κῦδος
 Ἀρχαίαις πρέσαι φάμαις
 Τὰς Κυράνας καὶ Σπάρτας.

(cf. Ep. 113. p. 254. C. λάκων γὰρ ἄνωθεν εἰμι.). Nam hic, duplicis patriæ gloriâ dignum se præstare desiderans, spartanam et suæ stirpis et Cyrenes originem absque dubio in unum quodammodo conflatur. Adstipulatur mihi Mannert. Geogr. d. Gr. u. Röm. Landsh. 1825. Th. 10. Abth. 2 p. 99: "S. leitete seine Abstammung von den alten Battiaten ab." Cæterum verba illa hymni, veri eorum sensûs ignarus, misere vexavit Rosenmüller. (Synes. 5ter Hymnus. Leipz. 1786. p. 25.).

- ² In ipsa urbe Cyrenes natum fuisse Synesium, evincunt et stemmata ibi servata et Ep. 4. p. 162. A. τὴν μητέρα Κυρήνην.

rat Dorienses, quid quod ab ipso Hercule, ut alibi testatur, usque ad patrem ipsius avorum successiones exhibebant¹. Ibidem exstabant Dorica avorum sepulchra (rupibus incisa), magno honore habitata². Floruit Synesius sub imperio Arcadii et Theodosii secundi. Annum natalem ejus etsi ex incertis ætatis vestigiis³, in scriptis ejus

¹ *Ep.* 57. l. 1. ἀπ' Εὐρυσθένους τοῦ καταγαγόντος Δωριέας εἰς Σπάρτην, μέχρι τοῦ ἐμοῦ πατρὸς αἱ διαδοχαὶ ταῖς δημοσίαις ἐνεκολάφθησαν κύρβεσιν. *Cat.* l. 1. ἥς (Κυρήνης) αἱ δημοσiai κύρβεις μέχρις ἐμοῦ κατάγουσι τὰς ἀφ' Ἡρακλέους διαδοχάς.

² *Cat.* l. 1. ὥμοι τῶν τάφων . . . τῶν Δορικῶν. *Ep.* 124. p. 260. C. τῶν πάππων τοὺς τάφους οὐκ ἀτίμους ὁρῶν.

³ Ita in *hymn.* 8. (v. 13. 14. p. 345.), c. ann. 405 (vid. infra § 9.) exarato, *juventutem* testatur:

Καὶ χῦδος ἐπ' ἐργμασί
Νεότατι νέμοις ἐμᾶ.

Neque ex eo, quod inter cæteras rationes, quibus episcopatum, Ao. 409 (vid. infra § 12.) ipsi oblatum, fugere annitebatur, ætatem juvenilem prætereundum omit- tit, concluderem, eâ eum tempestate ætatem episcopi, quam dicunt, canonicam, a concilio Neosæcareensi præscriptam (vid. *Bingh. Orig. eccl.* (Halæ 1724) T. 1. p. 142), jam attigisse, quum in viro, præclaris cæteroquin virtutibus conspicuo, ad ætatis defectum facile indulsisse constet antiquam ecclesiam, id quod notissimo Athanasii exemplo (cf. *Theodor. h. e.* L. 1. c. 25. in opp. ed Noesselt. Halæ 1771. T. 3. p. 813.) probasse sufficiat. Etsi autem juvenem certe regimen ecclesiæ capessivisse commonstrat *Ep.* 72 (p. 219. A.), ao. 410 exarata (vid. infra chronol. epp.), ubi eâ, quâ *junio- rem* decet, modestiâ seniorum placito cessisse se testa- tur, tamen tricesimum saltem annum tum eum supe- rasse, sequitur, ni fallor, ex *ep.* 14 (p. 174. C.), eô- dem ao. scriptâ, in quâ rationem semet inter et Anysi- um. Libyæ ducem, intercedere dicit, qualis inter patrem et filium. Quare non vehementer me falli existimave- rim, cooptationem Synesii in episcopatum ad annum ætatis 35 referendo. Apparet autem inde error *Werns-*

passim obviis, accurate eruere non licet, veri tamen est simillimum, regnante Valente, hujus mundi lucem eum vidisse. *Parentibus* jam adolescens orbatus fuisse videtur, quippe quorum in epistolis vivorum nusquam inspergat mentionem. A vero non abhorret, fuisse patrem ejus senatorio ordini adscriptum, auctoritate et divitiis valentem¹, nec literarum expertem, ut e bibliotheca, filio hæreditate relictâ, conjicere licet². Unicum iisdem

dorfii (diss. 1. de Hypat. Witteb. 1747. 4. p. 19. not. k.), autumantis, *pæne adhuc puerum*, legatum patriæ electum, orationem coram Arcadio (c. ann. 397 ex vulgari opinione) Nostrum habuisse. Cui opinioni præter rationes chronologicas supra allatas obstaret et muneris illius gravitas et ipsius orationis audacia. Neque firmo ullo fundamentò innititur ejusdem viri docti conjectura (ad quam accedit *Krabinger* (Synesii Rede præf. p. XIII.), natalem Nostri ad ann. 379 referens, qui ex supputatione nostra saltem ad ann. 375 retrahendus est.

¹ Cf. Synes. *Dion.* p. 59. D.

² L. I.

³ Unum tantummodo Synesio fuisse fratrem uterinum, liquido patet ex *hymn.* 8. v. 19 sqq. p. 345. D., in quo varia gentis suæ membra precibus perlustrans, non alium præter Euoptium illum innuit, deinde ex *ep.* 119. p. 257. A., quæ duobus fratribus (Synesio et Euoptio) tertium testatur interdum annumerari Diogenem consobrinum. Placuit tamen doctis viris præter illum binos insuper alios fraternò vinculo Nostro alligare. Quodsi autem vox ἀδελφός, de Anastasio in *ep.* 79 adhibita, de fratre intelligeretur necesse esset (ut censent *Petavius* Not. in Syn. (ed. 2da Par. 1640) p. 1. *Wernsdorf.* Diss. 1 de Hyp. p. 19.), sequeretur, duos hujus nominis fratres fuisse Synesio; nam p. 225. B. unum, de quo scribit, p. 227. C. alterum, cui scribit, eâ appellatione insignitum offendimus. cf. *Tillem.* Mem. T. XII Not. 1. in Syn. p. 682. Quare observandum est, ita amicum quemcunque a Nostro non raro esse nominatum (cf. *ep.* 94. p. 232. D. alibi). *Gothofredus* deinde voluit,

parentibus editum habebat fratrem, natu minorem¹, nomine *Euoptii*², quem nunc in Cyrenaica, nunc Alexandriae versantem invenimus, sororem autem *Stratonicen*³, quam Theodorus, protector domesticus imperatoris⁴, uxorem Constantinopolin

Synesium, cui scripta est lex anni 412. (*Cod. Theod.* VI. T. XXIX. l. 10. ed. Marvill. Lugd. 1665. T. 2. p. 204), cujus mortui meminit lex anni 436 (*Cod. Th.* X. T. XX. T. 3. p. 517) et *Chron. Pasch.* in Ao. 407 (ed. du Cange Par. 1688. p. 308.), ubi *κόμης τῶν λαργιτιῶνων* vocatur, fuisse fratrem Nostri. Verum praeterquam quod *Tillemont.* (*Mem.* T. XII. l. 1. et *Hist. d. Emp.* T. VI. Not. 4. p. 600) observat, non facile duos tum exstitisse fratres ejusdem nominis, praeterea non necesse est, ut duae epistolae Nostri (18 et 35), ex sententia Gothofr., fratri, largitionum cura onerato, scriptae existimentur. Nam verba *ep.* 18^{mæ}: "χρυσίον ὡς ὑμᾶς νομὴν στρατιώταις κομίζοντα" pecuniam indicat non fratri, sed civibus Phycuntinis, quorum erat ille unus, transmissam. *Ep.* autem 35 adhuc generalioris argumenti esse patet.

¹ Cf. *Ep.* 95. p. 233. B. *Hymn.* 8. p. 344. D.

² Cf. *Ep.* 3. inscript.

³ Meminit sororis in precibus suis *hymn.* 8. p. 345 A., ejusdemque una cum marito in *ep.* 75. p. 222. B. Iisdem scripta est *ep.* 7. p. 171. B., ubi in inscriptione pro Θεοδόρῳ legendum esse Θεοδοσίῳ, ex *ep.* 75 suspicor.

⁴ Ita enim ὑπασπίστης (*ep.* 75) α: δορυφόρος (*Syn. or.* p. 18. A.) intelligendus videtur. (cf. *Golhofr.* in *Cod. Theod.* T. 2. p. 138.). Erant autem viri, huic ordini adscripti, dignitate admodum conspicui et ex equitibus semper electi. Cæterum ubi Synesius queritur (l. l.), sororis maritum in tanta et tam diuturna militiæ assiduitate nondum ad dignitatem προστασίας ascendisse, non, ut voluit *Petav.* (in vers. hujus loci ed. prior.) provinciæ præfecturam ambiisse Theodosium sequitur, sed vel decemprimatum vel primiceriatum, supremos quippe post comitem domesticorum in illo ordine honores, quibus cum dignitas senatoria et privilegium allectionis s. immunitatis erant conjuncta (cf. *Golhofr.* l. l.). Non a vero abhorrere mihi videtur, Synesium legem Arcadii ab ao. 395 (*Cod. Th.* VI. T. XXIV. l. 6. T. 2. p. 137),

duxerat. Sed multi præter hos ei erant laxiori propriorique consanguinitatis vinculo adstricti, quos inter crebrâ mentione occurrunt Herodes et Diogenes. Primos pueritiæ annos in urbe patria traxisse videtur, disciplinæ domesticæ relictus¹. Mox tamen parentes, de egregiis, quas in filio perspectas habebant, ingenii dotibus sollertiori curâ fovendis consilium cepisse videntur. Clarebat adhuc eâ tempestate antiquâ eruditionis famâ schola Alexandrina, quæ doctorum et frequentia et celebritate cæteris literarum officinis longe antecellebat². Summam tamen existimationis gloriam debebat famosæ mulieri, ævi illius prodigio, *Hypatiæ*, Theonis filia, quæ, abjecto muliebri more et habitu, pallium sumebat philosophicum et non solum in acroateriis publice docebat, sed et pro more philosophorum per mediam urbem progressa, audire se volentibus vel Platonem vel Aristotelem vel alium quempiam philosophorum veterum exponebat³. Ad cujus subsellia adolescentibus undique certatim accurrentibus⁴, horum quo-

otiosos domesticos laboriosis loco cedere imperantem, in illa ep. ob oculos habuisse.

¹ Educationem in urbe patria alludere eum puto in ep. 60. p. 204. A.

² Cf. Wernsdorf. Diss. I. de Hyp. § 4. p. 4 sqq. P. E. Müller de genio mor. et luxu Ævi Theod. P. I. Hafn. 1797. p. 66. 67.

³ Verba Suidæ v. Ὑπατία. cf. Wernsd. diss. I. p. 15. vid. infra § 8.

⁴ Cf. Socr. h. e. I. 7. c. 15. Mogunt. 1677. p. 352. Philostorg. I. 8. c. 9. ed Read. Cantabr. 1720. p. 524.

que numero Synesium cum fratre minore¹ associare, parentibus optimum visum est². Ita autem benevolentia magistræ, doctrinæ laude, morum integritate, corporis formositate pariter conspicuæ, devinci se patiebatur pectus puerile, ut omnium deinceps maxime sonorus virtutum illius evaderet præco³. Tam deinde avidas disciplinis Hypatiæ præbebat aures, ut inter eos, qui e scholis ejus egressi sunt, celeberrimum facile locum obtineret⁴. Idem vero dum sub auspiciis ejus philosophiæ longe vehementissime operam dabat, non tamen in cæterarum disciplinarum arvis percolendis mediocrem industriam collocabat, ut scripta ejus satis nobis persuadent⁵. Quam præsertim in arte rhetorica⁶, utpote ad munus civile cum honore obeundum maxime necessariâ, rapidos fecerit progressus, testimonio sunt cum expectationes Cyrenensium de alumno patriæ reddito⁷ conceptæ, tum

¹ Vid. infra § 8.

² Scholis Hypatiæ traditum fuisse Synesium, Constantinopolin nondum digressum, dubitare vetat, quod jam in libro, in urbe illa exaratô (*ad Pæonium* p. 310. A.) magistram eam vocat.

³ Cf. § 8.

⁴ Cf. *Wernsd.* Diss. 1 de Hyp. p. 18. § 13 de Synesio, quem "sapientiæ Hypatianæ hæredem plenissimum" vocat (p. 19.)

⁵ Vid. infra §§ 6. 7. Præter philosophiam mathematicas quoque disciplinas, *Hypatiâ* instituyente, se accepisse, testatur in libro ad Pæon. l. l.

⁶ Quam arcte philosophis Alexandrinis cum philosophia semper conjuncta fuerit rhetorica, docent exempla a *Wernsd.* diss. l. p. 14. Not. c. in medium allata.

⁷ Non a verosimili abludit, quo tempore Cyrenenses munus legationis Synesio offerre constituebant, aliquantis per eum, Alexandriâ reversum, in urbe patria jam versa-

insigne facundiæ documentum, quo civium fiduciam mox deinde comprobavit.

§ 2.

Synesii patria, licet res ejus sub ultimis jam Ptolomæorum posteris, regnum ab Aegypto divisum ibi condentibus¹, valde imminutæ sine dubio fuerint², at demum a quo inde tempore in Romanorum potestatem cesserit, collapsa et in ruinam indies præceps abiisse videtur³. Causa, cur provinciam illam adeo vilipenderint Romani, ut ne exiguâ quidem ope, quâ cæteris Africae oris identidem subvenerint, afflictis Cyrenaicorum rebus succurrere dignati fuerint, in eo, ni fallor, est ponenda, quod terra illa in tantâ soli ubertate annonarum tamen, horreis Romanis implendis idonearum, copiâ vix abundaverit⁴. At quæstum tamen

tum fuisse et in rebus forensibus tractandis splendida ingenii eloquentiæque dedisse testimonia. vid. infra § 11 fin.

¹ Factum est hoc c. ann. 162a. Chr. n. per Ptolomæi quinti filium natu minorem, Ptolomæum Physconem (*Polyb.* l. 31. c. 18, ed. Schweigh. Lps. 1790. T. 4. p. 523.), qui ab anno quidem 146 Aegyptum et Cyrenaicam simul regebat (cf. *Thrige* Hist. Cyr. p. 256), sed deinde ao. 117 hanc solam provinciam filio spurio Apioni relinquebat (cf. l. l. p. 257), a quo tandem c. ann. 96 Romani Cyrenaicæ hæredes instituti sunt *Jul. Obsequ.* de prod. c. 109. ed. Oudend. Lugd. Bat. 1720. p. 143.

² Cf. *Thrige* lib. 1. § 64. p. 249.

³ Vid. infra §§ 32-36.

⁴ Tributum quidem, e silphio constans, Cyrenensibus impositum fuisse tempore Cæsaris, jure concluditur e *Plin.* h. n. l. 19. c. 15, ed. Bip. T. 3. p. 329. Sed indicat absque dubio idem (l. l.), suo tempore defecisse prope modum in agris Cyrenaicis plantæ illius culturam.

ex agrorum proventu sibi parare et miseram regionem omni modo exspoliare non omittebant avidi terræ occupatores. Teste Plinio¹, in pascua silphii feracissima a publicanis Romanis agebantur armenta, quæ pretiosissimum illum Cyrenaicæ fructum, largum divitiarum fontem², cito devastabant. Non mediocriter deinde ad res Cyrenensium imminuendas contulisse constat horrendam Judæorum sub Trajano et Hadriano seditionem³, neque coloniam, quâ penuriæ hominum subveniebat hic imperator, ad vulnus inflictum sanandum suffecisse⁴.

¹ L. 1. Addit Solinus in polyhist. ed. Salmas. 1629. f. c. 27. p. 53., "ob intolerandam vectigalis nimietatem silphium ab ipsis incolis penitus ferme esse erutum." Barbaros tamen iuvadentes suum quoque fecisse ad plantam illam extirpandam, apparet ex Strabone l. 17. ed. Tzschucke. Lps. 1811. T. 6. p. 696. § 22.

² Egregiam hanc mercem (in monetis Cyrenaicis haud raro repræsentatam), cui non mediocrem priscae famæ partem debebat Cyrenaica, adeo ut inde ἡ σιλφιοφόρος (in Eustath. ad Dionys. perieg. v. 787 in ed. Geogr. Græc. Min. Oxon. 1712. p. 139. "laserpicifera" in Catull. carm. 7. v. 4. ed. Doering. Lps. 1788. p. 20.) audiret, Synesii adhuc tempore in hortis fuisse cultam, patet ex ep. 106 vid. infra § 5. Qui recentiori tempore Cyrenaicam peragrarunt (Le Maire in voyage du Paul. Luc. (Amsterd. 1714. 8. T. 2. p. 86. 87.), Della Cella (in Bertuchs Bibl. der Reisebeschr. Weimar 1821. 29^r Bd. p. 91. sqq.), Pacho (Relat. d'un voyage dans la Marm. et la Cyren. Paris 1827. Cah. 3me p. 247. 252.) plantam, silphium veterum referentem, se vidisse affirmant. De silphii historia adi Thrige lib. 1. §. 82. p. 304 sqq.

³ Cf. Dio Cass. l. 68. c. 32. in ed. Quir. Hamb. 1752. T. 2. p. 1145 sq. Euseb. h. e. l. 4. c. 2. ed. Reading. Cantabr. 1720. p. 140 sq. Oros. l. 7. c. 12. Colon. 1561. 12. p. CCCIV. B. vid. Münter Jöd. Oprör u. Tr. og Hadr. i Vid. Forh. v. Sj. St. Land. 2 D. 2 H. p. 183.

⁴ Euseb. Chron. Ol. CCXXV. ed. Bapt. Aucher. Venet. 1818. P. 2. p. 283.

Accedebant hisce malis crebri terræ motus in regione montibus abundante¹, locustarum devastationes², incursiones ferarum Libyæ nationum³, crudelitates Arianorum⁴, improbi denique et avari magistratus⁵. Quæ cum ita essent, in communibus provinciæ illius angustiis gravissima tamen damna deplorare habebat urbs *Cyrene*. Quo enim lætiore floruerat quondam sorte, eo tristiores præsens rerum facies præbebat comparisonem⁶. Quæ invidiam olim Carthaginis et Aegypti divitiarum opulentiâ et mercaturâ florentissimâ sibi concitaverat⁷, splendidâque literarum laude ita inclaruerat⁸, ut singulari philosophorum sectæ nomen imponeret, quid quod Ptolomæorum adhuc ætate celeberrimos ediderat viros, ita Synesii ævo ad inci-

¹ *Synes. ep. 58. p. 201. B. ep. 67. p. 211. B.*

² *Synes. ep. 57. p. 192. B. 193. A. ep. 58. p. 201. B. Jul. Obsequ. l. l. c. 90. p. 97. E Plinio (hist. nat. l. 11. c. 35. ed. Bip. T. 2. p. 211.), discimus, anniversariam horum animalium insectationem incolis Cyrenaicæ fuisse injunctam, irrogatâ, si quis cessavisset, poenâ. cf. *Thrige* lib. 1. p. 299.*

³ Vid. infra § 35 sqq.

⁴ Cf. *Syn. ep. 67. p. 209. D. 212. A. vid. infra § 26.*

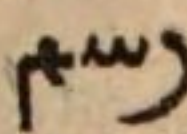
⁵ Vid. infra § 32-36.

⁶ Cf. *Syn. Or. p. 2. Κυρήνη . . . παλαιὸν ὄνομα καὶ σεμνὸν, καὶ ἐν ᾧ δὴ μυρία τῶν παλαι σοφῶν· νῦν πένης καὶ κατηφής.*

⁷ Cf. *Mannert. Geogr. d. Gr. u. Röm. Th. 10. Abth. 2. p. 68.*

⁸ E tot illustribus viris, e communi cum Synesio urbe patriâ egressis, 4 hos nominasse sufficiat: *Aristippum, Callimachum, Eratosthenem, Carneadem. cf. Syn. ep. 50. p. 188. D.*

tas erat redacta, ut ingentibus ruderibus æquipararetur¹. Unicum eo tempore civitatibus, calamitatum mole obrutis, restabat hoc refugium, ut, evitato propriæ provinciæ rectore, ipsum imperatorem, vel, qui secundâ ab ipso nec raro plane simili potestate pollebat, præfectum prætorio precibus supplices adirent. Neque ingratas fuisse imperatoribus, quo de remotiorum regni provinciarum statu certiores fierent, petitiones, per legatos oblatas, dummodo justam querendi occasionem exhi-

¹ *Amm. Marc.* (ed. Vales. Paris. 1636. 4.) l. 22. p. 233. "Cyrene . . . urbs antiqua, sed deserta." *Syn. or.* p. 2. μέγα ἐρείπιον. Hyperbolice hæc a Synesio esse dicta, suspicatur *Mannert.* (l. l. p. 99), quod alibi (*ep.* 57. p. 197.) splendorem urbis illius memorat. Verum non observavit *Vir doct.*, *ep.* illam a Synesio episcopo, Ptolomaide versante, esse consignatam. De hac igitur urbe, non de Cyrene ibi loquitur. Neque latent prorsus decrementi causæ, huic urbi singulares. *Primum* enim, a quo Apollonia, quam olim portum et emporium magnum habuerat (*Strabo.* l. l. p. 692.) Cyrene, urbs quippe mediterranea, 80 fere stadia a mari remota (*Strabo* l. l.), libera civitas facta erat: Cyrene, mari interclusa, commerciorum jacturam fecit. (Tempore Synesii navalia Cyrenensium erat *Phycus* (hodie) cf. *Pachon.* l. l. cah. 3.) vid. *ep.* 101. p. 238. D. Κυρ. δ' ἐπίνειον (non λιμὴν) ὁ Φυχούς *ep.* 51. *ep.* 129. cf. *Ptolom.* l. 4. c. 4. in Bertii theatr. Lugd. Bat. 1618. T. 1. p. 114.). Officinarum artis ruinam testantur merces, ex Thracia et Attica introductæ (*epp.* 126 et 52. cf. Synesii querelas in *ep.* 148. p. 284. B). Metropoleos deinde dignitate spoliata videtur jam Ptolomæorum ætate, Ptolomaide in locum ejus suffectâ. Nam *Thrige*, Cyrenen, Romanis res tenentibus, caput Cyrenaicæ mansisse affirmantem (lib. l. p. 93), erroris convincit Synesius, Ptolomaidi sexcenties dignitatem illam vindicans. (vid. infra § 17. not.). Cæterum non inevitabile prorsus habuisse Synesium fatum, urbi patriæ imminens, docemur ex *orat.* p. 2. D.

berent¹, abunde testantur leges, quibus consultum ibant iidem, ut liberæ essent legationes, nec ullo rectorum provincialium impedimento turbatæ². Quid quod fortiter legatis succurrere annitebantur, liberi per Romanum orbem cursûs emolumenta sponte iis gratificantes³. Quamobrem, etsi *Arca-*

¹ Legationibus quippe inutilibus et superfluis ne obstreperentur imperatorum aures, inanibus sumtibus exhaurirentur provinciales, imperatum erat, ut, qui miseras imperatori deflendas constituerent, petitiones vel per rectorem provinciæ præfecto prætorio insinuarent, vel, neglecto illo, ipsi præfecto mitterent (nam aliter aliis imperatoribus hac de re stetisse videtur voluntas, puta pro vario temporum usu et necessitate), a quo demum perpensæ eliminatæque, si nutu indulgentiæque dignæ essent judicatæ, huic decidendæ relinquerentur; sin minus, cum injuria sui propriis animalibus legati in patriam remittendi erant (cf. *Cod. Theod. L. XII. T. XII. de legatis et decretis legationum, et animadv. Gothofredi*).

² Antiquitus quidem copia legatos ad comitatum 3: aulam imperatoris mittendi a rectore provinciæ impetranda erat. Sed quum cætibus civium et legationibus quantum in se obsisterent magistratus, qui ita auctoritati suæ tantum decedere putarent, vel veriti, ne de se querimoniæ tollerentur, imperatores inde a Constantio subditorum voces laxandas rati, his liberam tribuerant facultatem citra rectoris impedimentum in commune coeundi, decreta condendi, legatos ad se mittendi, strenue deinde vetuerant, ne preces civium ullo modo mutarent mutilarentve magistratus.

³ Legatis enim, prouti vel totius nationis vel singularum tantum provinciarum petitiones offerebant, vel libera rhedæ cursualis evectio (cum 8 scilicet mulis et pecuniâ) vel angariarum cursus (protelo boum ductus) concedebat lex 9 libri titulique nom. *Cod. Theod. T. 4. p. 591*. Vix tamen crediderim, Synesium fisci publici pecuniâ fuisse adjutum; nam ex *ep. 4* patet, æs alienum Constantinopoli eum contraxisse, in patriam rediturum (vid. infra § 4. Not.). Fieri tamen potuit, ut non nisi

dus, rerum Orientalium summam tum tenens, pessimis quippe plerumque suasoribus usus, mori illi minus fuisse videtur¹, nihilominus Cyrenenses eandem ad clementiam imperatoris implorandam viam, quam ab aliis nationibus optimo plerumque cum successu tentatam fuisse sciebant², sibi quoque ineundam existimarunt. In publico autem eâ de re habito consessu³ neminem ad munus gravissimum suscipiendum magis idoneum habebat curia (ἡ βούλη τῆς Κυρήνης⁴), quam Synesium juvenem, quippe et gentis nobilitate et facundiæ laude civi-

legatis, terrestri itinere metropolin petentibus, beneficium illud concessum fuerit.

¹ Id inde patere videtur, quod ne una quidem circa legationes exstat lex, ab hoc imperatore lata, quod deinde decretum Theodosii junioris ab ao. mortis Arcadii 3: 408 (*Cod. Theod.* L. 1. T. 1. l. 14. T. 4. p. 597. cf. *Gothofr.* ad h. l.) morem legatos mittendi veluti neglectum et oblivioni traditum iterum erigit firmatque, quod denique idem absque dubio imperii Arcadiani vitium taxat Synesius (in *or.* p. 27. B.), quando imperatorem εὐπρόσδοον se præbere legatis hortatur.

² Ejusmodi legationes, ne de crebris gentilium ad imperatorem missionibus nunc loquar, memorant *Symmach.* l. 4. ep. 9. *Lugd. Bat.* 1683. 12. p. 147. l. 6. ep. 22. p. 223. *Amm. Marc.* l. 28. p. 380. *Sidon. Apoll.* l. 1. ep. 7. *Par.* 1609. p. 47. *Liban.* ep. 771. ed. Wolf. *Amstel.* 1738. f. p. 366.

³ In consilio enim publico, sive ordinarium, quod tempore autumnali haberi solebat, sive extraordinarium illud fuerit (cf. *Gothofr.* ad leg. 13 libri titulique laud. T. 4. p. 569.) legatos electos fuisse, concludere licet e testimonio *Amm. Marc.* l. 28. p. 378 de populo vicino: "Tripolitani, adlapso legitimo die consilii, quod apud eos annuum est, Severum et Flaccianum creavere legatos."

⁴ Vid. infra § 33. in fin.

bus longe antecellentem. Nec popularium votis invitus annuisse censendus est. Nam et maxima erat, quæ tum ex munere legatorio rite transacto redundabat gloria et auctoritas¹, et exoptatissimam ex illo itinere nanciscebatur occasionem regni metropolin visendi cumque doctis illius urbis viris novas contrahendi amicitias². Mandatis igitur ad id negotii necessariis³, nec non coronâ aureâ, qua ex more haud insolito supplices imperatoris benevolentiam captabant⁴, instructus, sive solus sive

¹ Nam honorariis codicillis aucti, muneris quadam immunitate gaudebant, qui ipsius imperatoris aspectu decorati fuerant (*Cod. Th. L. XII de decurionibus T. 1. l. 25. 36. T. 4. p. 368. 376. L. VI de honor. codicill. T. XXII. l. 1. T. 2. p. 116*). Talis honoris compotem quoque factum fuisse Synesium, infra videbimus (§ 11 med.).

² Vid. infra § 8.

³ Non enim ad sacrarium principis admittebantur legati, nisi mandatis literis exaratis (*Fuldmagtsbrev*), nec secretis tantum erant instructi. (*Cod. Th. l. T. III. l. 1. T. I. p. 27. XII. T. XII. l. 11. T. 4. p. 592*.) Ita scilicet cautum erat, ne provincias sibi concreditas transgrederentur, cujus παραπρεσβείας exemplum in Synesio (*ep. 79. p. 225. B. — cf. ep. 95. p. 235. A. —*) occurrit.

⁴ Oblatio coronæ aureæ sive auri coronarii (ᾧ: tanti auri ponderis, quantum coronam æquabat) erat liberæ voluntatis donum (φιλικὴ λειτουργία), a curialibus provinciarum, non item a senatoribus collatum. Offerebatur imperatori triplici potissimum occasione, vel ob res ab eo prospere gestas, vel ob indulgentiarum lætitiā (ut innuit Synesius *or. p. 2*: παρὰ σοὶ βουλευθέντι . . . τὸν δευτέρον με διαχομίσαι σοὶ στέφανον), denique favoris impetrandi ergo (ut in legatione Synesii, cf. *Themist. Or. 3. ed. Petav. Par. 1684. p. 41. or. 14. p. 181. sq.*). Exempla talis oblationis videsis in *Amm. Marc. l. 28. p. 378. Themist. l. 1. Liban. ep. 764. p. 363. Zos. l. 3. c. 12. ed. Heyne. Lps. 1784. 8. Eunap. de legat. c. 215.*

duobus maxime adjunctis¹, in viam se conferebat. Cujus autem argumenti fuerint mandata illa, non traditum est. Patet autem, Cyrenenses² id in universum legatione efficere voluisse, ut, descriptis praesentibus, quibus urgebantur, periculis, majori in posterum imperatoris curâ sustinerentur. Ne-

ed. Boissonn. Amstel. 1822. p. 467. 69. *Cyrrill. Hieros. Ep. ad Constant. Lutet. 1640. f. p. 247. A. Chron. Pasch. (ad Olymp. 299. p. 310.) cf. Cod. Th. XII. T. XIII. de auro coron. T. 4. p. 601-608.*

¹ Constat, ne fatigarentur cursus publici, attererentur annonæ, variis imperatorum decretis legatorum numerum accuratius definitum fuisse. Nunc enim unum sufficere visum est, nunc tres mittere permissum. Cum pluribus abiisse Synesium, ita ut ipse legationi praeset, placuit *Stollbergio* (*Gesch. der Rel. Christi. (Hamb. 1818.) Th. 14. p. 49. 2. Th. 15. p. 15. 4.) Le Beau (Hist. du Bas Emp. Par. 1762. T. VI. p. 78. Le Sueur hist. de l'église et de l'empire. Amstel. 1730. T. 4. p. 53. Morer. Diction. (1740.) T. 8. p. 424. Krabinger (Comm. in orat. p. XV.)* Cui tamen opinioni adversari videtur, quod in oratione coram Arcadio habitâ sibi soli provincias datas commemorat (p. 2. πέμπει μὲ Κυρήνη), quod deinde solum se testatur, comitibus non tactis, in patriam rediisse. (*ep. 61. p. 204. C.*)

² Quæri potest, utrum legatio illa in commodum urbis Cyrenes, an universæ provinciæ Cyrenaicæ missa fuerit. Priori opinioni favere videntur verba Synesii in *or. p. 2: πέμπει μὲ Κυρήνη πόλις*. At posteriori tamen calculum adjicere nullus dubito, locis illis inductus, in quibus Noster ad omnes patriæ urbes fructus ex legatione redundasse asseverat. (*ep. 32. C. p. 150. D. ep. 154. p. 293. B. cf. orat. p. 32. C. ep. 26. — de prov. p. 114. B. —*) Causa vero, cur nomine Cyrenes, neque Ptolomaidis, cui tamen metropolitana dignitas competeret, missa dicatur legatio, e nulla alia re repetenda mihi videtur, quam quod ex illa urbe oriundus erat is, quem, ut muneri legatorio præficeretur, populares solum judicarent idoneum. Quodsi autem e pluribus constitisse legationem malueris, suspicandum foret, ex aliis Cyrenaicæ urbibus comites hos Synesio adjunctos fuisse.

que tamen a vero abesse videtur, huic consilio annexas fuisse singulares preces v. c. de tributis minuendis vel omnino remittendis, de copiis militaribus augendis, de injustis magistratibus abrogandis ¹.

§ 3.

Aula Arcadii tempore, quo oris Thraciæ appellebat Synesius (c. ao. 397 v. 398²), omnium

¹ Quod petitionis Cyrenensium argumentum conjicere forsitan licet ex verbis orationis (p. 27. A.) ubi in iis, quæ universalius sunt pronuntiata, ob oculum habuisse Synesium patriæ sortem, veri mihi videtur simillimum (cf. *de prov.* p. 113. B.).

² Contra omnem veri speciem *Basnagius* (*Annal. pol. eccl. Roterod.* 1706. T. 3. p. 240. X.) initium itineris ad ann. 394, *Morerus* autem (*Diction.* 1740. T. 8. p. 424) et *Brucker* (*Fragen aus der phil. Gesch.* Ulm. 1733. 12. T. 4. p. 1368.) ad ann. 400 referunt. — Ut annus a nobis indicatus inveniatur, primum de tempore, quo S., legatione absolutâ, Constantinopoli discesserit, dispiendum est. Ex ep. 61 p. 204. D. docemur, id factum fuisse ao. 400, quoniam ibidem dicit, consulem tum fuisse Aurelianum, quem cum Stilichone constat eo anno consulatum gessisse (*Zos.* l. 5. c. 12. p. 435. *Chron. Pasch.* ad Olymp. 295. p. 306. et *Gothofr. Prosopogr.* ad Cod. Theod. T. 6. p. 352). Deinde in eadem ep. testis est Synesius, tempore, quo abiret, terræ motu sæpius per dies continuos concussam fuisse metropolin. *Chrysostomus* autem in *homilia* 7ma in Act. (ed. Montf. Par. 1731. T. 9. p. 58), habitâ ao. 400 (cf. *Ejusd. hom.* 41 in Act. T. 9. p. 311, habitâ ao. 401. πέρυσιν) hunc ipsum terræ motum indicare videtur. (cf. *Vitam Chrys.* in ed. Montf. T. XIII. p. 138. et *Tillem. Hist. d. Emp.* (Par. 1720. 4.) T. V. p. 465 et 785. Not. 19.) Quæritur autem, utrum abierit S. ante an post exilium Aureliani, quod in tempus vernum ejusdem anni incidisse, sed per paucos tantum menses durasse videtur (vid. hujus § Not. 3. p. 26.). Priori opinioni adstipulatur *Tillemontius* (*Hist. d. Emp.* T. V. p. 365) et, ni fallor, *Clar. Neander* in

flagitiorum uberrimum solum a scriptoribus nobis depingitur. Invalidus torpidusque Theodosii Magni filius vulpinis *Eutropii* eunuchi retibus circumstrictus tenebatur¹. Tutela corruentis imperii Gothis, e sævis hostibus non multo abhinc in perfidos fucatosque socios mutatis, concredita erat, e quorum numero unus, *Gaiinas*, homo omnium fraudulentissimus et ambitiosissimus, summum in exercitu locum sibi arripuerat². Mox autem pessimis horum barbarorum artibus ita omnia plena barbarum facta sunt, ut de regno Romanorum in oriente actum pæne videretur³. In tanta morum

libro: der heil. Chrysostomus T.2. p. 149.) Sed posteriorem amplecti suadet, ut equidem opinor, liber Synesii de providentia. Nam non obscure indicat Noster (in præf. p. 88.), priorem illius operis librum, in quo ipsa Aureliani exilii historia exhibetur, Constantinopoli se exarasse, nec dubium est, quin Synesius eventum, in quibus describendis versatur liber posterior (reditus nimirum Aureliani Gothorumque expulsionis) secundum eam, quâ traduntur, ἀκριβέλαν, ipse fuerit αὐτόπτης. Jure inde efficitur, autumnali anni 400^{mi} tempore, quum Aurelianus Constantinopoli iterum apparuerat (ut ex ep. 61 patere videtur), eum rediisse. Jam vero ex libro de somn. p. 150. C, et hymn. 3. p. 327. D. videmus, triennio eum Constantinopoli mansisse. Eo igitur venit vel exeunte ao. 397 vel ineunte 398.

¹ Cf. Zos. hist. l. 5. c. 12. p. 421: "ὁ δὲ (Εὐτρόπιος) κυριεύων Ἀρχαδίου καὶ δάπερ βοσκήματος." Socrat. l. 6. c. 23. p. 332. Philostorg. l. 11. c. 3. p. 539. Cedren. Paris. 1647. T. 1. p. 317. Claudian. in Eutrop. lib. 1. Bip. 1784. p. 143. vid. Cod. Th. IX. T. XL. l. 17. c. 3.

² Cf. Zos. l. 5. c. 13. p. 421. Soz. l. 6. c. 6. Mogunt. 1677. p. 306. Theod. l. 5. c. 32. T. 3. p. 1071.

³ Cf. Syn. Or. p. 21. B. νῦν γὰρ πάντες ἐπὶ ξυροῦ ἴστανται ἀκμῆς, καὶ δεῖ θεοῦ καὶ βασιλέως . . ., τὴν ὠδινόμενην χρόνον ἤδη συχνὸν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς τὴν

perversitate, rerum perturbatione non mirari subit, parum rapidos habuisse progressus res Cyrenensium, imperatori per Synesium offerendas. Quid quod in triennium tempus, muneri absolvendo destinatum, producere cogeatur¹, neque, si per gravissimas animi angustias et sollicitudines² ad metam exoptatam pervenire tandem ipsi contingeret,

εἰμαρμένην προαναιρήσοντος . . . , ἣν δείξω γε σαφῶς ἐγγύς οὖσαν.

¹ *Syn. de somn.* p. 150. *C. hymn.* 3. v. 431. p. 327. D.

² Triennii illius ita meminit in libro de *Somn.* l. I.: ὥς οὐκ ὄφελον ἀποφράδας ἰδεῖν ἐνιαυτοὺς τρεῖς ἐκ τοῦ βίου, et in *hymn.* 3. v. 435 sqq. p. 328. A.:

Ἔτλαν δὲ πόνους,	Ῥαίνετο μὲν γὰρ
Ἔτλαν δ' ὀδύνας	Ἰδρῶτι μελῶν
Πολυδακρύτους,	Ἀεθλευόντων
Ὡμοίσι φέρων	Ἀμαρ ἐπ' ἅμαρ.
Ματέρα πατρὰν,	

Supplicem ibidem se testatur sanctorum martyrumve tam in Thracia quam Chalcedone templa adiisse (cf. infra §§ 13 et 14.), orantem, ne inane ipsi contingeret iter. cf. *ep.* 101. p. 241. A. *ep.* 123. p. 260. A. (Neque tamen, quod dicit in *ep.* 61. p. 204 B. ante prætoria magna (in hymno: "in vicinia palatii") se dormiisse, tapetem Aegyptiacum straguli loco adhibentem, ita (ut *Tillem. Mem. T. XII.* p. 509. *Clar. Neander* in *Denkwürd. T. 2.* p. 53.) sumendum existimem, ac si vilem deterioremque, quā Constantinopoli usus sit, conditionem verbis illis indicare voluisset. Nam patet potius ex *hymn.* 3. l. I. honoris causa illum habitationis locum legato fuisse assignatum.). Quorum malorum origo licet ex illis potissimum obstaculis petenda videatur, quibus a munere rite absolvendō detinebatur, non mediocres tamen curas ex invidia calumniisque sophistarum (de quibus τὰς ἐπιβουλάς ψυχοπομπῶν γοήτων (*Somn.* l. I.) intelligendas esse suspicor) animum ejus hausisse, apparet e libro ad *Pæonium* (inpr. p. 309. C.), quem hisce ipsis diebus exarabat. (cf. *ep.* 154 p. 293. B. *ep.* 143. p. 280. C.).

imperatoris justitiæ, sed amicis in auxilium prope-
rantibus id fortunæ acceptum referendum videtur.

Orationem Nostri de regno (ὁ λόγος περὶ βασι-
λείας¹) huic commorationi Constantinopolitanæ ori-
ginem debere, res est hodiernum a nemine in du-
bium vocata². Quoniam autem in statu imperii
illius ævi describendo non mediocri cura scriptio
illa versatur, primum omnium requiritur, ut de
anno, ad quem maxima probabilitatis specie tra-
hatur, conveniat. Consentiant in eo, si a paucis

¹ Scriptum hoc, quod cætera ingenii Synesiani monumenta
tempore præcedit, in eo feliciorē præ aliis sortem nac-
tum est, quod ad codices castigatum sobrieque expli-
catum nostris diebus denuo lucem viderit, studio Viri
doct. J. G. Krabingeri, Custodis Bibliothecæ Monach.
(Monach. 1825. 8.). Danice orationem nostram (para-
phrastice) verterat jam *Blochius* Nostras. Hafn. 1797.

² Testis quidem est *Euagrius* (l. 1. c. 15. ed. Val. et Read.
Cantabr. 1720. p. 270.), coram Theodosio, eumque accu-
ratus interpretans, *Nicephorus* (l. 14. c. 55. Paris. 1630.
p. 571), coram Theodosio juniore orationem a Synesio
esse habitam. Quum autem ex ipsa oratione — ne
alia argumenta repetam — satis appareat, ad filium
Theodosii Magni dictum esse sermonem nostrum (cf. *or.*
p. 4. D. 5. A. B. 25. C. et *Petav.* ad hæc loca. *Jan.* *Cor-*
nar. in ed. Synes. Ao. 1592. præfat. *Tillem.* Mem. T.
XII. Not. 4. in Syn. p. 683), in eam inciderunt opinio-
nem nonnulli, orationem hodie deperditam a binis illis
scriptoribus esse indicatam (cf. *Petav.* in Not. in Syn.
p. 1. edit. prior., qui testimonium Suidæ (v. Συνέσ.):
λόγους βασιλικούς καὶ πανηγυρικούς exarasse Syne-
sium, suspicioni illi favere autumat. cf. *Fabric.* *Bibl. Gr.*
ed. Harles. Hamb. 1790. 4. T. IX. p. 191.). Verumta-
men de iterata Nostri legatione cogitare neutiquam per-
mittente sequenti ejus historiâ, vitium vel scriptori vel
librario (nam *Petav.* non male conjicit, in *Euagr.* pro
πρὸς αὐτὸν τὸν Θεοδοσίον legendum esse πρὸς Ἀρχ. τὸν Θεο-
δοσίον) obrepsisse statuendum est.

discesseris¹, viri docti, qui hanc quæstionem attigerunt, ut sermonem illum mox vel non diu post adventum Synesii pronuntiatum, ad annum igitur vel 397 vel 398 referendum esse autument². Discrepant autem in unicâ, quæ ipsi orationi inest, accuratiori temporis indicatione interpretandâ, dum turbas et seditiones, ad quas in regni quadam provinciâ ortas alludit Synesius³, nunc de Alarichi in

¹ *Pagius* scilicet (Critic. in Annal. Baron. ad ann. 399. Colon. Allobr. 1705. T. 2. p. 30.), cui plus minus adstantur *Saxius* (Onomast. Traject. 1775. T. 1. p. 468.) *Hamberger* (Zuverl. Nachr. Lemgo. 1760. T. 3. p. 121.) *Harles*. (in Fabric. Bibl. Gr. aucta T. IX. p. 191.), et nescio an *Bloch*. (orat. Synes. p. 25) et *Krabinger* (comm. in or. p. 291.), qui orationem habitam suspicatur occasione Quinquennialium, ao 399 exhibitorum. Annis enim, inquit, hisce solennibus dicatis . . . legationes ad principes missos fuisse, mille exemplis liquet. Cui tamen argumento parum ponderis inesse videtur. *P. imum* enim, si in istis duntaxat solennibus admissi fuerint legati, non apparet, cur Synesius integro anno ante iter instituerit. Verum distingvendum est inter legationes, quæ gratulandi et quæ sollicitandi causâ mittebantur. Constat *deinde*, ab anno dignitatis Augustalis, non Imperatoriæ acceptæ Quinquennalia computasse imperatores. cf. *Tillem.* Mem. T. XII. Not. 4. p. 683. 84. — Cæterum *Valesium*, qui ad ann. 400 orationem refert (not. in Euagr. l. 1. Not. 3.) idoneis hujus rei testibus non accensui, quippe cujus assertio erroneâ Petavii interpretatione innitatur.

² *Petavius* (Not. in Syn. p. 6.), *Gothofredus* (Comm. in leg. 3 Cod. Th. IX. T. XIV. T. 3. p. 106), *Tillemont* (Mem. T. XII. Not. laud.), *Gibbon* (Gesch. d. Röm. R. übers. v. C. W. v. R. Weim. 1790. Th. 5. p. 212.) *Fabricius* (Bibl. Gr. T. IX. p. 191.), *le Beau* (hist. d. Bas-Emp. T. 6. p. 82.) *Stollberg*. (Gesch. der Rel. Chr. Th. XV. p. 152.) all.

³ Or. p. 22. B. τούτου μὲν οὖν καὶ ἀκροβολισμοὶ τινες ἤδη γίνονται, καὶ φλεγμαίνει μέρη τινὰ τῆς ἀρ-

Peloponnesum invasione (forsan et de Stilichonis regionis ejusdem occupatione), nunc de Gildonis in Africa seditione, nunc de rebellione Tribigildi in Asia explicatas velint. Ad quæ hæc monere habeo. Alarichi invasionem (ao. 395. 96.¹), eamque mox insequentes hostiles Stilichonis aggressus (ao. 396²) Synesius non ob oculos habere potuit, si vel ad annum 397 referatur oratio, quoniam in loco illo de tumultu ceu de re præsentī loquitur. E Gildonis autem secessione in Africa (ao. 397. 98.³), occidentali sceptro subjectâ, mala ominatum fuisse Synesium Orientali regno, parum probabile videtur. Adversatur præterea utrique opinioni, quod seditio, quam innuit oratio, Gothis absque dubio auctoribus tribuitur. Restat igitur tantum, ut Tribigildi, qui Gothus erat, seditionem (exortam ao. 399⁴), indicari censeamus, unde

χῆς — ὥσπερ σώματος, οὐ δυναμένων αὐτῷ συγκρατῆναι τῶν ἀλλοτρίων εἰς ἁρμονίαν ὑγιεινὴν. Qui autem alias præterea allusiones historicas in orat. deprehendere sibi visi sunt (ut p. 6. B. ad consulatum Arcadii, cf. *Tillem.* Not. 4. l. l.; p. 23. C. ad potestatem Rufini et Eutropii cf. *Fabr. Bibl. Gr.* l. l. *Block.* l. l. p. 90.), vel tempus male consuluerunt vel in universum dicta sensu justō angustiori interpretati sunt.

¹ Cf. *Zos.* l. 5. c. 5. p. 404. *Philost.* l. 12. c. 2. p. 543. cf. *Tillem. Hist. d. Emp. T. V.* p. 433. et *Chronol.* p. 839.

² Cf. *Zos.* l. 5. c. 7. p. 410. *Oros.* l. 7. c. 37. p. 335. cf. *Till.* l. l. T. 5. p. 434. et *Chronol.* l. l.

³ Cf. *Oros.* l. 7. c. 36. p. 333. vid. *Tillem. H. d. E. T. V.* p. 495. 496. *Chronol.* p. 840.

⁴ *Gothofredo* (l. l.), initium seditionis Tribigildicæ ab ao. 398 repetenti, adversatur disertum *Claudiani* (in

concludimus, neque 397 neque 398, sed 399 esse verum orationis annum. Plura præterea sunt, quæ huic soli anno orationem nostram vindicare videntur. *Primum* igitur si ipsam, quam spirat, indolem respiciamus, summô utique jure id sibi testimonium auctor scripsisse videtur¹, cui alii deinceps suffragati sunt²: neminem facile in palatio regio vocem unquam liberiores sustulisse. Sed, ut verum dicam, temeritatis et inconsiderantiæ potius insimulandus mihi videretur Synesius, si, quo tempore Eutropius summâ adhucdum auctoritate polleret, sermonem illum habuisset. Vix enim

Eutrop. l. 2. v. 116 sqq. ed. Bip. 1784. p. 161.) testimonium, motuum illorum primordia ad consulatum Eutropii (c. ann. 399) referens.

¹ *De somn.* p. 150. D. καὶ ἐς τὴν βασιλέως οἰκίαν τῶν πώποτε Ἑλλήνων θαρράλεωτερον παρεστήσατο (ἐμὲ ἢ μαντεία). Veritum fuisse oratorem, ne verborum amaritudine imperatorem offenderet, ostendunt crebræ audaciæ excusationes (cf. p. 12. C. 14. C. 16. D.). Auditores rei novitate attonitos convincit p. 3. C.

² *Petav.* (Not. in Syn. p. 7.): "Ulcus reipublicæ non strictim et pendente manu, sed, scalpello altius impresso, curare aggreditur." cf. *or.* p. 2. A. ἀπειλοῦσι (οἱ λόγοί μου) δῆξεσαι τὴν καρδίαν οὐκ ἐν χρῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ μέσσην. *Tillem. Mem.* T. XII. p. 509. (*Cave. hist. liter.* Bas. 1741. T. 1. p. 389: "oratio de regno omni auro carior". *Du Pin. Nouv. Bibl.* T. 3. p. 262.) *Le Beau Hist. du B. E.* T. 6. p. 77: "L'année 397 présente un phénomène beaucoup plus étonnant à mon avis: un censeur parlant hautement au milieu d'une cour corrompue." *Gibbon Gesch. d. Röm. Reichs.* Th. 5. p. 212. *Stollberg Gesch. d. Rel. Chr.* T. 14. p. 51. 7. *Bloch.* (p. 27), qui recte observat, inde non infimas laudes Nostro esse tribuendas, quod trita panegyristarum (Dionis, Himerii, Libanii, Themistii) vestigia relinquere a se impetraret.

fieri potuit, quin præsentis administrationis nævos audacter perstringendo, palamque flagitando, ut consilio regis removerentur, qui proximi lateri ejus adhærerent, viri ulciscendi cupidine flagrantissimi odium sibi contraheret et negotium sibi demandatum in extremum vocaret discrimen. Jam vero annus 398 ipse ille erat, quo eunuchus iste ad summa dignitatis culmina sensim evehebatur. Anno autem sequenti, quum honorum patriciatûs, quid quod ipsius consulatûs potitus fuerat eaque omnium veneratione colebatur, ut in honorem ejus ceu tertii metropoleos fundatoris statuæ erigerentur¹, gloriæ fastigio subito deturbabatur, auctore, ut videtur, Gaina², qui brevi ante missus ad motus Tribigildi sedandos, ipse hostilia moliri inchoabat. Nunc demum opportunum se præbebat tempus candido suasori et castigatori salutare voces cum fructu proferendi. Invisi administri interitus omnibus, quotquot salus patriæ cordi erat, spem suggerebat, fore, ut prudentiorum consilio

¹ Cf. inpr. *Claudian.* in *Eutrop.* l. 1. v. 296. p. 145. l. 2. v. 70. 82. p. 159. 60. *Zos.* l. 5. c. 17. p. 431 sqq. *Gothofr.* in *Cod. Theod.* l. 1. p. 105. et *Tillem.* *H. d. E. T. V.* p. 448.

² *Claudianus* (in *Eutr.* l. 2. præf. p. 153.), *Socrates* (l. 6. c. 5. p. 304.), *Sozomenus* (l. 8. c. 7. p. 766.), *Philostorgius* (l. 11. c. 6. p. 540.), *Nicephorus Call.* (l. 13 c. 4. p. 352.), calamitatem Eutropii Eudoxiæ imperatrici, ab eunucho insolenti injuria affectæ, tribuunt. Quorum tamen relationem cum narratione *Zosimi* (l. 5. c. 18. p. 433.), qui, postulante Gaina, Eutropium profligatum prodit, absque difficultate conciliari potest. cf. *Tillemont Hist. d. Emp. T. 5. Not. 18* in *Arcad.* p. 779.

aurem iterum præberet imperator¹, habenis imperii propriam injiceret manum², utque, viris strenuis in auxilium vocatis³, vulnera regno inflicta sanaret. Ipsa vero orationis vehementia excusationis haud parum invenire potuit e trepidis urbis rebus, seditioni Gothorum subinde expositæ. Nam ab iis præsentissimum civitati imminere periculum, ni subito ad arma vocentur Romani, orator etiam etiamque inculcat⁴. Favent *deinde* opinioni meæ,

¹ Inde quoque spem de rerum in meliorem statum conversione hausisse videtur Synesius cf. *or.* p. 6. C. ἐπανορθοῦν πειρῶ τὰ διάστροφα καὶ τῷ κανόνι προσφύεσθαι· οὐ γὰρ ἀπογινώσκω τῆς ἡλικίας χωρῆσαι πᾶσαν ἐπίδοσιν, μόνον εἴ τις αὐτὴν εἰς ζῆλον ἀρετῆς μυωπίσειεν.

² *Or.* p. 21. B. καὶ σὺ βασιλεῦ τῆς ἐπαναγωγῆς τῶν ἀγαθῶν ἄρξαιο καὶ ἀποδοίης ἡμῖν λειτουργὸν τῆς βασιλείας. cf. Synesii vituperia in pessimam imperatoris consuetudinem, aspectui subditorum militumque lustrationi se subducendi (p. 5. 12. 13. A.).

³ Cf. *Or.* p. 11. B. C. p. 12. p. 15. B.

⁴ *Gothos* (τοὺς Σχύδας cf. *Enc. calv.* p. 77. B.) sugillare incipit tanquam τοὺς παλαμναίους Ρωμαικῆς (p. 25. C.) a p. 17. A. Vult eos, quos nimis Theodosii Magni clementiâ in civitatem Romanorum exceptos testatur (*or.* p. 25. C.), tam exercitu quam civili munere exclusos (*or.* p. 23. B. 24. C.), delectus autem ad dolos Gothorum præveniendos (p. 21. D. 22. D.) ex omnium ordinum inquilinis, nullâ factâ exceptione (p. 22. C.), faciendos. Exstant duæ Arcadii leges ab. ao. 398 (*Cod. Th.* VII. T. I. l. 1. 16. 17. T. 3. p. 291. 92.), rem eandem, quam hoc loco attingit Synesius, spectantes. Jubent enim milites ad suos quosque numeros sedesque revocari. Quibus tamen ferendis occasionem dedisse Nostri orationem, ne speciem quidem veri habet. Forsan tamen ex iisdem patet, rumores de Tribigildo novas res moliente jam anno illo sparsos fuisse.

quæ supra de imperii Arcadiani animò legationibus parum propitiò allata sunt¹, et inprimis verba oratoris, quæ querimoniam non obscure continent ob aditum ad imperatorem tamdiu procrastinatum². Ne id moneam, tam accuratam rerum aulicarum cognitionem, qualem in oratione præ se fert Synesius, vix in homine e longinqua terra nuper admoto cogitari posse. Anno *denique* 399 non solum obstacula remota sunt Synesio, verum nova adminicula ipsi subnata. Veri quippe est simillimum, Aurelianum, [hujus anni præfectum prætorio³, quem res Synesii et Cyrenensium fortiter adjuvantem deinceps videbimus⁴, eâ, qua polleret, auctoritate, favoris hactenus negati Nostrum fecisse compotem.

Quibus rationibus adductus ita existimaverim: per primum mansionis Constantinopolitanæ annum et dimidium secundi Synesium, vel artibus Eutropii impeditum, vel iniquis temporibus sponte cedentem, ad regis oculos non fuisse admissum; ao. autem 399⁵, in Asia militante Gaina et profligatò

¹ Cf. § 2. p. 13. Not. 1.

² Or. p. 27. A. B.

³ Cf. *Cod. Theod.* IX. T. LX. l. 17. T. 3. p. 312. XV. T. VI. l. 2. T. 5. p. 358.

⁴ Vid. infra § 8.

⁵ Et quidem incipiente autumnno. Adstipulor enim *Tillemontio*, qui ex idoneis rationibus, neglectâ tam auctoritate legis 17 *Cod. Th.* IX. T. XL. T. 3. p. 312. quam assertione *Gothofredi*, legem 18 *Cod. Th.* IX. T. XL. T. 3. p. 316. de exilio Eutropii interpretantis, calamitatem hujus eunuchi æstate jam finita accidisse

Eutropiô, orationem esse habitam; negotia porro Cyrenensium mox, ut ad calcem orationis innuit auctor¹, in disceptationem vocata, primum per Gainæ et Tribigildi seditionem (tempore verno anni 400²), deinde per ipsius Aureliani exilium³ fuisse interrupta, eodem autem consulatui restitutô, ad exitum tandem pervenisse. —

Cum oratione Synesiana (cujus indole uberius perlustranda supersedere me sinit doctorum virorum industria⁴, proximô et argumenti et tem-

suspiciatur. cf. *Tillem. Hist. d. Emp. T. V. p. 456 et 780. Not. 22.*

¹ *Or. p. 32. C.* Patet autem ex hoc loco, cur universalem imperii statum, nec patriæ conditionem delineandum sibi sumserit orator. Erat enim uberior mandati legatorii discussio consistorio imperatorio relictâ. cf. *Cod. Theod. XII. T. XII. l. 10. T. 4. p. 592.* Dictam autem esse orationem nostram in pleno senatu (cf. *Stollberg. lib. I. T. XIV. p. 51. 7.*), præsente ipso Arcadio, quod immerito in dubium vocat *le Beau* (*Hist. du Bas-Emp. T. VI. p. 81.*), satis commonstrant, quæ ad ipsum imperatorem occurrunt, allocutiones.

² Cf. *Chron. Alex. ad Olymp. 295. p. 306.* et *Tillemont. Hist. d. Emp. T. V. Not. 22 in Arcad. p. 781.*

³ Cf. *Socr. l. 6. c. 6. p. 306. Soz. l. 8. c. 4. p. 761. Zos. l. 5. c. 18. p. 435. c. 23. p. 447?* Aurelianum paucos tantum menses in Gothorum manibus fuisse, conjicere licet e *Synes. de prov. p. 114. C.* Certe probabile est, non diu post VI Id. Jul., quo die Gainas Constantinopoli expulsus est (vid. *Tillem. H. d. E. T. V. p. 463.*), metropolin eum reversum fuisse.

⁴ Argumentum orationis Synesianæ exhibuerunt *Gothofred. (Comm. in Cod. Theod. T. 3. p. 106 sq.)*, *Tillem. (Mem. T. XII. p. 509.)*, *Le Beau (Hist. du B. E. T. VI. p. 81.)*, *Gibbon. (Gesch. d. Röm. R. Th. 5. p. 213.)*, *Stollberg. (Gesch. d. Chr. Rel. Th. 14. p. 51.)*, cf. *P. E. Müller de gen. Ævi Th. p. 8 sqq.* De singulari hujus libri forma hoc tantum subungere habeo. Abit

poris¹ vinculô cohærent ejusdem *de Providentia* libri duo (Αἰγύπτιος ἢ περὶ προνοίας²). Exhibent

oratio, cujus thema ipse auctor (p. 9. C. et 32. A. B., indicat esse: "ἀνδριάντα βασιλέως δεῖξαι τῇ βασιλείᾳ προσλαμβανόντος φιλοσοφίαν," in duas partes, quarum prior mores principis ad virtutes 4 philosophicas revocare allaborat, posterior (a pag. 14. B.), per singula eundo, vitia præsentis imperii libere detegit viamque ad ea fugienda indigitat. Cæterum non mediocris inde vis singulis præceptis videtur accedere, quod non suô, sed ipsius reverendæ philosophiæ nomine (cf. p. 1. B. sqq. p. 31. C.) aureas inculcat veritates.

¹ Hallucinantur, qui hunc librum ab episcopo exaratum contendunt, *Heineccius* de philoss. semichr. Halæ Magd. 1714., p. 52. et *Boysen*. Philos. Syn. Hal. Magd. 1714. 4. p. 8.

² Meminit illius libri *Suidas* (v. Συνέσ.: λόγον θαυμαστόν) et *Photius* (Bibl. can. 26.). Veritatem historicam in eo delitescere sub velamine fabulæ Aegyptiæ de Osiride et Typhone, (quod vel ipse auctor monuit in præf.: τῶν παρεστώτων πραγμάτων ἱστορίαν ἔχει τὸ σύγγραμμα), perspectum jam habuit *Esrom*. *Rudinger*, qui libro nostro singularem dicavit dissertationem (Basil. 1556. 8.), sed eventum narrationi Synesianæ consentaneum frustra circumspicit. *Petavius* (Not. p. 34.) et *Gothofredus* (Comm. in Cod. Th. T. 3. p. 106.) seditionem Gothorum alludi suspicantur (cf. quoque *Le Beau* Hist. du B. E. T. 6. p. 158. Not. *Schroeckh*. h. e. T. VII. p. 164). *Tillemontius* quæstionem intactam relinquit. A vero proxime abest *Fabricius* (Bibl. Gr. T. IX. p. 194 Not. l.), qui per Osirin Aurelianium, per Typhonem Gainan intelligi autumat. (Ita *Socrates* in h. e. l. 6. c. 6. p. 308 nomina nobis servavit duorum poëtarum, qui interitum Gainæ describendum sibi sumserunt, Eusebium et Ammonium). Verum nuperrime *Clar*. *Neander*, qui in libro: Der heilige Chrysostomus u. sein Zeitalter Th. 2 Not. 33. p. 49 plura hujus libri loca egregie illustrat, invictis argumentis probatum it, Typhonem non de Gaina, sed de alio factionis politicæ principe esse intelligendum (cf. *Krabinger*. comm. in præf.). — Probabile mihi est, Synesium librum præsentem, quem, instigantibus

namque imaginem præsentium malorum, quæ civitati per barbaros proxime imminet in oratione

amicis, conscripserat (*Prov. præf.* τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν αἰτησάντων), in quodam eorum congressu secreto post exilium Aureliani, optimi civium bonorum fulcri, in mutuum solatium prælegisse (*ibid.* ἀνεγνώσθη). Videtur enim S., Constantinopoli versans, eorum se sodalitis arcte adjunxisse, quos, jugum tyrannidis Gothorumque insolentiam indigne ferentes, clandestinæ de patria servanda deliberationes non minus ac commercia literaria in unum contraxerant; quod sodalium (a factionibus politicis, de quibus prolixè agit *Gothofr.* in *Cod. Theod.* T. 3. p. 104 sqq., forsàn non diversum), nī fallor, in *ep.* 101. p. 240. D. per τὸ πανελλήνιον indigitatur, in cujus conventibus Synesius olim "graves curas sæpius se suscepisse" testatur. — Cæterum non possum quin credam, ipsum Synesium esse, de quo sermo est inde a pag. 113 A. ad finem libri, quique hic cum extremo suo periculo Typhonem, injuriam Aureliano amico inflictam ei exprobraturus, adiisse dicitur. Optime namque in Nostrum quadrant singula, quotquot viri illius obscuri afferuntur, criteria. Dicitur philosophus, sed præ philosophiæ studio incultis moribus (p. 113. A. ἀγροικότερος. cf. *ep.* 92. ἀγροικίας τῶν τροπῶν. *Enc. calv.* p. 67. A. ἀγροίκω πρὸς τρόπον), qui dorios modos ad Iyram canebat (cf. *hymn.* I. v. 5.). Describitur porro ceu legatus, pro "civitatibus patriæ suæ" Constantinopoli versans, qui auctoritate Aureliani adjutus "immunitatem sibi" (p. 113. B. αὐτός τε μὴ λειτουργεῖν cf. *ep.* 100. p. 238. C. τῆς λειτουργίας γέγονα ἑκτός.), "tributorum remissionem patriæ" conciliaverat, sed, exule facto Aureliano, gratiæ impetratæ jacturam fecerat, "a reditu in patriam impeditus." Neque cum *Clar. Neandro* (*Der heil. Chrys.* T. 2. p. 150. 151.) τὸν ξένον p. 114. B. sq. de Aureliano, sed de eodem illō legato ὃ ipso Synesio intellexerim. Primum enim ὁ ξένος ab Osiride ὃ Aurel. diserte distinguitur p. 115. C. (καὶ προσεδ. . . . περὶ Ὁσ.); deinde ἡ ἀναγκαία μονὴ (p. 115. A.) de eodem coactu, cujus p. 114 B. μένοι δὲ ὑπ' ἀνάγκης) fit sermo, sumenda videtur; signa denique, quæ revelationi divinæ tribuuntur p. 114. C. D., de somniorum beneficio explicanda videntur, quod Syn. (in *somn.* p. 150. C. D.) Constantinopoli sibi con-

vaticinatus fuerat. Cæterum non minus gratum animum testificaturus amicisque hortantibus gratificaturus, quam acerbo in communes salutis publicæ hostes odio indulgens, Synesius manum operi illi admovisse videtur. Describit quippe in eo sub forma ænigmatica, quam prudentia suadere potuit, insidias per Gothos Aureliano amico de se meritisimo structas, cujus in honores restitutio deinde facta ansam præbet ei in laudem divinæ providentiæ excurrendi. Verum singulas, quas continent libri illi, allusiones historicas, ad vitam Synesii non pertinentes, ex aliis illius ævi scriptoribus comparatis illustrare non hujus loci est.

Quoniam autem constat, eventum, quos libri illi adumbrant, testem ocularem fuisse Synesium, patet non ante æstatem anni 400^{mi} elapsam Constantinopoli eum solvisse, patriam remeaturum. Non irritam fuisse legationem, et ipse pluries affirmat, licet de fructibus ejus incerti simus¹. Quamvis autem adversa fuerint fata, quibuscum colluctandum fuerit legato, at philosopho tamen id præbuisse commorationem illam, quo et tum et deinceps animum refocillaret, suo loco monstrabimus.

tigisse testatur. Quæ conjectura, si viris doctis se probaret, nova ratio nobis appareret, cur Syn., tyrannidi Typhonis ipse obnoxius, ad librum de prov. exarandum se applicuerit, nec non ærumnarum legati nostri fontem pariter ac mansionis diuturnæ originem accuratius perspecta haberemus.

¹ Cf. *Le Beau* hist. d. B. E. T. VI. p. 82. *Stollberg*. *Gesch. d. R. Chr. Th.* 14. p. 52. 10.

SECTIO SECUNDA.

RES PRIVATÆ. STUDIA. RATIONES CIVILES.

§ 4.

Vidimus Synesium undis civilibus immersum, sed e scrupulosis cotibus feliciter enavigantem. Jam vero, novis mox procellis metropoli, quam reliquerat, transmarinæ ingruentibus, contemplemur eum laboribus patriis redditum, in otio vitæ privatæ, nec tamen eô ab omni perturbatione vacuô, nativæ animi propensione inter studia Musis et philosophiæ dicata indulgentem.

Præcipitem e Constantinopoli discessum vel potius fugam post fatale istud triennium peractum describit in *Ep.* 61. Terræ enim motu exorto, quum sæpius quotidie quateretur solum hominesque supplices ad preces confugerent¹, mare terrâ tutius ratus, cursum ad portum dirigebat, cum nemine collocutus, sed amicum clamore eminus compellans manuque discessurum se significans. Alexandriam deinde, non aliâ rei causa, ut videtur, quam quod navis, in quam forte incidisset, eo tendebat, vehebatur, ubi non longum tempus commoratus, in patriam, lætum de exitu legationis nuntium popularibus allaturus, revertebatur. Hoc enim esse, neque aliud diu postea susceptum

¹ Vid. supra § 3. p. 16. Not. 2.

(quum Synesius episcopus factus Alexandria domum revertebatur) iter maritimum, quod in *ep.* 4 describitur, quicquid ad aliam sententiam probandam subtilius quam doctius disputavit *Petavius*, ipsâ epistolæ indole probabile est¹. In qua, ex

¹ Mirum documentum fidei historicæ depravatæ dedit *Dion. Petavius* in tempore hujus epistolæ eruendo. Enimvero uti vehementer sudarunt scriptores catholici in optione Synesii in episcopatum cum canonibus ecclesiæ non migratis conciliare, ita ejusdem in renuendo coelibatu pertinacia non infimam iis creavit difficultatem. Erat igitur Jesuitæ maximi momenti res, si epistolam illam, in qua Synesius ei videtur consortio muliebri valedicere, imo affirmare uxorem se sororis loco habere, episcopo vindicaret. In rem suam vertit eclipsin solarem, in epistola illa p. 166. B. memoratam, quam nonnisi in diem 15 Septembr. anni 410 quadrare probatum it, unde concludit, ep. nostram scriptam esse a Synesio, post consecrationem Alexandria acceptam domum tendente. Sed supputatio illa astronomica — ut alias ejusdem mendas taceam, a *Tillemontio* (Mem. T. XII. Not. VII in Syn. p. 687.) taxatas — falsâ dierum numeratione innititur (nam in Synesio phænomenon illud non ad quintam, ut P. vult, sed tertiam feriam refertur). Obstat deinde *Petavii* opinioni epistolæ indoles. Quæ enim in ea jocose, quin petulanter dicta sunt (p. 162. C. 168. A.), potius cum omni alio tempore congruunt, quam cum eo, quo, ut infra (§ 24) videbimus, animus Nostri gravissimis curis penitus immersus erat. Certissime denique contextus docet, fratris, nec suam uxorem esse, quam sororis loco a se dilectam testatur. Inest autem epistolæ, quod ad reditum ab urbe Constantinopoli per Alexandriam eam referre mihi suadeat. Quum enim Synesius inter pericula maritima id unice deplorasse se testetur, quod "Trax ille" (c: Constantinopolitanus) pecuniis ipsi concreditus defraudaretur (p. 165. B.), Proclum videtur indicare, a quo Constantinopoli æs alienum se contraxisse dicit in *ep.* 129. In utrâque igitur epistola de eadem pecunia est sermo, in 4ta de nondum soluta, in 129na de jamjam solvenda, id quod illam a Synesio, e legatione nondum in patriam reverso, scriptam postulat.

portu Azario scriptâ¹, de extremi exempli periculis, quæ ipsi inter navigandum subeunda fuerant, non absque lepore nativo, ut dicere posset, ex dramate tragico comicum se composuisse², fratrem, cui nuper Alexandriæ valedixerat, certiore reddidit³. — Verum Cyrene alma scientiarum mater esse

¹ *Ep.* 4. p. 167. A. — *Thrige* (Res Cyr. p. 51.) hunc locum eundem esse autumat, ac "Αζιλιν s. Αζιριν, a *Herod.* (l. 4. c. 169. p. 414.) memoratum, nec verum nomen a Synesio exhibitum fuisse. Sed fidem Nostro facit *Ptolomæus*, qui in descriptione Libyæ (ed. laud. p. 120.) *Azar* montis, et *Plinius*, qui (lib. 6. c. 33. ed. Bip. T. 1. p. 407) *Azariorum* meminit. cf. *Petav. Not.* in Syn. p. 49. Cum "Αζιλι deinde in Cyrenaica sita non bene convenit "Αζάριον Synesii, quod in Ammonis regione ο: Libya Marmarica situm fuisse, non obscure indicat (p. 168. B.)

² *Ep.* 1. p. 168. D.

³ Memorabile exemplum observationis sabbathi ad ineptam asperitatem extensæ dat Synesius in Judæo illo governatore, qui in violenta tempestate, sabbathô inchoante, clavô e manibus abjectô, ad sacram scripturam evolvendam se convertebat, nec a milite, gladio se caput illius amputaturum minitante, nisi navem gubernaret, turbari se sinebat. Errant autem *Baronius* (Appar. ad ann. Lucæ 1740 f. p. 443.) et *Petavius* (Not. in Syn. p. 47.), gubernatorem illum, (quem eleganter Maccabæum vocat Synesius, respiciens, ut videtur, ad 1 Macc. c. 2. v. 37. 38.) Dositheanorum familiæ accensentes. Nam hujus sectæ assecclas constat (ex *Orig.* περὶ αρχ. l. 4. c. 17. ed. Delarue Par. 1733. et *Philocal.* p. 176. Par. 1624. 4. p. 36.) die sabbathi ne in extremo quidem vitæ periculo locum mutasse. Noster contra Judæus, quum media nocte ad gubernacula reverteretur, dicens: "nunc lex facere istud permittit, quoniam de vita periclitamur," ex eorum numero fuisse videtur, qui ex decreto Mattathiæ (1 Macc. 2, 41. cf. *Joseph. antiqu. Iudd.* L. 12. c. 6. ed. Haverc. 1726. T. 1. p. 612.) vitæ conservationem sabbathi severitatem non violare credebant. cf. *Is. Casaub.* exercit. XVI. (Genevæ 1654. 4.) p. 61. *Bingh. Or. Eccl.* T. 9.

dudum tum desierat, nec habebat, quò erectioris ingenii alumnum demulceret diuque sibi devinceret. Ita de tristi literarum in patria sorte Synesius conqueritur¹: "Philosophamur, o bone vir" — amicum e Cyrenaica alloquitur — "optimam ad id adjutricem solitudinem nacti, *hominem vero neminem*, qui vocem emitteret, philosophiam redolentem, nisi Echo fortasse vocem nostram remittentem," et in *ep.* ad Herculianum²: "Tibi multorum Synesio et meliorum et similium erit copia, quibuscum consuescas. Mihi quidem patria, quatenus quidem patria, longe est carissima; cæterum nescio quo pacto ad philosophiam obduruit. Quare non ex re existimo heic omni auxilio destitutus permanere, quum iisdem mecum sacris initiatum neminem inveniam." Ab altera parte proclive est intellectu, quantis ipsum invitamentis arriserit Aegypti metropolis, quæ magistram, unanimem amicorum catervam, fratrem ejusque domum includebat, et ex eorum consortio dulcissimum ipsi e curis refugium pollicebatur. Quare Pentapolin Musarum expertem cum Aegypto in perpetuum absque dubio, vel solius, ut ipse testatur³, Hypatiæ

p. 28. Cæterum hallucinatur *Casaubonus* (l. l.), Judæum illum doctorem legis fuisse affirmans. Neque enim id postulant Synesii de eo verba ironice pronuntiata, neque id ferunt leges Codicis Theodosiani, navi-
cularios ad infimum hominum genus referentes (cf. *Cod. Th.* T. 5. p. 66. sqq.).

¹ *Ep.* 101. p. 239. C. D.

² *Ep.* 139. p. 275. C.

³ *Ep.* 129. p. 260. C.

causâ, commutasset, nisi miseriis illius terræ se subducere incredibilis patriæ amor dissuasisset. Id tamen veniæ sibi sumebat, ut non modo iteratis vicibus eo se reciperet, verum per longiora intervalla Alexandriæ commoraretur¹. Omnes vero urbis illius cives, Cyrenen deinceps visentes, non secus ac fratres a se coli et observari affirmat². Indidem circa annum 403 mulierem duxisse videtur, ex qua tres suscipiebat filios³, nec non ex eo,

¹ Itinera Alexandrina memorantur in *ep.* 129. p. 264. A. et *ep.* 137. p. 272. D. — c. ann. 401 — *ep.* 123. p. 259. D. — c. ann. 403. — *ep.* 143. p. 280. C. — c. ann. 404. — *ep.* 51. p. 189. B. — c. ann. 405. cf. *chronotax. epp.* — Diuturniorem Alexandriæ commorationem arguunt *ep.* 123 l. l. et *ep.* 18. p. 175. D., ubi liberos in urbe illa natos testatur.

² *Ep.* 18. l. l.

³ Annus matrimonii initi eruitur ex *ep.* 132. p. 268. C. collata cum *ep.* 133. p. 268. D. Est enim illa, in qua filii jam nati meminit S., ejusdem belli tempore scripta, de quo agit hæc, quam ad ann. 404 referendam esse, mox videbimus (p. 36. N. l.). Meminit uxoris præter hunc locum et *ep.* 105 p. 248. D. *hymnus* 8. v. 34. p. 346. A. — Quæ de quaternario filiorum Synesii numero habent *Petavius* (Not. in Syn. p. l.), *Morer.* (Diction. T. 8. p. 424.), *Natal. Alex.* (h. e. Paris. 1730. T. V. p. 106.), *Phil. Labbé* (Diss. de scriptt. eccl. Par. 1660. 8. T. 2. p. 375.) refelluntur ex *ep.* 89. p. 230. C. τριῶν ἀρρένων ἐν ἔτι μοι λείπεται et *ep.* 126. p. 261. C. ὁ τρίτος γὰρ καὶ λοιπὸς ὄχεται τῶν υἱῶν. Nititur autem, ut videtur, opinio illa verbis *epistolæ* 53. p. 190. A. perperam intellectis (cf. *Tillem. Mem.* T. XII. Not. 2. in Syn. p. 682 sqq.). Nam Dioscurus, in *ep.* hac memoratus, non est Synesii, sed Euoptii filius, et idem, ni fallor (præsertim quum codices fluctuent in lectione hujus nominis constituenda), ac Hle, qui in *ep.* 4. p. 169. A. Διοσχόρος et in *ep.* 111. p. 253. D. Διοσχορίος appellatur, quemque ex iisdem locis docemur Euoptium fratri educandum tradidisse. In *epistola* igitur 53 l. l. fratrem, ni fallor, cer-

quod e sacra Theophili manu eam se accepisse perhibet¹, efficere licet, jam tum insignem eum patriarchæ illius favorem sibi conciliasse. Quam deinde familiariter civilibus Alexandriae magistratibus, quid quod ipso Augustali (Aegypti præside, cui parebat præses Pentapoleos) usus fuerit, quantâ apud eos existimatione polluerit, variæ epistolæ commonstrant². Licet autem nexum cum amicis Constantinopolitanis religiosissime postea servaret, et eorum omnium, quæ ultra mare acciderent, nihil non ad se maxime pertinere existimaret³, imo votum Constantinopolin revisendi non obscure exprimat⁴, eo tamen iterum pedem referre non contingebat. Oras Africanas semel tantum deinceps reliquisse videtur, itinere Athenas suscepto, ex quo tamen ob lugubrem reipublicæ urbis illius! literariæ conditionem parum se voluptatis atque emolumenti percepisse profitetur⁵. Plurimum igitur

tiorem reddit, se jam binos suos filios pædagogo domestico, Hesychio, quo præceptore Dioscurus solus hactenus fruitus erat, instituendos tradidisse.

¹ Vid. infra §§ 13. 14 et 16.

² Cf. *epp.* 21. 29. 30.

³ Cf. *ep.* 109. p. 252. D. *ep.* 110. p. 253. C. *ep.* 120.

⁴ *Ep.* 123. p. 260. A.

⁵ Patet ex *ep.* 54, duplicem rationem iter illud Synesio suasisse, ut mala sibi per somnia portenta averruncaret, deinde ut philosophis, qui, quod Lyceum et Academiam vidissent, "inter Afros non secus ac inter mulos semidei ambularunt" (cf. quoque *ep.* 148. p. 286. C.), ansam gloriandi eriperet. Cæterum non mirari subit, Athenas — ut ex *ep.* 136 (unica, quam extra Africam exaratam habemus), fratri ex urbe Anagyrunte missa, videre est — expectationibus Synesii tam male respon-

vitæ tempus in patria consumebat, ad cuius res labantes pro virili sustinendas et consiliò et manu conferre non detrectabat. Constantinopoli nuper reversus bello eam exagitata invenerat. Mox autem hostes, militum incuriâ audaciores redditi, urbes munitas, quin Cyrenen ipsam (anno 404) obsidione intercludere audebant¹. Ingravescente au-

disse. Non enim eas communis cladis, Græciæ haud ita pridem per Alarichum inflictæ, expertes fuisse, ut vult *Zosim.* (lib. 5. c. 6. p. 407 sqq.), convincunt testimonia *Philostorgii* (l. 12. c. 2. p. 543.), *Eunap.* (de vit. phil. 1596. 8. Maxim. p. 92.). cf. *Meurs.* Opp. ed. Lami. Florent. 1762. Vol. 1. p. 98. de fortuna Athenarum, et *P. E. Müller* de gen. ævi Theod. P. 1. p. 51. Fatendum tamen est, Synesii de Athenis iudicium, quas cum pelle ex hostia immolata restante comparat, deque Plutarcho, quem irridendum proponit, licet aliunde eundem constet non ignobilem inter philosophos locum tenuisse (cf. *Marin.* in vita Procli κεφ. xστ'. ed. Boissonn. Lps. 1814. p. 21. Suid. v. Πλ. al.), partium studio non-nihil, ut videtur, infectum fuisse. Patet enim, universam descriptionem ad gloriam Alexandriae et Hypatiæ amplificandam spectasse (cf. vbb. νῦν μὲν οὖν ἐν τοῖς καὶ ἡμᾶς χρόνοις Αἴγυπτος τρέφει τὰς ὑπατίας δεξαμένη γονας.).

¹ Annus obsidionis Cyrenes per Macetas (distingvendæ ab obsidione Ptolomaidis per Ausurianos Ao. 411. vid. infra § 37.) invenitur ex *ep.* 133. p. 268. D. Testatur hic S., epistolam a se scriptam ἐπὶ τῶν ἐναγχοῦς ὑπᾶτων, ὧν ἄτερός ἐστὶν Ἀρισταίνετος, hujus autem collegam se ignorare. Jam vero Aristænetus consulatum gessit cum Honorio imperatore ao. 404. Voluit quidem *Petav.* (Not. in Syn. p. 86.), *ep.* scriptam esse ao. 405, "ἐναγχος" anno superiori vertendum esse existimans; Synesium vero Honorium consulem nihilosecius ignorasse, ex eo explicat, quod "consularis honos principali fastigio velut stella solis lumine conderetur." Sed miri capitis est hæc conjectura, quam neque auctor testimonio ullo firmavit. Quare longe probabilius videtur statuere: Synesium de consulibus nuperrime (ἐναγχος)

tem malo nequitiâ ipsius ducis, officio turpiter deesse non erubescens, Synesius, a pueris, ut videtur, exercitiis militaribus assuefactus et fortitudine plane heroica adjutus, urbis tuendæ partes in se suscipiebat. Calamo igitur cum gladio, pallio philosophico cum paludamento commutato, videmus eum, relictis uxore et filiolo, nunc primo diluculo ubique obequitantem ad hostem speculandum, noctu in turribus faces accendentem vel machinas bellicas novi generis excogitantem, nunc, agricolis undique ad arma vocatis, aciem in aperto campo instruentem, attonitos erigentem, abjectos objurgantem. Neque magistrum militum, Constantinopoli versantem, ad quem summa rei militaris in Cyrenaica cura tum pertinebat, de ducum pravitare certiore reddere omittebat. Sive igitur instantes Synesii preces meliorem rerum administrationem copiasque auctas imperatori extorserint, sive, quod magis arridet, vaga barbarorum gens, obsidionem diuturniorem pertæsa, e regione ubique jam depasta ad largiorem se et faciliorem prædam converterit, Synesio tandem ab armis respirare licebat. Sed identidem grassatores illos incursiones suas iterasse, ex multis epistolis No-

electis loqui, ideo vero collegam Aristænети eum latuisse, quia initio anni (404) epistolam scribebat, quum, quis in Occidente hanc dignitatem sortitus esset, Cyrenaici nondum certiores facti erant. — Cæterum præter hanc epistolam novem alias (videlicet 104, 107, 108, 113, 122, 124, 125, 130, 132) de eodem Cyrenensium cum Macetis bello agere censeo, ita tamen ut epp. 104 et 108 cæteris posteriores habeantur. vid. chronotax. epp.

stri docemur, quas tamen omnes ad justum tempus revocare non possumus.

§ 5.

Domicilium, quod in urbe Cyrene habebat Synesius, cum *prædiis rusticis*, a patre hæreditate acceptis¹, identidem commutabat, quorum ipse refert situm ad extremas Cyrenaicæ plagas australes, a salifodinis Ammoniacis haud procul remotum². Hic ager amoenus (nullis non naturæ artisque deliciis exuberans, Theocriti ut Musâ non indignum eum testetur herus³, post duros, quos

¹ Opes non mediocres, tam in fundis, pecoribus armentisque camelorū instructis, quam in nummis (*Dio.* p. 59. D. 66. D. *Ep.* 130. p. 265. B. cf. *Cat.* p. 301. D.) hæreditate accepisse videtur. Sed malum se in opibus curandis dispensatorem profitetur (*Ep.* 134. p. 270. D. *Ep.* 57. p. 199. D.). Agros pauciores redditos, aurum ornatusque muliebres venditos testatur, quo bibliothecæ incrementum adferret (*Dio.* p. 59. D.). Servos autem, qui ad epistolas calamo excipiendas, libros transscribendos, pueros educandos ei erant, maximam partem manumiserat (*Enc. calv.* p. 77. B. *Ep.* 32. *Ep.* 145. p. 281. C. *Dio.* p. 59. D.). Sed fortunis imminutis subveniebat animus, auream mediocritatem præ imbris divitiarum diligens (*hymn.* 3. p. 329. C. D.). Neque bonorum extenuatio impedimento erat, quo minus sodales cognatosque in suam domum exciperet (*Ep.* 134. p. 270. C. D. *Ep.* 139. p. 275. B. *Ep.* 99. p. 238. B. *Ep.* 140. p. 277. C.), amicorum necessitatibus succurreret (*Ep.* 129. p. 263. D. *Ep.* 52. p. 189. D.), et munuscula ex agrorum proventu et captu venationis transmittendo, unde singulare sibi gaudium parasse videtur, sui eos memores redderet (*Ep.* 129. p. 264. B. *Ep.* 134. p. 271. B. C. *Ep.* 40. p. 180. B. *Ep.* 97. p. 237. D.).

² *Ep.* 148. p. 284. B.

³ *Ep.* 114. p. 255. A. Eximia terræ Cyrenaicæ ubertas ab antiquis scriptoribus Græcis uno ore tradita est.

in patriæ salutem sustinuerat labores, eum excipiebat, vires ejus reficiebat, animum exhilarabat. Videmus eum nunc "sub arboris umbra, quam leniter concutit Zephyrus," antiquitatis heroibus (quos præ omnibus caros habuisse tandemque memoriâ tantum non tenuisse videtur), Homero et Platoni incumbentem, vel epistolam magistræ amicisque destinatam servo dictitantem¹, nunc "a saltu ad saltum, quem trajicit aquula, volucrum concentu circumstrepente," curis expeditum vagantem, vel meditationibus inhærentem vel coelum intuentem et surgentia sidera observantem². Jam facetiarum plenus cum puerulis lusitat vel cum ruricolis confabulatur vel choris eorum faunicis se immiscet³, jam in horto irrigando, in canibus venatoriis nutriendis, in feris arcu jaculove persequendis versatur

Cf. *Thrige. hist. Cyr.* p. 18 sqq. Sufficit vel unus Synesius ad auctores Romanos erroris convincendos, quando Pentapolin sua ætate sterilem pronuntiant. (*Lucan. Pharsal.* l. 9. v. 524. ed. Bip. p. 248. *Claudian. de bello Gild.* v. 159. p. 107. *Sil. Ital. Punic.* l. 2. v. 62. ed. Bip. p. 29. l. 3. v. 251. p. 59. *Hieron. ep. ad Dardan.* Par. 1706. T. 2. p. 609.). Nam præter fertilitatis laudes, quas continent *epp.* 114 et 148, oleo, vino, croco, melle et ficis abundantem, quin neque succo silphii prorsus destitutam eam commonstrant *Epp.* 134. p. 271. B. C. *Ep.* 67. p. 214. B. *Ep.* 148. p. 286. D. 287. C. Cf. *descript. terræ hodiernæ apud Pachon. lib. laud.* T. 1. p. 31: "Les travaux des hommes sont anéantis, la nature est restée la même." p. 83. 84. T. 3. p. 235. 246.

¹ *Ep.* 133. p. 269. B.

² *Ep.* 114. *Hymn.* 4. v. 36. 37. p. 335. C. *Ep.* 101. p. 240. A. *Cat.* p. 302. C.

³ *Ep.* 148. p. 285. B. 287. B. C. D.

Nimirum ea erat mens et persuasio Synesii, studiis literarum vel vehementioribus adeo non nocere et repugnare, quæ ex vitæ oblectamenti rite fruentis oritur, interpellationem, ut illis potius adjuvandis, acuendisque inserviant. Licet igitur eam naturæ nostræ conditionem esse maluisset, perpetuo ut ad contemplationem erecti esse possemus, (ἀεὶ πρὸς θεωρίαν ἀνατετάσθαι), tamen, "hominem se, non deum sentiens", mediam quodammodo viam ineundam sibi eligere convenientius ducebat, quam tum demum ingredi sibi videbatur, si jam maximarum rerum contemplatione detineretur, jam in inferiorem naturam delabens (κατιὼν εἰς τὴν φύσιν), aliquid oblectamenti capesseret vitamque hilaritate perfunderet¹. Ita seria ludicris miscendo perinde ac in festiva aliqua celebritate vitam traducebat, animum, quamdiu fortuna arridebat, pacatum conservans, nec a fluctibus ullis perturbatum², ab omni vero morum acerbitate et superba ista morositate, in homine philosopho non raro obviâ, toto cælo abhorrens. Sed ipsum testem audiamus. "Duobus hisce tempus identidem distinguo, *ludo atque studiis*. Ac quum in studiis occupor, in divinis præsertim, tum mihi deditus sum; in ludendo autem omnibus maxime communis. Scis enim me" (fratrem alloquitur), "quum e libris oculos avocaverim,

¹ Dio. p. 46. D. p. 47. A.

² Ep. 57. p. 194. A. ἀλλ' ὥσπερ ἐν πανηγύρει σεμνὴ διεξάγων τὸν βίον, διὰ πάσης ἡλικίας ἡλεων καὶ ακυμαντὸν τῆς ψυχῆς ἐτήρησα τὴν διάθεσιν.

ad omne ludorum genus esse propensum”¹. Ludos autem ceu vitæ condimenta Synesius, libertatis amantissimus, inde sibi petebat, unde petenti sponte se offerunt, ex copia ipsius naturæ, easque præ cæteris artes et occupationes longe vehementissime adamabat, quibus exercendis colendisque ansam ei præbebat vita rusticana². Huic dum indulgebat, pudore se affici tantum aberat ut crederet, ut contra sophistas, molliorem et delictiorem, speciosis elegantibusque phrasibus convenientem, apparatus postulantes, ferinasque Synesii carnes ex camino depromptas fastidientes³, mensam frugalem moresque inconditos honori sibi duceret⁴. Ab horum igitur moribus toto animo distans, duos sibi inprimis artes colendas adoptabat, studium hortense atque venatum⁵. Quorum hunc tam ardenti amplectebatur amore, ut ejus solius gratiâ cum Homero dilecto expostulare cogeretur, quod venatum viris gloriosum non appellet nec eum perinde ac forum ad homines illustres reddendos ido-

¹ *Ep.* 105. p. 247. C.

² *Dio.* p. 54. C. τοιοῦτων (τῶν παιζόντων) ἔστιν ἄγρὸς καὶ ἐλευθερία, καὶ τὸ μὴ πρὸς ὕδωρ εἰρησόμενους γράφειν τοὺς λόγους.

³ *Ep.* 148. p. 286. C.

⁴ *Dio.* p. 66. D. οὐ δὴ κατασχυνῶ τὰ πάτρια τῶν ἀγρῶν, οὐδὲ φανοῦμαι στρογγύλλων λογάρια. cf. p. 67. A. *Ep.* 148. p. 284. *Ep.* 92.

⁵ *Dio.* l. l. ῥητορικὴν δὲ οὐκ ἐργάζομαι, ἀλλὰ προυστησάμην τοῦ βίου τέχνας δύο, φυτοκομεῖν τε καὶ κυνοκομεῖν ἐπὶ τῶν θηρίων τὰ ἀλκιμώτατα.

neum judicet¹. Quod autem in occupatione atrociori tantum consumserit tempus, et usque adeo propensione nativæ indulserit, ut vitam inter eam et libros transegisse², nec tam calamo quam jaculo digitos attritos affirmet³, id non mireris, si solitudines Libyæ horrendis belluis refertas cogitaveris, et barbarorum incursiones crebra armorum exercitia non tam suadere quam postulare expenderis. Ut in instrumentis bellicis conficiendis, ita in machinis venatoriis fabricandis idoneum se præstabat artificem, quibus quomodo rite uteretur, somnia sibi nonnumquam suggestisse testatur⁴. Neque in canibus exquisitæ speciei sibi comparandis magis sollicitus erat, quam in equis cognoscendis peritus⁵. Quid quod illos, hyænarum luporumque victores, non secus ac olim equos Cyrenenses Pindarus, carminibus celebrabat⁶, et inter opera ejus, quæ naufragium temporis passa sunt, de re venatoria unum (τὰς Κυνηγετικάς) fuisse docemur⁷. Quam denique in consuetudinem Synesio abierint lusus equestres et venatorii, inde patet, quoniam

¹ *Ep.* 148. p. 286. B.

² *Somn.* p. 150. C. ἐμοὶ μὲν οὖν βίος βιβλία καὶ θήρα. *Ep.* 57. (ab episcopo scripta) p. 194. C. εὐχῇ καὶ βίβλῳ καὶ θήρᾳ μερίζων τὸν βίον.

³ *Dio.* l. l.

⁴ *Somn.* p. 150. B.

⁵ *Enc. calv.* p. 67. C. *Ep.* 105. p. 250. A. *Ep.* 40. p. 180. C. *Ep.* 133. p. 270. B.

⁶ *Ep.* 148. p. 287. B.

⁷ *Ep.* 154. p. 290. C. *Ep.* 100. p. 239. A. cf. *Fabr. Bibl. Gr.* T. IX. p. 204.

episcopatum postea sibi oblatum, quippe quod oblectamentis illis valedicere ipsum cogeret, a se amoliri allaborabat¹. — Quo tamen otio agresti per multos annos continuos frui Synesio vix contingebat. Nam circa annum 408 villam ejus videmus hero vago profugoque ereptam, ab hostibus obsessum, quid quod adversus ipsam Cyrenen praesidio inservientem².

§ 6.

His autem relictis, ad *doctas Synesii occupationes* contemplandas nos convertimus, ita ut mutuum earum nexum librorumque, qui iis debentur, originem atque argumentum adumbremus. Quodsi ergo quaeritur, in quo tandem stadio percurrento Synesius vires periclitatus fuerit, quas sibi metas attingendas posuerit: certe neque ex republica administranda neque ex heroicis factis gloriam eum aucupatum fuisse legimus, licet utrôque hoc nomine, ut vidimus, de patria meritissimum, sed vitam constat, placido philosophiae Musarumque servitio sacrificatam, et virium scopum et tantae celebritatis causam fuisse. *Sapientiae antistes* erat, nec aliud in votis habebat, vitam, quae ad mentem tendit, finem hominis esse judicans³. Nec ullum sibi ab hominibus beneficium expetendum habebat, dummodo ab externae vitae oneribus va-

¹ Ep. 105. l. 1.

² Ep. 95. p. 234. D.

³ Ep. 137. p. 274. B. γ' δὲ κατὰ νοῦν ζωὴ τέλος ἀνθρώπου.

neum judicet¹. Quod autem in occupatione atrociori tantum consumserit tempus, et usque adeo propensione nativæ indulserit, ut vitam inter eam et libros transegisse², nec tam calamo quam jaculo digitos attritos affirmet³, id non mireris, si solitudines Libyæ horrendis belluis refertas cogitaveris, et barbarorum incursiones crebra armorum exercitia non tam suadere quam postulare expenderis. Ut in instrumentis bellicis conficiendis, ita in machinis venatoriis fabricandis idoneum se præstabat artificem, quibus quomodo rite uteretur, somnia sibi nonnumquam suggestisse testatur⁴. Neque in canibus exquisitæ speciei sibi comparandis magis sollicitus erat, quam in equis cognoscendis peritus⁵. Quid quod illos, hyænarum luporumque victores, non secus ac olim equos Cyrenenses Pindarus, carminibus celebrabat⁶, et inter opera ejus, quæ naufragium temporis passa sunt, de re venatoria unum (τὰς Κυνηγετικάς) fuisse docemur⁷. Quam denique in consuetudinem Synesio abierint lusus equestres et venatorii, inde patet, quoniam

¹ *Ep.* 148. p. 286. B.

² *Somn.* p. 150. C. ἐμοὶ μὲν οὖν βίος βιβλία καὶ θῆρα. *Ep.* 57. (ab episcopo scripta) p. 194. C. εὐχῇ καὶ βίβλῳ καὶ θήρᾳ μερίζων τὸν βίον.

³ *Dio.* l. l.

⁴ *Somn.* p. 150. B.

⁵ *Enc. calv.* p. 67. C. *Ep.* 105. p. 250. A. *Ep.* 40. p. 180. C. *Ep.* 133. p. 270. B.

⁶ *Ep.* 148. p. 287. B.

⁷ *Ep.* 154. p. 290. C. *Ep.* 100. p. 239. A. cf. *Fabr. Bibl. Gr. T.* 1X. p. 204.

episcopatum postea sibi oblatum, quippe quod oblectamentis illis valedicere ipsum cogeret, a se amoliri allaborabat¹. — Quo tamen otio agresti per multos annos continuos frui Synesio vix contingebat. Nam circa annum 408 villam ejus videmus hero vago profugoque ereptam, ab hostibus obsessum, quid quod adversus ipsam Cyrenen praesidio inservientem².

§ 6.

His autem relictis, ad *doctas Synesii occupationes* contemplandas nos convertimus, ita ut mutuum earum nexum librorumque, qui iis debentur, originem atque argumentum adumbremus. Quodsi ergo quaeritur, in quo tandem stadio percurrendo Synesius vires periclitatus fuerit, quas sibi metas attingendas posuerit: certe neque ex republica administranda neque ex heroicis factis gloriam eum aucupatum fuisse legimus, licet utrôque hoc nomine, ut vidimus, de patria meritissimum, sed vitam constat, placido philosophiae Musarumque servitio sacrificatam, et virium scopum et tantae celebritatis causam fuisse. *Sapientiae antistes* erat, nec aliud in votis habebat, vitam, quae ad mentem tendit, finem hominis esse judicans³. Nec ullum sibi ab hominibus beneficium expetendum habebat, dummodo ab externae vitae oneribus va-

¹ Ep. 105. l. l.

² Ep. 95. p. 234. D.

³ Ep. 137. p. 274. B. ἡ δὲ κατὰ νοῦν ζωὴ τέλος ἀνθρώπου.

cuus immunisque maneret, felicitis otii, quod opimi instar et uberis soli omnia bonorum genera philosophi animo producat¹, particeps. Hoc enim cum vitæ tranquillitate (τοῦ ζῆν εὐμάρειαν), quam a puero divinum bonum habuerit², naturis divinis solum convenire, mentem nutrire et cum deo conjungere posse³; inde pulcherrima mentis gaudia ortum ducere, sine quibus nec sibi nec sui similibus vitam perferendam existimet⁴. Sed vulgari hominum jugo humeros subducebat, non ut ulli naturæ commoditati, molestias in negotiis subeundis obvias reformidanti, indulgeret, sed ut *studio literario* plane singulari satisfaceret. Ita enim, quam absque usu diurno atque nocturno fieri nullo modo potest, libri ejus non solum in Græcorum philosophis, sed in poëtis quoque et oratoribus versatum eum imbutumque commonstrant⁵. Inerat

¹ Ep. 100. p. 238. C.

² Ep. 79. p. 227. C. τὴν σύντροφόν μοι σχόλην.

³ Ep. 57. p. 193. D.

⁴ Ep. 11. p. 173. B.

⁵ De multifaria Synesii eruditione vid. Theod. Met. Miscell. (ed. Ch. G. Müller. Lps. 1821.) κεφ. ιζ'. p. 126. Συν. πολὺ θαυμασίος ἀνὴρ πᾶσαν σοφίαν. κεφ. ιη'. p. 130. ἔστι μὲν παντὸς ἐραστῆς εἰδους σοφίας κ.τ.λ. Nic. Greg. Comm. in Somn. (in opp. Synes. ed. Petav.) præf. p. 353. A. C. γνοίη δ' ἂν μᾶλλον . . . τὴν πολυμαθεῖαν καὶ περίνοιαν τοῦ ἀνδρός. (cf. confessionem ipsius Syn. in Dion. p. 42. B. προοίμιον φιλοσοφίας . . . πολυπραγμοσύνη γνώσεως, et *ibid.* ἀκριβῶς Ἑλλήνα εἶναι . . . ἔστι . . . μηδενὸς ἀπείρως ἔχειν ἐλλογίμου συγγραμματος). cf. Niceph. Call. L. 14. c. 15. T. 2. p. 570. Σ. οὐ κλέος ἅπασαν τὴν ὑφήλιον διατρέχει . . . ὅς ἦν, εἴ πέρ τις τῶν κατ' ἐκείνου καιροῦ λόγιος. Ita — quod in fideli Platonis assecla et The-

quippe felici Nostri ingenio is veri pulchrique sensus, ut abstrusioribus in philosophia disquisitioni-

onis filiæ discipulo non subit mirari — in *Mathesi* operam haud mediocrem collocasse invenitur (cf. *Enc.* p. 71. C. *Ep.* 131. p. 266. A. *Pæon.* p. 309. D.), scripta Archimedis et Euclidis probe tenens (cf. *Somn.* p. 135. A. — p. 136. A. *Ep.* 93. p. 232. A.). *Astronomiæ* autem, quæ ad ipsa sancta philosophiæ adyta transitum fieri affirmat (*Pæon.* l. l.), adeo non fuit imperitus, ut planisphærium (vulgo astrolabium, cf. *Montucla Hist. des math.* (Paris ao. 7) T. 1. p. 333 — de cuius usu in libro singulari hodiernum deperdito commentabatur cf. *Pæon.* p. 311. A.), proprii ingenii vi excogitaret, problema, a Ptolomæo et Hipparcho in medio relictum, feliciter absolvens (*Pæon.* p. 310. — cf. *Dion.* p. 35. C. *Cat.* p. 302. C. *Ep.* 101. p. 240. A. *Enc.* p. 74. B.). *Hydraulicorum* ei notitiam fuisse, nec non *Musicen* eum calluisse, videre licet ex *ep.* 15. *Somn.* p. 134. D. *ep.* 148. p. 287. B.). *Poëtis* autem Græcorum (tam heroicis quam lyricis, tam tragicis quam comicis) quam familiaribus et quasi domesticis usus fuerit, crebræ eorum citationes testatum faciunt (cf. *Dion.* p. 62. C.). *Oratorum* græcorum imitatore produnt innumeri loci, ut recte observant *Theod. Met.* l. l. κεφ. ιδ'. p. 145. *Krabing.* in comm. centies. *Bloch.* *Orat. Syn.* p. 9. Not. 6. Quam denique ex variis scholarum *philosophiæ* conditoribus (ut sunt Pythagoras, Plato, Aristoteles, nec non doctores neoplaton.) largam studiis suis adduxerit suppellectilem, ex quovis ingenii ejus foetu lucido patet (cf. inpr. *Dion.* p. 60. A. — *Somn.* præf. p. 132. A. *Orat.* p. 8. A. — *Somn.* p. 153. A. *Enc.* p. 85. C. — *Ep.* 139. p. 276. A. vid. *Nic. Greg.* l. l. p. 351. B. *Jan. Cornar.* in edit. *Syn.* (ao. 1592.) præf. *Franc. Port.* in ed. *Hymn.* (1568. 12.) præf. *Centur. Magd.* (Basil. per J. Opor.) Cent. V, Cap. 8. p. 1101. *Boysen.* philos. *Syn.* p. 10. Quid quod *Hermetis Zoroastrisque* oracula, *Chaldæorum Aegyptiorumque* arcana, *Gnosticorum* scripta diligenter eum adisse, liber de *Somn.* et hymni satis nobis persuadent (*Dion.* p. 51. B.) cf. *Nic. Greg.* l. l. p. 351. A. *Cave. hist. lit.* T. 1. p. 389. *Boysen* l. l. *Brucker.* hist. phil. T. 3. p. 515 sqq. *Lingvæ latinæ*, quam barbaram vocat (*ep.* 67. p. 216. A.) ignorantiam (licet aliis secus videatur) arguunt, ni fallor, verba hujus idiomatis præpostere

bus, quibus lubentissime inhæreret animus, non impediri se pateretur, quominus et a cæteris disciplinis philosophiæ affinibus hortulos suos irrigaret. Licet igitur Synesius hanc scientiam omnium quasi caput et colophonem diserte pronuntiet¹, idem tamen philosophi bene cordati mentem literis, quas hodie ingenuarum nomine comprehendimus, Poëtica scilicet et Rhetorica, stipatam vult, partim ut in illis habeat quasi scalam, qua ad perfectam rerum contemplationem ascendat, et, difficilioribus perscrutationibus defatigata, in iis fruentis refocilletur adque nova tentamina ineunda instigetur, partim ut illis involuero utatur, quo profanorum oculis arcana philosophiæ obtegat (προτεμενίσμα τοῖς ἀτελέστοις)². Quam cæterarum di-

expressa (ep. 67. p. 216. A.), dubitanter et hæsitabunde translata (τοῦτο ἐρμηνεύειν πιστεύεται ep. 145. p. 281. D.). (Ita historiam Romanam perraro, nec sine errore, attingit — *orat.* p. 18. C. cf. *Petav.* ad h. l. *Tillem.* H. d. Emp. T. III. p. 430. *Krabing.* Comm. p. 262.). Voces autem latinæ ab eo adhibitæ (βασκαντίβοι οἱ vacanti vi ep. 67. p. 216. A. τιρωνικόν ep. 79. p. 224. D. Αὐγουστάλιος ep. 105. p. 250. C. ὀρδινάριος ep. 144. p. 281. A. κόμης l. l. sæpius. σουβαδίου βα (οἱ subadjuva) ep. 145. p. 281. D. δοῦξ. *Cat.* p. 298. A.), utpote civitate græca ævo Synesii donata (cf. *Cod. Th.*), quo minus ita statuamus, non impediunt.

¹ *Ep.* 154. p. 291. D. *Dio* p. 42. D. ἀλλὰ φιλοσοφία τὸ ἐπὶ πάσαις ἐστὶ. p. 54. A., ubi philosophiam cum aquila, sublimia petente, liberales disciplinas cum cygno suaviter canente comparat. — Quare *Euagr.* h. e. l. l. φιλοσοφίαν οὕτως ἐς τὸ ἀκρότατον ἐξήσκησεν, ὥς καὶ παρὰ χριστιάνων θαυμασθῆναι.

² *Dio.* p. 42. A. p. 44. et inpr. p. 53. C., ubi disciplinarum liberalium de semet ipso merita concinnis verbis adumbrat.

sciplinarum ad philosophiam relationem pulchrâ et ingeniosâ imagine illustrat¹. Veluti Musas junctas semper adesse, vel nomen earum indicat (per lusum verborum: τὰς δὲ Μούσας ὁμοῦ τε οὔσας), nec in deorum conviviis nec in hominum delubris alia ab alia segregatæ occurrunt, Musagetes autem Apollo, quo perfecta reddatur harmonia, earum choro præesse debet: ita quoque in homine verè Græco Charitumque gratia initiato indissolubili vinculo literæ junctæ esse debent²; in philosopho autem his insuper accedere debet contemplatio, universas eas ad concentum temperans. Synesius vero, dum in eo versabatur, ut et philosophiæ et aliis scientiis honorem suum suaque jura redderet et vindicaret, in utroque autem studio cordatioris animi virum nec genio ætatis suæ se attemperantem præ se ferebat³, fieri non poterat, quin, qui harum rerum arbitri haberi vellent et vulgo haberen-

¹ L. l. p. 42. D. 43. A.

² L. l. p. 42. B. ἀξιῶ γὰρ ἐγὼ τὸν φιλόσοφον μὴδ' ἄλλό τι κακὸν, μὴδ' ἀγροῖκον εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ χαρίτων μυεῖσθαι καὶ ἀκριβῶς Ἑλλήνα εἶναι.

³ Cf. *Hadr. Turnebi ep.*, editioni Petav. (1640) præfixa: "ὁ σοφὸς Σ. . . ὅστις δὴ μόνος ἀπάντων ἀνθρώπων τῇ τοσούτον ἀπωκισμένη καὶ διαποντίῳ Λιβύῃ Ἀθήνας φέρων ἐγκυβιδρύσατο, τοῦ ἰδίου ἑδαφους αὐτὰς ὥσπερ ἐκμοχλεύσας. *Franc. Portus* in præf. ad vers. hymn. 1568. 12. p. 6. τὰ δ' ἄλλα διῆσχυρισαίμην ἂν, τοῦτον τὸν, καίπερ ἐπὶ Θεοδοσίου γεγονότα, ἀξιώτατον εἶναι, τῇ τῶν ῥητόρων Ἀττικῇ δεκαδι συνεξετάζεσθαι . . . ποιητῶν δὲ τοῖς ἐπιφανεστάτοις. *Le Beau H. d. B. E. T. 6. p. 79*: "Fuyant la barbarie de son temps il se transportoit dans les siècles les plus polis de la Grèce; c'étoit là qu'il vivoit; il sembloit en être un reste précieux".

tur, eorum in odium incurreret ardentissimum. Nec certamen a se amoliebatur; imo eo lætius "ad Spartam suam illustrandam" accedebat, id vitæ experimentum sibi propositum ratus, ne infelicem philosophiam desereret¹. Erant autem *adversarii* duplicis generis homines, in devia invicem toto polo discrepantia deflectentes. Alterum quippe, *Sophistarum* puta, ex divinis veritatibus turpiter corruptis, depravatis, adulteratis non nisi vanam gloriam sordidumque lucrum venantes, sapientiam, quæ in illis rimandis versatur, in pulverem lutumque detrahebant, neque ad cæteras disciplinas alio consilio animum appellebant, quam ut splendidum inde apparatus ad artificia tegenda furarentur. Quam vero, tempore Synesii, spuria illa philosophiæ suboles credulos hominum animos artibus circumvenerit, laqueis irretierit, præstigiis incantaverit, adeo ut, si ab Alexandria sola discesseris, paucos invenias, qui solidiorem doctrinam professi sint, ea de re constans est eorum traditio, qui in philosophiæ historia enarranda versati sunt². Ab his vero longe distabat altera hominum species — quos nomine τῶν ἀμούσων, τῶν μισολόγων, τῶν βαρβάρων, τῶν ἀστεμφῶν καὶ ὑπερόπτων ῥητορικῆς

¹ Ep. 101. p. 239. D. καὶ γὰρ μοι δοκῶ τὴν εἰμαρμένην (Σπάρταν) ἀγαπήσειν τὲ καὶ κοσμήσειν τὴν αὐτὸς ἐμαυτοῦ, ἡγούμενος ἀγώνισμα τοῦτο παρακεῖσθαι τῷ βίῳ καὶ βάσανον, εἰ μὴ δὲ ἀτυχούσαν ἀπολιμπάνω φιλοσοφίαν.

² Cf. inpr. Clar. P. E. Müller. de gen. ævi Th. P. 1. p. 52. 63.

καὶ ποιήσεως inducit¹ — *Monachi* scilicet *Christiani* et *Ascetæ Libyci* gentiles (forsan quoque

¹ *Dio.* p. 43. B. 45. C. 54. B. *Ep.* 154. p. 290. Quin *monachos* et *ascetas* his titulis Synesius indigitaverit, etsi denominationem τῶν ὁρησκευτῶν, τῶν μοναζόντων, in aliis libris ipsius obviam (*ep.* 4. p. 167. C. *ep.* 66. p. 206. C.), hoc loco non in eos transfert, dubitare vetant loca, ubi mentionem facit de cantibus illorum signisque arcanis, statis conventibus, hominum, connubii vinique fuga (*Dio.* p. 45. D. 50. A.), de tribus deinde, quas colunt, virtutibus, de fide coeca, religiosis præceptis præstita (p. 49. D.); denique ubi græcis philosophis diserte eos opponit (p. 48. C. ὁ ἡμεδ ἀπὸς φιλόσοφος. p. 49. C. ἐλλήνες σοφοὶ καὶ βάρβαροι), licet et ipsos ex constanti illius seriorisque ævi usu loquendi philosophorum nomine salutet (cf. *Du Cange* Glossar. med. et inf. Græcitat. T. 2. p. 1677. vv. φιλοσοφία et φιλοσοφεῖν). Sed appellatione latius patente diversos homines, idem vitæ genus amplectentes, significare volebat. Nam duplicem ascetarum classem ob oculos eum habuisse, ostendit discrimen factum p. 53 A. (οἱ ἐκ τῆς ἐτέρας ἀγωγῆς — οἱ παρ' ἡμῶν), p. 45. C. (βάρβ. ἀνδρ. ἐξ ἀμφοῖν τῶν ἀρίστων γενῶν). Ita quoque censet *Clar. Neander* (in libro *der heil. Chrys.* T. 1. p. 84.), Synesium, præter christianos monachos, gentiles ex prisca Libyum stirpe oriundos respexisse; non enim dubium esse, quin ascetæ Aegyptiaci diu ante adventum Christi exstiterint. Cæterum a Synesio, institutum monasticum sub examen vocante, recte monitum est, quam difficile sit factu, vel potius non nisi naturis pæne divinis (quibus accenset Amum, Zoroastrem, Hermem, et, quod mireris, ipsum vitæ asceticæ patrem, Antonium, cf. *Neand. Chrys.* T. 1. p. 88.) assequendum, ut mens humana, curâ naturæ inferioris prorsus neglectâ, summa potitur perfectione (τὴν ἀδαμαντίνην ὁδὸν βαδίζειν vocat p. 47. D.); naturam quippe illam data occasione jura sibi negata in ipsius hominis damnum clam repetere. Quem quoque metum in causa fuisse testatur, cur monachi otium, a precibus vacuum, vilissimis occupationibus, ejusmodi essent textura et plexus calathorum, explere satagerent (p. 46. C.). Cf. cum hoc Synesii loco, præter Basilii regulas, *August.* de op. monach. Lugd. 1586. T. 3. p. 293. *Cassian.* de instit. coenob. L. 1. c. 22. Francof 1722. p. 166. *Hieron.* vit. Hilar. T. 4. P. 2.,

Antisthenis placitis addicti), in eo consentientes, ut literarum subsidia aspernantes sobriamque philosophiam cum imagine quadam phantasiae luxuriantis perperam commutantes, coelestes ipsas regiones bacchantico quasi saltu expugnare anniterentur (p. 47. D. 52. B.), sive, ut alibi ait Synesius (p. 53. A.), Icaricis alis volatum instituentes, quippe terram fastidientes, nec tamen coelo potiri valentes. Erant igitur Synesio disciplinae liberales a Sophistarum abusu (quod τὸ κράτος αὐτὸ τῆς σοφίας ἐν ταῖς Μούσαις εἶναι putarent p. 53. D.), ab ascetarum contemptu vindicandae (βοηθῆσαι τοῖς προπαιδευμασιν p. 53. A.); erat ei in illis philosophiae negligentia, in his ejusdem prava intellectio vituperanda. Jam vero quum in Sophistas, quos haud aliter ac malam pestem in philosophiae perniciem immissam considerat, arma Synesio ministrasse vi-

p. 76. ep. 95. ibid. p. 773. 74. In dissolutis autem monachorum et jactabundis moribus describendis consentientes secum habet *Chrysost.* in ep. ad Hebr. c. 9. Hom. 14. T. 12. p. 154. Nilum λόγ. ἀσχ. c. 2. Rom. 1673. T. 1. p. 2. ep. 119. lib. 3. T. 2. p. 355. *Isid. Pelus.* lib. 1. ep. 49. vers. lat. Venet. 1715 (vid. *Neand.* lib. 1. T. 2. p. 108 sqq.), leges denique imperatorum, qui monachos urbium ingressu arcent (*Cod. Th.* XVI. T. III. T. 6. l. 1. p. 96. collat. cum *Syn.* l. 1. et ep. 154. p. 290. D. αἱ δημοδιδάσκαλοι ἐν ταῖς πόλεσιν), hominesque publicis rationibus obligatos (curiales) in monasteria excipere vetant (*Cod. Th.* XII. T. 1. l. 63 T. 4. p. 409. coll. cum *Syn.* ep. 1. p. 291. A.). vid. *Gieseler* h. e. (Darmst. 1824). T. 1. p. 261. Not. i. Duo autem exempla ordinis civilis cum monastico commutati in Synesio occurrunt: *Alexandri* (ep. 66. p. 206. C. vid. *Gothofr.* in *Cod. Th.* T. 4. p. 414.) et *Johannis* (ep. 147. vid. *Neand.* Denkwürd. T. 2. p. 48.).

deatur non tam ira, quam indignatio¹, contra in iis castigandis, quos græcanicæ disciplinæ osores notavimus, leniorem se æquioresque judicem præbet, quippe qui non tam in ipso scopo aberrarent, quam in mediis ad illum attingendum non rite adhibendis a vero dissilirent².

§ 7.

Comprehenduntur hæc Synesii placita de mutua, quæ philosophiam inter et doctrinam liberalem intercedit, ratione præsertim in libro *Dione* sive de *vitæ suæ ratione* (Δίων ἢ περὶ τῆς καθ' ἑαυτὸν διαγωγῆς), quem circa annum 403, in usum filii sequenti anno nascituri, exarabat³. Est autem — ut præterea liquet ex *ep.* 154 ad Hypatiam, cui pro more libros, antequam publici juris fierent, amicorum judicio subjiciendi, hunc quoque librum unacum illo de Somniis et sermone ad Pæonium trans mittebat⁴ — hoc opusculum argumenti et

¹ *Dio.* a pag. 53. *D. Ep.* 143. p. 279. *Pæon.* p. 306. *D.* 307. *A.* 309. *C.* (vid. supra § 3. p. 18. *N.* 2. cf. *ep.* 22. p. 175. *B.*), ubi Sophistis phaleras detrahare allaborat, nunc miseranda eorum artificia ludibrio exponendo, nunc seriis armis eos aggrediendo.

² *Dio.* p. 46. *D.* 48. *B.* 54. *B.* cf. *ep.* 147. p. 283. *D.* v. inf. § 16.

³ Annus hic e locis ipsius libri (p. 41. *C.* 54. *C.* 58. *C.*) eruitur, ubi, spem de filio sequenti anno nascituro se concepisse dicens, uxorem cum primo uterî fructu gravidam indicare videtur (cf. *Tillem.* *Mem.* *T.* XII. p. 512.). Jam vero matrimonium eum iniisse ao. 403, supra §. 4. p. 34. *Not.* 3. vidimus. In Cyrenaica librum illum exaratum esse, docet, quod Hypatiæ perlegendum eum transmittit (*ep.* 154. p. 290. *B.*). vid. de *Dione Fabric.* *Bibl. Gr.* *T.* IX. p. 193.

⁴ *Ep.* 154. p. 290. *B.* 293. *B.*

polemici, ut vocant, (vid. § anteced.) et apologetici. Nam partim in eo se opponit malevolis invidisque hominibus supra memoratis ex ascetarum ordine, qui librum Synesii de venatione (vid. supra § 5. p. 42.), scriniis ejus nescio quomodo elapsum nonnullosque adolescentes in admirationem sui rapientem, digito monstrantes, quasi in quilibet tractandis occupatum Nostrum calumniabantur, quod venustatem numerumque in libris scribendis consecraretur, nec a poetis, inprimis Homero, suavitatem iis foenerari repudiaret¹; partim

¹ *Ep. l. p. 290. C.* — Constans scriptorum Synesii criterium esse videtur suaviloquentia illa, ex foedere orta cum Musis tam arcte inito, ut, vel ubi per salebrosas disquisitionum ambages procedat oratio, nunquam a calamo ejus prorsus aufugiant. Ex eo factum est, ut tantis, quantis vix alius ævi illius auctor, virorum doctorum laudibus ob styli præstantiam affectus fuerit. Epistolæ ejus a *Photio* (*Bibl. can. 26*) venustate et dulcedine fluere dicuntur. cf. *Theod. Metoch. Misc. κεφ. ιη. p. 132. ἐπιχαλλύνεται τῇ κατὰ τὴν φωνὴν χάριτι κ. τ. λ.* Suavissimus apud recentiores audit philosophus, vir longe disertissimus (*Spanhem. h. e. in Opp. Lugd. Bat. 1701. p. 1028.*), Platoniorum mellitissimus (*Is. Casaub. Exerc. in Baron. Genev. 1654. 4. p. 73. col. 2.*), piarum Musarum delictum (*Idem in præf. ad ep. Greg. Nyss. cit. Fabr. in Bibl. Gr. T. IX. p. 191.*), antiquarum elegantiarum magnus imitator (*D. Heinsius in introd. in Hesiod. Opp. et dies Lugd. Bat. 1622 Cap. 6. p. 211.*), qui Platonem, Demosthenem, Pindarum christiano ore loquentes inducit (*Caussin de eloqu. sacr. et prof. III. 14. cit. Fabr. l. l.*). Insignem venustatem petit dictio Synesiana e frequenti poetarum priscorum citatione, ex allusionibus ad historiam et mythologiam, cujus fabulis sæpenumero epistolarum utitur præludiis, ex aptis denique similitudinibus, quas diversi generis scriptis inspergit. Quæ omnia nec operosam curam, nec eruditionis ostentationem redolent (cf. *Theod. Met. l. l. p. 134. οὐ γὰρ πρὸς πολλὸν τῷ χαμαίῳ οὐ κομπαιτικῶς . . .*

a Sophistarum vituperationibus se purgat, quod non eorum vestigiis insistens, scriptorum græcorum exemplaribus emendandis castigandisque insudare operæ

καὶ θεατρικῶς κ. τ. λ.). Verum nativam animi facilitatem (*Theod.*: εὐκολίαν φύσεως καὶ ἐτοιμότητα) et in seriis tractandis hilaritatem gratamque quodammodo negligentiam ubique prodit oratio, "fontis instar", ut de eo habet *Theod.* (l. l. p. 135. cf. κεφ. ιζ'. p. 126. cf. *Nic. Greg.* in *Somn.* præfat. p. 354. B.), "limpidas aquas absque molestia in terram profundentis." Ut erat ingenium mire festivum, dictionem lepore blando facetiisque (e. g. in Judæo gubernatore delineando *ep.* 4., in *ep.* 29 ad Pentad., in *ep.* 32 de mancipio helluone, in *ep.* 120), sale satyrico non carentibus (cf. *epp.* 44. 104. 110. et impetum in Sophistas in Dione), persæpe condit. In describendo et pingendo copiosus, uber, varius (cf. narrat. de itin. marit. in *ep.* 4., descriptionem prædiorum in *ep.* 148. et calamitatis Pentapolitanæ in *cat.* p. 298 sqq.); a verborum tamen luxurie et tumore remotus, quem sedulo comprimere philosophi bene cordati esse judicat (*Somn.* p. 150. B. *Dio.* p. 39. D. cf. *ep.* 74), in docendo autem et admonendo succinctus, sentensiosus (infinita sententiarum et adagiorum copia. Creberrimus verborum lusus). Idem tamen, quando audaciori penna ad superna cursum tendit, in inusitatum, et quidem asperum loquendi usum abripitur, dum, suetis sermonis regulis immorigerus, novas dicendi formas fingit, "quibus pungitur auris veluti a spinis inter rosas manus." *Nic. Greg.* l. l. p. 352. B. cf. *Th. Met.* l. l. in dissert. κεφ. ιζ'. de aspero loquendi usu in Aegypti scriptoribus obvio (de Syn.): παρατραχύνεται τὴν ἐρμηνείαν καὶ δυσδιόδευτα πλεῖστα καὶ δυσέντευκτα τῷ τῆς ἀκοῆς ἐπίμῳ φθέγγεται. κεφ. ιη'. p. 138. ἐξῶν ἐστὶν ὅτε τῆς κοινῆς αὐτῆς ἕξεως καὶ γνωρίμου καὶ εἰς ἀνόδευτ' ἀδεῶς ἄγων θαρρεῖν ἔοικεν εὐ μαλ' ἑαυτῷ, καὶ χαίρει κατ' αἵρεσιν ἑαυτῷ χρωμένος, ὥς ἄρα τις αὐτοκράτωρ. *Andr. Thevet.* *Pourtr. des homm. illustr.* Par. 1784. Livr. 1. c. 17. p. 33. A., *Ilovius* in præf. ad Synes. cit. *Krabihero.* p. VI. — Ad stylum denique hymnorum ampullatum et dithyrambicum provocavit *la Croze* (*hist. du Christianisme d'Ethiopie* Lib. 1. p. 10 sqq. a la Haie 1739. 8.), quo illepidam conjecturam de Synesio sub persona Dionysii Areopagitæ latente roboraret; quam refutandam suscepit *Bruckerus* (*hist. phil.* T. 3. p. 507 sqq.).

pretium existimaret¹. Quod autem librum, quem pro studiorum Synesianorum methodologia sive, ut ita dicam, confessione ejus literaria habere licet, nomine *Dionis Chrysostomi*, celeberrimi sæculi secundi Sophistæ, inscripserit, id, si quid video, non tam ex eo factum est, quod cum illo præ omnibus aliis in summis philosophiæ capitibus mire consentiret, quam quod in solidioribus studiis cum doctrinis liberalioribus rite copulandis Dio justam ipsi præ multis viam ingredi videretur². Nec tamen a verisimili abesse mihi videtur, Synesium in libro, magnâ ex parte sophistis oppositò, ideo non minus ad auctoritatem Dionis, quem seriori vitæ ætate a sophistarum artibus ad veram sapientiam perscrutandam transiisse perhibet³, provocasse, quo fortius spurios istos philosophos, qui et ipsi Dionem partibus suis accensebant, pungeret suisque quasi armis feriret. Ab eâ igitur suspicione, ac si perpetuò studiò ad vitæ usque finem in castris sophistarum militasset, ut Dionem liberet, initio disputationis, quæ hujus nomen in fronte gerit, id probatum it Synesius, non, ut fecerat Philostratus Lemnius, temere et promiscue confundendos esse libros Dionis; sed alios alio tempore, hos a sophista, a philosopho illos exaratos

¹ *Ep.* 154. p. 291. D. *Dio* p. 59. D.

² Vid. *Theodori Metochitæ* dissertationem loqvacem, in qua comparantur Dio et Synesius, in *Miscell.* κεφ. ιδ'. p. 141 sqq. cf. *Casauboni* diatrib. de Dione in hujus orr. ed. *Reiske*. Lps. 1798. T. 2. p. 445.

³ *Dio*. p. 37. C.

fuisse, diversissimam quippe indolem præ se ferentes, bene esse tenendum ¹.

Dispiciendum vero est, num, qui in adversariorum naëvis detegendis taxandisque sagacitatem et libertatem præ se tulerit, in erroribus fugiendis ipse æque fuerit vigil et sollicitus. Videri enim posset Synesius in libro, qui *Encomium Calvitii* (φαλάκρας ἐγκώμιον²) inscribitur, exarando, ean-

¹ Dio. p. 38. C. 39. C.

² Attico lepore conditum et sedulo elucubratum hoc opus testatur Synesius in ep. 74. p. 222. A. Meminerunt illius Suidas in Συνέσ., Eudokia Makrembol. in Violar. (ed. Villoison in Anecd. Gr. Venet. 1781. T. 1. p. 389.) et Johannes Tzetzes (Chiliad. XI. v. 723. ed. Kiessling. Lps. 1826. 8. p. 429.). Transscribam Petavii, qui hic rem non male attigit, de libro hoc iudicium: "Mirum est in tam exigua re tantam eum eruditionem ac facultatem habuisse. Sed nimirum ut egregii illi artifices in formandis animalculis atque exilibus id genus operibus artem suam atque industriam clarius quam in operosa aliqua mole ac difficili probant: sic ludibundus Noster in vilissimæ rei præconio immensam quandam ingenii vim atque ubertatem declarat." Du Pin (Nouv. Bibl. T. 3. p. 262.) ita de eo loquitur: "un des plus ingénieux ouvrages de S.; quoique la matière semble ne pas fournir beaucoup d'elle même, il l'étend et l'orne d'une variété admirable de raisons et de figures." cf. Fabricium (Bibl. Gr. T. IX. p. 193.): "oratio ingenii ac doctrinæ picta luminibus." Schroeckh. (h. e. T. 7. p. 163). — Occasionem libri consignandi dedisse calvum ipsius auctoris caput et desiderium inde ortum Dionis Chrysostomi encomium comæ (quod nostra tempora non vidit) refellendi, docemur ex p. 63. B. 64. A. Thema suum, quod hisce verbis indicat auctor: πάντων ἥκιστα χρῆναι φαλάκρον ἄνδρα αἰσχύνηςδαι (p. 67. A.), primum ex rerum naturâ evincere studet. Esse enim — ita fere argumentatur — capillitium constans stoliditatis et imperfectionis criterium: calvitium contra sive, quod eodem redeat, formam rotundam, signum sapientiæ omnisque perfectionis: in rebus coelestibus nimirum

dem sustinere culpam, quam evitare aliis inculcat, nec igitur immunis mansisse a vulgari doctorum sæculi illius vitio, quod scilicet levissimas res argutis speciosisque argumentationibus, omni undequaque docto apparatu in usum vocato, exornando, et vanis atque infructuosis declamationibus aures titillando gloriam venarentur. Quodsi in eorum opinione subsistere liceret, qui, libro illo Synesii innitentes, philosophum μέχρ'ι λέγειν, ἄνευ τοῦ πράττειν eum faciunt, Sophistarum familiæ eum annumerantes¹, res penitus perorata esset. Verum ita statuendo iniquissime de Synesio judicare videremur. Sunt enim tot, quæ suspicionem istam diluunt, testimonia, quot exstant libri ab eo scripti. Quum autem constet, ab ea, quæ in cæteris Synesii scriptis regnat, indole valde discrepare librum illum sophisticum, primo ejus aspectu in mentem veniret, auctorem eum conscripsisse, vel ut exemplo luculento probaret, se non ideo a Sophista-

atellas, quid quod ipsos deos (quorum imagines non nisi ad captum vulgarem accommodate comatas fingi), in mathematicis circulum, in rebus terrestribus arborum fructus, in homine oculum et denique calvum caput. Deinde exemplis historicis thesîn suam illustrat, quorum quæ de Achille habet, nescio an in iis tricarum fastigium attigerit. Nam contra Dionem, qui cæsariem herois laudaverat, Synesius comæ ornatum ab Achille contemptui habitum asserit, quod capillos supra funus amici evelleret; quid quod Achillem adolescentem calvum fuisse ex eo evincit, quod Minerva retro stetisse dicatur, quum capillos ejus attrectaret (p. 81).

¹ Ut placet *Boysenio*, qui in dissert. de philosophumenis Synesii (§ 6. p. 22. Not. ζ.) verba ista *Gellii* parum considerate in Nostrum transfert.

rum consortio abhorrere, quod ad similia portenta edenda vires non sufficerent, vel ut ridenda eorum artificia et totam argumentandi methodum ludum jocumque haberet. Verum, quo minus ita censeamus, obstant binæ epistolæ (1 et 74), quibuscum hocce opusculum Nicandro et Pylæmeni amicis perlegendum transmittit. Non enim in his consilii ullius polemici, quod vocant, fit mentio; contra ex priori satis apparet, Synesium ad ejusmodi pericula sophistica instituenda cum insigni quadam voluptate animum applicuisse¹. Quæ quum ita sint, observandum est, Synesium in Sophistis impugnandis nec tam abusûs ingenii eos insimulasse, nec eos ob pravam in literis tractandis adhibendisque methodum aggressum fuisse, sed causam acerbissime in eos invehendi dedisse ridiculos eorum perversosque mores, pessimas in juvenibus præstringendis inque aura captanda artes, importunum fastum atque insolentiam, animum denique solidiorum eruditionem, inprimis philosophiam pertinaciter respuentem. Potuit igitur Synesius animum profundioribus veræ sapientiæ studiis tinctum in scriptis Sophistarum desiderare, et tamen styli nitorem atque elegantiam, quam in operibus suis venabantur, magni facere, venerari; potuit a fallacia eorum dolisque malis, ad ingenia juvenilia illaqueanda comparatis, ut caveretur monere, et tamen

¹ Dolet enim, quod reipublicæ (literariæ) leges non permittant, ut filium illum (Encom. calv.), e prostibulo (b: Rhetorica) susceptum, genuinæ proli, quæ ipsi ex philosophia et poësi erat, accenseat.

agilitatem dexteritatemque eorum in demonstrando et ratiocinando et ipse imitari in votis habere; potuit denique, quo moram falleret, libellos ad regulas Sophistarum componere iisque splendorem venustatemque ex toto apparatu sophistico foenerari, et tamen philosophi nomen sibi vindicare¹. Admisisse autem Synesium in tanto Sophistarum odio id, quod penes eos imitatu dignum ipsi videretur, testis est ille liber ejus, qui Dio inscribitur. Hic enim duplicem Sophistarum classem instituit, unam eorum, qui reapse ita audire merebantur — eos puta, qui scientiarum professionem ad opificium, nec raro ad sordidum lucrum referebant —, eorum alteram, qui philosophiam licet profitentes, ob singularem tamen in dicendo facundiam Sophistis, licet immerito, annumerabantur². Jam vero quum Dionem Chrysostomum, quem posteriori classi accenset, exemplar sibi imitandum proponat, simul indicat, quò et ipse locò haberi velit. Quare licitum esse censet philosopho ad ludicra interdum deflectere (παῖξαι τὰ σοφιστῶν), duplicem dummodo legem religiose observet, ut æquum se erga philosophiam præbeat, nec deinde insulsa proferat, sed quibus ponderis insit aliquid et gravitatis³. Quorum præceptorum Synesius, si quis alius, in libro suo sophistico consignando, memor

¹ Cf. impr. *Wytttenbachii* Annot. in Eunap. Maxim. (in edit. Boissonad. Amstelod. 1822. p. 220 sq.).

² Dio. p. 35. B.

³ Dio. p. 37. A. p. 41. A.

fuisse videtur¹. Sed sufficient hęc ad probandum, quo jure Noster Sophistarum albo adscribatur.

Tertius denique liber Synesii, qui hic memorandus venit, (eodem, quo Dio, tempore exaratus, vid. init. hujus §.) *de Somniis* (περὶ ἐνυπνίων²) in-

¹ *Ep.* 1. p. 159 B. καὶ πολλὰ τῆς σπουδαίας μερίδος εἰς αὐτὸν εἰσηνεγχα. — cf. *Theod. Metoch. Miscell.* κεφ. ιη. p. 132., qui rarissimi exempli rem esse prædicat, quod in Nostro accidisse constat, ut mens vere philosophica (νοῦς ἀξιωματικὸς ἐκ φιλοσοφίας καὶ σεμνός) cum sedula in stylo poliendo cura (τῇ εὐστομίᾳ) amice cohabitaret. Idem judicium aptis verbis exhibet *Du Pin* N. B. T. 3. p. 266: "Sa philosophie n'a rien de rude ni de rebutant: il trouve le moyen de la rendre agréable et plaisante; il semble, qu'il ne songe qu'à divertir dans le temps, qu'il decouvre les principaux points de la sagesse. Il conduit insensiblement le lecteur à la connoissance d'importantes veritez, quand il croit ne lire que des narrations divertissantes." — Exemplo sint: p. 69. C. D. 71. B-D. 73. 74. A.

² Inter scripta Synesii philosophica hic liber et ante et post renatas literas maximi habitus est. Nam sæculo 14to *Nicephorus Gregoras* (non patriarcha, ut habent *Petavius* all., sed philosophus et monachus. cf. *Schroeckh* h. e. T. 30. p. 301) in operoso commentario, quem *Theod. Metochita*, Magno Logothetæ, dicabat, lucem ei affundere studuit, et post inventam artem typographicam, reviviscente Neoplatonicorum studio, librorum Nostri omnium primus in lucem promovebatur, industriâ *Marsilii Ficini* ao. 1489 civitate latina donatus. (vid. hujus *Opp.* T. II. p. 918. 919 sqq.). Meminit quoque illius *Niceph. Call.* h. e. l. 14. c. 55. cf. *Cave* scr. ecel. hist. litt. T. 1. p. 389. *Fabric. Bibl. Gr.* T. IX. p. 195. et *Schroeckh* l. l. *Caveus* (l. l.), dum librum hunc Synesio Christi signis addicto vindicat, (ut *Bruck.* quoque placet in *Frag. a. d. ph. H. Th.* 4. p. 1381.) recte judicat, hymnis Nostri (saltem nonnullis) eum esse coævum, sed errat, quando universos hos a Christiano compositos affirmat, cui errori infra (§. 9) obviam ibimus. Falluntur porro *Cornarius* (ed. *Syn.* præf.) et *Centuriatores Magdeburg.* (Cent. V. p. 1103), inter deperdita Synesii opera librum de imagin. natur. (περὶ τῆς εἰδωλικῆς ἀπάσης ψυχῆς *Ep.*

scribitur, quem unius noctis spatium, animi exstasi
pæne abreptus, elaborasse se testatur¹. Patet ex

154. p. 293. A.) numerantes, quem patet a libro de somniis non esse diversum. — Thema hujus operis exhibet auctor p. 145. A.: ἡμεῖς μὲν οὖν περὶ τῆς δι' ὀνείρων μαντικῆς λέγειν ἐπιβαλομενοί, ὥς ἂν μὴ ἀτιμάζοιεν αὐτὴν, ἀλλ' ἐπιτηδεύοιεν οἱ ἄνθρωποι, χρεῖαν τῷ βίῳ παρέχουσιν. Argumentum ejus in brevem epitomen redactum hic offeremus. Monet, non ideo, quod obscurioris essent naturæ (p. 135. C.) et bonum omnibus commune, somnia esse repudianda (p. 137. D.); in his ipsis virtutibus (τῇ ἀσάφεια et τῇ κοινότητι) potius præstantiam eorum cerni præ aliis artis manticae mediis (τῆς δύραθεν μαντικῆς), ut sunt stellæ, ignis, exta, aves, occursum (p. 134. A. B. 147. B.). Grato animo testatur eorum de se merita (in libris castigandis, venatu rite instituendo, laqueis malevolorum manifestandis p. 150.). Perinde uniuscujusque esse, monet, somnia sibi acquirere optima et purissima, et in eum finem philosophiam in opem vocare, quo cupiditatibus abstinere animus addiscat (p. 152. A.). Neque tamen ad somnia rite intelligenda et adhibenda communem quasi canonem dari posse ostendit, sed suæ cuique experientiæ esse inharendum (l. l.). Denique, ut solent homines, quæ vigiliis ipsis in sensus occurrant, literis consignare, ita quoque quæ in somniis animi oculo obtendantur, calamo concedere ceu optimum in arte illa celerrime proficiendi medium commendat. (In quo adhibendo Synesius exemplo suo præiisse videtur. Nam, ni fallor, indicat p. 155., se voluisse ἐπινυκτίδας suas ut τὰς ἐφημερίδας — quas igitur in vulgus jam emiserat, neque tamen hodie supersunt cf. ep. 4. p. 169. A.) publici juris facere, sed a proposito timorem avocasse, ne inceptum tam inauditum cives parum urbane exciperent). Præmittit autem huic somniorum encomio *partim* universalem artis manticae deductionem, quam interna quadam rerum, vinculo sympathetico connexarum, affinitate fuleiri demonstrat (p. 132-136.), *partim* disquisitionem fusiorem de animi humani facultatibus, imprimis de phantasie, utpote supremæ artis illius conditionis, natura et usu (p. 136-145.).

¹ Ep. 154. p. 290. B. 293. A.

hoc libro — primario philosophiæ Synesianæ fonte, etsi in eo potiora dogmata pro more nonnisi extremis digitis tetigerit —, cui philosophorum classi Noster adscribendus sit. Licet enim Platonem et Aristotelem magistros suos diserte pronuntiet¹, et certe ab illo, quem sexcenties in ore habet, coævorum ullò propius et quantum, ferebat iniqua ætas prope aberat, tamen Neoplatonicorum commentis non mediocriter infectum eum hic liber testatur. Conspirat cum hujus sectæ auctoribus in mantica arte laudibus ornanda; discrepat ab iis in somniis ceu optimo futura cognoscendi medio commendandis, jure ut dicere posset, se dogmata promississe, de quibus a nullo hactenus Græcorum esset disputatum².

§. 8.

Recreationem plane singularem Synesius, plurimum vitæ tempus consortio amicorum privatus, e *litteris* accipiendis scribendisque sibi parasse videtur. Vocat epistolam, aliorum verba sua faciens, amorum non feliciū solatium, quippe quæ in corporum absentia imaginem quandam præsentiae referat, et, dum nobiscum colloqui videatur, animi desiderium expleat³. Quid quod mentem humanam, absentis quam præsentis boni capaciorem, ad voluptatem potius e litteris quam ex orali consue-

¹ Or. p. 8. A.

² Ep. l. l. l. v. Meinerss Gesch. d. Denkart. Lps. 1782. p. 92.

³ Ep. 138. p. 274. C.

tudine percipiendam idoneam judicat¹. Erat autem animus ejus ad sensus amicitiae mire opportunus, quos et blandis verbis exprimere et factis comprobare irresistibili quodam impetu ferebatur. Quare amico de se testatur²: "meliores Synesio multos, vix impensius amantes invenies". Scribebat igitur, ut ipse fatetur³, et crebro et lubenter, unde fit, ut epistolae Synesii⁴ recentem spirantemque animi ipsius,

¹ *Ep.* 139. p. 275. B.

² *Ep.* 97. p. 237. A.

³ *Ep.* 138. l. 1.

⁴ Meminit epistolarum Synesii inter antiquos: *Euagrius* l. 1. c. 15. (αἱ κομψῶς αὐτῷ καὶ λογίως μετὰ τὴν ἱεροσύνην πεποιημέναι ἐπιστολαί, in qua temporis indicatione, si de universis epistolis loquitur, eum falsum fuisse, superfluum est monere), *Suidas* in Συνέσ. et *Eudoxia* (Violar. l. 1. τὰς θαυμαζομένας ἐπιστολάς), *Photius* (bibl. can. 26. ἀνεγνώσθησαν δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολαὶ διάφοροι χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀποστάζουσai μετὰ τῆς ἐν τοῖς νοήμασιν ἰσχύος καὶ πυκνότητος), *Nicephorus Call.* h. e. l. 14. c. 55. (Euagrium et recte videntem et peccantem exscribens). Cf. inter recentiores *Du Pin* Nouv. Bibl. T. 3. p. 262: "Les lettres de Synese sont écrits avec une élégance, une pureté et une adresse inimitables." *Brucker.* (Fragen. aus d. ph. Hist. Th. 4. p. 1382. Not. yy.) *Rosenmüller.* (Hymn. 5t. p. 8.) *Hamberger.* (Zuverl. Nachr. T. 3. p. 121.) *Schroeckh.* (h. e. T. 7. p. 164.) Crebrum earum usum per medium ævum evincit immensus codicum numerus, in omnibus fere Europæ bibliothecis conservatorum (vid. *Mag. encycl. de Millin* Par. 1863. Vol. 5. p. 490: "Tout le monde s'empressoit d'en acquérir un exemplaire"). Egregiam earum vim ad tionum animos efformandos agnoverunt viri eruditi, sæpius earum pulcherrimas anthologiis excipientes (cf. *Fabr. Bibl. Gr.* T. IX. p. 197. Not. q.), quo honore hodiernum immerito deturbatae sunt. — Numerus earum, quos possidemus, non, ut *Fabr.* et *Harl.* (lib. 1. p. 196 et Not. o), 155, sed 156 est (vid. chronotaxin epistolarum, huic dissertationi subjunctam), neque est, quod

pro varia fortunarum facie nunc hilaritate perfusi nunc moerore sepulti, imaginem repræsentent. Binas, quæ ex iisdem elucent, potiores virtutes bene exprimit Photius, venustate ac dulcedine stillantes affirmans cum sententiarum pondere et densitate. Sunt autem epistolæ, quæ Synesio philosopho debentur (nam de iis hoc loco proxime agemus, ad cæteras, quæ episcopo sunt tribuendæ, infra redituri) argumenti diversissimi. Longe major tamen numerus est generis commendatii, intercessorii, deprecatorii, inque commodis tam universæ civitatis quam privatorum hominum curandis versatur, cujus rei causa repetenda est non minus ex insigni auctoritate, quâ Synesius et intra et extra patriæ fines pollebat, quam ex afflicto Cyrenaicæ statu, qui non raro incolas alibi fortunam periclitari suadebat, nec non oppressionum et injuriarum cujuscunque generis crebram ansam præbebat. Aliæ vero rebus

cum viro illo suspicemur, plures antiquis cognitæ fuisse (nedum cum *Andr. Thevet. Pourtr. des homm. illustr. Paris 1784. p. 32. b.* partem longe majorem interiisse). Nam *Photius* (l. l.) in ep. ad Theophilum patriarcham memoranda, certe non aliam respexit, quam quæ hodie numerum 105, fratri inscripta, occupat, errore inde ortò, quod Synesius fratrem epist. hanc cum Theophilo communicare jubet. *Nicephorus*, autem (l. l.) 160 epp. numerans, duas Synesii homilias duasque catastases epistolis accensuisse videtur, ad quas eodem certe quo ep. 57 (vid. infra § 25 Not.), et, quod catastasin de calam. Pentap. attinet (vide infra §. 37. Not.) majori jure referri potuerunt. Editionem epistolarum, quam curavit scholiisque instruxit Neophytus, prof. Buchar, edidit Gregor. Demetriad. diaconus, Vindob. 1792. 8. (vid. *Mag. encycl. de Millin l. l. p. 488.*) inspicere mihi non contigit.

patriæ bellicis vel curis domesticis immorantur; aliae denique studiis philosophicis dicantur. Sed de iis rebus, quæ in epistolis Nostri vel historiæ Cyrenaicæ vel vitæ Synesii illustrandæ inserviunt, monendi partim jam nobis fuit partim deinceps uberior redibit occasio. Quare huc tantummodo pertinet, quæ de hominibus, (nexu amicali Nostro adstrictis), quorum nomina epistolis præfiguntur, vel ex ipso Synesio vel ex aliorum scriptorum testimonio comperta habemus, uno obtutu contemplan-
da exhibere. Abeunt illi in duas classes (quas, quantum fieri potest, a se invicem distinere conabimur), puta ex duabus urbibus majoribus, quæ Synesium, patriæ terminos egressum, diutius intra moenia excipiebant.

Hypatiæ magistræ septem exstant epistolæ¹, totidem tenerrimæ pietatis et venerationis pignora. Sed sexcenties præterea illius meminit, egregia de se et de literis merita agnoscens. Vocatur a Synesio δέσποινα μακαρία, θειοτάτη ψύχη, μήτηρ καὶ ἀδελφὴ καὶ διδάσκαλος καὶ διὰ πάντων τούτων εὐεργετική, καὶ ἅπαν ὅτι τίμιον καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, σεβασμιωτάτη καὶ θεοφιλεστάτη φιλόσοφος, σεβασμιωτάτη διδάσκαλος². Felix ter et amplius prædicat tempus, quo eorum, quæ famâ incredibilia videbantur, periculum facere ipsi concessum

¹ Hoc temporis ordine legendæ: 15, 33, 154, 124, 81, 10, 16. vid. chronot. epp.

² Epp. 1. l. et Ep. 4. p. 169. A. Ep. 133. p. 269. B. Ep. 136. p. 272. B. Ep. 137. p. 272. D. Pæon. p. 310. A.

fuerat, sacrorum germanæ philosophiæ ducem coram videns et audiens¹. Illius desiderio compulsus patriam se aspernari testatur, Alexandriam migraturum²; quid quod mortem liberorum non tam impatienter se ferre, quam si Hypatiæ favore excidisset³. Adeo autem a magistræ arbitrio, scholis ejus dudum egressus, totus pendebat, ut ingenii foetus, nisi illa Græcorum auribus dignos eos judicasset, alta caligine oppressos vellet⁴. Quæ animi pietas tantum aberat, ut in Synesio, ad castra Christianorum traducto, refrigeresceret, ut optimam potius medelam ex magistræ benevolentia novis curis adferre crederet⁵. — Manebat porro illos inter, qui scholis Hypatianis una innutriti fuerant, fraternus amor, non ullâ loci temporisve distantia turbatus, imo manebat, ut videtur, eorum *sodalitium*, communi magistræ veneratione suffultum, et crebrâ, sub ejusdem auspiciis, epistolarum communicatione servatum⁶.

¹ *Ep.* 137. p. 272. D.

² *Ep.* 124. p. 260. C.

³ *Ep.* 10. p. 172. D.

⁴ *Ep.* 154. p. 292. D.

⁵ *Epp.* 81. 10. 16.

⁶ *Ep.* 4. p. 169. B. τὸν εὐδαίμονα χορὸν τὸν ἀπολαύοντα τῆς θεσπεσίας αὐδῆς. *Ep.* 10. p. 172. C. τοὺς μακαριωτάτους ἑταίρους (cf. *Ep.* 16. p. 175. B.). *Ep.* 133. p. 269. B. cf. *Wernsd.* de Hyp. § 12. p. 17. — De viâ et ratione, quibus *communicatio*, ævo huic iniquo, Cyrenensibus cum plagis Orientis aliis fiebat, hæc e Synesio comperta habemus. Unicum exemplum itineris, per desertas regiones Marmaricæ *Alexandriâ* Pentapolin suscepti, exstat in *ep.* 13. p. 174. A. Via maritima commodior habita

Synesius autem ex commilitonum numero tres sibi præ cæteris ceu interioris admissionis amicos gratos acceptosque habebat, quos secum *sacræ amicitiae quaternionem* (τὴν τετρακτὺν ἱερᾶς φιλίας) efficere testatur¹. Horum unus Herculianus erat, sed duos alios fuisse Olympium et Euoptium fratrem, ex epistolarum ad eos frequentia et familiaritate verisimile fit. *Herculianum*, quem Gothofre-

videtur; nam sæpius illius mentio fit (*Ep.* 4. iter Synesii Alexandria Pentapoli, *Ep.* 51. ejusdem iter Phycunte, portu Cyrenes, Alexandriam, *Ep.* 55. iter fratris eadem viâ). Epistolæ Synesii, in Aegyptum mittendæ, portabantur vel cum veredario publico (βασιλέως ἀγγελιαφόρῳ δημοσίῳ ἵππον ἀμειβόντι *Ep.* 133. p. 269. A.; nam Pentapoleos præses parebat Augustali Aegypti), vel cum amicis eo proficiscentibus, vel denique cum nuntio ecclesiastico, qui literas encyclicas sive paschales (πανηγυρικὰ γράμματα *epp.* 8. 13.) metropolitæ Ptolomaidensi attulerat. Quodsi autem ultra Alexandriam in Syriam essent mittendæ, Hypatiæ curæ tradebantur (*Ep.* 133. p. 269. B.). Quanta vero difficultate laboraret epistolarum transvectio, inde patet, quod S. eas interdum tineis corrosas, literarum majori parte exoletâ, accipiebat (*ep.* 133. p. 269. A.). Cum Constantinopoli deinde fiebat epistolarum commutatio vel per amicos (*ep.* 134. p. 270. D. *ep.* 61. p. 201. D.) vel per homines, magistratum in Libya ineuntes aut egredientes, qui navibus Carpathorum vulgo transvehebantur (*ep.* 101. p. 239. C. *epp.* 41. 51. cf. *Cod. Theod.* XIII. T. V. l. 32. T. 5. p. 83. et Gothofr. ad h. l.). Quum autem accideret quandoque, ut integri anni epistolæ frustra in manum scriptoris reverterent, S. non raro Phycuntem pedibus descendebat, quo cum navarcho de epistolis et munusculis amico fidelius deferendis pacisceretur (*ep.* 129. p. 263. C. *ep.* 101. p. 238. D.). Cæterum remotiorem Cyrenaicæ situm ejusque mercaturæ decrementum amicis scribentibus molestias non superandas creasse legimus (*ep.* 148. p. 284. B.). Resonant Synesii epistolæ querelis de amicis obmutescentibus.

¹ *Ep.* 143. p. 280. B.

dus cum Heraeliano, comite Aegypti, unum eundem-
 que esse perperam contendit¹, e paucis fuisse Syn-
 esius testatur, quibuscum de rebus philosophicis, am-
 bagibus neglectis, libere (θείως οὐ πολιτικῶς) sermo-
 nem instituere posset². Sed quum in placitis phi-
 losophicis servandis amicus ille parum caute versa-
 tus fuisse videatur³, inde epistolis, vitium illud re-
 prehendentibus, singulare pretium accedit, quippe
 quæ opinionibus Synesii de arcana philosophiæ di-
 sciplina illustrandis apprime inserviant. Sunt au-
 tem universæ, ni fallor, Alexandriam missæ. *Olym-*
pius contra Aegypti metropolin cum Seleucia in
 Syria commutasse videtur, quare Synesii ad illum
 epistolas superiores Hypatiæ curæ traditas fuisse in-
 venimus⁴. *Euoptius* denique (absque idonea ra-

¹ Cf. *Gothofr.* ad leg. 3 libri IX. *Cod. Th. T. XXIV. T. 4. p.*
175 et *Prosopogr. p. 365.* Nititur viri docti opinio ver-
 bis *ep. 140. p. 277. C. 145. p. 281. D.* Sed in priori
 loco non de *Herculiano*, sed de alio amico, equestri or-
 dini adscripto, est sermo; in posteriori vero *Heraclia-*
nus ab *Herculiano* claris verbis distinguitur. Illum
 autem, cui subadjuva et satellites tribuuntur, non hunc
 fuisse comitem *Gothofredi*, probabile est. vid. § 34. Not.

² *Ep. 137. p. 273. B. C.* Communia illius cum Synesio
 studia, *Hypatia* duce, convincit *ep. 137. p. 272. D. 273. B.*

³ Cf. *Ep. 143. p. 279. A.*

⁴ *Commilitonem Hypatianum Olympium* arguit *ep. 148. p.*
285. A. ep. 133. p. 269. B. D. Epistolarum, hujus amici
 nomine inscriptarum, tres (97. 98. 99), brevi tempore
 interjecto, Alexandriam, quatuor (133, — 148, 149, — 96)
Seleuciam missæ videntur. A sapientiæ doctore (p. 269.
A.) cum postea Christianum factum esse, et in *Penta-*
poli degisse, concludere licet ex *ep. 45*, nisi ad alium
Olympium (presbyterum) scriptam illam malueris. Ne-
 scio, an idem sit, ac ille, cui scripta exstat *ep. Isidori*
Pelus. 387. lib. 5. p. 439.

tione fratris in throno episcopali successor habitus, vid. infra § 38. Not.), quem tanti Synesius faciebat, ut mortalium omnium illi maxime obstrictum se asseveret¹, ineunte sæculo Alexandriae cum uxore habitabat; sed Macetis Cyrenaicam inundantibus, Phycunte, hujus provinciae urbe, morabatur, unde tempore consecrationis Synesii Alexandriam reverterat². Inscribitur ejus nomine plus quartâ epistolarum parte. Quibus triumviris si addimus *Auxentium*³, *Hesychium*⁴ (magistratum, ut videtur, Cyrenaicum) et qui in epistolarum salutationibus nominantur, Theotecnum, Athanasium, Cajum, Theodosium⁵, habemus "sodaliū chorū", ut ait Synesius, "divinā magistræ voce olim fruentem".

Longe clariora nomina nobis occurrunt in epistolis, quæ amicos, *Constantinopoli* degentes, alloquuntur, nec literæ eo missæ rebus domesticis studiisque doctis tam immorantur (ut illæ Alexandrinis scriptæ), quam publici, ut ita dicam, mandati characterem præ se ferunt, dum patriæ nomine Synesius nunc apud viros dignitate conspicuos inque aula potentes rerum Cyrenensium interpretem atque

¹ *Ep.* 95. p. 233. B. cf. *ep.* 105. p. 247. B. *Hymn.* 8. p. 345. D.

² *Euoptium* Hypatiæ discipulum fuisse, docemur ex *Ep.* 4. p. 169. A. B. *ep.* 8. p. 171. D. (*Ep.* 105. p. 247. B.). *Ep.* 136. p. 272. B. Epistolas 40 fratri datas ad justum temporis ordinem, quantum fert egestas indiciorum, redactas vide infra in Chronotax. Epp.

³ Cf. *ep.* 60. p. 204. B.

⁴ *Ep.* 93. p. 231. D. *Hesychio* scripta est *ep.* Isid. Pel. 156. lib. 2. p. 136.

⁵ Vid. *ep.* 4. fin. *ep.* 16.

patronum agit, nunc ob beneficia, intervenientibus illis, accepta gratum animum testatur. Omnium primus nominandus est *Aurelianus*, quem jam legationis tempore Synesio grato succurrentem coniecimus¹. Fuit autem vir summa auctoritate pollens, patriciatûs honore ornatus, præfectus urbi ao. 393, consul ao. 400, et ter ad præfecturam prætorii evectus (ao. 399, 402 et 414. 15²). Tillemontius voluit, epistolam Synesii 31^{am} Aurelianum tertiâ præfecturâ jam egressum respicere, igitur ad ann. 416 esse trahendam³. Verum, præterquam quod vir doctus officia, quæ ibi in munere præstita commemorantur, cum munere jam finito confundit, ipsa epistolæ indoles, a tristi animi statu, communi ultimarum Synesii epistolarum indicio, omnino rece-

¹ Vid. supra § 3. p. 25.

² Nescio, cur *Gothofredus* (*Prosopogr. in Cod. Th. p. 352.*), alioquin ad copulandum paratissimus, inter quinque Aurelianos ea dispescat, quæ optimo jure in unum nostrum conveniant. Ejusdem viri docti errori in præfectura Aureliani ex Chron. paschali ad ann. 406 referenda obviam ivit *Tillemontius* (*Hist. d. Emp. T. V. Not. 23. in Arcad. p. 782*). Recte vidit idem in eo, quod leges, Aureliano P. P. inscriptas, quæ vulgo ad ann. 396 trahuntur, ad ann. 402 transponit, sed vix in eo, quod hujus anni præfectum (et proconsulem Asiæ ao. 395) ab Aureliano, quem memorat Synesius, diversum constituit. Videtur in eam opinionem inductus epigrammate (in *Anthol. Græca* ed. Jacobs. Lps. 1794. T. 4. p. 102. X. vid. *Gothofr. ad l. 4. Cod. Th. VI. T. II. T. 2. p. 15.*), quod triplicem Aureliani præfecturam memorat. Verum non opus erat poetæ honores inferiores (præfecturam urbis anni 393) superioribus (præfecturæ prætorii et patriciatui) in carmine annectere. Ideo consulatum quoque silentio prætermittebat.

³ L. 1. et *Mem. T. XII. p. 553.*

dens, epocham anteriorem postulare videtur. Quocirca ad secundam Aureliani praefecturam praetorii (ao. 402) trahere eam maluerim. Beneficia autem Aureliani ibi memorata vel Cyrenaicam spectare possunt, vel ordinem Senatorium (cui et ipse Synesius adscriptus fuisse videtur), de cuius sorte lenienda praefectus ille optime meruerat¹. Quam sententiam confirmat epistola 38, eidem Aureliano scripta et epistolae 31^{mæ} absque dubio æqualis, in qua Herodem Senatorem indulgentiæ Aureliani commendat². Tertia denique epistola, huic amico scripta, duabus illis prior censenda est; nam amicum praefecturae nondum potitum testatur³. *Troilo*

¹ Cf. p. 177. C. πάσας (πόλεις) ἡγοῦ σοὶ χάριν εἰδέναι — ὧν — ἀπασιν ἔδνεσιν αἴτιος γέγονας. vid. *Gothofr.* l. l. Constat ex epigrammate nuper laudato, auream statuam Aureliano esse erectam a gratis senatoribus.

² Vid. infra § 11. Not.

³ Ex hac ep. (34) conjecerit aliquis, Aurelianum disciplinarum Hypatiæ quondam fuisse participem; nam vocatur σύντροφος Synesio; quod tamen asseverare non sustineo. Sed certe intima amicitia, Constantinopoli inita, proditur. — Cæterum *Taurus*, Aureliani filius, cujus in ep. 31 honorifica fit mentio, idem fuisse videtur, ac patricius ille et praefectus, cui scribunt *Theodoretus* (ep. 88. T. 4. p. 1159. ed. Schulze. Hal. 1769.) et *Isid. Pelus.* (lib. 3. ep. 194. p. 224. ep. 305. p. 267. lib. 5. ep. 40. p. 368.), et de quo vide *Prosopograph. Gothofredi* ad *Codic. Theodos.* p. 387. Ita quoque *Fabricius* (*Bibl. Gr.* T. IX. p. 194. Not. 1.). *Tillemontio* (*Hist. d. Emp.* T. 6. p. 60.) ita statuere dissuadet difficultas chronologica, quod in ep. illa, quam ad ann. 416 ponit, *Taurus* puer appelletur. Quæ tamen objectio, per se parum valida, evanescit, epistolam 31 ad ann. 402 retrahendo (vid. pag. antec.). Nescio, unde *Fabricius* (l. l.) compertum habeat, Aurelianum fuisse filium *Tauri*. Quodsi ita res se haberet, praefationi *Libri de providentia* lux affunderetur. Satis acute idem vir

Sophistæ, commilitonibus Hypatianis a Wernsdorfio temere annumerato, exstant 6 (non 7, ut habet Fabricius) epistolæ¹. Transfert Synesius in amicum illum et se verba Homeri de Achille et Patroclo, et paratum se declarat ad graviora pro patria certamina obeunda, quo amplexibus ejus redatur². Vocatur a Synesio virorum, qui ab Anthemio (præfecto prætorio ab ao. 405-415) in consilium vocabantur, primus³. Cui adstipulatur Socra-

doctus allusionem Synesii observavit in ep. 34 (οὐπω τῇ προνοίᾳ μέλει Ῥωμαίων) ad librum anno abhinc exaratum περὶ προνοίας p. 125. B. C.

¹ Jam ætatis differentia Synesium inter et Troilum Wernsdorfio (l. l.) adstipulari vetat. Nam a Synesio "pater venerandus" salutatur (ep. 123. p. 260. A.), et Socrates (h. e. l. 6. c. 6.) tradit, Eusebium, cujus Gainas tempore coincidit cum Synesii libro de providentia, fuisse discipulum Troili. Errori ansam dedisse videtur ep. 123. p. 261. D., quæ discessum ex Aegypto et desiderium Troili uno tenore exhibet. Sed accuratior inspectio docet, Troilum eo tempore, ut semper, Constantinopoli versatum fuisse. Graviori adhuc errore labitur Gothofredus, qui Troilum nostrum cum Troino, comite largitionum in Occidente, (cui inscribitur lex II. Cod. Th. VI. T. II. T. 2. p. 22) commiscet (vid. Gothofr. ad h. l. et Prosopogr. T. 6. p. 390. cf. Tillemont. Mem. T. XII. Not. 6. in Syn. p. 485.). — Sex Synesii epistolæ, quæ Troilo scribuntur, hoc ordine legendæ sunt: 123, 26, 118, 73, 91, (112). Epistolam autem 111 et codicum auctoritas et argumentum fratri vindicant, unde corrigendi sunt Petavius et Fabric. in Bibl. Gr. T. IX. in recensu epistolarum p. 208. Eundem codicum contemptum præ se fert Petavius, quando epistolæ 119 nomen Troili, nec Tryphonis inscribit.

² Ep. 123. cf. ep. 129. p. 264. B.

³ Ep. 70. p. 220. A. cf. ep. 118. p. 256. C. ep. 47. p. 187. B. Anthemii amicitia usum fuisse Synesium, Constantinopoli versantem, erronea est Krabingeri opinio (Or. Præf. p. XXII.).

tes, rerum civilium prudentiâ Anthemio nihilo inferiore eum affirmans¹. Auctoritate usum eum fuisse ad res Pentapoleos fortiter sublevandas, convincit epistola 26. Dubium autem est, utrum privatus manserit (ut placet Tillemontio), an munere publico functus fuerit (ut Codino et Gothofredo videtur²). Posterius Synesii de eo verba non postulant, neque tamen dissuadent. Nam, titulo philosophi eum compellans, indicare videtur, nomen hoc merito quidem, sed tamen improprie ei competere³. Ejusdem Anthemii gratiâ in Synesii commodum usi sunt quoque *Theotimus*, *Tryphon* et *Nicander*, quorum primus præfecti istius merita carminibus celebrasse dicitur, secundi autem operæ debetur, quod "Cyrene adhuc urbs sit"⁴. In *Anastasio* porro, cui liberorum Arcadii educatio tradita fuisse videtur, strenuum patriæ defensorem diu habebat Synesius, sed, dissiliente fortuna, amici quoque jacturam deplorat⁵. *Simplicium*, cui ter

¹ *Socr. h. e. l. 7. c. 1. p. 334.*

² *Vid. Tillem. l. l. — vid. Codin. orig. Const. ed. Lambecc. Paris. 1655. p. 9. A. Gothofr. l. l.*

³ *Vid. ep. 26. p. 176. A. οὕτω γὰρ ἐμοί σε φίλον καλεῖν, ὥσπερ ὑπαγορεύει τὰ πράγματα. cf. epp. 73. 118.*

⁴ *Theotimus* solus ex amicis Constantinopolitanis Synesium in Cyrenaica visebat, inde Alexandriam profectus (*ep. 99.*). *Tryphon* autem magistratum ibidem obiisse videtur, antequam Constantinopolin abibat (*Ep. 134. p. 271. A. ep. 129. p. 263. D.*). De his Anthemii et Synesii amicis vide *Tillem. hist. d. Emp. T. VI. p. 4. Le Beau Hist. du Bas-Emp. T. 6. p. 311.*

⁵ *Vid. epp. 22 (cf. Petav. ad h. ep.), 43, 79, 46. cf. ep. 26. Distingvendi ab hoc sunt duo Anastasii Cyrenenses, al-*

scribit Noster, fuisse magistrum militum hujus nominis, cui variæ leges inscribuntur, recta est Gothofredi opinio¹, quam confirmat et argumentum epistolæ 130, querelam de ducatu a Cereali male gesto ad Simplicium deferens, et *ep.* 134, in quo ordini militari adscriptus et magistratum in eo tenuisse dicitur. Amicis Constantinopolitanis, ad quos Synesius scribit, accensendus denique est *Pylæmenes*. Hujus se epistolis Synesius tantam sibi parasse voluptatem testatur, ut omnium, quæ sibi e Thracia portarentur, mercium pretiosissimas eas judicaret (*ep.* 48), ideoque, literarum e Thracia fasciculò acceptò, aliis epistolam prius attingere nefas existimaret (*ep.* 88). Inerat autem Pylæmeni animus inquietus et mobilis, Sophistarum illecebris identidem præstrictus, nec unquam studio indefesso in philosophiam ferri se sinens. Quare Synesius, in amicorum studiis moderandis patronus maxime sollicitus, nil antiquius habebat, quam ut

ter, cui inscribitur *ep.* 121 (quem — sive ὑδρομύστην sive ὑδροχωμήτην legeris — si non aquæ lustralis adspersorem — ut placet *Meursio* in Glossar. Gr. Barb. Lugd. Bat. 1610. 4. p. 736 — at certe putei sacri curatorem fuisse — quicquid arrogantius obloquatur *Du Cange* Glossar. Græc. Lugd. 1688. T. 2. p. 1628 — suadet comparatio a re pertinenti petita p. 258. B. (χέρνιβα), forsàn quoque ipsius peccatoris provocatio ad magistratum ecclesiasticum), *alter*, cujus fit mentio in *epp.* 79. p. 225. B. 100. p. 238. C. vid. supra § 1. p. 4. Not. 3.

¹ Vid. *Gothofr.* Annot. in Cod. Th. T. 2. p. 341. 561. 562. et *Prosopogr.* p. 385. Patet ex *ep.* 130. p. 264. B., jam diu ante ann. 404, quò scripta est hæc *ep.*, *Simplicium* magistratum illum occupasse, id quod legibus anni 396. 398. confirmatur. — vid. supra § 4. p. 37.

amicum, quem prae multis "dignum dei receptaculum" haberet (ep. 151), a foro revocatum internae contemplationi (εἰς τὸ ἰδεῖν εἰς τὰ εἶσω) adduceret¹. A quo proposito, amico consilium in malam partem interpretante (ep. 103.), non desistebat; imo eum ad se ut veniret, domus omniumque bonorum particeps futurus, mentisque æquilibrium recuperaturus, enixis precibus adibat (ep. 134.). Sunt autem epistolæ 16 (non, ut Fabricius, 19²), amico illi inscriptæ, magna ex parte admodum memorabiles, quippe quæ placita Synesii de mutua rhetoricam inter et philosophiam ratione egregie illustrent³.

§ 9.

His ita de scriptis Synesii, quæ oratione solutâ ad nos pervenerunt, disputatis, pauca de mo-

¹ Ep. 101. p. 240. A.

² Hoc ordine legendæ: 61, 129, 100, 101, 103, 48, 71, 88, 102, 74, 131, 134, 150, 151, 152, 153. Patet inde, *Pylæmenem* tempore legationis Synesii Constantinopoli adfuisse, postea in Isauriam abiisse, tum Constantinopolin revertisse, tandemque in urbem patriam, *Heracleam in Ponto*, (p. 241. C. D. p. 288. D.) se recepisse.

³ Tres Synesii amicos in Thracia ex salutationibus præsertim, in calce epistolarum obviis, cognitos habemus. *Marcianus* (ep. 101. p. 240. D. ep. 119. p. 257. D.), quem Synesius *Paphlagoniæ* præfuisse testatur, idem forsan est, de quo, comite S. L. sub Theod. Jun., fit mentio in leg. 9. de indulg. debit. vid. *Gothofr. Protopogr. ad Cod. Th. p. 371.* (*Luc. Holstenius* in ep. ad *Meursium* (vid. *Meurs. Opp. ep. 545. T. 2. p. 399. ed. Lami. Flor. 1762. f.*) suspicatur, eundem esse, cujus mutilos periplos habemus in *Sotionis* excerptis c. 35?) *Proclus* vero, cui data est ep. 70, hospes Synesii, Constantinopoli degentis, videtur fuisse. Meminit illius ep. 129. p. 264. A. ep. 134. p. 271. A. B. et, ni fallor,

numentis ingenii poëtici adjicienda sunt. Constat quidem, in versibus generis, quod profanum vocant, componendis tempus eum consumsisse, licet fatendum sit, plures ejusmodi a viris doctis pro deperditis habitos fuisse, quos lucem nunquam vidisse, admodum probabile est¹. At præcipuam tamen poëtæ laudem ex carminibus, egregiis piorum sensuum speciminibus, sibi conciliavit. *Hymni Synesii* decem judicia longe diversissima experti sunt, prouti interpretes vel ad eorum argumentum, miram Christianismi et Neoplatonismi farraginem exhibens, vel ad singularum sententiarum vim formæque pulchritudinem respexerint². De tempore dein-

ep. 4. p. 165. B. (vid. supra § 4. p. 31. Not.). Eucharisti fit mentio in *ep. 101. p. 241. A.*

¹ Exstant tria Synesii epigrammata (quorum *primum*, versibus elegicis concinnatum, in *libro ad Pæon. p. 312. B. C.*, quod planisphærio insculptum fuerat, et in *ep. 143. p. 280. B.* memoratur, *secundum* versu hexametrico, quod imagini sororis subscriptum fuerat, in *ep. 75. p. 222. B.*, *tertium* versibus jambicis in fine *cat. p. 303. C.* invenitur. (Vid. *Jacobs* in *Anthol. Brunckii T. 3. p. 155.*) Poëmatum lyricorum auctorem produnt, ni fallor, *ep. 148. p. 287. B. C. ep. 154. p. 290. C.* et initium *hymni Imi p. 313. A.* (cf. *Ant. Fontana* (Inni del Synesio. Annot. in *hymn. 1. v. 2. p. 151*: "Da questi primi versi appare, come Synesio avesse già scritte altre cose liriche profane, le quali tutte si smarirono nell' oblio o dannatevi da lui, o condottevi dai quattordici secoli trascorsi."). Sed dramata eum composuisse, (ut vult *Fabric. Bibl. Gr. T. IX. p. 204*), ex loco *Dionis p. 62. C.* non sequitur. Non enim de opere literis a se exarato loquitur, sed de conatu inter legendum vel audiendum alieni auctoris mentem conjiciendi atque supplendi.

² *Hymnorum Synesii* inter antiquos solus *Nicephorus* meminit (h. e. l. 14. c. 55. p. 571. τίνες πρὸς θεὸν ὕμνοι

de, quo carmina hæc concinnata fuerint, non minor orta est controversia, cui pro virili componendæ hoc loco immorari lubet. Inde autem orta ea mihi videtur, quod in tempore consignationis hymnorum eruendo eruditi viri placita sola, quæ illis insint, consuluerint, dum prouti vel plura vel pauciora religionis Christianæ aut doctrinæ Platonice vestigia deprehenderint, hymnum nunc Christiano nunc gen-

εὐτόνως τούτῳ πεποιημένοι). Inter recentiores honorificam eorum mentionem faciunt *Franc. Portus* (ed. Hymn. 1568. 12. in præf. p. 5.), auctorem eorum ob versuum vim et suavitatem celeberrimis poëtis accensens; *Ant. Possevin* (Appar. sacri T. 2. p. 445. Colon. Agr. 1608.), ita scribens: "hymni Synesii ut lepore ac nitore non cedunt Orphei aut Pindari (?) hymnis, sic utrumque superant, quod summa pietate spirant spiritum domini," *Du Pin* (Nouv. Bibl. T. 3. p. 266. Paris. 1693), *Morerus* (Diction. T. 8. p. 424.). — Sed in nævis eorum perstringendis versantur *Bruckerus* (Hist. phil. T. 3. p. 515-521. et Fragen aus d. ph. Hist. Th. 4. p. 1370.), *Heineccius* (diss. de philosophis semi-christianis. Hal. 1714. p. 52 sqq.) nec non *Tillemontius* (Mem. T. XII. p. 506. 7.). Aequissimos æstumatores nacti sunt *Herderum* (Ideen zur Gesch. d. Poesie in Sämmtl. Werke. Carlsruhe 1821. 8. Th. 23. p. 238.), *Schroeckhium* (K. G. Th. 7. p. 164-66), inpr. *Rambachium* (Anthol. chr. Gesäng. Alt. u. Leips. 1817. Th. 1. p. 70), *Augusti* (Denkw. aus d. chr. Arch. Leips. 1822. Th. 5. p. 344), et nuperrime *Anton. Fontanam* (Inni del Vescovo Sinesio Milano. 1827. 8. præf.) et *J. H. Thomandrum* (in: Sångar ifrån den äldsta Kyrkan in Theol. Quartalsskr. ed. Reuterdaahl et Thomand. Lund. 1828. H. 1. p. 2.), quorum ille universos hymnos Italici, hic plerosque eorum Scandinavis nobis, concinnis versibus vernaculis fruendos obtulit. In oratione soluta usus est Synesius dialecto dorica, Cyrenensibus vulgari. cf. *Thrige. hist. Cyrenens. §. 92. p. 351.* De Hymnis Nostri loquitur *Fabricius* in Bibl. Gr. T. IX. p. 200.

tili philosopho adjudicaverint¹. Quod criterium dogmaticum quam fallax sit, ex eo patet, quod de vicissitudinibus, quas subierit mentis Nostri persuasio, indicio quocunque certo destituti sumus, quin quod res admodum incerta est, num superstitionem nativam cum doctrina saniore unquam permutaverit. Sed ab omnibus fere rei præsentis arbitris subsidium ad litem finiendam unice sufficiens neglectum video, quod ex momentis chronologicis, in hymnis

¹ Longum foret et superfluum conjecturas vagas admodum et fluctuantes de tempore hymnorum sigillatim vel emendare vel refellere. Sunt autem fere hæ: *Henr. Dodvellus* (de jure laicor. sacerdot. Lond. 1635. p. 287.) quatuor priores hymnos a Synesio nondum christiano scriptos existimat, cui contradicit *Fabricsius* (Bibl. Gr. l. l.), nullâ tamen ratione subjunctâ. *Harlesius* (in Not. x ad l. l.) censet, vestigia Christianismi in 4 illis obvia non sufficere, ut Christiano eos vindicemus; esse eos potius a nondum baptizato, nedum episcopo exaratos, imo περίστασις, in hymn. 3. v. 427 sqq. obviam, ad quatuor hymnos priores extendere non dubitat. *Lucas Holstenius* contra (Diss. de Syn. et fuga episcop. in Theodoret. et Euagr. hist. eccl. ed. Vales. Cantabr. 1720. p. 613. col. 2), opinioni præoccupatæ (licet veræ) nimium tribuens, multus est in probando, tres hymnos priores Episcopo esse tribuendos. *Baltus* (Def. des Pères. Par. 1711. 4. p. 97), orthodoxiæ Synesii episcopi defensor, universos hymnos ante susceptam fidei christianæ tesseram scriptos vult. Cui repugnans *Bruckerus* (hist. phil. T. 3. p. 520) nonnullos eorum, saltem 5tum, Christiane vindicatos vult, licet paulo supra (p. 515) omnes, deliriis quippe Alexandrinæ theologiæ scatentes, gentili adjudicet. Melius sibi constat *Heineccius* (l. l. p. 52), licet in errore totus, hymnos ad unum omnes episcopo tribuens. *Caveus* (hist. litt. eccl. T. 1. p. 389. 90. Basil. 1741.) rem dubio majorem existimat, a Christiano mysta eos scriptos esse. Cautius versatur *Tillemontius* (Mem. T. XII. p. 507), plures a Christiano, sed forsan nondum baptizato, exaratos suspicans.

obviis, cum vita Synesii, qualem ex epistolis componere licet, comparatis petitur¹. Quare disputationem hanc ad binas quæstiones revocare maluerim, alteram tempus consignationis hymnorum, alteram fidem et persuasionem auctoris eorum respicientem. Quarum priorem hoc loco aggrediar, ad posteriorem in sequentibus rediturus. Hymni sex primi et octavus id commune habent, ut auctorem nobis ostendant, pleno animi robore sustentum, juvenili ardore exæstuantem, ad magna conamina anitentem, sed eundem tranquillo otio delitescentem,

¹ In solo hymno tertio περίστασις historica (v. 427 sqq.) interpretes coëgit trutinam dogmaticam missam facere. Jam *Petavius* (Not. in Syn. p. 2), eumque secuti *Tillem.* (l. l. p. 512) et *Harles.* (l. l.) recte agnoverant, eum scriptum esse a Synesio, littori patriæ post legationem nuper redditò. Solus *Holstenius* (vid. supra) in opinionem vulgarem speciosis argumentis insurgere ausus est, cui obviam ivit *Tillem.* (l. l. Not. 3 in Syn. p. 483.). Recte quoque a *Boysenio* (Philos. Syn. p. 8.), erroribus alioquin obsessò, observatum invenio, hymnum 8vum a Synesio juvene esse consignatum. Verum denique *Rosenmülleri* iudicium de ætate hymnorum e libro raro (Synesii 5ter Hymnus Lps. 1786. p. 9.) transscribam: "Wahrscheinlich schrieb er sie ungefähr gegen das dreysigste Jahr, in demjenigen Alter, welches von dem feurigen Geiste des Jünglings den Uebergang zum gesetzterem und kälterem Nachdenken des Mannes macht, wo also die Seele sich in einem gewissen Kampf zwischen beyden befindet. Denn dieses Gepräge tragen die Hymnen ganz. Wenn er sie auch gleich nicht alle nach seiner Bekehrung zum Christenthum verfertigt hat, so leuchtet doch auch in diesen schon Neigung und Hochachtung vor das Christenthum hervor." — Cæterum ex pluribus hymnorum locis, naturæ libycæ descriptionem continentibus (*H.* 1. p. 314. *H.* 3. p. 118. 19. *H.* 4. p. 335), admodum probabile fit, a Synesio, in prædiis degente, eos esse exaratos.

laborum onere exemptum, hominum consortium fugientem. Expetit in precibus juventuti suæ felicitatem, factis gloriam, verbis suadam¹; optat vitam curarum, morborum, negotiorum expertem², ita tamen, ut simul appareat, eodem eum tempore bonorum, quæ conservata sibi flagitat, fuisse participem. Quæ animi fortunarumque facies ut in periodum, cui scripta supra laudata debentur, optime quadrat, ita vehementer discrepat a senioribus vitæ annis, in quibus, certo muneri invitus adstrictus, assiduis curis demersus gratiæ divinæ jacturam se fecisse nec precibus fundendis amplius idoneum se testatur³. Puto igitur, septem illos hymnos ante episcopatum aditum (c. ante ann. 409) scriptos esse, quæ opinio accuratioribus, quæ eorum binis insunt, temporis indiciis confirmatur. Nam hymnum tertium ao. 400 esse exaratum, nemo nisi unus Holstenius contra disertum Synesii testimonium infitias ire sustinuit⁴. Octavum autem circa ann. 405 vel 406 exaratum esse, inde persuasum mihi habeo, quod in eo par tantum liberorum, e muliere susceptum, memorat⁵. His autem cæteros quinque æquales

¹ H. 1. v. 34. H. 2. v. 78. 79. H. 5. v. 36-39. H. 6. v. 31-33. H. v. 13-16.

² H. 1. v. 30-33. H. 2. v. 80. 83. H. 3. v. 63. 64. 383. 84. v. 505-7. H. 4. v. 11-17. v. 276. H. 5. v. 34. 35. 40. 41. H. 6. v. 25-28. 34. 35. H. 8. v. 7. 8. 44. 46.

³ Vid. infra §§ 37, 38.

⁴ Vid. p. 77. Not.

⁵ H. 8. v. 30. p. 346. A. Sed tres filios Synesio fuisse, supra probatum est in § 4. p. 34. Not. 3., ubi annum matrimonii initi 403^{mum} esse ostendimus.

exitimare, jubet, ut diximus, argumenti affinitas. Hymnum denique septimum, nonum et decimum, quippe quibus omne temporis criterium desit, si seniori Nostri vitæ vindicare quis maluerit quam cæteris æquales eos habere, non habeo quod contradicam.

§ 10.

Jam vero in doctis Synesii studiis describendis quæstio nobis se offert, nonne, quem in scriptis ad solidiorem doctrinam animos invitantem legimus, efficacissimum ad scopum illum attingendum subsidium, *institutionem oralem*, in usum vocaverit; num, facundiæ laude inclytus, a vulgari philosophorum consuetudine et ipsius magistræ exemplo ita abhorruerit, ut e cathedra vocem non emiserit, nedum in patria scholam condiderit. Bruckerus quidem, loco Nostri non rite intellecto inductus, id affirmare non dubitat¹. Sed rectius videt Wernsdorfius, nunquam eum ad publicum philosophiam vel literas docendi munus aspirasse statuens². Negat enim diserte Synesius philosophum popularem se esse et theatri (Sophistarum palæstræ) celebritatem unquam inhiasse vel ludum aperuisse; neque tres sibi neque duos discipulos adscivisse se affir-

¹ In *Hist. phil.* T. 3. p. 513. Not. o. Provocat vir doctus ad *ep.* 105. p. 247. B. Sed Synesius hîc loquitur de officiis, quæ sibi, in otio philosophico degenti, civibus præstare contigerat.

² In *diss. de Hypat.* § 13. p. 20. cf. *Cent. Magd.* Cent. V. p. 1101. *Luc. Osiand.* epit. hist. eccl. Tubingæ 1607. 4. Cent. V. p. 107.

mat¹. Cujus rei causa ex ipsius verbis eruere licet. *Primum* enim ea animi assiduitas et patientia, quæ ad munus præceptoris cum voluptate auspicandum requiritur, Nostro abjudicanda videtur, imo animus libertatis amantissimus jugum humeris imponere reformidabat. Ex eo fit, ut præ miserrima Sophistarum conditione, qui in theatris ex ampullis sermonum et vestimentorum elegantia assensum sibi parare, in scholis vero ad mercedem statutam certo tempore adesse et ab arbitrio auditorum pendere cogebantur, beatam suam prædicet sortem, quippe qui non ad tempus clepsydrâ dispensatum, quam publicus lictor appendat, coram inepto iudice sermocinari obstringatur, sed quibuscum velit, et quoties et de quibus et quando et ubi, colloqui possit². Quoniam *deinde* erat animi concitatoris et vehementis, quæcunque tranquillum placidumque pectoris statum injucunde turbare possent, prudenter evitabat. Nec igitur, publicum aperiendo ludum, Sophistarum animis, quos jam scribendo a se alienaverat, ulteriorem volebat invidiæ et æmulationis occasionem præbere³. *Denique* ut contabuerat pæne eo tempore in Pentapoli profundioris doctrinæ studium, non mirari subit, si juvenes Sophistarum scholas adire

¹ Ep. 57. p. 200. A. B. Dio. p. 56. A. B. ἐμοὶ γὰρ δὴ ταύτην ἔδωκε τὴν μοῖραν ὁ θεός, ἀδέσποτον εἶναι καὶ ἄφετον.

² Dio. a p. 54. B. ad p. 57. C. inpr. p. 56. A. τί οὖν με δεῖ προθεσμίᾳ δουλεύειν, ἐξὸν ἐμφορεῖσθαι τῆς αὐτονομίας.

³ Dio. p. 57. B. εἰμαρμένη τοίνυν ἀνδρὸς διδασκάλου καὶ φθονερόν αὐτὸν εἶναι, τὸ μέγιστόν τε καὶ ὑλικώτατον τῶν παθῶν. p. 58. B.

mallent, quam severioribus philosophiæ disciplinis adstringi, quum in illis et ocyus et facilius scientiis, ad munera publica cum successu obeunda necessariis, imbuerentur. Quare Synesio haud difficile erat prævisu, se, nullo aliunde auxilio adjutum, sed propriis viribus relictum, oleum operamque perditurum, si langvidos popularium animos ad meliorem frugem revocare allaborasset¹. Licet igitur, non magis propensione nativæ indulgens, quam iniquitati temporum cedens, nullum institutum publicum, quod ad juventutis animos fingendos spectaret, in patria urbe fundaret, non tamen literis earumque cultoribus, quocunque posset modo, subvenire omittebat, imo copiâ ingenii sui et ubertate fruendi benigne et lubenter aliis potestatem largiebatur. Crebras admonitiones ad philosophiam fortiter amplectendam epistolis ad amicos inspergebat; laqueis Sophistarum circumventos expedire allaborabat, et, si quos cordatioris animi offendisset, solidæ eruditionis amore ut eos imbueret, operam navabat². Absentibus libros transmittendos curabat, populares autem non raro secum congregari jubebat, quo vel selectos antiquitatis scriptores, propriis additamentis et emendationibus instructos, iudicio eorum subjiceret, vel quæ ex amicorum epistolis prælectu

¹ Vid. supra § 4. p. 32. sq.

² Cf. in *ep.* 139. p. 275. D. formulam salutandi: ἑβρώσο καὶ φιλοσόφει, sexcenties recurrentem, exemplum *Py-læmenis* in *epp.* 101 et 103 (vid. supra § 8. fin.) et *Pæonii* in *libr. ad Pæon.* p. 309. C.

digna judicaret, recitando aures eorum demulceret¹.

§ 11.

Absolutis autem his de loco, quem in republica literaria Synesius obtinuit, restat denique, ut dispiciamus, quænam ei *cum republica civili ratio* intercesserit. Quæritur jam, quomodo cum vita privata, quam in deliciis eum habuisse vidimus, vehemens patriæ juvandæ desiderium conciliari queat. Ad hoc observandum est, Synesium, in rebus ad civitatem pertinentibus Platonis notionibus peritus imbutum, eam demum civitatis formam omnibus numeris absolutam prædicasse, quæ philosophiæ ceu lapidi lydio convenienter instituta esset, neque ex alio fonte civitatibus labantibus medelam esse expectandam². Adolescentis animo in oratione ista aulica præsens quædam perfecti rerum statûs, normæ illi adaptati, imago obversatur, neque a sperando procul abest, fieri posse, ut facto aliquando eadem exprimatur³. Sed eodem tempore de munere civili

¹ Ep. 129. p. 264. B. — Dio. p. 62. A. Ep. 101. p. 239. A. (ῥέατρον ἐπὶ Διβύης ἑλληνικόν). ep. 137. p. 273.

² Testes instar omnium sunt *Oratio de regno et epp.* 101. 103.

³ Vid. verba in *orat.* p. 32. A. "εἴη γὰρ τυχεῖν τῆς εὐχῆς, ἣν Πλάτων, εὐξάμενος οὐκ εὐτύχησεν ἴδοιμί σε τῇ βασιλείᾳ προσειληφότεα φιλοσοφίαν." — Scite admodum a Gibbonio (Gesch. d. Röm. R. Th. 5. p. 213) monitum est, "Synesium coram Arcadio veluti coram rege spartano locutum fuisse, neque ad consilium, corrupti ævi moribus attemperatum, descendisse." Quare unde plus habet oratio illa ponderis et gravitatis, indidem minus habet utilitatis et veritatis.

capessendo eum cogitasse, dubitare vetat legatio, patriæ causâ suscepta. Verum non fallimur statuendo, procedente eum ætate, obstaculorum mole absteritum et dura necessitate temeritatis convictum, somnia juvenilia excussisse. Quid quod, spe de rerum in meliorem statum conversione evanescente, desiderium quoque in administrationis partem veniendi abiisse videtur, præsertim quum ipse ab omni gloriæ aviditate alienissimum se testetur¹. Sic sentientem Synesium certe arguunt seriora scripta². Licet enim utrumque, et actionem et contemplationem philosopho æque incumbere iudicet, hâc tamen contentus esse prudentius censet, præsentem quippe reipublicæ statum administratorem philosophum non amplius admittere³. Quid quod malos eorum, penes quos erat rerum patriæ summa, mores contemplans, peregrinus inter peregrinos, in otio animi indoli consentaneò, degere præoptat⁴. — Sed ipsi loci, quibus Synesii ad curiam patriam relationem edocemur, accuratius in-

¹ *Ep.* 146. p. 283. A. μικρον ἡγοῦμαι τιμὴν ἅπασαν, εἰ μὴ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ γένοιτο. cf. *ep.* 105. p. 247. A. et *Hymn.* 1. p. 313. D.: Ἐμὲ δ' ἀψόφητον εἶη
Βιοτὰν ἄσημον ἔλκειν,
Τὰ μὲν ἐς ἄλλους ἄσημον,
Τὰ δὲ πρὸς θεὸν εἰδότα.

² Ita de expectationibus frustratis Pylæmenem alloquitur (in *ep.* 102. p. 241. D.): "εἰ λέγοιμι φιλοσοφίαν ἱκανὴν εἶναι τὰς πόλεις ὀρθοῦν, ἐλέγξει μὲ Κυρήνη κειμένη" κ. τ. λ.

³ *Ep.* 101. p. 240. B. *Ep.* 103. p. 243. C.

⁴ *Ep.* 50. p. 188. D. — *Ep.* 105. p. 247. C. πολιτικῆς δὲ φροντίδος ἀμοιρῶ καὶ φύσει καὶ μελέτῃ. cf. *ep.* 144. p. 181. B.

spiciendi et ex ævi illius historia illustrandi sunt. Constat, Nostri adhuc tempore eam civitatis Romanæ formam viguisse, ut cives vel ob parentum ordinem vel possessionum amplitudinem (plebeji quoque, quos splendidior fortuna evexerat), a natalibus albo curiæ (cujusmodi sua cuique fere urbi, certe provinciæ erat) inscriberentur, et ab anno ætatis 18^{væ} muneri accipiendo obligarentur, *curiales* sive decuriones (βουλευταὶ s. οἱ ἀπὸ βουλῆς¹) appellati. Sed quum munera curialia sumtus haud exiguos requirerent², factum est, ut pro oneribus vulgo haberentur, quæ variis viis (inprimis ordinem clericalem amplectendo³) declinare cives conabantur. Quare imperatores, ne detrimentum caperet respublica, curiis hominum paucitate languescentibus, harum statui innumeris legibus consulere annitebantur, quibus refractarios ad curiam revocari jubebant⁴. Immunitatem ab oneribus illis sola merita de patria insignia acquirebant, quibus legationem supra accensuimus⁵. Eundem quoque legationis fructum ad Synesium (sive ordini Senatorio adscriptus fuerit sive simpliciter curiæ adstrictus), redundasse, liquido patet ex *ep.* 100; sed ex eadem verisimile fit, vacationem, per edictum Arcadii ipsi

¹ *Ep.* 93. p. 232. A. et *ep.* 66. p. 206. C.

² Cf. *ep.* 72. p. 219. B.

³ Vid. hujus § p. 90. Not. 2.

⁴ Cf. *Cod. Theod.* XII. Tit. 1. de Decurionibus. T. 4. p. 336-524.

⁵ Vid. supra § 2. p. 14. Not. 1.

concessam, non fuisse nisi temporariam, id quod lege quadam Codicis confirmatur, quæ immunitatem, vel si rescripto principis data esset, certo temporis spatio adstringit¹. Aliquot igitur annis post legationem elapsis, mortuo forsitan Arcadio, promissi illius auctore, ad curiam aggrediendam provocatus, immunitatem (τοῦ συντετάχθαι τῇ πολιτείᾳ Ῥωμαίων ἀπαλλαγῆναι *Ep.* laud.) ab aula sibi expetere denuo coge-batur, nec dubium est, quin, amicis intercedentibus, eam impetraverit. Quodsi igitur in aliis epistolis iisdemque, ut videtur, serioribus, de Synesio civitatis officio admovendō iterum fit sermo, non de coactu quodam civili, sed de spontanea ipsius voluntate, ad sacrificium patriæ et amicorum saluti offerendum paratā, cogitandum videtur. Quibus etiam etiamque demonstrantibus, quantum si non ad patriam servandam, tamen ad sortem ipsorum leniendam et ad magistratuum flagitia inhibenda, munere accepto, conferre posset, eo tandem Synesium perducere contingebat, ut votis eorum annueret, et Herculiano

¹ Cf. verba in *ep.* 100. p. 238. C. "τῆς λειτουργίας καταράτου, ἧς, τὸ μὲν ἐπὶ βασιλεῖ, γέγονα ἔκτος," cum lege 17 *Cod. Th.* XII. T. I. T. 4. p. 360. Ex verbis: "ἐμαυτὸν δ' ἂν αἰτιασαίμην δικαίως, ἀσχυρθεὶς ὄνασθαι σπουδῆς ἀκείας" prona est conjectura, Synesium immunitatem sibi concessam initio non tanti habuisse, (puta quoniam tempore legationis proposito de munere in patria impetrando nondum valedixerat), sed postea eum in contrariam sententiam transiisse. Cæterum improbabilis est *Tillemontii* suspicio (*Mem.* T. XII. p. 514), patriæ curiæ sanctione opus fuisse Synesio, quo rata esset vacatio. Nam *ep.* 100 satis commonstrat, ab aula pependisse rei illius decisionem. De epistola Nostri loquitur *Gothofred.* ad *Cod. Theod.* T. 4. p. 369.

amico potestatem daret, literas commendatitias ad utrumque Cyrenaicæ præfectum (civilem et militarem) penes amicos Alexandrinos sibi expetendi¹. Sed quum res tantum non transacta esset, subito dissiluisse videtur, sive Synesius paullo ambitiosiore se gesserit, sive amicus ille in re acceleranda parum caute et modeste versatus fuerit². Utut sit, ad mu-

¹ *Ep.* 144. p. 281. A. B. Obscuritate laborant verba: καὶ ἡτεῖς — ἄρχοντα, quam neque *Petavius* neque *Scholiasta* ad *Cod. Medic.* (cf. *Not. Petav.* in *Syn.* p. 88.) omnino diffudisse mihi videntur. Ex interpretatione certe ingeniosa, quam scholion illud foeneratur (vbb. παρὰ . . . φίλων non Synesii, sed Pylæmenis, a Synesio excitata, esse existimans), verba quidem hujus loci apte conspirant, sed cum verbis *ep.* 146 aperte pugnant. Nam quomodo Synesius in illa epistola probaret, quæ in hâc facere obstinate recusat, nimirum ut ipse, amicorum auxilium implorandô, petitioni suæ vim adderet (cf. *ep.* 146. p. 283. A. ἡμῖν δὲ αἰτεῖν οὐ πρέπον). Equidem conjicio, in textu commata post παρ' ἡμῶν et φίλων esse delenda, ita ut singula duarum sententiarum membra: συνδήματα et γράμματα, παρ' ἡμῶν et παρὰ τῶν δυναμένων, γενέσθαι et ποιεῖν, sibi invicem opponantur, itaque verto: A me quidem postulas (in epistola tua) pignora (ᾧ: assensum meum), ut fiat id (ut fieri debeat, quod in gratiam meam facere proposuisti); ab amicis vero tuis (forsan particula δὲ post παρὰ textu excidit), qui auctoritate ad id efficiendum idonea præditi sunt (dicis, te postulaturum esse) literas ad utrumque præfectum. Et infra (B) addit: "Quare, si ita faciendum tibi videtur, potestatem facio". Sed quânam, quæso, potestate Herculianum instruere opus erat, si vbb. σῶν φίλων de amicis Synesii intelligantur, qui ab ipso, non ab Herculiano sollicitandi erant? Cæterum in re, suas rationes spectante, consulto videtur perspicuitatem verborum evitasse, nec nisi solius amici captum, cui vel obscuritas sufficeret, ob oculos habuisse.

² *Ep.* 146. p. 282. D. 283. A. Synesius id indigne tulisse videtur, quod ab Herculiano provocaretur suos amicos, ut pro ipso intercederent, sollicitare, quum voluisset ipse, ut munus auspicaretur, sollicitari. Cæterum

nus civile publicum Synesius deinceps animum non applicabat, id quod ex literis [ab episcopo scriptis] omni dubio majus fit¹.

Licet igitur certum exploratumque sit, Synesium, antequam sacrae reipublicae vires impendere constitueret, non vinculo ullò salutis publicae prospiciendae adstrictum fuisse, otium tamen hac una lege sibi datum existimabat, ut patriae angustis et privatorum necessitatibus tempore opportuno succurrere pro antiquissimo haberet officio. *Patria* ne detrimentum capiat, ecce quo tendunt curae ejus, tendunt preces, tendunt denique lachrymae atque angores². "Curam", inquit, "curam habeo Pentapoleos; quì enim non haberem, quae mihi materna civitas exstitit." Quare doloris quasi stimulum pectori ejus infigebat, si antiquam Cyrenen cum praesenti fero horridoque aspectu compararet. "Deploro", sic fratrem alloquitur, "illustre patriae solum, quod Carneadae olim habebant et Aristippi, nunc Johannes et Julii"³. Fieri autem non poterat, quin illustris domus origo, priora de patria

patet, de civitatis munere quodam altiori sermonem esse, ad quod impetrandum praefectorum voto opus erat.

¹ *Ep.* 91. p. 231. B. ἔζων . . . ἀσύντακτος πάσῃ πόλει καὶ πολιτείᾳ. *ep.* 57. p. 196. B. ἐξ ἀπραξίας εὐράμενος πράγματα.

² *Ep.* 94. p. 232. C. *Hymn.* 3. p. 329. B.:

Τὰ σὺ πάντα, μάκαρ,
Λιβύεσσι σάου
Ἐς μηκεδανὸν
Μήρυμα χρόνου.

³ *Ep.* 50. p. 188. D. vid. infra § 25. Not. § 35. Not.

merita et virorum potentium tam Constantinopoli quam Alexandriae gratia suffragiis Synesii eximiam quandam vim et auctoritatem penes populares conciliarent. Quare non facile negotium ullum gravioris momenti, quod publicam salutem respiceret, eo inconsultò susceptum videtur, imo, licet curiae non adstrictus, in communes tamen de rebus patriae deliberationes vocabatur¹. Ipse testatur, hoc sibi divinitus esse tributum, ut et plurima posset et optima vellet, et tantum in se potentiorum esse observantiam, ut manibus ipsi quodammodo inservirent in oppressis adjuvandis². Quare patriae tutoris partes in se suscipiebat tam adversus externos, ut vidimus³, quam civiles hostes. Tempore enim pacis, quæ graviora adhuc pericula Cyrenensibus minabatur, malevolorum artibus, amicis in auxilium vocatis, obviam ire non desistebat⁴. — Nec minus bene de *singulorum* civium commodis merebatur. Fatetur ipse animum totum ad juvandum compositum: "Synesium fas non est, quamdiu spiret et possit, non omni ratione promptum esse, quo de amicis bene mereatur. Si omnia mihi eripiet fortuna, nunquam tamen optima velle et oppressis adesse

¹ Cf. ep. 95. p. 235. B. ψηφίζεσθαι δέον, ἐγὼ μὲν ἔγραψον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. — πάλιν ἔγραψον ὑπὲρ τοῦ λελύσθαι κ. τ. λ. Cat. p. 304. A. οὔτε φιλοσοφίαν ἀπολίττευτον προελομένος.

² Ep. 57. p. 194. A. p. 197. D. ἔγωγε τὸ μέχρι τῆς ἱερωσύνης . . τιμῆς ἐνεφορήσην. Ep. 81. p. 228. D.

³ Cf. supra §§ 4. 8. et infra §§ 36. 37.

⁴ Ep. 47. p. 187. A. Ep. 121. p. 258. C. Ep. 81. p. 228. C. cf. Epp. 44 et 50.

eripiet" ¹. Quoties igitur quis vel possessionibus vi privatus esset, vel immodico curiæ onere exhauriretur, vel denique infelicem patriam cum alia orbis plaga commutare animo voveret, Synesium habebat nunc benignum suasorem nunc strenuum patronum ².

¹ *Ep.* 44. p. 181. C. *Ep.* 81. p. 228. C. *Ep.* 156. p. 294. A.

² Exstant exempla duorum amicorum, a Synesio in severitate curiali evitanda adjutorum, unum *Herodis* in *ep.* 38, alterum *Euoptii* in *ep.* 93. Erat ille, ut videtur, ordini senatorio (ad quem vel felicitate generis, vel principis beneficio vel senatûs decretô via patebat) adscriptus (nam vocatur ἐκ προγόνων λαμπρότατος l. l.) ideoque glebali collationi (tributo ex agris pendendo — l. l.: τὴν πατρώαν βῶλον ὑποτελῇ τῇ συγκλήτῳ διαδεξάμενος) adscriptus. Queritur autem Synesius in *ep.* hac ad Aurelianum, (cui sortis senatorum mitigationem tribuendam esse supra diximus in § 8.) quod Herodes, ob magistratum nuper abdicatum, tributum denuo solvere juberetur (διπλοῦς λειτουργός), cujus postulationis veram rationem fusius dilucidavit *Gothofredus* (in *Annot.* in *Cod. Theod.* T. 2. p. 16. T. 4. p. 456. 479. 80.), in eo tamen parum accuratus, quod Herodi nunc ducatum nunc præfecturam civilem assignat. (vid. infra § 33 Not.). In *ep.* deinde 93 *Hesychio*, duumviro, ut videtur, Cyrenaico (vid. § 8.), vitio vertit, quod *Euoptium* infelici albo (τῷ πονηρῷ βιβλίῳ τῶν βουλευτῶν) adscripserat, nomenque ejus, nescio quo jure, expungendum postulat. — Huc tandem pertinet *Euagrii* presbyteri in curiam, jubente Pentapoleos præside, retracti mentionem fecisse. vid. *ep.* 79. p. 224. C. 226. C. (De *Alexandro* (Cyrenensi) munus curiale evitante, dum vitam monasticam amplectebatur, vid. supra § 6. p. 50. Not.). E legibus imperatorum de ordine clericali sufficiente curiæ fugiendæ prætextu, non raro sibi unâ alii contradicentibus, hanc regulam universaliorē cruere licet: transitum in munus ecclesiasticum curiales non eximere, nisi vel possessiones cessissent curiæ, vel populus libertatem eorum postulasset, vel denique curia sponte permisisset. (*Cod. Theod.* XII. Tit. 1. de Decurion. passim. cf. *Neandri* hist. eccl. T. 2. P. 1. p. 295. *Ejusdem* vit. *Chrysost.* T. 2. p. 108.).

Reorum causas pro corona nonnumquam eum defendisse, admodum verisimile est, licet muneris illius, ut videtur, tandem pertæsum, quum malo pro beneficio a clientibus remuneratum, otium sacrificasse ipsum pigeret¹. —

Uberiorem Synesii de patria meritorum mentionem faciendi administratio Cyrenaicæ, infra describenda, occasionem dabit.

SECTIO TERTIA.

ADITUS IN EPISCOPATUM.

§ 12.

Sed e felici otio Synesius tandem egressus est, et dulcem, quâ in studiis philosophicis persequendis hactenus fruitus fuerat, libertatem cum molesta admodum et procellosa vita commutavit, dum non solum nativis alteque infixis opinionibus valedicere provocabatur, verum novæ Christianorum societati adscriptus, primas simul in ea partes suscipere cogeatur. De tempore, quo id factum est, certissima in scriptis ejus exstant testimonia, quæ ad imperium Theodosii secundi et patriarchatum Theophili referre illud postulant. De ipso tamen *anno* ambigi potest. Petavio et Tillemontio, singu-

¹ Ep. 44. p. 181. C. — Ep. 50. p. 188. D.

larem industriam huic loco dicantibus, omnes fere docti viri, res Synesianas attingentes, adstipulantur, anno decimo seculi quinti cooptationem Nostri in episcopatum vindicantes¹. Equidem annum 409 eventui illi magis convenientem censeo, quod duplici viâ probaturus, περίστασις nonnullas ex sequentibus historiæ nostræ pagellis mutuas accipere necesse habeo.

1.) Supra monuimus, obsidionem Cyrenes per Macetas ad annum 404 esse referendam². Septimo ab hac anno, ut videtur, (ο: ao. 411) Ptolomaidem catervis Ausurianorum obsessam legimus, Anysiô, qui per annum ducatum in Cyrenaica tenuerat, provinciis nuper egressô³. Hujus autem muneris initium et Andronici præfecti excommunicatio in idem

¹ *Petav.* (Not. in Syn. p. 2.), *Tillemont.* (Mem. T. XII. Not. 7. p. 685.). cf. *Baron.* (Annal. ad ann. 410. T. V. p. 344.), *Phil. Labbé.* (Diss. de scriptt. eccl. T. 2. p. 375.), *Pagi.* (Crit. in ann. Bar. ad ann. 410. p. 108.), *Jo. Clericum* (Bibl. choisie. Amsterd. 1718. 12. T. 8. p. 309.), *Fabric.* (Bibl. Gr. T. IX. p. 190.), *Wernsdorf.* (de Hyp. p. 19.), *Gibbon* (Gesch. d. R. R. T. V. p. 212. Not.), *la Croze* (hist. du Christian. d'Ethiopie Livr. 1. p. 13.), *Saxium* (Onomast. T. 1. p. 468.), *Hamberger.* (Zuverl. Nachr. T. 3. p. 120.), *Semler.* (Jahrbüch. Halæ. 1783. Th. 1. p. 99.), *Bloch.* (orat. Syn. p. 24.), *Hencke* (K. G. Braunsch. 1800. Th. 1. p. 330.), *J. W. Schmid.* (Abrisz d. Gesch. d. Homil. Jen. 1800. p. 130.), *Åström* (Översigt af Homil. Liter. in Eccl. Tidsskr. Ups. 1827. H. 4. p. 56.), *Krabinger* (or. Syn. præf. p. XXV.), *Ant. Fontana* (Inni d. Sines. præf. p. IX.), *C. F. Petersen* (Haandb. i. d. græske Lit. H. Khavn. 1830. p. 527.).

² Vid. § 4. p. 36. Not. 1.

³ *Cat. de cal. Pent* p. 298. D. ἑβδομὸν μὲν ἔτος ἦδη προπράξασα πονηρῶς 298. D. ἐνιαυτῶ. vid. infra §§ 36. 37.

fere tempus (menses hybernos anni 410) coincidunt¹. Eo tempore Synesius episcopatum nuper aggressus erat². Sed quoniam, septem saltem menses ab electione tum elapsos fuisse, ex verbis ipsius patet, hanc ad ann. 409 referre cogimur³. 2.) In eundem vero annum incidimus, si epistolam sexagesimam sextam, Theophilo patriarchæ ab episcopo jam ordinato scriptam, consulimus. Hic namque Synesius testatur, tertium annum agi post reconciliationem, iis, qui Chrysostomi causâ muneribus remoti fuerant, a Theophilo et Attico, episcopo Constantinopolitano, concessam⁴. Quam si ab anno saltem 407 (mense Septembri), quo Chrysostomus

¹ Nam in oratione, quâ præfecti excommunicationi præludit (*ep.* 57. p. 193. B.), ducem juvenem et fortem populo jamjam venturum promittens, non alium nisi Anysium (vid. infra § 36.) innuere potest. Ex *ep.* autem 14. p. 174. C. compertum habemus, Anysium tempore jejunii (sine dubio quadragesimalis) ducis provincias jam aggressum fuisse. Ex *ep.* denique 77. p. 223. B. lucido patet, ducatum Anysii et præfecturam Andronici (excommunicationis minoris vinculo detenti — vid. infra §§ 25. 33.) coincidisse. cf. *Tillemont* l. l., quem in locis his copulandis fere secutus sum, in eo a docto viro recedens, quod obsidionem Cyrenes uno anno priorem habui.

² Vid. *ep.* 79. (p. 227. A. ἄχρι νῦν), quam iisdem diebus ac *ep.* 57 scriptam esse, arguit argumenti verborumque identitas in locis p. 196. C. D. 197. A. et p. 226. D. 227. A. B.

³ *Ep.* 96. p. 236. B. ἐβδομὸν ἤδη μῆνα. De tempore hujus *ep.* vid. infra § 24. Not.

⁴ *Ep.* 66. p. 207. A. ὅτι τοῦτ' ἐν τῷ τρίτῳ ἔτι μὲν ἔστι (hoc anno elapso, triennium est a quo) μετὰ τὴν ἀμνηστίαν καὶ τὰς διαλλαγὰς. vid. infra § 22. Not. § 30. Not.

vivere desiit¹, computamus², sequitur, epistolam illam medio fere anno 410 esse exaratam³. E verbis autem ejusdem epistolæ⁴ patet, Synesium eodem anno episcopum ordinatum fuisse. Sed electio septem menses ordinatione prior habenda est, ut *ep. 96* nuper laudata nobis persuadet.

Ad hanc sententiam nostram de anno Synesii in episcopatum electi convellendam non sufficit conjectura *Petavii* de epistola decima tertia. Placuit

¹ Vid. *Tillem. Mem. T. XII. Chronol. p. 123.*

² Notandus est *Tillemontius*, qui (in *Not. ad Syn. p. 686.*) contra *Petavium* (*Not. ad. Syn. p. 2.*) negat, pacis illius promulgationem Chrysostomi morti immediate successisse, et tamen alibi (*Mem. T. XII. p. 421*) ab ao. 406 eandem repetit. Absque dubio vir doct. in posteriori opinione a vero propius abest. De ἀμνηστία illa, cujus auctor, teste Synesio, Theophilus erat, adstipulante Attico, nil aliunde compertum habemus. Sed admodum probabile est, mortem Chrysostomi, adversarios ad misericordiam simulandam invitantem, ansam illi dedisse. Cæterum huc non pertinet, quod *Tillemont.* (l. l.) inter pacem illam adversariis promulgatam et ab iis acceptam distingvit. Nam Synesio vix in mentem venire potuit, in epistola, patriarchæ suo scripta, pacis illius originem ab alio tempore computare, nisi ab eo, quo a Theophilo data erat. vid. infra § 22. *Not. § 28. § 30. Not.*

³ Nisi potius ex *ep. 72.* (p. 219 A. οὐπω πέρυσιν), cum *ep. 66.* (p. 207. A. οὐπω πέρυσιν) comparatâ, statuendum sit, hanc eodem quo illam tempore scriptam esse: paucis mensibus ab excomm. majori, Andronico in *epp. 57 et 58* intensâ, elapsis: tempore verno anni 410. vid. infra § 25 fin. et *chronotax. epp.*

⁴ p. 207. A. πέρυσιν οὐπω γεγονότε τοῦ καταλόγου. His verbis S. indicare videtur, se anno superiori nondum albo episcoporum (diptychis) adscriptum (: ordinatum) fuisse, nec tamen negat, se eo tempore popularium voto jam electum fuisse.

enim viro docto, calculis astronomicis inducto, epistolam illam, cui tamen insunt vestigia episcopi recens electi, ad annum 412 referre¹. Verum si supputationi Petavii adstipulemur, *aut* statuendum est (ut ipse sententiæ auctor statuuisse videtur²), epistolam præsentem a Synesio episcopo jam bienni esse scriptam; cui opinioni adversatur ipsa epistolæ indoles, episcopo nuperrime consecrato, Alexandriae adhuc versanti, necdum dioecesi reddito eam vindicans³; *aut* consecratio Synesii episcopalis ad annum 412 differenda est, cui obstat tam utraque ratio supra allata, in anno 410 subsistere jubens, quam universa episcopatus Synesii historia. Nam minime patitur illa eventus omnes eo pertinentes intra angustum novem mensium spatium comprehendere (sc. ab ordinatione Synesii, initio anni 412 ad mortem Theo-

¹ Transmittit Synesius cum hac epistola clero dioeceseos suæ literas encyclicas, diem, festo resurrectionis Domini celebrando destinatum, ad 19^{num} Aprilis (φάρμακον) indicentes. Quem in diem ex computatione Petavii (Not. in ep. 1.) Pascha incidit ao. 412.

² Parum sibi constat hypotheseos auctor, annum electionis ad 410 referens, et tamen epistolam 13, quam ao. 412 scriptam esse demonstrat, inaugurationem proxime subsequentem affirmans. Neque Tillemontius erroris immunis mansit, qui, ut difficultatem ex ep. 13 oriundam removeat, suspicatur, epistolam, quæ pascha anni 412^{mi} indicat, jam anno 411 esse exaratam. Nam vix probari potest, literas panegyricas, quæ sacrum novi anni cyclum indicabant, ante annum inceptum (tempore Epiphaniæ) cum suffraganeis episcopis a patriarcha Alexandrino esse communicatas.

³ Inprimis verba "ἐντεῦθεν ἡδὲ" (p. 174. A.) omni sensu destituti sunt, nisi epistolæ auctor, patriâ, ut consecrationem acciperet, relictâ, Alexandriae tum versari statuatur.

phili ejusdem anni mense Octobri¹). Sed internis argumentis tanto plus fiducia tribuere licet, quanto minus externis, a Petavio in medium adductis, inest certitudinis. (vide *Basnagium*, qui mendæ ea convincit²). Quamobrem epistolam laudatam ad annum 410 retrahere non dubito.

§ 13.

Jam vero, antequam ad eas περιστάσεις examinandas accedimus, quæ vocationem Synesii in episcopatum spectant, necesse est de ratione conveniamus, quæ eum inter nondum episcopum et ecclesiam Christianam intercesserit. Voluerunt namque recentiores, qui hanc quæstionem attigerunt, tantum non omnes (contra disertum antiquitatis testimonium³), Synesium sacro *baptismatis* lavamine

¹ Vid. infra § 38. Not.

² *Sam. Basnag.* (Annal. pol. eccles. Roterod. 1706. T. 3. p. 359. XIII.) observat, Petavium diem decimum nonum pro decimo quarto vertisse. Monendum quoque est, in textu de mense Pharmuthi, in notis Petavianis de Phamenoth esse sermonem. Peritioribus excutiendum relinquam, num vitia illa ad conjecturam Petavii evertebantur sufficiant. Quodsi nihilominus vera deprehendatur, errores constat in literis numeralibus transscribendis omnium creberrime a librariis esse commissos.

³ Nam *Euagrius* (h. e. l. 1. c. 15.) et baptismi et ordinationis causam ab iisdem popularium precibus repetit, ita scribens: πείθουσι δ' οὖν αὐτὸν τῆς σωτηριώδους παλιγγενεσίας ἀξιωθῆναι, καὶ τὸν ζυγὸν τῆς ἱερωσύνης ὑπελθεῖν. Neque *Photius* (Bibl. can. 26.) ullo temporis intervallo utramque περιστάσιν distingvit, quando testatur: ἐμύησάν τε (αὐτὸν) τὰ ἡμέτερα καὶ ἔτι καὶ ἀρχιερωσύνης ἡξίωσαν. cf. *Spanhem. hist. eccl.* (Opp. T. 1. p. 1028.).

jam diu initiatum fuisse, quando ecclesiæ Pentapolitanæ præficiebatur; saltem eorum ordini, quos nomine competentium (τῶν κατηχομένων) comprehendebat prisca ecclesia, eum adscribere nulli dubitarunt¹. In quâ tamen sententia contrariæ (ex quâ coincidunt baptismus et episcopatus) præferendâ, vereor, ne docti viri ultra quod fas est singulis locis, in scriptis Synesii obviis, inhæserint, neque omnino librorum ejus indolem, neque universam historiæ ejus rationem nec denique sæculi genium, quod optimum quæstionis illius expediendæ largitur adminiculum, satis accurate consuluerint. Ne-

¹ Nondum episcopum electum eum baptizatum esse, volunt *Andr. Thevet.* (Pourtraits des homm. illustr. p. 31. B.), *Petav.* (Not. in Syn. p. 2.), *Ge. Calixt.* (de conj. cleric. ed. Hencke. Helmst. 1783. 4. P. 2. p. 289.), *Wernsd.* (de Hyp. p. 19.), *Boysen.* (phil. Syn. p. 8.), *Brucker.* (Fragen aus d. phil. Gesch. Th. 4. p. 1368.), *Fabricius* (Bibl. Gr. T. IX. p. 190.), *la Croze* (hist. du Christ. d'Ethiopie. Livr. 1. p. 13.), *Jo. Clericus* (Bibl. choisie. T. 8. p. 312.), *Schroeckh.* (h. e. T. 7. p. 152.), *Rosenmüller.* (Syn. 5^r Hymn. p. 4.), *Krabinger.* (or. Syn. præf. p. XIX.). — Baptismum cum episcopatu eum subiisse, volunt *Baronius* (Ann. h. e. T. V. p. 346. LXXXIII. p. 369. LXII.), *Cl. Fleury.* (h. e. Paris. 1720. T. V. p. 348), *Sam. Basnag.* (Ann. polit. eccl. T. 3. p. 240. XI.), *Heinecc.* (de philos. semichr. p. 51.), *Luc. Osiand.* (Epit. hist. eccl. Cent. V. p. 107.), *Morerus* (Diction. T. 8. p. 424.), *Ant. Fontana* (Inni d. Sin. p. IX). *Tillemontius* (Not. 5 in Syn. p. 684), huc illuc diu anceps jactatus, proclivior videtur ad statuendum, ad episcopatum usque catechumenum eum mansisse. *Stollbergius* in medio relinquit, utrum tempore legationis Christianus, an catechumenus an gentilis fuerit (Gesch. d. Rel. Th. 14. p. 50. 6.). *Clar.* denique *Neander* (Denkw. 1826. T. 2. p. 53.) in eo acquiescit, ut desiderium societatem Christianorum ad-eundi ei attribuat.

que tacendum est, scriptores catholicos, famæ ecclesiæ quam veritatis historicæ studiosiores, ideo præsertim, ni fallor, loca illa in rem suam vertisse, quo pessimum exemplum neophyti, ad summum dignitatis ecclesiasticæ fastigium evecti, e sacræ historiæ annalibus eliminarent. Verbis igitur Nostri, quibus ad maturiorem ipsius vel conversionem vel in sacra religionis nostræ propensionem conjiciendam adducti sunt, allatis et ad crisin revocatis, meam qualemcunque opinionem subjungam.

1.) Vestigium Christianismi tempore omnium primum deprehendere sibi visi sunt in oratione de regno (*ante annum 400 habitâ*¹), ubi Synesium ad orationem Dominicam, quam ex disciplina arcani in ecclesia antiqua solis initiatis traditam fuisse constat, alludere credunt². Miror, sententiæ præsentis propugnatores non provocasse ad verba ejusdem libri pag. 14. C., ubi communia cum Christianis sacra sibi fuisse fateri videtur³.

¹ Vid. supra § 3. p. 24.

² Verba quidem in textu vulgari (p. 9. B.) ita sonant: *ἱεραὶ τε ἐν τελεταῖς ἁγίαις εὐχαὶ πατέρων ἡμῶν ἐκβοῶσαι πρὸς τὸν ἐπὶ πᾶσι θεόν κ. τ. λ.* Sed *Camerarius* pro πατέρων legendum suspicabatur *πάτερ*, quam conjecturam in versionem suam excipiebat *Cornarius*, probabat *Petavius* et nuperrime *Krabinger*. (Not. ad orat. p. 195.). *Tillemontius* argumentum ex hoc loco deductum admittit. (Mem. T. XII. Not. 5. in Syn. p. 684.).

³ Verba sunt: "ἦν (θεραπεΐαν), ὥσπερ ἱεουργοῦντες ἡμεῖν, ἐν ἀπορρήτῳ ποιοῦνται," sic, ni fallor, vertenda: "quam ita occulte, uti sacra religionis nostræ arcana celebrari solent, offerunt. Sed doctiss. *Krabinger*, ὑμῶν pro ἡμῶν substituens, vertit, nescio quo jure: "Die man wie Opferer im Geheimen Euch zollt" (vid. Syn. Rede p. 84.).

2.) In hymno tertio, (*c. ann. 400* scriptô¹), Deum rogans, ut viam sacram ipsi monstret et tesseram, quæ spiritus materiæ a vita ipsius precibusque abigat, ipsi largiatur, desiderium, ut in familiam Christianorum adoptetur et signo crucis in undis baptismi signetur, exprimere pluribus videtur². (Sed provocandum præterea esset ad ejusdem carminis vers. 720 sqq., nec non ad hymnum 8^{vum}, ubi preces versus eundem scopum dirigi videntur³).

3.) Fatetur Synesius, se tempore legationis (*anno 400 finitæ* ⁴), periculis undique circumventum, ad templa Deorum (loci temporisque ratio de Martyribus et Sanctis cogitare jubet), quotquot in Thracia et Chalcedone ad divina mysteria celebranda extracta essent, supplicem confugisse et eorum auxilium expertum fuisse; quæ verba religionis nostræ participem nonnullis prodere videntur ⁵.

¹ Vid. supra § 3. p. 18. Not. 2. § 9. p. 78. Not. p. 79.

² V. 535. Καὶ τὰν ἐπὶ σοι
Ἱερὰν ἀτραπὸν,
Σύνθημα δίδου,
Σφραγίδα τεάν.
v. 618. Ἦδη φέρετω
Σφραγίδα πατρός
Ἱκετις ψυχὰ—
v. 627. Σύνθημα δὲ σοῖς
Ἀγνοῖς προπόλοις.

Argumentô, ex hoc loco depromptô, usi sunt *Tillem.*
l.l. et Clar. *Neander* (Denkwürd. T. 2, p. 53.).

³ *Hymn. 3. v. 720 sqq.* Νεῦσον

et *hymn.* 8. v. 46. Σὺν δ' εὐαγέων χοροῖς
Ὑμνοὺς ἀνάγειν δίδου κ. τ. λ.

⁴ Vid. supra § 3. p. 16. Not. 2. p. 18. Not. 2.

^s *Hymn. 3. v. 448.* *v. 458 sqq.* Ἰκέτευσα θεοὺς,
 Νηοὶ δ' ὅποσοι Δρηστῆρες....
 Δόμηθεν, ἄναξ,

4.) Quod porro Synesius in epistola centesima quinta e sacra Theophili manu uxorem se accepisse refert, id de matrimonio, solenni ritu per patriarcham peractò, plurimi intellexerunt¹, unde argumentum omni dubio superius, *anno* saltem 404 (cui connubia Nostri vindicant) Christo eum nomen dedisse, erui posse opinati sunt².

5.) Sed fortissimum auxilium sententiæ illi hymni septem (*ante annum 409* compositi³) adferre videntur, quos, Triuni Dei laudes insigni sermonis vi celebrantes, homini, a societate Christiana alieno, vindicare absonum multis visum est⁴.

§ 14.

Transimus ad testimoniorum singulorum vim, ordine temporis supra adhibito, ponderandam.

Ἐπὶ σαῖς ἁγίαις
Τελετηφορίαις
Ἐπὶ πάντας ἔβαν.

Οὓς ἀγγελικαῖς
Ἐστέψας, ἄναξ,
Αὐγαῖσι, τεοὺς
Ἱεροὺς προπόλους.

vid. *Petav.* l. l.

¹ Ita Clar. *Neander* in h. e. T. 2. P. 1. p. 316., et tamen in *Chrys.* T. 1. p. 88. (recte) observat, Synesium, quum Dionem scribebat (ᾧ: matrimonio jam peractò, vid. supra § 7. p. 51. Not. 3.), gentilem adhuc fuisse.

² *Ep.* 105. p. 248. D. ἐμοὶ τοιγαροῦν ὅ,τε θεός, ὅ,τε νόμος, ἥ,τε ἱερὰ Θεοφίλου χεὶρ γυναῖκα ἐπιδέδωκε; ad quæ verba provocarunt *Petav.* (l. l.) *Ge. Calixt.* (l. l.), *Boysen.* (philos. Synes. p. 9.), *Brucker.* (Fragen aus d. phil. Hist. Th. 4. p. 1380.), *Krabinger.* (Orat. præf. p. XIX.).

³ Vid. supra § 9. p. 79.

⁴ Vid. *Brucker.* (hist. phil. T. 3. p. 516.), *Boysen.* (Philos. Syn. p. 8.).

1.) Argumentum, a pag. 9na orationis petatum, conjecturâ plane arbitrariâ nititur, quæ neque codicum auctoritate neque interna aliqua necessitate commendatur¹. Præsupponitur in eo quod probari nequit: invocationem Dei *patris* orationi Dominicæ fuisse peculiarem. — Majorem veri speciem habet, quod ex ejusdem libri pag. 14 arcessitur. Saltem inde efficere licet, Synesium suam persuasionem inter et fidem Christianorum non limite certo distinguere voluisse. Patet autem, vocem ἡμῶν cum nulla emphasi esse adhibitam, oratorem potius in exemplo illo laudando auditoribus convenienter et ex illorum quasi loco locutum fuisse.

2.) Neque porro, quod testatur Synesius, *Sanctos ecclesiæ* precibus se adiisse, ita interpretari audeo, ac si jam tempore legationis civitati Christianæ nomen dederit. Non enim ab externa rituum observantia ad internam mentis persuasionem secura semper fit conclusio. Potuit igitur sanctos ecclesiæ viros, ceu splendida virtutis exempla admiratione

¹ Non majori probabilitatis specie se commendat opinio Blochii, qui in *orat.* p. 2. A. (δῆξεται τὴν καρδίαν) ad Pauli epistolam posteriorem ad Corinthios cap. 7. v. 6., in eadem vero oratione p. 3. C. (οὐ κερδαίνει γνῶσιν ἐκ μετανοίας, οὐδὲ δεῖται λόγων ἱατρῶν) ad evangelium Matthæi cap. 9. v. 12. Synesium alludere, denique in eodem loco posteriori per vocabulum "σοφός" Christum intelligi vult, monens, Servatorem eadem appellatione in Josepho venire. Equidem nescio, quidni eodem jure dicere liceret, Synesium *orat.* p. 2. B. (τὸ παραντίχα λυποῦσαι) epistolam ad Hebræos (cap. 12. v. 11.), p. 9. D. (οὐ μὴ ποτε αὐτὸ περιτρέψῃ χειμῶν τῆς κρηπίδος ἐχόμενον) evang. Matthæi (c. 7. vv. 24. 25.) ob oculos habuisse et sic porro.

digna, venerari, nec tamen sequitur, eidem Domino, cujus in gloriam vitam illi sacrificaverant, fidem eum præstitisse. Erat enim id sectæ philosophorum, cujus castra Synesius sequebatur, peculiare, ut aliorum systematum elementa placitis suis annecterent, neque alienarum religionum formas in suas disciplinas transferre religioni sibi ducerent. Ex eo factum est, ut, licet nulla philosophorum gentilium factio tantum, quantum Neoplatonici, reipublicæ sacræ intulerint damnum, quorum nonnulli adeo hostiliter ecclesiam aggredi ausi sint, plurimi tamen huic familiæ addicti religionem nostram ceu singularem revelationis divinæ formam reverentiâ prosecuti sint¹. Synesium vero non aliter de rebus Christianorum censuisse, non ex hoc solo loco adseveraverim, ut infra ostendetur. Quare ita statuendum arbitror, Synesium, quo prosperum rebus patriæ sibi commissis eventum conciliaret, salutare duxisse, eadem numina implorare, quæ idem ille imperator idemque populus, quorum gratiam sollicitaret, suis invocarent precibus².

3.) In hymno tertio (l. l.) animus nobis occurrit, dubiorum procellis exagitatus divinumque sibi auxi-

¹ Adeundus est *Moshemius* in diss. de turbata per recent. Platon. ecclesia §30 sqq. Alton. 1743 p. 162., et *Wernsdorf*. Diss. de Hyp. § 17. p. 31. Not. b.

² Vid. *Neandr.* Chrysost. T. 2. p. 128. 29. de religionis christianæ placitis, superstitioni gentili in adoratione Sanctorum inspersis. Censet *V. C.*, opinionem paganorum de diis patriæ tutelaribus cum sententia Christianorum de martyribus, urbes patrocinantibus, a Synesio in hymno illo commixtam fuisse.

lium ardentibus precibus expetens, quæ verba, ut vidimus, de desiderio fidei Christianæ participandæ alii interpretati sunt. Verum si in hymno illo, anno 400 composito, societatem Christianorum adscribi tantâ vehementiâ desiderasset et tantam sacro lavamini vim tribuisset, non apparet, quidni beneficii illius particeps fieri festinasset¹. Jam vero in precibus anni 405 v. 406 (hymn. 8. l. l.) eandem gratiam secum communicandam flagitat. Deinde, licet verum sit, vocabulum σφραγίς inter Christianos de baptismo et signo crucis vulgo adhibitum fuisse², dubito tamen, num recte ex usu loquendi, ritibus Christianis propriò, obscuris philosophi nostri verbis lux affundatur. Sed commoda eorum interpretatio se offert, si in sensu verbi illius magis vulgari acquiescamus. Puto igitur, Synesium sibi expetiisse lucem in rebus divinis clariorem, cujusmodi revelationes jactabant Neoplatonici et cum iis Synesius³, altiore mentis illustrationem (cf. v. 697. λάμψον ἀνάγωγα φάη), persuasionis confirmationem (σφραγίδα), unionem cum deo mysticam (cf. v. 725. νεῦσον φωτὶ

¹ Catechumenatum si certo, tamen non satis longo temporis spatio sæculi quinti initiò (præsertim in ecclesia Alexandrina, vid. infra § 22.) adstrictum fuisse, probatum vide in Bingham. Or. Eccl. T. 4. p. 7. sqq. Synesium autem superstitione vulgari, præmaturam peccatorum expiationem dissuadente (vid. Münscher. Dogm. Gesch. Marb. 1809. Th. 4. p. 364. sqq.), absteritum fuisse, verba hymni non ansam dant suspicandi.

² Vid. exempla a Du Cangio in Glossar. med. et inf. græc. (v. σφραγίς.), et Binghamio (Orig. Eccl. T. 4. p. 146) congesta.

³ Vid. libr. de Somn. et ep. 154. p. 293 A. B.

μυεῖσιν). Quare neque in versibus 722 sqq. et in *hymn.* 8. l. l. societatem Christianorum poëtæ oculis obversatam fuisse arbitror, sed coetum virorum mentis perfectione conspicuorum, quales in Dione beatos prædicat¹.

4.) Omni prorsus vi careret argumentum, ex epistola 105 depromptum, si Basnagio², socerum Synesii in loco allato indicari suspicanti, fidem tribueremus. Verum est, verba "ἐρὸς χεῖρ" non de viro, ordini clericali adscripto, cogitare jubere. Nam meræ venerationis symbolum vox ἐρὸς sæpius in Synesio offenditur³. Sed Theophilum patriarcham hoc loco intelligendum esse suadet verborum series. Synesius enim id sibi vult, salva æquitate fieri non posse, ut, quam uxorem patriarchæ acceptam referret, eam, eodem jubente, repudiare cogeretur. Neque tamen ita vestigium ullum Synesii, ad castra Christianorum jam transgressi, in verbis illis invenio. Concedendum est, connubia, quæ mixta vocamus, in prisca ecclesia verbi divini ministri benedictione non fuisse sancita⁴. Quare de fide Synesii nullum dubium restaret, si certa affirmatio de solenni cæremoniâ nuptiarum per Theophilum peractâ verbis laudatis inesset. Verum ita statuere impedit præter verborum ambiguitatem, quod Synesii ævô consecratio ecclesiæ, quo ratæ essent nuptiæ, neque

¹ *Dio.* p. 48 D. 51 B. vid. supra § 6. p. 49. Not.

² *Sam. Basnag.* Ann. polit. eccles. T. 3. p. 240. X. (cf. *Luc. Osiand.* Epit. hist. eccl. Cent. V. p. 107.).

³ Vid. e. c. p. 218. A. 260. A. 268. D. 269. B.

⁴ Cf. *Bingham.* Orig. Eccl. T. 9. § 1. p. 332.

postulata neque præscripta fuisse videtur¹. Quæ quum ita sint, id tantummodo ex verbis epistolæ eruendum arbitror, mulierem Synesii Christianis forsann annumeratam fuisse, eum autem Theophilum habuisse nuptiarum suasorem et commendatorem.

§ 15.

5.) *Hymni*, quos Synesio, episcopali muneri nondum admoto, supra vindicare conati sumus, clara continent Dei Triuni encomia, sed totidem in dogmate Trinitatis enucleando erroribus scatent², totidem Neoplatonismi et Gentilismi commentis foedantur³, adeo ut, per se considerati, quid de auctoris

¹ Vid. Bingham. O. E. T. 9. p. 339. Summa eorum, quæ hoc loco disputat vir doctus, eo redit: per tria priora sæcula verisimile esse, nuptias Christianorum benedictione clericorum fuisse sancitas; a quo autem ecclesia victrix facta sit, priscam nuptias celebrandi rationem in contemptum abiisse, neque ante tempora Caroli Magni consuetudinem antiquam instauratam fuisse. Cf. Clar. P. E. Müller de gen. mor. et lux. ævi Th. P. 1. p. 91.

² Ita in loco de Spiritu sancto, Dei Filiique centro et inter utrumque mediatoris partes agente (cf. H. 2. v. 31. H. 3. v. 219. 228. H. 4. vv. 97-99. H. 5. vv. 53. 54. 65.), et de sexuali in Numine diversitate (θεὸς ἀρρήνοσθήλος. cf. H. 2. vv. 63. 64. H. 3. v. 186. vid. Is. Casaub. Exerc. XVI. in Bar. p. 73. et inpr. Boysen. (Philos. Syn. in fin.).

³ Patet id e loco de Aeonibus (cf. H. 2. v. 67. H. 3. v. 163. 266. H. 4. v. 167. H. 5. v. 11. vid. Rosenm. Hymn. 5^t. p. 19.), de stellis animatis (H. 1. v. 91. H. 3. v. 273. cf. Enc. p. 71. D. 74. B. πάντα σφαιρικά τὰ μακάρια σώματα), de septem coeli seriebus (cf. H. 2. v. 14. H. 4. v. 158.) — de anima humana carcere materiæ inclusa ejusdemque attactu contaminata (H. 1. v. 81. (H. 3. v. 40.) H. 3. vv. 126. 263. 377. 563. 574. 731. H. 5. v. 44. H. 8. v. 42. cf. Somn. p. 143.), de animarum effluxu et refluxu (H. 1. v. 102. sqq. H. 3. v. 715. H. 5. v. 47. cf. de Prov. p.

eorum fide sit censendum, dubium lectorem relinquant et ancipitem, id quod doctorum virorum de iis judicia diametraliter sibi opposita satis arguunt. Equidem gravioribus etiam difficultatibus impediri nos arbitrarer, si Christiano hymnos illos tribueremus. Facilius namque intellectu est — ut infra videbimus —, quomodo philosophus gentilis religionis nostræ mysteria systemati suo adsueret, quam quomodo, in societatem Christianorum ut reciperetur ipse rogans, post baptismum opiniones parum emendatas haberet, quin fidei nostræ adversarias mordicus retineret. Qui autem Triuni Dei confessionem, in hymnis obviam, Synesium jam conversum evincere opinantur, iis opponendi sunt ejusdem auctoris libri, indubitata unius cum hymnis ætatis indicia præ se ferentes¹, qui, ut Petavii de libro Somniorum verba utar², ne pilum quidem Christiani hominis habent. In *Dione* principia ethicæ christianæ non obscure aggreditur³, et christianos, qui vitâ asceticâ fruuntur, philosophis et sibi diserte opponit⁴. In libro *de Somniis* superstitionis Neoplatonicæ deliriis adeo

89.). — de Dæmonibus materiæ (*H.* 2. v. 52. *H.* 3. v. 90. *H.* 3. v. 622. *H.* 4. v. 247. sqq. *H.* 6. v. 19. cf. *Somn.* p. 134. *D.* 151. *A.* (*Enc. calv.* p. 71. *B.*) *de Prov.* p. 97. *C.*) et Heroibus (*H.* 2. v. 55. *H.* 3. v. 291. cf. *de Prov.* p. 99. *D.*) — de angelo tutelari (*H.* 4. v. 267. sqq.) et denique de Christo, Herculis instar, in orco Cerberum domante. (*H.* 9. v. 12. sqq.).

¹ Cf. § 7. p. 51. Not. 3. et p. 59. cum § 9. p. 79.

² Not. in *Syn.* p. 3.

³ *Dio.* p. 49. *C.* *D.* vid. infra § 39. Not.

⁴ Vid. supra § 6. p. 49. Not.

obsessum eum deprehendes, ut ostiolum aut rimam frustra circumspicias, per quam salubrioris doctrinae lux penetret. Inter tot denique *epistolas*, periodo ante-episcopali tribuendas, ne levissima quidem fidei christianae umbra aut rerum ecclesiae mentio occurrit. Sed quomodo, quaeso, credibile est, usque adeo hominis christiani characterem eum dissimulasse, si religionis nostrae jam particeps fuisset vel de ea amplectenda serio unquam cogitasset?

Infringere conati sumus eorum sententiam, qui vestigia religionis christianae asseclae, episcopatu priora, in scriptis Nostri deprehendere voluerunt. Jam vero opinioni contrariae (de συγχρονισμῷ baptismi et episcopatus), praeter librorum nuper allatorum indolem, egregie favet ipsa electionis episcopalis historia mox enarranda. Patet enim, Synesium non ideo tantummodo sedem episcopi sibi oblatam recusasse, quod novi muneris labores reformidaret, sed ea quoque de causa, quod persuasionem suam a fide Christianorum discrepare sentiret. Discrimen autem persuasionis, ut ipse testatur¹, circa ipsos articulos fidei versabatur, quos vel symbolum, a baptizandis recitandum, continebat². Extra omnem denique dubitationis aleam rem praesentem ponunt verba Synesii, ad episcopatum tandem eVecti, qui-

¹ Vid. infra § 18. fin.

² Professionem fidei, in administratione baptismi recitam, plenum articulorum symboli Apostolici numerum jam Synesii tempore comprehendisse, dubitare vetant diserta patrum testimonia, de quibus adi *Bingham* T. 4. p. 111. et 274. sqq.

bus non solum divinarum scripturarum prorsus imperitum se fatetur¹, sed temeritatis se accusat, quod, extra ecclesiam licet educatus, et alii disciplinæ generi innutritus, ad altare Dei accedere non dubitaverit².

Hisce igitur rationibus, ad quarum vim acue-
dam sequentia inservient, inductus, relictâ recen-
tiorum de baptismi tempore sententiâ, in testimonio
antiquitatis nobis acquiescendum existimo.

§ 16.

Licet igitur certum videatur, Synesium ad epi-
scopatum usque societatis Christianæ immunem man-
sisse, neque avitas opiniones cum doctrina alia com-
mutare animo unquam volvisse, fieri tamen non
potuit, quin in gentilismo adhucdum versans, *sæ-
culi christiani*, ad quod pertineret, *vestigia* præ se
ferret. De præstantia religionis nostræ vix umquam
sibi persuadebat. Sed crebrum et familiare cum
asseclis ejus consortium, animi deinde indoles, ad
æquitatem proclivis, ab omni de rebus Christianorum
judicii acerbitate remotissimum eum tenebant. Phi-
losophia denique eclectica, quam sectabatur, in

¹ Vocat se τὸν οὐκ εἰδότα τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ (*Ep.*
13. p. 174. B.). cf. *Spanh. hist. eccl.* (Opp. T. 1. p. 1028.).

² *Ep.* 67. p. 217. A. ὅτι.... ἀπότροφος ἐκκλησίας, ἀγω-
γὴν ἑτέραν ἡγμένος, θυσιαστηρίων ἡψάμην Θεοῦ. (cf.
ep. 66. p. 207. A. ἐγὼ μὲν οὐκ οὔτε πορρώθεν ἐνε-
τρέφην τοῖς νόμοις τοῖς ἱεροῖς, quibus verbis
baptismum suum (institutionem catechumenicam) forte
indigitat, quoniam mox infra ad ordinationem subse-
quentem alludit (οὐπω γεγονότι τοῦ καταλόγου).

causa erat, cur Christianorum mysteria digna haberet, quæ placitis suis annecteret. Hæc quo manifesta reddantur, *primum* historiam ejus consulamus de ratione, quâ Christianis eum usum fuisse constat. Jam in scholis Hypatiæ clementer de institutis Christianorum judicando assuefactus videtur. Certe mulieris istius erga Christianos facilitas ex senioribus Nostri epistolis elucet, in quibus hic post transitum in numerum fidelium eidem, cui antea, magistræ platoniciæ favori obnoxium se testatur¹. Commoratio deinde Constantinopolitana propiori vinculo religionis nostræ asseclis eum adstringebat. *Chrysostomum* eum cognitum habuisse, e pluribus probabile admodum fit². Nam in factionibus, quibus tum aulam exagitata vidimus, patriarcha et philosophus noster ab iisdem partibus stabant. Commune regnum conservandi desiderium, communem in Gothos Arianosque iram, in Aurelium consulem venerationem³, invicem eos sociasse, opinio est, quam confirmant et liber, quem, Constantino-

¹ De religione Hypatiæ videsis *Wernsdorf. Diss. § 17.* Theophilo cognitam eam fuisse, recte suspicatur vir doctus partim ex patriarchæ cum discipulo amicitia, partim ex *epp. 80. 81.*, ubi idem Nicæus patriarchæ et Hypatiæ a Synesio commendatur.

² Ita quoque *Clar. Neander* in *Denkwürd. T. 2. p. 53.* "Hier (in Constantinopel) möchte er wohl die Predigten eines Chrysostomus hören, und diese müszten wohl auf sein Herz wirken."

³ Vid. supra § 3. p. 25. et § 8. p. 69. cf. *Neandr. Chrysost. T. 2. p. 70.* "Aurel., der ein besonderer Freund des Chrys. gewesen zu seyn scheint." *ibid.* de Chrysostomo, penes Gainam pro Aureliano intercedente.

poli scriptum, Synesius Aureliano dicabat ¹, et epistolæ seriores. Nam dubio vacat, Chrysostomum esse, cujus in seditione Gainæ enarranda, sub sacerdotis summi nomine, honorificam faciat mentionem ². Episcopus autem factus non modo sectatorum Chrysostomi curam suscipit, verum verbis, quæ priorem consuetudinem produnt, contra ipsum Theophilum patriarchæ mortui causam gerit ³. — Mirari forsitan subiret, amicum Chrysostomi non ita multo post familiaritate *Theophili* gavisum fuisse. Verum sequentia docebunt, non amicitiae vinculo Synesium et episcopum Alexandrinum junctos fuisse; nam coactæ venerationis testificatio pro charitatis pignore non est habenda ⁴. Neque vehementer falli me arbitrarer, conjiciendo, studia astronomica primam consuetudinis ansam fuisse. Constat enim præ cæteris Alexandriæ antistitibus (quibus ex antiqua consuetudine competebat, verum paschatis tempus in-

¹ Vid. supra § 3. p. 27. Not. 2.

² In primo Christianorum congressu post Gothos urbe expulsos "magnus ille sacerdos" dicitur publicam gratiarum actionem instituisse. *de Prov.* lib. 2. p. 121. C. ἐκκλησία δὴ πρώτη παρὰ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν καὶ πῦρ ἱερὸν ἦπτετο (intelligo de templo festis luminibus exornato), καὶ εὐχαὶ χαριστήριοι Ita quoque Neander in *Chrys.* T. 2. p. 152. "Der ἱερεὺς ὁ μέγας ist kein Andrer als *Chrysostomus*; er hatte (also) einen besondern Antheil an der Zurückberufung des *Aurelian* und der mit ihm Verbannten." Deinde p. 122. A. idem ille episcopus ob insignem patriæ amorem, proprio lucro superiorem, a Synesio laudatur. Τῷ δὲ οὐκ ἦν δέμις πρὸ τῶν πατρίων ἀργύριον τίθεσθαι.

³ *Ep.* 66. p. 106. C. vid. infra § 30 fin.

⁴ Vid. infra § 26. Not. § 30.

dicare) Theophilum ab ao. 380 in cyclo paschali elaborando multum collocasse industriæ, in cujus laboris socios mathematicos Alexandrinos vocasse videtur¹. Præter Theophilum, a quo quanti habitus fuerit, tam *ep.* 105 quam historia electionis testatur², aliis Alexandrinis, religionis nostræ asseclis, usum eum fuisse, ex variis epistolis apparet³. *Isidorum* porro *Pelusiotam*, celebrem istum monachum, cognitum eum habuisse, ex quatuor illius epistolis efficere licet, quas, Synesii nomine inscriptas, Nostro datas esse non est cur in dubium vocetur⁴. Cum scholæ catecheticae membris eum

¹ Vid. *Cyrilli* epist. paschal. in *Bucher.* de doetr. temp. Antverp. 1634. f. p. 481. *Schroeckh.* h. e. T. 16. p. 179.

² Vid. infra § 22.

³ Cf. *ep.* 105. p. 250. D. (*epp.* 155. 156. *ep.* 144. p. 281. B. τὸν ἱερόν ἐταῖρον τὸν διάκονον.). Nam scholasticos, qui hic memorantur, non cum *Petavio* (Not. in *ep.* 1051. p. 85.) et *Meursio* (Glossar. Græcobarb. Lugd. Bat. 1610. 4. p. 686.) de Musei Alexandrini doctoribus aut legisperitis et causidicis, sed cum *Gothofredo* (in Cod. Theod. T. 2. p. 600. T. 6. p. 77.) de ecclesiæ et rerum ecclesiasticarum advocatis et defensoribus accipio.

⁴ Vid. *le Quien* (Oriens Christ. Paris. 1740. T. 2. p. 620.). Synesium ante episcopatum aditum Isidorum cognovisse, primum ex eo, quod in unius tantum quatuor epistolarum inscriptione Syn. episcopus vocatur, deinde ex argumento epistolæ 483 libri primi (*Epistolæ Isidori Pelus.* Vers. Lat. Venet. 1745. f.) conjicio. Queritur hic Isidorus de Cappadoce, Aegyptiis cum injuria ipsorum præfecto. Puto autem Euthalium Laodicenum significari, quem in *ep.* 127 (ante episcopatum scriptâ) ad fratrem Synesius a magistratu in Asia Aegypti præsidem factum esse testatur (vid. infra § 22. Not.). De tribus aliis Isidori epistolis, ad Synesium episcopum scriptis, vid. infra § 26. Not. Notatu dignum est, epistolas Isidori unicum testimonium coævum esse, quod de Synesio ad nos pervenit.

versatum fuisse, tacente historia, adseverare non ausim. Observandum tamen est, ob rationes temporis fieri id potuisse; scholam quippe illam constat exeunte demum sæculo quarto, post mortem Didymi, Alexandria emigrasse. — Aliam *deinde* causam æqui erga Christianos animi in ipsa nativâ Nostri indole invenimus, ita comparatâ, ut præconceptis opinionibus non impediretur, quo minus optima quæque, alienis formis licet delitescencia, justo haberet pretio atque honore. Ita in libro *Dione* monachos christianos impugnans, quod in his laude dignum videtur, merito cohonorat encomio, neque Antonium, famosum instituti monastici conditorem, splendidis omnis præstantiæ humanæ exemplis, quorum laudibus resonabant scholæ Neoplatonicorum, accensere dubitat¹. Talem quoque a popularibus Synesium habitum fuisse, qui, paganus licet, institutis ipsorum faveret potius quam odio ea perqueretur, vel me non monente ex eo lucido patet, quod sedem patriæ episcopalem ei offerre consti-

¹ Vid. *Neand.* in Chrysost. T. 1. p. 88. "Unter den Heiden, welche gewöhnlich die heftigsten Gegner des Mönchstums waren, erklärt sich besonders unpartheiisch über die Mönche der edle *Synesius*, der zwar noch Heide war, als er seinen Dion schrieb, doch das Gute überall anerkannte." vid. supra § 6. p. 49. Not. — cf. ep. 147. p. 283. D. *Johannes* quidam (vid. supra § 6. p. 50. Not. et infra § 35. Not.) vitam monasticam amplexus fuerat. *Synesius* pallio philosophorum albo quam monachorum nigro (τριβώνιον λευκὸν opp. τριβ. φαιδὸν cf. ep. 154. p. 290. B.) indutum eum maluerat, nec tamen consilium hominis improbare sustinet, quicquid pio animo sinceraque voluntate suscipiatur, jam per se laude dignum judicans. cf. *Neand.* Denkwürd. T. 2. p. 48 sq.

tuerent. — Quodsi *denique* religionis nostræ elementa placitis suis admiscuisse invenitur, conatum illum methodo philosophandi eclecticæ tribuendum esse diximus. Testimonio quidem hymni inserviunt, mysteria nostra non ignota ei fuisse, imo veneratione quadam ab eo habita. Sed in arva sua eadem transferens, verba, non sensum apprehendebat. Trinitas christiana typus ei videbatur aptus ad trinitatem illam splendidis coloribus expingendam¹, quæ, a Neoplatonicis Platoni perperam obtrudebatur, inter Synesii vero manus in quaternionem divini entis potius transformabatur². — Verum hæc hactenus.

§ 17.

Decretum Ptolemaidensium, quod philosopho non christiano sedem episcopalem offerebat, rarissimi est in antiquitate Christiana exempli³. Quod autem suum ab articulis fidei dissensum libere professus, Synesius ad baptismi lavacrum et ordinationem nihilosecius admissus fuerit, id nullum ante se habet exemplum nec imitatione expressum est un-

¹ Cf. *Neandr. h. e. T. 2. P. 2. p. 747.* "eine Umbildung christlicher Lehren zu Symbolen platonischer Ideen."

² Cf. *Hymn. 1. vv. 66-70. vid. Brucker. hist. phil. T. 3. p. 517.*

³ Comparationi tamen inserviant exempla *Cypriani*, *Ambrosii*, *Eusebii* (Ep. Cæsareæ in Ponto, Basilii antecessoris), *Philogonii* (Ep. Antioch. cf. Chrysost. Paris. 1718. T. 1. p. 492.), *Nectarii* (de quo, episcopo facto, vide *Ullmanni Greg. Naz. Darmst. 1825. p. 261.*), *Tarasii* (vid. *Schroeckh. h. e. T. 20. p. 570.*), qui tamen, a laicis episcopi facti, tantum non omnes catechumenorum ordini antea adscripti fuisse videntur. (cf. *Basnag. Ann. hist. pol. T. 3. p. 240. X. XI.*)

quam¹. Cui electioni Synesii plane singulari et ordinationi in canones ecclesiasticos mirâ audaciâ insurgenti paulo diutius immorabimur. Nam locum occupant in annalibus ecclesiæ attentione dignum, viros autem doctos in sententias sibi oppositas vocarunt, quarum pretium accuratius ponderandum est. Deinde utriusque reipublicæ apud Cyrenenses statui rite intelligendo non minus quam indoli ipsius Synesii perspiciendæ inserviunt. Eo autem ordine progrediemur, ut, præmissis momentis historicis, *primum* videamus, quo animo Synesius episcopatum sibi oblatum acceperit, quibus legibus acceptum subierit, *deinde* in causas inquiramus, quibus ad eum eligendum cives adducti fuerint, ad electionem confirmandam patriarcha commotus.

Sede igitur Ptolemaidis episcopali, cui jura simul metropolitana in totam provinciam Pentapolitanam adjuncta erant², annò 409 — antistite, ne-

¹ Vid. *Bingham. Orig. eccl. T. 2. p. 120. § III. de ordinatione Synesii.*

² *Photio* (in *Bibl. can. 26.*) præeunte, plures viri docti Synesium episcopum Cyrenes perperam fecerunt, (nisi Cyrenen de tota provincia Cyrenaica intellexerint, qui quidem usus loquendi aliorum scriptorum — cf. *Mannert. Gesch. der Gr. u. Röm. Th. 10. Abth. 2. p. 66.* — non tamen Synesii auctoritate comprobatur. vid. infra § 31. Not.). Nam *Ptolemaidis* episcopum sæpius se testatur (Πτολεμαΐδα τὴν λαχουσαν με πόλιν ep. 79. p. 227. C. ep. 87. p. 230. A. cat. p. 302. A. Πτολ., ἥς ἀνεδείχθη ὕστατος ἱερεὺς. vid. infra § 34. Not.). Ita quoque *Suidas* (v. Συνέσι.) et *Eudokia* (*Violar. ed. Villos. T. 1. p. 388*), hallucinantes licet, ubi Pentapolin ad Libyam Thebaidem referunt. — Ptolemaidem autem metropolin Pentapoleos non modo civilem (utpote præfecti sedem, vid. infra §§ 25. 33.), verum ecclesiasticam

scio quo, mortuô ¹ — vacante, hujus urbis incolæ et clerus *Synesium episcopum suum creare constituerunt* ². Quicumque vitam Nostri ad hanc usque ho-

quoque fuisse, patet tam ex disertô Synesii testimonio (τὴν μητροπολίτιν ἐκκλησίαν *ep.* 67. p. 210. C. *ep.* 66. p. 207. C. τὰ μητρῶα τῆς πόλεως.) quam ex officiis metropolitanis ab eo præstitis (vid. infra §§ 28. 29.). Neque dubium est, quin hac dignitate in ecclesia gavisa fuerit a primis inde crucis in Cyrenaica plantatæ temporibus, quippe quæ jam ante Romanorum tempora pro metropoli Pentapoleos civili habita fuisse videatur. (cf. *ep.* 57. p. 195. C. στόα βασίλειος. vid. supra § 11. Not.).

¹ Inter metropolitæ Pentapoleos ante Synesium quatuor tantum oblivioni superstites manserunt: 1) *Basilides* (tempore Dionysii Alex. vid. Euseb. h. e. l. 7. c. 26. p. 356.), 2) *Secundus* (Arianus et homo sceleratissimus, tempore Georgii Alex., teste Athanas. ep. ad solitar. ex ed. Felkm. 1600. T. 1. p. 660. cf. Epiph. hæ. 69. ed. Petav. Col. 1682. T. 1. p. 729. B. Sozom. l. l. c. 21. p. 435.), 3) *Stephanus*, qui a parte Arianorum stabat in synodo Seleuc., teste Epiph. hæ. 73. T. 2. p. 874. B., et denique 4) *Siderius* (tempore Athanasii, teste Synesio in *ep.* 67. p. 209. 10.). Catholici immerito his addunt *Theodorum* (vid. le Quien Or. Chr. Par. 1740. T. 2. p. 618.). De Sabellio autem vide Walch. Ketz. Gesch. Lps. 1764. Th. 2. p. 17. — Inter successores Synesii duo innotuerunt: *Euoptius* (tempore Cyrilli, vid. infr. § 38.) et *Gabriel* (sæculo 15to, cui Simeon ep. Thessal. responsa sua mittebat. cf. Leon. Allat. de perp. cons. Col. 1648. 4. p. 1562. 77.).

² Patet ex relatione Synesii, episcopum eligendi jura (τὴν ἀρχαιρεσίαν p. 208. B.) populo una cum orbata ecclesiæ clerô competiisse. Nam populi Ptolemaidensis favori electionem suam diserte acceptam refert (*Ep.* 105. p. 246. D. ἀνοήτος ἂν εἶην, εἰ μὴ πολλὴν χάριν εἰδείην Πτολεμαίοις, ὅτι με τοσούτων ἀξιούσιν). Neque, simili libertate universas Cyrenaicæ ecclesias instructas fuisse, dubitare sinunt *ep.* 67. p. 210. D. πεύσιν . . . προδεῖναι τῷ δήμῳ, et *ep.* 76. vid. infra §§ 28. 29. Populum autem potestatem eligendi cum clero participasse, ex alio loco efficere licet, ubi Synesius cooptationis culpam in presbyteros conjicit (*ep.* 13. p. 174. B. ἐγκλημα δὲ ὑμῶν, ὅτι τὸν οὐκ εἰδότεν . . . τῶν εἰδότεν ἀν-

ram, si non umbratilem, ut umbra tamen lubentissime delitescentem, a civitate vero Christiana, si non ab ejusdem sectatoribus remotissimam, attento oculo perlustraverit, is non mirabitur, quando rei novitate obstupefactum, attonitum, vehementissimo denique angore correptum Synesium legat. Usque adeo moeror mentem ejus occupabat, ut multis se temporibus et locis ad Deum confugisse ac pronum flexisque genibus supplicem mortem sibi præ sacerdotio optasse testetur¹. Instantibus autem popularibus nec excusanti se aures præbentibus, eo tandem vincebatur, ut Theophili — utpote κυρίου τῆς χειροτονίας² — arbitrio rem decidendam relinqui pateretur. Duumviri igitur, nomine Pauli et Dionysii, patriarcham de Ptolemaidensium consilio certiores facturi, Alexandriam ablegabantur³. Temporis spatio interjecto, ipse Synesius per epistolam

Σείλεσθε ep. 11, p. 172. D. cf. Commonitor. *Theophili* Alex. Can. 6. in S. S. Concill. ed. Coleti. T. 2. p. 1579. ὥστε πᾶν τὸ ἱερατεῖον συμφωνεῖν καὶ αἰρεῖσθαι.). — Omnino observatu digna est insignis illa in regimine ecclesiastico libertas, quam, ineunte adhuc sæculo quinto, vel sub patriarcha impotenti (cujus adeo mandatis aperte resistere non reformidabant), ecclesiis Pentapolitanis, Synesio teste, vindicatam fuisse docemur. (Exempla, ex ep. 57. fin. ep. 67. p. 208. 209. 215. A. et ep. 76. deducenda, vid. infra §§ 25. 27. Not. et 28.). Fieri tamen potest, ut antistites Alexandrini libertatem hanc populo conservatam cupierint, quo facilius metropolitae in prisca servitute (vid. infr. § 29.) retinerent.

¹ Ep. 57. p. 194. D. Ep. 11. p. 172. D. ἐγὼ δὲ πολλοὺς θανάτους ἀντὶ τῆς λειτουργίας εἰλόμην. Ep. 96. p. 236. A.

² Ep. 105. p. 249. A.

³ Ep. 105. l. 1.

105 sæpius laudatam, quam fratri scribebat, cum Theophilo omnibusque Alexandrinis, eâ de re edoceri cupientibus, libere communicabat, quâ mente civium propositum excepisset ¹. Discimus inde, quam bene perspectum habuerit Noster patriarchæ animum, qualis aliunde nobis constat, mobilem et inconstantem æque ac impotentem et ambitiosum, quantâ diffidentiâ et suspicione sortem suam manibus ejus tradiderit. Dubio quidem vacat, Theophilum non minus quam cives Ptolemaidis Synesium, cujus indolem atque virtutes e priori consortio cognititas haberet, ecclesiæ Libycæ præfectum voluisse. At cum patrono suo nihilominus summâ cum prudentia et cautione Synesio agendum erat. Facillimi quippe negotio prævidere poterat, quam, ex irregulari electionis naturâ atque ex suâ in prorsus novo et inusitato occupationum genere imperitiâ, larga materia et copiosa cum ipso in posterum expostulandi et negotia ipsi facessendi episcopo imperioso propullularet ². Quare id ante omnia Nostro agendum erat, ut totam cooptationis culpam a se in patriarcham converteret. Sic demum sperandum erat fore, ut in munere rite fungendo et in ecclesia

¹ *Ep. l. p. 250. D.* Verba ejusdem epistolæ p. 249. A. "καὶ οὐδὲν δεῖ μαθεῖν αὐτόν, ἀλλ' ὑπομνησθῆναι" *Photium* (Bibl. can. 26.), ut videtur, in suspicionem induxerunt, Synesium in singulari epistola Theophilum adiisse, nisi forte pro tali habuerit ipsam epistolam 105tam, vid. supra § 8. p. 63. Not.

² Cf. verba *ep. 105. p. 248. D.* δεδιώς ὡς . . . ἀναίτιος ὢ . . . οὐχ ἥκιστα πρὸς τοῦ πατρὸς Θεοφίλου. *p. 250. B.* ἀλλ' εἰδώς ὁ θεοφιλέστατος πατὴρ Θεόφιλος, καὶ ὡς ἐπίσταται, σαφές μοι ποιήσας, οὕτω βουλευσάσθω περὶ ἐμοῦ.

patria pro virili sublevanda liberas atque solutas haberet manus. Cujus voti ut compos redderetur, quam fieri poterat liberrime cum Theophilo versari, et singulas, quæ scrupulum animo injicerent, rationes — exceptis forsan, quæ a fide oriebantur — nec reticere nec excusare nec colorare constituebat. "His vero compertis" — ita epistolam illam terminat — "(Theophilus) aut in vitæ statu me sinet manere" (si videlicet locos, in quibus Synesius canonibus morem gerere recusaret, majoris momenti censuisset patriarcha, quam ad quos salvâ conscientia conniveret ecclesia), "aut postea me accusandi vel expungendi e cætu episcoporum locum sibi non relinquet¹", (si absque detrimento reipublicæ sacræ præfici ei posse Synesium, semel judicasset). —

§ 18.

Rationes, cur voluntatem æque ac facultatem, muneri episcopali rite administrando parem, Synesius candide sibi abjudicet, ad tres classes commode referuntur, quas, a levioribus ad graviores progrediendo, exponam.

Prima ex singulari amore repetenda est, quo oblectamentis varii generis vitam, oculis hominum subductam, condire semper gestierat². Quibus utpote cum novi muneris gravitate non conciliandis jam triste vale dicendum erat³. Ad quod sacrifi-

¹ Ep. 105. p. 250. B.

² Vid. supra § 5. p. 40.

³ Ep. 105. p. 247. D. 250. A. τι γὰρ καὶ πάθω τὰς φιλτάτας κύνας ἀνθρώπων ὁρῶν, καὶ τὰ τόξα θριπιδέστατα;

cium popularibus ferendum si paratum tandem se declarat, consuetudini tamen ecclesiasticæ, quatenus vitæ domesticæ dulcedinem excludat, se submittere obstinate recusat. Contestatur, neque a muliere se velle sejungi, neque adulteri instar clanculum eum ea consuescere; illud quippe pium non esse, hoc legibus haud consentaneum; imo, ut augeatur bonæ frugis liberorum soboles, cum maxime sibi in votis esse¹. *Deinde* ut docto otio, cui longo

¹ *Ep. 105. p. 248. D sq. Petavius* (Not. in Syn. p. 83. cf. *Ceillier hist. gen. Par. 1742. 4. T. X. p. 499.*) exemplo Synesii usus est ad infringendam canonistarum Græcorum assertionem: ad Synodum usque Trullanam episcopis Orientis licitum fuisse uxores retinere. Sed viri docti opinionem de Synesii episcopi coelibatu conjecturâ improbabili de tempore epistolæ 4^{tæ} inniti, supra probatum ivimus (§ 4. p. 31. N. 1.). Matrimonium ordinatione non fuisse interruptum (ut recte judicant *Centur. Magd.*, ad *Centur. V. p. 734.* similia exempla promentes, *Luc. Osiand. epit. hist. eccl. Cent. V. p. 108.*, *la Croze hist. du Christian. d'Ethiopie Livr. 1. p. 13.* cf. *Basnag. Ann. polit. eccles. T. 3. p. 241* — quem eandem ob causam acriter impugnant *Acta Sanct. Sept. T. 3. p. XVI.* —, *Gieseler h. e. 1824. T. 1. p. 375.*, *Neander h. e. T. 2. P. 1. p. 315.*), e solenni Synesii declaratione (in *ep. 105. l. 1.*) certissimum videtur. Mira est suspicio *Stollbergii* (*Gesch. d. Rel. Th. 15. p. 18.*), uxorem Synesio, ut matrimonii vinculum solveret, sponte auctorem fuisse, quo obstaculum episcopatus removeret. Sed illicitum fuisse eo tempore episcopis dioeceseos Aegyptiacæ conjugium ante episcopatum initum servare, opinio est, quæ neque cum diserto *Socratis* (Synesii fere æqualis) testimonio (in *h. e. l. 5. c. 22. p. 287.* cf. *Spanhem. hist. eccl. Opp. T. 1. p. 1028.*) conciliari potest, neque e verbis Synesii (in *ep. l.*) jure eruitur. Inest his, ni fallor: 1) Consuetudinem vulgarem per ecclesiam Aegypti fuisse, ut episcopi a consortio uxoris abstinerent, 2) sed neutiquam eam legis auctoritatem nactam fuisse. Neque enim Synesius exceptionem sibi postulare, neque Theophilus veniam ei concedere sustinuisset, si res

annorum usu assuefactus erat, privari animus æger-
rime ferebat, ita prorsus novi generis negotiis im-
mergi anxie reformidabat. Verebatur, ne tantâ sol-
licitudinum mole mens obrueretur, ne in animo ex-
stingveretur particula divina, studiorum varietate
distracta. Neque enim audebat viris pæne divinis se
æquiparare, qui absque detrimento animi, rebus
coelestibus immorantis, quisquiliis vitæ inferioris
immiscerentur¹. Procul dubio prævidebat vir pius,
— neque metum ejus vanum arguebat eventus —
quot ex dioecesi, magnam partem, ut videtur, neg-
lectâ, ordinandâ atque regendâ, e juribus metropo-
litanis, per ecclesiam Aegyptiacam parum accurate

prorsus inaudita fuisset conjugium episcoporum; 3)
usum subintroductarum (τῶν συνεισάκτων, — quicquid
obloquantur, qui ab his extraneas (cæteroquin recte)
distinguunt, vid. *Gothofr.* ad leg. 44. Cod. Th. XVI.
T. II. T. 6. p. 86. —), ob communem vitæ cælibis re-
verentiam morumque depravationem indidem oriun-
dam, jam irrepsisse, repugnantibus licet synodorum
decretis (*Synes.* l. I. ἡκιστα νόμιμον). — De Synesio coeli-
batus renuente egerunt *Schröckh.* in h. e. T. 7. p. 153
sq. et *Ge. Calixtus* de conjug. cleric. ed. Hencke. Helmst.
1783. 4. P. 2. p. 289-292.

¹ *Ep.* 57. p. 194. D. — *Ep.* 11. p. 173. A. B. *Ep.* 105. p.
248. A. οὐκ ἂν ἴδιος, ἀλλὰ κοινότατος εἴη (ὁ ἐπίσκοπος).
χρὴ δὲ αὐτὸν καὶ πράγματα πράττειν, ὅσα πάντες ἄμα. cf.
ep. 67. p. 209. C. *Cat.* p. 304. C. Quæ dicta conferas
velim cum verbis *Chrysostomi* in libr. de sacerdotio (ex
vers. *Neandri* Chrys. T. 1. p. 57.): "Der Bischoff musz
alle Dinge des Lebens kennen, eben so gut als diejeni-
gen, welche sich mitten in dem Verkehr des Lebens
befinden, und doch musz sein Gemüth frei seyn, noch
mehr als das Gemüth eines auf dem Berge lebenden
Mönchs." De intempestivo more illius ævi: verbi divini
ministros arbitros rerum mundanarum constituendi,
vide quæ scribit *Neand.* (h. e. T. 2. P. 1. p. 298 sq.).

constitutis, ab intemperantia Theophili, in lite Chrysostomi omnium oculis nuper palam factâ, tuendis, ex auctoritate denique ecclesiæ ab infestis magistratum civilium conatibus vindicanda, manerent se incommoda, molestiæ, ægritudines¹. Anxietatem ejus non mediocriter præterea auxisse videntur notiones, quas de supernaturali quadam muneris episcopalis indole ac natura² et de sanctimonia ipsius episcopi pæne divina fovebat. Erat absque controversia episcopus in oculis Synesii ens quoddam sublimius, Deo propiori vinculò adstrictum, quod mediatoris partes eum inter et homines obibat, omnium culpam in se sustinebat, peccata eorum precibus suis abluebat. Jam vero Nostro, alienis scholis innutrito, quomodo sperare liceret, ad talem ut aliquando ascenderet innocentiam, gravitatem, sanctitatem, quæ ad sacra Christianorum mysteria non indigne tractanda sufficeret?³ *Tertium* denique episcopatus adeundi impedimen-

¹ Vid. infra §§ 25. 30. 37.

² Vid. Stollberg. Gesch. d. Rel. Chr. Th. 15. p. 17: "ein Amt, von dessen furchtbarer Verantwortlichkeit u. Heiligkeit er (Synes.) auf eine Weise redet, welche nur dem übertrieben scheinen mag (?), der vom apostolischen Berufe nicht würdige Begriffe hegt."

³ Ep. 105. p. 247. A. τὸ γὰρ ἄνθρωπον ὄντα μικροῦ θείας καρποῦσθαι τιμᾶς, δικαίω μὲν . . . ἡδιστον· λειπομένῳ δὲ παραπολὺ τῆς ἀξίας, ἐλπίδα πικράν ὑποτείνει τοῦ μέλλοντος. p. 247. D. τὸν δὲ ἱερέα ἄνδρα δεῖ θρασυπέσιον εἶναι, . . . ἴσα καὶ θεῷ ἀμείλικτον εἶναι χρή . . . ὑπὸ μυρίων ὀμμάτων φρουρεῖται . . . πρὸς ἅπασαν γλυκυθυμίαν ἀνένδοτος. 248. C. ὡς τὸν ἱερέα διὰ πάντων ἀκηλίδωτον εἶναι προσήκει . . . ὡς καὶ ἑτέρους τῶν μισματων ἐκπλύνοντα. Quæ de sacerdotii visibilis vi et efficacia opinio (quam in scriptis Pseudo-

tum — quocum cætera obstacula si comparentur, a Synesio parva et contemnenda judicantur — e declinatione Nostri a norma fidei Christianæ repetendum est. Tria potissimum affert loca, in quibus nullo pacto fieri posse affirmat, ut convelatur prior ipsius persuasio. Primum animam præ-existere neque corpori jam formato immitti. Alterum de mundi æternitate, quem ut interituum aliquando cum cæteris rebus crederet, neutiquam adduci poterat. Tertium de mortuorum resurrectione, quam mysticum atque arcanum aliquem sensum recondere nec cum vulgo accipiendam esse asserit¹. Valde tamen erraret, qui, his tribus demtis, in cæteris locis cum fide Christiana omnino eum conspirasse autumaret. Imo non difficile est, jam ex his, quæ exempli instar in medium ipse protulit, cætera eademque graviora, in quibus a fide nostra recedebat, conjectura assequi. Sed conjectura non opus est, ubi res ipsa manifeste loquitur.

Dionysii Areop., Synesio sine dubio æqualibus, ad summum fastigium excultam invenimus, cf. *Neand. h. e. T. 2. p. 747.*) ut penes Synesium e theoria purgationis Neoplatonica (cf. *hymn. 3. vv. 553. 54. p. 330. Somn. p. 141. A. Ep. 44. p. 182. D sq. Ep. 57. p. 192. C.*) in ritus Christianos (cf. *ep. 121. p. 258. B.*) et e notione mysteriarum in episcopum translata facile oriri potuit, ita eam neque ab aliis doctoribus illius sæculi Christianis alienam fuisse constat, quod vel unus *Chrysostomus* abunde convincit (in libr. de sacerdotibus vid. *Neand. Chrys. T. 1. p. 58. 110.*), cujus scripta num Synesius adierit, in medio relinquam.

¹ Quæ placita quomodo cum similibus in Platone et Origene cohæreant, bene illustrarunt *Luc. Holstenius* (diss. de fuga Syn.), *Boysen.* (philos. Syn.) et *Krabinger* (comm. in orat. præf.).

§ 19.

Huic autem, quam postremo loco attigimus, causæ episcopatum recusandi, sensum a vulgari remotissimum subjicere placuit *Cæs. Baronio* aliisque viris doctis, eum secutis¹. Maximo enim errore eos labi annalium auctor pronuntiat, qui serio ista a Synesio inculcata fuisse arbitrentur; imo ea ad declinandum episcopi munus ab eo simulata esse, ut portentosis declamationibus Theophilum illuderet. Verum argumenta, a Baronio proposita, scriptorem produnt, ad veritatem historicam sacrificandam paratum, dummodo ecclesia et heroes illius ab omnis maculæ suspicione purgari possint. Provocat quippe ad patriarchæ pietatem, cui hominis, fidem mancam ingenue profitentis, ad baptismi lavacrum atque adeo consecrationem admissio vehementer repugnaret, nec non ad locos nonnullos Synesianos violenter a se contortos. Illum vero in copiosa et eleganti, quam in consessu cardinalium quondam habuit, oratione pro merito castigavit *Luc. Holstenius*²; quare acta agere

¹ *Baron.* (Ann. Eccl. Colon. Agr. 1624. T. 5. p. 346. ad ann. 410. c. 83. 84.), *Ant. Possevin.* (Appar. sacr. Col. Agr. 1608. T. 2. p. 445.), *Henr. Spondan.* (Ann. Baron. in epit. red. Paris. 1612. T. 2. p. 209.), *Le Quien* (Or. Chr. T. 2. p. 620.), *Is. Habertus* (archierat. Paris. 1677. f. p. 500), *Taylor.* (duct. dubit. L. 3. c. 2. Lond. 1671. fol. p. 495: "For all this Theophilus . . . consecrated him Bishop, as knowing all this to be but stratagem and the arts of an odd phantastick humility"), *Act. Sanct. Sept.* T. 3. p. XVI., *Le Sueur.* (hist. de l'église et de l'empire. Amstel. 1730. T. 4. p. 53.).

² *Luc. Holsten.* dissert. de Synesio et de fuga episcopatus (ad calcem animadvers. Valesii in Euagrium ed. Reading. Cantabr. 1720. p. 612 sqq.). Accedunt ad sen-

videremur, si errori Baronii refutando ulterius immoraremur. Verum ex telis, quibus hunc impugnavit Holstenius, nascitur nobis occasio de consilio, quo Synesius epistolam illam 105^{am} notatu dignam scripserit, pauca subjungendi. Opponit nimirum Holstenius Baronii sententiæ inter alia epistolam quoque hanc, fratri scriptam, cujus in sinum intima animi sensa (ut vult Holstenius, ad verba epistolæ pag. 247. B. provocans) tam absque cautione et ambagibus excutit, ut qualiscunque simulationis suspicio plane excludatur¹. Quod tamen argumentum justo magis ursisse mihi videtur vir doctus, sensum inferendo, qui verbis non inest, si cum tota conferatur epistolæ indole. Nam ex pluribus ejusdem epistolæ locis palam fit, usui fratris privato eam non esse destinatam. E contrario, quum fratri argumentum epistolæ cum Alexandrinis, inprimis cum Theophilo communicare diserte injungat², valde probabile fit, non absque

tentiam Holstenii *Pagius* (Crit. in annales Baronii. Col. Allebr. 1705. T. 2. p. 102 sqq.), *Ge. Calixt.* (de conj. cler. P. 2. p. 289.), *Sal. Deyling.* (Institt. prud. past. Lps. 1734. p. 198 sqq.), *Bingham.* (Or. Eccles. T. 2. p. 120 sqq.), *Du Pin* (Nouv. Bibl. T. 3. p. 262.), *Schroeckh.* (h. e. T. 7. p. 157.).

¹ Transscribam ipsa disertiviri verba (diss. p. 613. col. 1.): "Contestationes (Synesii) verbis adeo sanctis et religiosis sunt conceptæ, ut, qui iis ludere aut eludere alios voluerit, eum et conscientiam fidemque profli-gasse et veritatem Deumque veritatis præsidem ludibrio habuisse jure merito credas. (Et hactenus quidem assentior). Scribit fratri atque in ejus sinum internos animi motus sensusque effundit."

² P. 248. C. ¹ "Omnino enim plerique hanc epistolam lecturi sunt. Nam hujus potissimum eam gratiâ dictavi, quo manifeste omnibus constaret, me onus istud refor-

singulari verborum delectu eum calamum duxisse, nonnulla reticuisse, omnia caute ponderasse. Quare, uti absque omni idonea ratione Baronius suspicatus est, Nostrum in verbis mancam simulasse fidem, plenam licet intus foveret, ita mihi quidem contra statuendum esse videtur: dissensionem a fide ecclesiæ nostræ totam et integram palam facere consulto eum evitasse. Enimvero id procul dubio ex epistola illa elucet, Synesium, quo tempore eam exararet, animum jam mutasse et votis popularium annuere secum constituisse. Neutiquam igitur literas illas eo scribebat consilio, ut de electione sua sancienda Theophilo dissuaderet. Quare neque necessarium, imo causæ suæ noxium existimabat, graviores, in quibus a doctrina christiana dissentiret, locos tangere¹. Id tantummodo summis viribus prohibere volebat, ne quis deinceps, ac si ad famulatum Dei obrepsisset, ipsi exprobraret², ne — quod jam supra monuimus

midare, ut, quicquid acciderit, et apud Deum et apud homines culpa omni caream, inprimis apud patrem Theophilum." p. 250. D. "Quamobrem cura, ut hæc a scholasticis intelligantur et ad illum (Theophilum) perferantur."

¹ Nisi forte cui magis arrideat, Synesium, quod Platonem et Christum in sua quemque lance nondum appendisset, alius dissensus sibi non fuisse conscius, ideoque (præsertim quum dogma trinitatis, erroribus suis adaptatum, agnosceret) fucum sibimet ipsum fecisse, in cæteris locis, tribus istis demtis, cum ecclesia conspirare se opinantem. Ubi non vehementer repugnarem, nisi systema accommodationis, ab ipso laudibus celebratum (vid. § sequ.), accuratiori fidei vulgaris notitiâ jam imbutum eum argueret.

² *Ep.* 105. p. 250. B. οὐ βούλομαι δὲ καταλειφθαί τινι περὶ ἐμοῦ λόγον, ὥς ἀγνοηθεῖς ἤρπασα τὴν χειροτονίαν.

— ex opinionibus, quas deponere recusaret, ab ecclesia alienis, Theophilus litem sibi excitaret. Quamobrem certe dissensus ipsius a fide orthodoxa ei erat confitendus. Quod tamen dum facit, non alios affert controversiæ locos, quam quos e philosophia Platonica alta mente habebat repositos, et in quibus eo facilius connivere posse Theophilum prævidebat, quum inde a tempore Origenis similes in ecclesia errores ubique radices egissent, vehementer licet ab ipso Theophilo impugnati¹.

Quam nostram suspicionem, licet hypothese, ab Holsteniana diversa, innitentem, tamen ad ejusdem viri docti sententiam contra Baronium non infringendam, imo corroborandam inservire, in propatulo est.

§ 20.

Quodsi autem quæsierit aliquis, quomodo demum *dubia*, quibus episcopi designati animus obsessus erat, si non pectori prorsus evellere, at ea tamen *sopire*, ipsi contigerit, hoc habeo quod respondeam. Id primum observandum venit, ex eo neutiquam — nec aliter expectaveris — gravissimas curas animo Synesii subnatas fuisse, quod ad doctoris christiani partes — in prisca ecclesia ab episcopo non alienas — rite administrandas, ad evangelium caste prædicandum et ad animos doctrinâ Servatoris pie alendos parum se sentiret aptum atque idoneum².

¹ Vid. infra § 21.

² Curæ, quam vocant, pastoralis in ep. illa 105 tam non nisi uno loco, et quidem obiter, inter reliquam officio-

Eam videlicet religionis formam, sub qua in templis fidelium publica laicis parabatur institutio, non aliter atque conatum quemdam captui vulgari se attemperandi considerabat. In quem eum errorem eo facilius incurrere potuisse, is non mirabitur, qui discrimen illud, intimæ religionis nostræ naturæ infestum æque ac perniciosum, γνῶσιν inter et πίστιν, dudum tum a summi nominis patribus in ecclesiam invectum eorumque auctoritate sancitum fuisse, bene attenderit. Nil igitur aliud in ecclesia fieri Synesius judicabat, nisi quod ipse — acerrimus, ut ex sexcentis librorum ejus locis apparet, τῆς συγκαταβάσεως vindex — in profanis hominibus tractandis necessarium habebat, partim ut puræ servarentur et intemeratæ coelestes veritates¹, sapientis solius animo patentes, partim ne radiis immodicæ lucis, quam ferre nequirent, profanorum oculi præstringerentur. Hæc igitur persuasionem firmus, uti ophthalmicis caliginem expedire constat, ita mendacium vulgo prodesse, nu-

rum episcopaliū multitudinem mentionem inspergit p. 248. A. νομοδιδάσκαλος ὧν καὶ νενομισμένα φθεγγόμενος. Vid. infra § 27.

¹ Cf. inpr. ep. 143. p. 279. D., ubi in sophistas, arcanis philosophiæ turpiter abutentes, acriter invehens, semet ipsum vocat τὸν προμηθεύστερον φύλακα τῆς φιλοσοφίας ὀργίων cf. ep. 137. p. 273. B. Συνέσιος, ὁ τὸ πρᾶγμα ἥκιστα δημοσιεύων . . . φιλοσοφίαν . . . ἐν ἀρρήτων ἀρρήτοτάτοις ἔχων. cf. Dio p. 44. A. B. Enc. p. 69. C. p. 73. A. τὸ δὲ ῥᾶστον καταγελάσεται (ὁ δῆμος)· δεῖται γὰρ ἱερατείας. ep. 44. p. 182. C. Hymn. l. vv. 72. 73. p. 314. vid. Is. Casaub. Exerc. XVI. in Baron. p. 485.).

dam contra veritatem iis nocere¹, salvâ conscientiam munus sibi oblatum auspicari se posse credebat, secretiores dummodo opiniones retinendi facultas sibi concederetur, sancte simul promittens, neque se unquam, dogmatibus ecclesiæ publice contradicendô, offensionem esse præbiturum². Deinde vero,

¹ *Ep.* 105. p. 249. B. νοῦς μὲν οὖν φιλόσοφος ἐπόπτης ὧν τ' ἀληθοῦς συγχωρεῖ τῇ χρεΐα τοῦ ψεύδεσθαι, et p. 249. C. τὸ ψεῦδος ὁφελος εἶναι τίθεμαι δῆμῳ, καὶ βλαβερόν τὴν ἀλήθειαν.

² *Conditio sibi postulata in his vbb. (p. 249. C.) continetur:* "εἰ ταῦτα καὶ οἱ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερωσύνης συγχωροῦσιν ἐμοὶ νόμοι, δυνάμην ἂν ἱεραῶσθαι, τὰ μὲν οἴκοι φιλοσοφῶν, τὰ δ' ἔξω φιλομουσῶν"; *promissio ecclesiæ data in his:* "εἰ μὴ διδάσκων, ἀλλ' οὐδὲ μὲν τοι μεταδιδάσκων, μένειν δὲ ἐὼν (sc. τὸν δῆμον) ἐπὶ τῆς προλήψεως." *Sed vero Synesii sensu mire exciderunt viri eruditi, quoniam verba sqq., quæ reticentiæ et simulationis abominationem exprimunt, non dictis jam allatis convenienter, ut postulat contextus, interpretati sunt, sed de novo promisso, illi contrariô, a Synesio ecclesiæ datô intellexerunt. Ita Moshemius (in observ. in Cudworthi Syst. intell. Jenæ 1733. f. T. 1. p. 629. Not. 23.) et Bruckerus (hist. crit. phil. T. 3. p. 514.) e vbb. p. 249. D. et p. 250. A. eruunt, Synesium ab inito episcopatu consensum cum fide orthodoxa pollicitum fuisse. Promissis tamen candide enm stetisse addunt, quum Tolandus (Tetradym. diss. 2da. Lond. 1720. 8. p. 99., a Moshemio l. l. duris verbis, malignitatem viri magis, ni fallor, quam errorem spectantibus, castigatus) fidei violatæ et imposturæ obnoxium eum reddat. Verum contrarium, me iudice, docent bina loca (p. 249. D. "καλούμενος δ' εἰς ἱερωσύνην, οὐκ ἄξιῳ προσποιεῖσθαι δόγματα" ο: nolo episcopatum mihi acquirere, consensum cum dogmatibus ecclesiæ, quibus adversor, præ me ferendo, et p. 250. A. "δόγματα δὲ οὐκ ἐπηλυγάζομαι, οὐδὲ στασιάσει μοι πρὸς τὴν γλῶτταν ἢ γνώμη" ο: dissensum meum (antea) aperte confitendo, accusationem mendacii (deinceps) evitare volo). Quare verum sine dubio est: Synesium oris accomodationem, non animi approbationem promisisse. Diluitur autem candidâ illâ*

ut plerosque fidei christianæ articulos superstitionis et fabularum loco eum habuisse probabile est¹, ita eam doctrinæ nostræ partem, quæ in mysteriis ratione inaccessis cernitur, insigni quadam reverentia, ut vidimus, prosequebatur, eandemque cum placitis, quibus e philosophia Platonica imbutus erat, conciliare Synesio neque difficilis neque ingratus erat labor, ejusmodi quippe conatibus syncretisticis eclecticâ philosophandi methodô dudum assuefacto². Quam viam ineundo, patet, eum, si non cum fide vulgari, qualis in symbolo exhibita esset, tamen cum sagacioribus ecclesiæ doctoribus, quorum signifer esset Origines, quodammodo conspirare se sensisse; quid quod eum, doctrinâ Christi ad amissim Platonis emendatâ, fidem puriorem et ambagibus superfluis liberatam se efficere opinatum fuisse; quod persuasionis genus non inscite aliquis religionem

confessione, qua ecclesia antea monita fuerat, fraudis macula, a *Cudwortho* (Syst. intell. T. 1. p. 629.) Synesio, aliter licet sentienti, aliter docenti, inspersa. Videtur potius exemplum fidei et sinceritatis (*Ærlighed*), laude et imitatione dignum, in eo exhibuisse, quod munus in ecclesia aliis legibus accipere recusaret, quam quas servare in animo erat.

¹ Non sine contemptu et misericordia quadam fastuosa veluti de celsiori loco in dogmata ecclesiæ despicit in *ep.* 105. p. 249. B. οἶσα δ' ὅτι πολλὰ φιλοσοφία τοῖς θρυλουμένοις τούτοις ἀντιδιατάττεται δόγμασιν· . . . τὴν καὶ ὠμιλημένην ἀνάστασιν ἱερὸν τι καὶ ἀπόρρητον ἡγήμαι, καὶ πολλοῦ δέω τοῖς τοῦ πλήθους ὑπολήψεσιν ὁμολογῆσαι.

² Ita fieri potuit, ut transitum in castra Christianorum non apostasiam a philosophia, sed novam hujus arca-

prudentum ætatis illius appellaverit¹. — Quo tamen dogmata ecclesiæ cum philosophia Platonica temere conflandi studiò — cujus permistionis exempla hymni nobis suggerunt — eo tutius, ne popularium animos offenderet, confidere ei licebat, quum neque orthodoxiæ limites initio sæculi quinti, inprimis in ecclesia Alexandrina, adeo accurate definiti essent, neque fides Christiana tam a commentis philosophorum pura atque immunis, ut gravi suspicioni obnoxius esset talis doctrinæ, modo religionis christianæ nomine obtectæ, auctor, nec denique verisimile esset, aliquem postea in puncto fidei cum ipso expostulaturum esse, qui collo quasi obtorto in novam civitatem traductus esset nec commoda propria vitæque otium publicæ saluti sacrificare detrectasset. His insuper rationibus, quibus impedimenta, ex interna muneris episcopalis indole progressa, Synesio feliciter superare contingebat, pia accedebat, quam in Numine Divino ceu sapientissimo sortis ipsius moderatore reponebat, confidentia. Illius se vocem, ad episcopatum vocantem, agniturum se esse, nec ei ullo momento immorigerum se præstiturum pronuntiat, si patriarcha Alexandrinus electionem civium ratam habeat². "Neque ego vobis" — ita presbyteros al-

norum initiationem consideraret. cf. *ep.* 96. p. 236. A. *ep.* 11. p. 173. B. ὥς μὴ φανῆναι μοι τὸ πρᾶγμα φιλοσοφίας ἀπόβασιν, ἀλλ' εἰς αὐτὴν ἐπανάβασιν.

¹ Vid. *Moshem*. diss. de turbata per recent. Plat. ecclesia. p. 162. § 30.

² *Ep.* 105. p. 250. C. τῷ Θεῷ δὲ ἐθέλοντὴν δεῖ πείθεσθαι. . . . εἰ δὲ . . . ἐγκρίνειν ἡμᾶς ἱερεῦσιν, ὃ τοῦτο δέδωκεν ὁ Θεός, ὑποδύσομαι τὴν ἀνάγκην, καὶ ὥς θεῖον σύνθημα καταδέξομαι.

loquitur, nuper præsul factus ¹ — "antea superior eram, omni robore et machinis sacerdotium detrectans, neque vos nunc memet vicistis; sed divinum profecto fuit, quod nondum tunc et nunc primum ita factum sit. Sed quoniam mihi Deus non quod cuperem, sed quod ipse vellet, imposuit, eundem illum precor, qui vitæ gubernator exstitit, ejus esse, quod in gubernando dedit, moderatorem." Quo autem crebriora sæculo illo, quod Nostrum episcopum videbat, eorum offendimus exempla, qui ad summi muneris in ecclesia dignitatem ambiendam vel gloriæ aviditate vel dominandi libidine vel sordidi denique lucri cupidine alliciebantur², eo majori cum voluptate pulcherrimo, quod abstinentiæ et generosi animi Synesius exhibebat, specimini immoramur³. Quodsi enim inter virtutes, quas egregie hominem ornare nemo non fatebitur, haud infimo loco ea ponenda est, quæ, propriis utilitatibus commodisque spretis, alienæ saluti vires vitamque impendere jubet, nescio an nemo hęc laudis nomine palmam Nostro præripiat. Tantum ab ipso impetrasse soli paterni civiumque amorem, non mirabitur, qui eximia ejus de rebus patriæ sustinendis merita ex historia antecedenti in memoriam revocaverit. Quare læta animo

¹ *Ep.* 11. p. 172. vid. *Clar. Neandr. Chrys.* T. 2. p. 103.

² Cf. *Clar. P. E. Müller.* de gen. mor. et luxu ævi Th. P. 1. p. 25.

³ Videsis quod in oratione popularibus habita sibimet ipsi scribit testimonium: citra humanas se prensationes atque studia episcopatum adiisse (*ep.* 57. p. 194. C.) vid. *Clar. Neandr.* (*Chrys.* T. 2. p. 102.), *Rosenmüller.* (*hymn.* 5^t p. 5.).

ejus arridebat spes, fore, ut ex nova dignitate, quam obiturus erat, piis pro patria studiis non exiguum accederet ponderis atque gravitatis. Quæ quum ita sint, non fallimur statuendo, spem illam fortissima arma Synesio suppeditasse, quibus ad dubia omnia, ab episcopatu accipiendo absterrentia, procul profliganda satis redderetur idoneus.

§ 21.

Diximus de Synesio et motibus animi ejus in episcopatu adeundo. Restat jam — quo eventui, cui immoramur, æqua animi lance dijudicando pares fiamus — ut de singulis περιστάσεσι, quæ tam ad electionem ejus quam ordinationem vel excusandam vel explicandam faciant, rationem reddamus. De illa prius nobis agendum est. Tacente autem historia, ad conjecturam confugiendum est. Et hîc quidem proxime a vero distare mihi videntur illi Synesii aestumatores, qui a malis, quibus præ cæteris orbis Romani provinciis Cyrenaica tum et intus et extra premebatur, et a virtutibus Nostri ad mala ista averruncanda pro unice aptis habitis causam rei illius et originem repetendam esse censuerunt¹. Quorum quum nemo, me judice, tantâ, quantâ Lucas Holste-

¹ *Holsten.* (in dissert. supra laudata p. 614. col. 1.), *Bingh.* (Or. Eccl. T. 2. p. 122.), *Fleury* (hist. eccl. Par. 1720. T. 5. p. 350.), *Schroeckh.* (h. e. T. 7. p. 156 sq.), *Krabinger.* (Or. Synes. præf. p. XXIII sq.). Simile exemplum videre est in *Siderio*, qui, tempore Valentis ab exercitu veniens, ob insignem rerum mundinarum peritiam ecclesiæ Hydraco-Palæbiscensi præficiebatur (Syn. ep. 67. p. 209. C. D.).

nus, rerum peritiâ mentisque acumine, περίστασις
huc facientes perspexerit atque dilucidaverit, acu ut
rem tetigisse dicendus sit, neque melius quid ex
proprio penu promere habeam, veniam me impetra-
turum spero, eruditi viri verba mea faciens. Præ-
missa imperii ruentis et infelicis Cyrenaicæ delinea-
tione, ita pergit. "Unicum miseris affulgebat auxi-
lium, ut virum aliquem eloquentiæ aut civilis pru-
dentiæ facultate aut magnorum virorum gratia et
amicitiis pollentem, sibi patronum et quasi tutelare
numen legerent, sub cujus umbra delitescerent, qui
imminentes calamitates averteret, provincias et civi-
tates pessundatas erigeret et confirmaret. Præsen-
tissimum autem ab episcopis affulgebat subsidium,
qui ipsa muneris auctoritate instructi atque armati vi-
debantur adversus provincialium magistratum op-
pressiones. Hæc necessitas, hæc spes Ptolemaidenses
impulit, ut Synesium sibi episcopum poscerent,
cujus opem universa illa provincia illustri legatione
apud Arcadium fuerat experta. Videbant præterea
hominem illustri nobilitate et magna sapientiæ laude
conspicuum et principum virorum amicitia ac favore
subnixum, quæ quidem omnia magno sibi præsidio
futura haud vane conjiciebant." Quæ quum ita sint,
mirari vix subibit, Ptolemaidenses, in episcopo co-
optando, magis quam quomodo reipublicæ sacræ usi-
bus optime consuleretur, ad id intentos habuisse ani-
mos, ut merita Synesii, civibus virtutum splendore
longe præcellentis, justo præmio tandem cohonora-
rent, eundemque, e latebris evocatum, muneri sum-
ma auctoritate conspicuo præficientes, salvam præ-

starent patriam atque incolumem, dum optimis quibusque patronum, scelestis adversarium suscitarent.

Non tam facile fuit interpretibus decernere, quo loco habenda sit illa agendi ratio, quam in Synesiô fidelium numero adscribendô et consecrandô inierit *Theophilus Alexandrinus*. Quæritur enim, quomodo rigidus ille orthodoxiæ custos baptismum et ordinationem, canonibus ecclesiæ tot nominibus reluctantes¹, administrare sustinuerit, quomodo deinde Synesio, licet eosdem fere errores publice profitenti, qui in Chrysostomum tam crudeliter invehendi non ita pridem ansam ipsi dederant, tam facile indulserit, nec apertæ contradictionis et inconstantiae notam sibi inurere veritus fuerit. Quare catholici scriptores, famam Theophili et cum eo ecclesiæ in discrimen vocari agnoscentes, patriarchæ, in detrimentum fidei historicæ, variis viis succurrere annisi sunt. *Alii*, præeuntibus, qui ex antiquitate

¹ Canones ecclesiæ in Synesio baptizando et ordinando quadruplici modo migrabantur; nam 1.) baptismum subiit, tempore, fidei catechumenorum explorandæ castigandæque destinato, prætermisso (vid. *Bingh. O. E. T. 4. p. 7-12. Augusti Denkw. T. 9. p. 365.*), 2.) nec symbolo fidei, a baptizandis recitando, penitus adstipulatus (vid. supra § 15. p. 107. Not. 2.); 3.) neophytus ad munus ecclesiasticum promovebatur (vid. 1 *Tim. III, 6. Can. Apost. c. 79. vid. Rösler. Bibl. d. K. V. Lps. 1777. T. 4. p. 254., Conc. Laod. c. 3. in Walch. Hist. d. Kirchenversaml. Lps. 1759. p. 214.*); 4.) episcopus ordinabatur, inferioribus ecclesiæ ordinibus non peragratis (cf. *Conc. Laod. c. 10. in Walch. lib. 1. p. 179. Greg. Naz. Or. 20. in laud. Basil. ed. Mor. Colon. 1690. T. 1. p. 335 sq. cf. exemplum Alexandri in Synesii ep. 66. p. 206. C. D.*). Quod maritus ad episcopatum promovebatur, non legibus, sed consuetudini ecclesiæ repugnasse, diximus.

de Synesio memoriæ tradidere, *Euagrio*, eumque secutis *Photio* et *Nicephoro Callisti*, Synesium fide adhuc manca ad baptismum et episcopatum admissum fuisse concedunt, sed defectum fidei circa solum dogma resurrectionis versatum fuisse dictitant¹. Volunt autem, Christianos hypothetice eum fidelium numero adscripsisse præsulisque dignitate ornasse, prævidentes videlicet, ad cæteras viri virtutes fidem plenam propediem accessuram esse, divinam quippe gratiam nil imperfectum habere se pati; quid quod spem eos non fefellisse, addunt; nullo enim negotio, simulatque episcopus factus esset, resurrectionis dogmati eum assensum fuisse. Verum, quum parum probabile sit, Euagrium notitiam illam ex aliis fontibus hausisse, quam ad quos nobis hodie aditus patet, (ipsius videlicet Synesii scripta²), non est, cur

¹ *Euagr. h. e. l. 1. c. 15.* οὐπω τὸν λόγον τῆς ἀναστάσεως παραδεχόμενον, οὐδὲ δοξάζειν ἐθέλοντα. *Phot. Bibl. c. 26.* τὰ μὲν ἄλλα παραδέχεσθαι εὐπειθῶς, τὸν δὲ περὶ ἀναστάσεως οὐκ ἐθέλειν προσίεσθαι λόγον. *Niceph. h. e. l. 14. c. 55.* ὁ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις, ἃ δοξάζειν θέμις Χριστιανούς, πρόχειρος ἦν' ἥκιστα τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον προσίετο. Cæterum patet, ideo testes antiquos hujus tantummodo aberrationis mentionem fecisse, quoniam alia duo loca, a Synesio in dubium vocata (vid. § 18. p. 122.), in symbolo non diserte memorantur.

² *Euagrii* de Synesio relatio defunctoriam rerum ejus notitiam satis prodit, nec apertis erroribus vacat (vid. supra § 8. p. 62. Not. 4.). *Photius* (l. l.) quoque in dubium vocare videtur, num testimonium *Euagrii*, cui adstipulatur, aliâ præter ipsius Synesii epistolam (105) auctoritate fulciatur. (cf. vbb. τοῦτο — καταλαμβάνεται). Cæterum *Holstenius* (diss. supra laud.), continuatæ Synesii heterodoxiæ vindex, parum sibi constat, ad opinionem *Euagrii* accedens. Mirari quoque subit, *Schroeckhium* (h. e. T. 7. p. 156.) ab *Euagrio* fucum sibi hîc fieri passum fuisse. (Equidem nescio, an vbb. in ep. 57. p. 195. A. pro opinionis illius fonte habenda sint).

testimonio ejus, præsertim si cum his pugnat, fidem tribuamus. Jam vero solennis declaratio, quam exhibet epistola centesima quinta, ita comparata est, ut satis inde eluceat, Synesium ecclesiæ, non ecclesiam Synesio leges præscripsisse et conditiones, neque eum ullam Christianis ansam dedisse spei de futura ipsius conversione fovendæ. Ante omnes Theophilo ex priori consortio et disertis Synesii verbis persuasum esse debebat, incrementa fidei parum rapida in philosopho nostro esse speranda¹. Fabulantur porro viri illi, contendentes, plenam fidem inaugurationem mox secutam fuisse, resurrectionis dogmate admissio, quasi unius dogmatis illius abnegatio ad philosophum Platonium detegendum non faciem nobis prætenderet, ejusdem autem admissio non universum systema prius jam exutum præsupponeret. Synesium vero ea demum lege episcopatum adiisse, ut Platonem clam venerari sibi liceret, antea diximus²;

¹ Vid. *Neandr.* Chrysost. T. 2. p. 314. Ostendit V. C., clero Pentapolitano non vitio esse vertendum, quod ex insigni, quo Synesius hactenus res divinas amplexus fuerat, amore, Christo eum aliquando toto animo esse adhæsurum, speraverint. Tum pergit: "aber dem *Theophilus*, der von dem Göttlichen seiner Amtsführung, wie von dem Göttlichen des Christenthums keinen Begriff hatte, ihm lässt sich eine solche Denkart nicht zutrauen."

² Vid. § 20. p. 127. Ante omnia hinc in censum veniunt verba in ep. 96. p. 236. C., septimo ab electione mense amico familiari scripta: καὶ μὲν ἐγχωρῇ μετὰ φιλοσοφίας (sc. ἡ ἱερωσύνη), πράγμα ἐργάσομαι· εἰ δὲ ἄλλοῖόν ἐστιν, ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν ἀγωγὴν τε καὶ προαίρεσιν, τί ἄλλο, ἢ τὴν εὐδὴ τῆς . . . Ἑλλάδος . . . οἰκήσομαι; — Bene *Heineccius* (de philosophis semichristianis, quibus Synesium unacum Simplicio, Chalcidio, Joh. Lydo et Procopio accenset,

neque eum ante obitum Platoni valedixisse infra probare conabimur ¹.

§ 22.

Alii deinde, ut Theophilum culpæ immunem præstent, Baronium, ut vidimus, secuti ², voluerunt, Synesium dissensum a fide christiana simulasse, quo episcopatum evitaret, sed fraudis a Theophilo convictum, sacerdotium subire coactum fuisse ³. Verum Baronius — quem ab Holstenio ⁴ refutatum esse

p. 51. 54.): "Videtur, quum ad episcopatum se compulsus intelligeret, ad prudentiæ civilis regulas se totum composuisse eaque omnia egisse, quæ episc. chr. decere intelligeret, salva interim sentiendi libertate, quam tanti habebat vir callidissimus, ut ea demum lege sacerdotium subiret, si ista sibi intacta relinqueretur." cf. *Tennemann* Gesch. d. Phil. Lps. 1809. T. 7. p. 144.

¹ Vid. § 39. Not. penult. Cæterum patet, argumentum Eua-
grii a gratia divina educatoria petitum nodum non sol-
vere, sed præstringere. Neque tamen nobis deest, quod ei
respondeamus: gratiam nimirum divinam, quantum
mortalibus judicare licet, non communicari nisi cum iis,
qui viribus ejus non resistunt. Synesium autem, misso
Platone, gratiam Dei, per Christum revelatam, in-
hiasse, id ipsum est, quod negemus.

² Vid. supra § 19. p. 122.

³ *Baronius* (lib. supra l. p. 348. 82.) provocat ad exem-
plum Ambrosii, qui, ne episcopus ordinaretur, ab om-
nibus adulter et sanguinarius credi voluit. Deinde de
eventu nostro addit; "at insaniam simulantem Ulyssem
prudens consilium Palamedis irritum reddidit, et im-
pietatem affectans S. Theophilum latere non potuit."

⁴ Summa argumentationis, a viro docto adhibitæ, ad
hæc duo redit: 1.) ipsam epistolæ 105^{tæ} indolem su-
spicionem stratagematis, a Synesio in usum vocati, im-
probabilem reddere (vid. supra § 19.); 2.) Synesium vel
post ordinationem errores retinuisse. Sed errasse Hol-
stenium ad tres priores hymnos, veluti in episcopatu
scriptos, provocantem, supra probatum dedimus. (vid.
§ 9. p. 78. Not.).

supra diximus — quo ab una culpa patriarcham liberet, alii eum reddit obnoxium. Nam canones quemquam ordinari vetant, qui erroris reum semetipsum accusaverit, sive ista accusatio vera fuerit sive falsa¹. — *Lucas Holstenius*² denique a doctorum veteris ecclesiae more haud insolito, in erroribus hominum in gremium ecclesiae traducendorum connivendi, illam quoque archiepiscopi Alexandrini agendi rationem repetendam esse vult. Monet, in dioecesi Aegypti eo magis necessarium et usu receptum fuisse, ut, prolato quasi promoerio ecclesiae, debita rigiditas exueretur, quo plures ibi versarentur in fide fluctuantes, erroribus Origenianis infecti³. Quae etiam si recte ab Holstenio observata essent, non tamen aliud, si quid video, probabile redderent, quam quomodo Ptolemaidenses et, si lubet, clerus consilium de philosopho pagano ad episcopatum promovendo capere potuerint; sed quo jure consuetudo illa in Theophilum applicetur — in quo quaestionis cardo est ponendus — silentio a viro docto praetermittitur. Enimvero, licet largiendum sit, praeceteris antiquae

¹ Vid. *Bingh. Or. Eccl. T. 2. p. 120.*

² Vid. *Holsten. diss. laud. p. 614. col. 2.*

³ Caeterum falli omnino mihi videntur viri docti, qui errores Synesii Neoplatonici (vid. supra § 15. p. 105. Nott. 2. 3.) non modo ex Origenianis repetendos, sed iis aequales habendos esse censent: *Ge. Calixt.* (de conjug. cler. P. 2. p. 292.), *Valesius* (Not. in *Euagr.* p. 270.), *Jo. Clericus* (*Bibl. choisie T. 8. p. 311 sqq.*), *Fleury* (h. e. T. 5. p. 350.), *Hamberger.* (*Zuverl. Nachr. T. 3. p. 120.*), *Schroeckh.* (h. e. T. 7. p. 155. 6.). Recte vidit *Basnagius* (*Ann. pol. eccl. T. 3. p. 241.*), "Synesium longe pejus Origene errasse" judicans.

ecclesiæ doctoribus Alexandrinos orthodoxiæ laxioris dedisse exemplum, at procul tamen ab omni ejusmodi animi moderatione abhorruisse Theophilum, abunde docent lites ejus cum fratribus longis, Chrysostomo, aliis¹.

Quoniam igitur eorum conatus frustraneos esse vidimus, qui vel ordinationem Synesii cum canonibus ecclesiæ vel agendi rationem, a Theophilo adhibitam, cum vulgari quadam consuetudine conciliare studuerunt, nil aliud restat, nisi ut in patriarchæ animo vario et multiformi extraordinarii illius eventûs causam investigemus. Certe in Theophilum justo non erimus iniquiores, si virum hîc agnoscamus, astute calculos subducentem, temporibus inservientem, sententiam non ex mentis persuasione, verum ex aliorum arbitrio vel proprio lucro meti-

¹ Nec facile aliquis mihi persuadebit, post Chrysostomum morte abreptum, Theophilum mitiorem erga hujus asseclas et fautores Origenis animum induisse, eo quod τῆς ἀμνηστίας, sectatoribus patriarchæ Constantinopolitani oblatae, auctor fuisse legitur. Illam quippe non ex pacis quodam et concordiae studio, pristinum odium oblivioni tradente, progressam esse, verum a metu, ne rixa diutius continuata schisma ecclesiis sibi que perniciosum procrearet (vid. *Stollberg. Gesch. d. Rel. Chr. Th.* 15. p. 26. 2.), esse repetendam, duræ leges (communio forsitan cum adversariis Chrysostomi), quibus concessa fuisse videtur, abunde testantur (vid. supra § 12. p. 94. Not. 2. et infra § 28. §. 30. Not.). — *Socrates* (h. e. l. 6. c. 17. p. 325.) perhibet, Theophilum in offensionem coævorum incurrisse, quod libros Origenis studiose legere vereretur. Quæ verba, Holstenio (l. l.) interprete, patriarcham clandestinum Origenis asseclam arguunt. Verum equidem non video, quid statuere obstet, ideo Theophilum manu tam assidua scripta Origenis versasse, quo tela in hujus viri sectatores conjicienda acueret.

entem¹. Diximus, potissimam mirandi causam in diversa Chrysostomum et Synesium tractandi ratione esse cernendam. Verum in Chrysostomo persequendo non ideo caritatem Christianam deponendam censuerat, ut hæreses, in viro illo deprehensas, quas ecclesiæ perniciosas judicaret, radicitus extirparet; sed æmulum, virtutibus splendentem, omnibus, quæ ministrabant livor atque invidia, telis aggressus fuerat, quo de sede patriarchali eum deturbaret. In Synesio ignobilitas episcopatus virtutum splendorem æquabat; non igitur erat, cur Theophilus electioni ejus obstaculo esset, vel ob dissonantiam fidei hæreseos suspicionem ei concitaret. Porro Chrysostomum vix adortus fuisset, nisi in odium multorum jam incurrisse et de favore aulico excidisse eum compertum habuisset, unde prosperum insidiis suis exspectaret eventum. Synesium unanimi consensu episcopum postularunt cives et cum civibus clerus, postularunt denique, ut nonnulli volunt², ipse imperator et præfectus Aegypti. Quare, licet alium episcopum maluisset, at nihil se recalcitrando impetraturum esse, bene habebat perspectum. Sed inerat forte Synesio, quod ad electio-

¹ Cf. *Basnag.* Ann. polit. eccl. T. 3. p. 241.: "Hic se versutus pietatisque securus Theophili Al. prodit animus, qui, dum defunctum Origenem diris devovet, pertinacem Origenis discipulum et doctore suo atrocius errantem ad episcopatum evehebat."

² Ita certe *Tillemontius* (Mem. T. XII. p. 519): "Il y a quelque apparence, qu'on avoit déjà obtenu un ordre de l'empereur et du gouverneur d'Egypte pour l'y contraindre." Provocat vir doct. ad ep. 105. p. 250. D.

nem ejus sanciendam Theophilum prudentem instigaret. Hunc quippe non fugiebat, quantum Synesius, dioecesi Pentapolitanæ præfectus, conferret ad lites episcoporum componendas, ad disciplinam ecclesiasticam vindicandam, ad sedem denique episcopalem, ab Alexandria omnium remotissimam, erigendam novoque splendore ornandam. Ecquis autem, certamine meliorem animi persuasionem inter et commoda terrestria exorto, utras partes Theophilus secutus fuerit, dubius hæreret¹? aut quis exspectaret, metu eum, ne instituta Apostolica et canones ecclesiæ migrarentur, absterreri se passum fuisse, ubi favor ab hominibus consecrandus in discrimen vocaretur?

§ 23.

Nobis autem, eventum illum, in quo dilucidando hactenus versati sumus, uno obtutu contemplantibus,

¹ Vid. *Neandr. Chrysost. T. 2. p. 313. Not. 16.*: "Wie wenig es dem *Theophilus* mit seinem Eifer gegen den Origenismus und für Orthodoxie überhaupt Ernst war, wie er verschieden handelte nach dem Einflusse äusserlicher Umstände, das erhellt ja aus seinem so verschiedenen Verfahren in späteren Jahren bei einer sehr merkwürdigen Angelegenheit, da er nämlich kein Bedenken trug, den edlen *Synesius* als Bischoff von Ptolemais zu bestätigen, obgleich dieser offen erklärt hatte, dass er in mehreren Punkten, welche dem Theophilus wichtig erscheinen mussten, mit der Kirchenlehre nicht übereinstimme, und gerade solche Meinungen darüber hege, welche den unter den origenistischen Ketzereien gerechneten Vorstellungen gleich oder verwandt waren." *Stollberg. Gesch. d. Rel. Chr. Th. 15. p. 16. 6*; "Der weltlich gesinnte Theoph. fand sich wohl sehr bereit, einer ihm untergeordneten Mutterkirche einen Bischoff zu geben, der ihr durch hohe Abkunft u. s. w. Glanz geben würde."

hæc ultro observanda se offerunt. Primum omnium vix infitias ire licet, vocationem Synesii, universis περιστάσει, quæ ei expediendæ inserviant et excusandæ, quamvis rite expensis et in rationem vocatis, nihilominus tristi esse documento, quam parum veri ecclesiæ usus Ptolemaidensium animis obversati fuerint, quam in mente eorum rationes, e comodo civili petitæ, piis religionis desideriis præponderaverint. Fieri quippe non potest, quin in eorum pectore tepuerit veræ sinceræque fidei studium, qui homini, a civitate Christi remoto, sacra regni ejus administranda tradere constituunt. At in damno tamen isto rite ponderando, quod e gentili philosopho ad episcopatum vocato ecclesiæ inflictum videri posset, eruditi viri, qui operâ datâ de republica Christiana per recentiores Platonicos turbatâ disserentes, Nostri quoque mentionem insperserunt, justitiæ æquitatisque limites excessisse mihi videntur, *Bruckerus*¹ scilicet, *Moshemius*²

¹ *Brucker. hist. crit. phil. T. 3. p. 520.:* "Certe luculentum *Synesius* specimen esse potest, quanta damna Platonismus in Aegypto reformatus in ecclesiam invexerit, et quam malo exemplo philosophi platonici, fanatico doctrinæ generi innutriti, ad sacra civitatis Christianæ munera promoti fuerint." cf. *EjUSD. Fragen aus d. phil. Hist. Th. 4. p. 1370.*

² *Moshem. de turb. per recent. Platon. ecclesia Diss. T. 1. p. 174. § 33:* "Quanto præstabilius fuisset, id genus hominum (de Synesio paullo supra locutus fuerat) a limine ecclesiæ penitus arcere, nec, nisi repudiatis deliræ philosophiæ commentis, in censum admittere, quam temere recipiendo mala simul scabie simplicitatem Christianam polluere? Homo enim tanta præditus sanctitatis opinione et auctoritate, quantâ *Synesius*, quin

et *Heyneccius*¹. Quibus quatuor opponenda proponam:

1.) Etsi nemo diffitebitur, tetrum fuisse monstrum, quod elementa philosophiæ Platoniciæ et mysteria religionis nostræ in unam farraginem coniecta pepererint, cuiusmodi hymni Synesiani exempla ministrant, at tum demum ex conatibus istis sequelas fidelibus perniciosas ortas fuisse largiendum esset, si Synesium eas in vulgus extrusisse constaret. Jam vero non nisi privatis usibus indulgens foetus bilingves composuisse videtur², in scriniis, fidei datæ memor, eos retinens. Tantum vero aberat, ut ad fundamenta religionis christianæ evertenda clandestinis conatibus unquam se accingeret, ut ad opiniones vulgares potius illum se attemperasse testentur homiliæ, quas hodiernum legimus.

2.) Deinde, etsi ad doctoris Christiani partibus fungendum Synesius minus idoneus fuisse jure me-

magnam repererit asseclarum turbam, nullum prorsus dubium est."

¹ *Heyneccius* in diss. de philos. semichrist. p. 51. § 24. de *Synesio* loquens ita habet: "Theophilus pessimo ad omnem posteritatem exemplo paganum præfecit ecclesiæ, ex Platonico aut saltem Platonizante non episcopum Christianum, sed philosophum semichristianum futurum.

² Recte a *Rambachio* (*Anthol. chr. Gesänge* T. 1. p. 7. 70.) et *Augusti* (*Denkw.* T. 5. p. 344.) observatum est, carmina Synesii (pariter ac odas Gregorii Naz.) neque inter hymnos, in cultu publico adhibitos, unquam recepta fuisse, neque usibus communibus inservitura ab auctore composita fuisse (ut placuit *Chladenio* in theol. Syn. in fine. — cf. de *Prov.* p. 113. B. οὐ μὴν ἐξέφερον εἰς τὸ πλῆθος —).

rito habendus est, persuasionem quippe ab ecclesia alienam mordicus retinens, neque desideriiis auditorum piis (utpote ex proprio testimonio in sacris codicibus parum versatus¹) in publicis concionibus satisfaciendo par: tamen in civitate, ita ad incitas redacta, ut eo tempore Cyrenaicam fuisse constat, cujus exta injuriâ magistratuum dilaniabantur, cujus limitibus minabantur hostes, quibuscum jamjam pro aris et focis erat dimicandum, minus, ni fallor, vehementer id in episcopo nostro desiderium sentiebatur. Quanta vero auctoritate polluerit Synesius, episcopus factus, tam in turbis intestinis pacandis, quam, ubi de extrema salute agebatur, in residuis patriæ viribus suscitandis et dirigendis, id ultimæ historiæ ejus pagellæ nos docebunt.

3.) Porro licet dolore affici pium christianum ipsa natura ferat, quoties hominem nomen dedisse videat familiæ Christianorum, cujus tamen pectus solatio a Christo alieno refocillatur — inprimis si in ipsis veritatis coelestis præconibus id accidisse constat —: at toto tamen coelo ab iis discedendum mihi putaverim, qui in quovis homine primum in fidem deinde in mores inquirentes, ubi plena fides absit, ibi neque virtutes neque fructus inde in aliorum salutem redundantes magni habendas esse vociferantur. Fides quippe vera, ni egregie fallor, orthodoxiæ, quam vocant, formulas, quas ingeniosa aliqua subtilitas excogitaverit, parum moratur, nec ipsa se earum angustiis circumstringi passa, nec alios

¹ Ep. 13. p. 174. B.

in literalis, quam vocant, consonantiæ trutina explorare ausa. Fiat applicatio in Synesium. Cujus certe virtutes adeo luce sua radiant, ut molestam quamcunque opem, quâ orthodoxiæ ejus labanti subvenerint catholici scriptores¹, spernere possint. Ecquis autem nostro tempore eo usque æquitatis humanitatisque speciem exuisse putandus est, ut illustre illud, quod intrepidi animi in imperiosos et perversos homines, in errantes clementiæ, erga omnes abstinentiæ, moderationis, pietatis dederit exemplum, ideo, quod plena fides non accesserit, ad coævorum æque ac posteritatis imitationem ex-

¹ Synesius ab ecclesia catholica in Sanctorum ordinem non receptus est — nam Syn. ille, qui in *Act. Sanct.* (Bolland. mens. Jan. T. 1. Append. ad. 3 Jan. p. 87. et mens. Maj. T. 5. ad 21 Maj. p. 402. T. 6. p. 2.), nec non in martyrol. *Usuardi* (Lovan. 1568. ad 12 Cal. Maj. et 12 Cal. Jun.) nominatur, martyr sub Diocletiano fuisse videtur —; quocirca miror, Sancti nomine a *Bellarmino* salutatum eum deprehendere (vid. de scriptoribus eccl. Bruxell. 1719. p. 149.: "Sanctus Synesius, vir admirandæ sanctitatis et doctrinæ."). Exstat autem in *Johannis Moschi* Encratæ Δειμῶνι πνευματικῶ. κεφ. ρζε. (in Auctar. Bibl. Patr. Par. 1624. T. 2. p. 1149.) periculum de Synesio deinceps ad dogma de extremo die, corporum resurrectione et remuneratione cælesti amplectendum penitus converso nobis persuadendi. Exhibetur namque historiola de philosopho pagano, in his ipsis locis incredulo, a Synesio converso, et modo miraculoso post mortem erroris pristini convicto. Quæ narratio, aperta licet piæ fraudis et serioris originis criteria in fronte gerens, a Catholicis tamen fide digna judicata est (*Baron. ann.* T. 5. p. 369. *Du Pin* N. B. T. 3. p. 262. *Tillemont. Mem.* T. XII. p. 527. *Ceillier. h. e.* T. X. p. 500.), sed a Protestantibus explosa fabulisque anilibus annumerata (*Sam. Basnag. Ann. pol. eccl.* T. 3. p. 241. 12. *Schroeckh. h. e.* T. 7. p. 158.). Seorsim edita exstat a *C. C. Woog.* Lips. 1758. 4. (citante *Fabricio* in *Bibl. Gr.* T. 9. p. 190.).

citandam, hebetiorem vim exseruisse judicaverit¹? Certe ante omnes hîc audiendus est æquissimus historiæ ecclesiasticæ æstimator, quando plus ad rempublicam sacram utilitatis ex heterodoxo Synesio quam ex Theophilo male orthodoxo redundasse opinatur².

4.) Nec denique id a re nostra alienum videtur observare, in sequelis noxiis rite dijudicandis talium eventuum, quorum classi annumeranda est vocatio Synesii — affinia saltem omnium temporum historia ecclesiastica suppeditat —, neutiquam uni rei in facto positæ solivagâ consideratione esse inhærendum, verum ad universaliorem rerum contemplationem judicium esse revocandum. Qua mente instructus qui ad rem præsentem disquirendam aggressus fuerit, ei, opinor, apparebit, idem illud, quod reipublicæ sacræ ordinem ad tempus inimice turbasse videatur, ab interna rerum necessitate, cui frustra insurgunt vires humanæ, esse repetendum, sed, labente tempore, moderante Divino Numine, veræ religioni stabilis endæ atque fulciendæ mire inserviisse. Ea quippe

¹ Cf. *Luc. Osiandri* epit. hist. eccles. (Tubingæ. 1607. 4. Cent. V. p. 107.): "Quid si autem S. articulum de mundi interitu et mortuorum resurrectione nunquam recepisset, annon Ptolemæenses egregium habuissent episcopum?"

² *Neander* in *Chrys. T. 2. p. 314.*: "Allerdings konnte aus einem heterodoxen *Synesius*, dessen Inneres dem Himmel zugewandt war, eher ein segensreich wirkender Bischoff werden, als aus einem pharisäisch-orthodoxen, nur der Welt zugewandten, gegen den Geist Christi durchaus feindseligen *Theophilus*."

divinae religionis nostrae cum omni veritate communis est sors atque conditio, ut, commentorum mole obruta, artibus humanis circumventa, nunquam tamen victa succumbat. Verum humanis quoque artibus suus in rerum ordine concedendus est locus. Neque aliter optabit pius Christi assecla, tute confisus, tum demum vim suam suumque pretium fidei in unicum Servatorem nostrum omnibus esse constituram, quando, in contradictionum igne explorata, ad lucem eo clariorem emergat.

*

*

*

His itaque, quoad postulare videbatur instituti nostri ratio, enucleatius de Synesio ad episcopatum promotus disputatis, nunc ad vestigia illa indaganda nos accingamus, quibus a nova hac vitae aera ad supremum usque diem posteritati inclaruit. Quo autem viâ quadam et ordine procedat disputatio, *primum* res a Nostro in episcopatu gestas enarrabo (in sectione quarta), *deinde*, praemissâ de rebus Cyrenensium, quales e Synesio constant, narratione, ultima vitae ejus fata exponam (in sectione quinta).

SECTIO QUARTA.

ADMINISTRATIO MUNERIS EPISCO- PALIS.

§ 24.

Num institutum in patriarchatu Alexandrino obtinuerit, ut singuli provinciarum metropolitæ ipsius patriarchæ manu Alexandriæ ad sacrum munus auspicandum initiarentur, in tanta testimoniorum egestate pro certo definiri nequit. Sed Synesium, ubi votis civium atque presbyterii Ptolemaidensis tandem annuisset, ad sedem patriarchalem se recepisse, ut ibi sacris undis expiatus infularetur, ex historia ipsius valde probabile mihi redditur¹. Nec celerem inde in patriam reditum para-

¹ Indigitari puto hoc iter in *ep.* 79. p. 226. D. Suspicio deinde, tres epistolas (96, 11 et 13) ad hanc commemorationem Nostri Alexandrinam esse referendas. 1.) In *epistola* 96 in loco procul a Ptolemaide distante jam ordinatum versari se testatur. De secessione in prædia non cogitari potest. Nam diserte affirmat, ideo a sede episcopali remotum se mansisse, quo ad munus rite obeundum idoneus fieret; quæ verba ut vetant de solitudine rurali, ita de Alexandria cogitare absque dubio suadent. Ex verbis deinde: τὴν εὐδὺ . . . ἀποπλέων οἰχήσομαι, prona se offert conjectura, eo tempore in urbe mari vicinâ cum degisse. 2.) *Epistolæ* deinde 11^{mæ} tanta est, non dicam in argumento, verum in ipso ordine, quo singulæ una alteram se excipiunt sententiæ, cum *ep.* 96 similitudo, dubitari ut nequeat, quin ab eodem plane tempore utraque sit repetenda. Quæ opinio mea non inde difficultate premitur, quod, eâ admissâ, Synesius septimo demum mense ab episcopatu adito (ut volunt *Tillemont. Mem. T. XII. p. 523., Fleury h. e. Par. 1720. T*

bat. Verum, ut erat in novo atque inusitato muneri genere tiro rudisque, antequam provinciæ vires subiret, peritiorum monitis docendum se tradere constituebat, cui voto explendo Aegypti metropolis, amicorum fautorumque copiâ abundans, optimam ansam largiebatur. Inde igitur literas scriptas crediderim, quibus primam salutem episcopalem clero absentis impertit (epistolam enthronisticam), benevolentiam ejus indulgentiamque sibi expetens, nec absque luculenta animi commoti significatione obsecrans, ut pro novo episcopo tam ipsi supplices ad Deum manus tendant, quam universo populo preces publice privatimque habendas indicent. At quam procul Synesius eo adhuc tempore abfuerit, ut animum, scrupulorum procellis huc illuc jactatum, sedatum tranquillumque haberet, abunde testatur epistola (96) ad Olympium amicum, eodem tempore scripta. In qua, sinceritatem non cautione ulla dissuadente, angorem animi atque sollicitudi-

5. p. 350., Ceillier h. e. T. X. p. 499.) primas literas clero suo misisse statuatur. Nititur quippe interpretatio illa erroneâ Petavii versione (*Ep.* 96. p. 236. B.), dum verba: ὥς ἔβδωμον ἤδη μῆνα γενομένου ἐν τῷ δεινῷ) ita reddit: cum 7^{mum} jam mensem *molestum et invisum munus ingressus sim*. Sed vertere debuisset: jam 7^{mum} mensem in extrema hac mentis anxietate versor. Patet inde, septem illos menses non a die ordinationis, sed electionis esse computandos. Neque enim dicit, septimum jam mensem domo se caruisse. At intervallum temporis sat amplum inter electionem Synesii et ordinationem esse ponendum, negotiorum, quæ ultra citra locum habebant, multitudo non tam suadet, quam postulat (vid. supra § 17.). 3.) *Epistolam* denique 13 ad eandem commorationem esse trahendam, quicquid obloquatur Petavius, supra probare conati sumus (§ 17. p. 94 sqq.).

nem candide fatetur, nec consilium dissimulat, si novam dignitatem cum philosophiæ studiis conciliare parum succedat, fugâ se potius in Græciam subducendi, quam ut, episcopatu abdicato, inter populares offensos ulterius maneat. Videtur præterea synodus, iisdem diebus Alexandriæ coacta, reditum Synesii in patriam diutius procrastinasse, ita ut epistolam encyclicam, quæ diem paschati currentis anni celebrando destinata indicaret, nuntiô terrestri via per medios hostes incedente, in Pentapolin transmittere cogeretur¹. In qua si solita Metropolitæ ad clerum exhortatio desideretur, ejus rei culpam ipsis presbyteris, utpote qui hominem scripturarum divinarum imperitum peritis anteposuerint, sustinendam esse monet. Quamdiu Alexandriæ manserit, et quo anni mense a Theophilo consecratus fuerit, pro certo definire nequeo. Tempore autem jejunii (anni 410) in sede episcopali propria aliquantisper jam versatum eum fuisse, supra vidimus².— Res autem ab episcopo nostro gestas, commodissimum mihi visum est, ad tres classes dispescere. Prodeat igitur primum *disciplinæ* ecclesiasticæ vindex, externa ecclesiæ jura ab impiis hominibus defendens, tum internam ecclesiæ administrationem,

¹ Ep. 13., inscripta Πέτρῳ πρεσβυτέρῳ. Non cum Peta-
vio (Not. in Syn. p. 49.) falsa existimanda est hæc in-
scriptio, ideo quod ad plures datam esse hanc epistolam,
argumentum ejus comprobatur. Commode enim presby-
teri (forsan Ptolemaidensis), vicibus absentis episcopi
fungentis, nomen præfigebatur epistolæ encyclicæ, ab
eo deinde per orbem cum toto clero communicandæ.

² Vid. § 12. p. 93. Not. 1.

in *fide* tuenda et in eadem fidelibus tradenda, obiens, denique in provincia sibi concredita munere *Metropolitano* fungens.

§ 25.

Quo minus antiquæ ecclesiæ temporibus certis accuratisque finibus a se invicem separatas fuisse constat rempublicam sacram et civilem, eo sæpius accidebat, ut, jam ab una jam ab altera impetu facto, hostilis utriusque concursus fieret. Nec facile ullum, in historia ecclesiastica versatum, præteribit, quantum detrimenti ex infelici illa et odiosa perturbatione nunc ceperit nunc injuste inflixerit ecclesia. At quod, si in universum spectetur, pro malo detestabili habendum est, idem, ni fallor, singulorum temporum ratione habita, mitiori luce contemplari monemur. Ita saltem videtur, ubi civilis aliqua administratio eo usque officio satisfacere desiderit, ut non modo debitam civibus securitatem non præstet, verum optimis quibusque crudelem vim inferre non detrectet, ibi beneficium ab ecclesia præstitum grato animo esse agnoscendum, quando ex auctoritate, quam ei forte tribuerit sæculi genius, in tutelare gremium afflictos receperit potentibusque vim nocendi eripuerit. Si deinde munus castigatorium ea lege ab ecclesia adhibitum videmus, ut serventur charitas, æquitas, humilitas, nec ulla impotentiae dominandive libidinis suspicione turbetur, nescio cur antiquæ ecclesiæ instituto ideo succenseamus, quod usibus forsitan hodiernis minus respondere videatur. Exemplum, cui, si alii, vis

jam dicta probandi inest, suggerit historia Synesii. Quod enim primò jam episcopatus annò¹ excommunicationis fulmen, in Libyæ præfectum vibrandum, in auxilium vocaverit, ejus rei causam ex fastu clericali repetendam nemo existimabit, qui summam Synesii moderationem atque sapientiam, in eventu illo manifestatam, expendat, sed potius urgentissimam necessitatem patriæque excruciatæ suspiria, ut nativâ animi mansuetudine se exueret, unice eum impulisse, persuasissimum sibi habebit. Quæ res quo pleniore luce exhibeatur, paulo altius nobis est repetendum. Jam supra nobis fuit et infra uberior redibit monendi occasio², quam parum atroces barbarorum catervæ, undique opportuno tempori ad miseram civitatem devorandam insidiantes, pacem et concordiam civibus Cyrenaicis suadere valuerint, quin potius, intestinis dissidiis se conficiendo, pericula ingruentia prævenire satagerent. In turbidis, ut fit, nefandorum grex piscabatur, nullas non artes ad avaritiam explendam illicitas habens. Ad summum tamen fastigium mala excrevisse videntur, a quo *Andronicus*, monstrum hominis, in provinciæ perniciem, rerum civilium potiretur. Melioris frugis cives, in quibus omnis nondum publicæ salutis cura extincta erat, crudelitatibus ejus aggerem objicere absque dubio opinati fuerant, Synesium ecclesiæ præficientes³. Quum autem moni-

¹ Vid. supra § 12. p. 93. Not. 1.

² Vid. supra § 11. p. 84. 88. et infra inpr. § 33.

³ Cf. supra § 21. p. 133.

tis, quibus tam ecclesiæ quam civitatis nomine Synesius eum adiret, magis adeo exasperaretur ille¹, neque Nostro (cui beneficiò, ut videtur, obstrictus erat²) molestias creare desineret³, nec denique ab aula procul remota, cui præfecti mores incassum delineati fuerant⁴, justa vindicta expectanda esset: Andronicum scelerumque ejus socium Thoantem⁵ ceu putrida ecclesiæ membra numero saltem fidelium extrudere Synesius constituebat⁶. Cives igitur convocatos de proposito presbyterii certiores faciebat⁷. In sermone, hac occasione habitò, mira

¹ *Ep.* 57. p. 195. D. νοουδετήσας, οὐκ ἔπεισα* ἐπιτιμήσας, ἡρέτισα.

² Patere videtur ex *ep.* 79. p. 226. D., Andronicum, Synesio intercedente, bis, ne Alexandriam captivus abduceretur, liberatum fuisse. Ex eodem illo loco justa fit conclusio, jam ante episcopatum a Synesio aditum, virum illum Libyæ præfectum fuisse. cf. *Tillem. Mem.* T. XII. p. 532. et nos infra § 33. Not. ult.

³ *Ep.* 57. p. 197. A. δι' ἐμὲ. p. 198. A.

⁴ In *ep.* 73. vid. infra § 33. Not. ult.

⁵ *Ep.* 79. p. 224. D. 225. D. 226. B. C. *Ep.* 58. p. 202. C. p. 203. A.

⁶ *Ep.* 57. p. 198. B. *Ep.* 58. p. 202. D. — De jure inspicendi et jurisdictione criminali in spiritualibus, episcopis ævi Synesiani de præfectis quoque provinciarum competente, vid. *Bingh. Or. Eccl.* T. 1. p. 103. *Planck lib. 1. T. 1. p. 322 sq. Neandr. h. e. T. 2. p. 302.* Exemplum potentiae illius, in abusum conversæ, (a vicinia loci temporisque petitum), nobis suggerit agendi ratio Cyrilli Al. in Orestem præfectum (vid. *Socr. h. e.* l. 7. c. 13. p. 349.).

⁷ Ad commenta referenda est Synodus, quam ao. 411 Ptolemaide contra Andronicum coactam voluerunt *Baronius* (*Ann. Eccl.* T. 5. p. 349. 366.), *Petavius* (Not. in *Syn.* p. 53.), *Labbeus* (ed. Coleti. T. 3. p. 103 sq.), *Ant. Possevin.* (*Appar. sacr.* T. 2. p. 304.). Nam in Synesio

arte et facundia auditorum animos sibi devincire studet, dum vitæ curriculum breviter percurrens (a p. 193. C.), molestias, quas eorum causâ subierat, pristinae vitæ tranquillitati opponit, rationes denique severitatem induere jubentes, exponit¹. Superest adhucdum memorabile illud decretum, solennissima,

nullibi de episcopis convocatis fit sermo, nec ad poenam illam præfecto infligendam eorum concursu opus fuit. Recte quoque observavit *Basnagius* (ann. pol. eccl. T. 3. p. 259. XIII.), verba ipsius decreti, quæ monent, ne quis angustæ urbis ecclesiam contemnere audeat (p. 203. B.), opinioni illi adversari; "neque enim urbis parvitatem synodi auctoritatem deterere." Denique decretum nostrum nomine ecclesiæ Ptolemaidis confectum diserte perhibetur (p. 203. A.), neque, ut recte vidit *Baluzius* (Nova coll. conce. Par. 1683. T. 1. p. 111 sq. cf. *Pagii* Crit. in Ann. Baron. T. 2. ad ann. 411. p. 108.), episcopi jubentes inducuntur, sed Synesius suo nomine agit (p. 203. A. παραινώ.). (Nititur autem error *Baronii*, si error vocandus sit, falsa versione inscriptionis in ep. 58, quam vertit: concilium ad episcopos). Quare synedrium illud (p. 201. A.) pro conventu episcopi cum presbyteris dioecesanis habendum est (ita quoque *Fleury* h. e. T. 5. p. 358., *Walch*. Hist. d. Kirchenvers. p. 258.), ad instar conventus illius Hierosolymitani in Pelagium Ao. 415, ad quem presbyteros suos coire jubebat Johannes (cf. *Norisii* hist. Pelag. Lovan. 1702. p. 29.).

- ¹ Oratio hæc, κατὰ Ἀνδρονικοῦ inscripta, (quam tamen codices nonnulli inter orationes Synesii exhibent), in epistolarum seriem perperam transposita est (ep. 57.), quo excommunicationis decreto, ut videtur, præludat. Eam autem non soli presbyterio (ne dicam episcopis, ut vult *Baronius* Ann. T. 5. p. 349. 366.), sed universo populo Ptolemaidensi esse habitam, cum *Tillemontio* (Mem. T. XII. p. 536.) suspicor. Ut enim taceam, totum argumentum ejus cives, electionis Synesianæ auctores, præsentibus postulare, superfluum insuper fuisset, decretum cleri clero prælegere (p. 198. A.), nec deinde ad clerum, sed urbis incolas dirigenda erat petitio Nostri (in orationis calce) de coadjutore in munere episcopali sibi constituendo (vid. infra § 27. fin.).

quæ in antiqua historia occurrit, excommunicatio-
nis formula¹, unde apparet, simultatis cardinem
in eodem illo jure, asyli vocant, inter utramque
republicam toties in controversiam vocato, posi-
tum fuisse². Nam circa illud versantur bina cri-
mina, quæ in Andronicum conjiciuntur, primum
quod edicta, quæ supplicibus sacram mensam inter-
cludebant et clero tales excipienti minas intende-
bant, foribus ecclesiæ affixerat, deinde quod im-
pio ore prolocutus fuerat, reum, neque si pedem

¹ Vid. ep. 58. πρὸς τοὺς ἐπισκόπους. Triplex poena in for-
mula illa excommunicatis imponitur (p. 203. A. B.).
Nam privantur 1) aditu ad templum Dei et loca sancta,
2) ejusdem cum fidelibus tecti et mensæ usu, 3) salu-
tatione clericorum et solenni sepultura, per hos admi-
nistranda. Sed solitam rigiditatem excedit, quod poena
in totam quoque reorum domum extenditur (p. 201. B.
πανέστιος. p. 203. A. καὶ τοῖς αὐτοῦ — vid. Tillem. Mem.
T. XII. p. 536.), nisi forte cum Labbeo (l. l.) verba illa de
Zena et Julio, scelerum Andronici sociis (cf. ep. 79. p.
225. B. ep. 50. p. 188. D. ep. 95. p. 233. B.), intelligantur.
Cæterum operæ pretium est, formulam poenalem hujus
decreti, (quam accurate examinavit Bingham. Or. Eccl.
T. 7. p. 84.), cum ea, non admodum dissimili, com-
parare, quâ quadraginta fere annos ante Athanasius in
alium Libyæ præfectum invectus erat (in Basil. M. ep.
ad Athanas. 61. ed. Garnier. Paris. 1730. T. 3. p. 155.
cf. Till. Mem. T. 8. P. 1. p. 422. ed. Bruxell. 1719. 8.).

² Cæterum Synesius, jus asyli ecclesiæ ab Andronico vin-
dicans, non ad legem ullam provocare potuit; nam
prima lex eâ de re in gratiam ecclesiæ lata est ao. 431
(vid. Cod. Theod. IX. Tit. XLV. de his, qui ad eccle-
sias confugiunt. T. 3. p. 358 sqq. et Neandr. h. e. T. 2.
P. 1. p. 310, qui eventûs nostri meminit in lib. 1. p. 309.
Not. 3. et p. 386.); sed genio sæculi fretus, id potestatis
sibi sumsisse videtur. Suspiciandum est, exemplum Eu-
tropii, diebus legationis Synesii jure illo salutari eccle-
siam privantis, hac occasione in memoriam Nostri re-
diisse, et consiliis ejus singularem vim addidisse.

Christi manibus amplecteretur, sibi ereptum iri. Volebat Synesius legibus ecclesiæ convenienter, decretum illud cum cæteris orbis christiani episcopis communicare¹. Verum in eo insignis animi ejus facilitas manifestatur non secus ac ingenium in judicandis hominibus perspicax, quod, quum Andronicus, poenâ sibi inflictâ compertâ, mox supplicem se simularet, Synesius, presbyteris ætate provectionibus, misericordia ductis epistolamque ad episcopos retinere suadentibus, invitus licet morem tamen gereret, de sinceritate poenitentiae in Andronico jure merito dubitans². Nihilosecius, quantum suspicari licet, exclusionis poena rata esse non desinebat, ita ut præfectus in lapsorum numerum devolutus sit³, nequaquam tamen munere deturbatus⁴. Brevi autem

¹ *Ep.* 57. p. 198. A. *Ep.* 58. p. 203. A.

² *Ep.* 72. p. 218. D sq.

³ Ut ita statuum, inducor verbis *epistolæ* 72^{dæ} (p. 219. A.): νῦν τε ὑπερευξόμεθα σου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ λοιποῦ συνευξόμεθα, quibus Andronico in præsentī misericordia, in futurum communium sacrorum recuperatio promittitur. Nam id sibi gratiæ supplicando impetrasse videtur, ut excommunicatio major (παντελὴς ἀφορισμὸς) in minorem sit mitigata.

⁴ Et hîc castigandus est *Baronius*, magnus ille rerum Synesianarum depravator, dum Andronicum vi anathematis illius non ecclesiasticis tantummodo beneficiis privatum, verum præfecti quoque insignibus spoliatum esse pronuntiat (*Ann. eccl.* T. V. p. 368.). Quod autem mireris, eadem illa verba, quæ Andronicum, ad incitas redactum, a Synesio beneficio affectum affirmant (in *ep.* 90. p. 231. A.: ἡμεῖς . . . στυγνοῦ βήματος αὐτὸν ἐξειλόμεθα), Baronio testimonio inserviunt, præfectum ab episcopo nostro munere deturbatum fuisse. At opinioni temerariæ, quæ Hildebrandismo tinctum prædicat innocentem sæculi quinti epi-

ad flagitia reversus, cæteris quoque dioecesibus hostis ecclesiæ palam denunciabatur¹. Neque tamen, ubi postea temporis dignitate privatus miseriis et ipse insatiabilis miseriarum auctor occubuit², illam sortis vicissitudinem immediatam poenæ ecclesiasticæ sequelam habuerim, verum potius ex communi hominum odio vel ipsius aulæ decreto repe-

scopum, præterquam quod in ipso anathematis decreto ne verbo quidem de muneris privatione fit mentio (ut probe a *Tillemontio* observatum est. *Mem. T. XII. Not. IX. p. 688.*), obstat sæculi ratio, ex qua disciplina ecclesiæ neminem civilibus juribus, multo minus magistratum potestate sua et debita ei fidelitate privabat (vid. *Bingh. Or. Eccl. T. 7. p. 78 sqq. Planck. lib. I. T. I. p. 318.*); obstant deinde effata Synesii, quæ eventum illum spectant, omni controversiâ majora, quibus nimirum jus abrogationis, soli magistratui mundano relictum, sed ab eodem turpiter neglectum, a jure sacris eliminandi, ecclesiæ relicto, a se jamjam in usum vocando, clare distinguit (cf. *Ep. 57. p. 198. B.*: "Esto, sit in potestate (Andronicus), naturâ suâ utatur," et: "Nobis sufficit, in ordine a Deo nobis assignato perseverantibus, a nefandis segregari" etc. *Ep. 72. p. 219. D.*: "sed legum custodes alios esse vult Deus; nobis puris in rebus puros esse sufficit"); obstat denique indoles Synesii, qui, etsi de muneris episcopalis gravitate persuasissimum sibi habens (vid. § 18. p. 121.), a theocratismi tamen erroribus, si quis, immunis erat, inter temporalem et spirituales potestatem accurato limite distingvens, rerumque mundanarum arbitrium, episcopis illius ævi non raro traditum, velut onus formidabile et legibus divinis adversarium considerans (*Ep. 57. p. 198. C. ὅτι πολιτικὴν ἀρετὴν ἱερωσύνη συνάπτει, τὸ κλώθειν ἐστὶ τὰ ἀσύγκλωστα. ep. 121. p. 258. B. C. ep. 67. p. 209. C. D.*). Cujus animi memorabile exemplum suggerit responsum, quo Anastasium reum, e carcere intercessionem Synesii implorare ausum, excipiebat (*Ep. 121. p. 158. D.*).

¹ *Ep. 72. p. 218. C.*

² *Ep. 90. p. 230. D sq.*

tendam duxerim. Utut sit, quum Synesius hactenus Theophilum eventui illi immiscuisse non videatur, jam ab animo suo generoso facile impetrabat¹, ut pro pristino adversario, e funesto tribunali detracto, apud patriarcham precibus intercederet, moderationem Chrysostomi in Eutropium, cujus decennio abhinc testis fuerat, egregio exemplo referens.

§ 26.

Non minorem, quam in disciplina ecclesiastica vindicanda severitatem, vigilantiam Nostri fuisse constat, in *fide* ab Arianorum, inprimis Eunomianorum secta tuenda et defendenda. Et primo quidem aspectu mirari subiret, quod, quem dogmatibus ecclesiæ parum acriter et ardentem inhærentem, imo erroribus suis veniam postulantem invenimus, tantâ idem vehementiâ zeloque doctrinæ Nicænæ adversariis insurrexerit. E discrimine porro, nunquam non animo Synesii obversante, prudentiorum religionem inter et persuasionem laicorum expectandum potius esset, perinde eum habuisse, quoniam sermonis involucro fidem suam professum sit profanum vulgus. Verumtamen — ne id nunc moneam, oportuisse honestum religiosumque episcopum, ubi de eo ageretur, ne quid ex turbulentis seditiosisque hominibus detrimenti caperet respublica sacra, salutem ecclesiæ, non suas qualescunque opiniones consulere — accuratius inspicienti ab eodem illo dis-

¹ Cf. vbb. in ep. 90. p. 230. D. τὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἥθος ὑψῶσαι μὲν ταπεινόν, ταπεινῶσαι δὲ ὑψηλόν.

crimine, episcopo philosopho alte insidente, neque ab insigni quodam orthodoxiam vindicandi studio, illa in familiam *Arianorum* severitas repetenda mihi videtur. Cui enim vel ipsius sacrosanctæ veritatis læsæ rei visi sunt omnes, quotquot thesauros, qui a sapientibus solis perscrutandi essent, profanis oculis spectandos, sacrilegis manibus palpandos in vulgus extrudere atque venumdare auderent¹, is non potuit, quin pessimas judicaret eorum artes, qui, lite, ad quam totum excitassent orbem christianum, dogma illud, quod et ipse religiosissima prosequeretur reverentia, adeo in pulverem lutumque detraxissent, ut disputationibus in foris atque biviis de eo institutis posthaberentur quotidianæ vitæ negotia². Neque deinde in *Eunomianismo* impug-

¹ Vid. supra § 20. p. 127. et ibid. Not. 1.

² Vid. *Gregor. Nyss. or. de Deitate Fil. et Sp. S. Par. 1615. T. 2. p. 898. cf. Neandr. h. e. T. 2. P. 2. p. 827.* — Hoc tamen non ita intellectum velim, ac si non longe evidentiori veritatis luce se probasset philosopho Platonico doctrina Nicæna de generatione Filii ab æterno (ἡ ἀγεννησία, vid. *hymn. 3. v. 251. 52.*), quam placita Arianorum, e studio a Platonismo longe alieno, notiones corporeas in res supramundanas transferendi, exorta. (Ex epistola *Isidori Pelusiotæ* ad *Synesium* (lib. 1. ep. 241. p. 45.) compertum habemus, hunc de coæternitate Filii cum Patre a monacho illo edoceri cupisse.). Ita *Clar. Neander* in *Chrys. T. 2. p. 151*: "Merkwürdig ist es, dasz *Synesius* die kirchliche Trinitätslehre für so wichtig und den Arianismus für so schädlich hielt. Es läßt sich aber leicht erklären, dasz dem Philosophen und insbesondere dem Platoniker der Arianismus als etwas sehr Verkehrtes, als Uebertragung zeitlicher und sinnlicher Vorstellungen auf die göttlichen Dinge erscheinen mußte. Mit einer Vorstellung von einer Ableitung der Idee nicht

nando Synesius tam fidei Nicænæ patrocinator, quam opiniones, Arianis pariter atque orthodoxis invisas, aggressus fuisse censendus est. Quum enim in eo parum constet aut nihil a se invicem dissensisse Academiae sectatores et familiam Christianorum, ut locutiones formulasque, ad Divinum Numen significandum adhibitas, veram hujus indolem atque naturam, quam ratione duce nullo pacto assequi mortales posse statuerent, nonnisi per ambages et involucra adumbrare contenderent: Eunomio contra, ex intempestivo cujuscunque in rebus fidei Mysticismi fastidio, placuit universam de rebus sub aspectum non cadentibus persuasionem ad amussim rationis revocare, nec imparem hanc ad ipsam supremi entis naturam perscrutandam judicans, nec aliter fundamento satis firmo fulciri veritates coelestes arbitrans, nisi primum demonstrando eas efficere contigisset¹. Quæ

der Zeit nach (einer ewigen Zeugung) war der Platoniker vertraut, der Arianismus bekämpfte diese Idee."

¹ Cf. *Philostorgium*, qui et ipse Eunomii castra sequebatur, in hist. eccl. L. X. c. 2. p. 533. Adeundus est præ omnibus Clar. Neander, qui in vita Chrysostomi (T. 1. Not. 49. p. 353 sqq.) et in hist. eccl. (T. 2. p. 854 sqq.) sterilem Eunomii (quem Socinis cognatum judicat) dogmatismum, fidei christianæ inimicum, omnem quippe religionis naturam ad theoreticam, quam vocant, cognitionem referentem, vera luce intuendum obtulit. E priori libro verba Viri S. V. transscribam, quæ instituto nostro apprime inservire videntur: "Es war (die Lehre Eunomii) ein beschränkter logischer Dogmatismus im Gegensatz gegen den christlichen Platonismus, ein zu fleischlich und äusserlich aufgefaszter Supernaturalismus, welche Richtung, wenn sie die Herrschaft hätte gewinnen können, leicht zu einem beschränkten, das Christenthum seines eigenthümlichen Wesens be-

quum ita sint, nil mirandum est, si ad scita viri illius, jam ex tota animi indole internecini Platonismi adversarii, destruenda non minori, quam patres ecclesiae Antiochenae et Asianae¹, animi fervore, rationibus licet paulo diversis inductus, Synesius aggressus fuerit. — Verum ipsa loca, quibus hactenus prolusimus, nunc in medium afferenda, deinde vestigia utriusque illius hæreseos, in ecclesia Pentapolitana obvia, colligenda. Jam in *libro de Provid.*, quam Synesius Constantinopoli exaravit, odium, quo in Gothos invehitur, in fidem quoque Arianam, quam amplectebantur barbari, transferri videtur, dum conatus illorum ad doctrinam suam stabiliendam spectantes pro certo impietatis æque ac imminentis eorum interitus indicio habet². Eundem adversus hæreticos illos animum præ se fert in *ep. 67.*, ubi tempora, quæ florentes eos viderant, impia vocat³. Admodum deinde probabile est, Synesium in *hymno tertio*, ubi, αἰὼν γενόμενον τὸν γενησόμενον, ἅμα πατρὶ φανέντα celebrans, eos castigat, qui de rebus omni elocutione majoribus audaciam acuunt, vel Arianos vel Euno-

raubenden Rationalismus hätte hinführen können." cf. quoque Doctiss. Ullmann (Gregor. von Naz. p. 318 sqq.).

¹ Chrysostomus in Homm. περὶ ἀκαταλήπτου, Basilus in libro: ἀνατρεπτικός τοῦ ἀπολογητικοῦ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐνομίου et Gregor. Nyss. in libris XII contra Eunomianos.

² Prov. lib. 1. p. 114. D. ὅταν . . . καὶ τὰ περὶ τῆς ἀγιστείας ἡμῶν καινοτομεῖν ἐπιχειρήσωσιν οἱ νῦν ὄντες ἐν ταῖς δυνάμεσι, μετὰ βραχὺ προσδέχου τοὺς γίγαντας . . . ἔσεσθαι ἐκ ποδῶν ποινηλατούμενους ὑφ' ἑαυτῶν. cf. Neandr. Chrys. T. 2. p. 151.

³ Ep. 67. p. 212. A. τοὺς ἀθέους τῶν ἐξ Ἀρείου καίρους.

mianos ob oculos habuisse ¹. At palam tamen iis resistendi Episcopo demum oblata est occasio. Testis est Synesius ², per provinciam quoque Cyrenaicam Arianos tempore Valentis hæreses suas disseminasse, numeroque superiores ad speluncas ac munita loca orthodoxos confugere coëgisse, Athanasium vero patriarchatui restitutum, quo veræ fidei scintillas Ptolemaide superstites resuscitaret, Siderium, pagi vicini episcopum, eo commigrare jussisse ³. Quocum conspirant alii scriptores, Arianismum te-

¹ *Hymn.* 3. v. 253 sqq. p. 324. A. Τίς ἐπ' ἀφ' ὧν τοῖς
Ἑβραέουσιν τόλμαν;
Ἀλαῶν μερόπων
Δαιδαλογλώσσων
Ἀθεοὶ τόλμαι.

cf. *Hymn.* 4. v. 91. p. 336. vid. *Neand. Chrysost.* T. 2. p. 151.

² *Ep.* 67. p. 209. D. p. 212. A, p. 210. B. C.

³ Aliud insuper Arianismi in patriarchatu Alexandrino dominantis testimonium haberemus ex *ep.* 128., si de fide tituli penitus nobis constaret. Tillemontius (*Mem.* T. XII. p. 526.) ex genuinarum epistolarum serie expunctam eam voluit, monens, talem contra Orthodoxos severitatem in tempora Theophili et Cyrilli non bene quadrare, neque, quæ in epistola illa de sede Aegypti minus verecunde dicta sint, cum solita, qua patriarcham persecutus sit Noster, reverentia conciliari posse. Sed codicibus, quantum scio, epistolam tuentibus, *νοθείας* suspicio procul abest. Majori jure de inscriptione dubitare licet, cujus prolixitas commentarium librarii redolet. Quare puto, Synesium in epistola illa animum episcopi cujusdam, injuste ac violenter, forsitan ob Origenianismum obstinate defensum, a Theophilo vel Cyrillo munere ejecti, solatio suo erigere voluisse. Nec me tangit objectio a Tillemontio loco posteriori allata, quum non nisi in epistolis, ipsi patriarchæ datis, vel de eo publice scriptis (*ep.* 12.), reverentiæ ullum, ne dicam amoris, Theophilo a Synesio exhibiti, vestigium aliquis facile deprehendat.

stantes a primis inde initiis magnum asseclarum numerum in Pentapoli habuisse, quid quod omnes fere sæculi quarti episcopos ibidem contagio suo infecisse ¹, (quorum duos ad solam Ptolemaidem referendos esse supra vidimus ²). Nostrô vero sedem metropolitana occupante, sectatores Eunomii, a Quintiano quodam emissi, auxilio, ut videtur, exercitûs suffulti³, clandestinis artibus clerum Libyæ irretire allaborabant. Quos ceu diaboli apostolos et pravos argentarios, divinum dogma nummi instar adulterantes, ut fugiant, presbyteris graviter inculcat ⁴. In his

¹ Quorum nomina ex fontibus accurate indicata invenies in *Le Quien*. (Or. christ. T. 2. p. 617-630.). Ad priorem hujus hæreseos in Pentapoli periodum respicere videtur Synesius, quando in ep. 5. de iterata ecclesiæ adulteratione per Eunomianos mentionem facit (μοιχᾶσαι πάλιν τὴν ἐκκλησίαν p. 167. C.). cf. *Tillem. Mem.* T. XII. p. 525. — Observatu dignum est, quam fertile hæreseos solum fuerit Cyrenaica; nam ante Arianismum et Eunomianismum error Sabellii altas ibi radices egerat (*Athanas. de sent. Dionys.* T. 1. p. 430.), qui inde originem ipse trahebat (*Euseb. h. e. l. 7. c. 6. p. 326. Theodor. hæ. fab. l. 2. c. 9. ed. Schultze. T. 4. P. 1. p. 335.*). Nec minori cum successu Carpocratianos ibidem errorum semina sparsisse, sententia *Pachonis* est, qui in itinere per Marmar. et Cyren. (Voyage p. XXVIII. et 128 sqq.) in monumenta, cultum sectæ illius probantia, crebro se incidisse testatur.

² Insigne rabiei in Orthodoxos exemplum de *Secundo* proditum est, qui presbyterum Barces ob dissensum fidei die Pentecostes calcitrando interficiebat (*Athanas. ad solitar. p. 660. C.*).

³ *Ep. 5. p. 169. C.* καὶ τὴν ἐπὶ στρατοπέδου θρυλλουμένην ὑπ' αὐτῶν δυναστείαν προστησαμένους. Offert se conjectura, inter copias auxilarias in Libyam transmissas (vid. infra § 34.) Gothos quoque fuisse, partes Heteroousianorum, ut constat, fideliter amplectentes.

⁴ *Ep. 5. p. 169. D. 170. C. et Ep. 45.*, quam de Eunomianis interpretari suadet argumenti similitudo. Vid. su-

tamen exterminandis nec Theophili aut Cyrilli, nec aliorum illius ævi antistitum vestigia sequebatur, qui crudelitatem in hæreticos pietatis nomine obtegebant¹. Synesius vero non ita fidei puritati invigilabat, ut justitiæ leges migrari pateretur. Quare jubebat, ne quis Eunomianis esset impedimento, quin, quicquid rei secum importassent, imminutum auferrent, dirisque devovebat, quicumque, hæreticos spoliando, sordido lucro consulerent, verba Dei ad Saulum, Amalechitarum manubiis se inquinantem, commode in eos transferens².

§ 27.

In loco huic affini, quomodo in grege curæ suæ commisso educando nutriendoque episcopi officio functus fuerit, non nisi parce affluente materiæ copîâ, brevioribus nobis esse licet. Non enim in *partibus doctoris obeundis* splendidas eum priscae ecclesiæ patrum virtutes ullo modo assecutum fuisse, antea innuimus. Cujus rei causa, ni fallor, in promptu est. Nam quod virorum illorum orationibus incredibilem ad animos percellendos fortitudinem atque

pra § 8. p. 67. Not. 4. Eandem factionem hæreticam respici opinor in duabus *Isidori Pelusiotæ* ad Synesium epp. (Lib. 1. ep. 418. p. 73. et ep. 232. p. 44.), in quibus hic ad lumbos contra hostes Dei præcingendos excitatur.

¹ Ita *Cyrillus* (teste *Socrate* h. e. l. 7. c. 7. p. 344.), in Novatianis persequendis, non modo omnem sacrum thesaurum, qui ecclesiis eorum inesset, penitus abstulit, sed Theopemptum, illorum episcopum, omnibus suis fortunis privabat.

² De eventu hoc vid. *Clar. Neandr. Chrys. T. 2. p. 317.*

gravitatem pariter ac incomparabilem persuadendi vim et suavitatem conciliaverit, non minus ab assiduo et frequenti verbi divini usu quam a constanti et inconcussa, quâ veram hujus indolem amplexi sint, animi persuasione et fiducia, repetendum videtur. Contra ex unius Synesii exemplo perspectum habemus, vix et ne vix quidem fieri posse, ut verbi divini præco, quamvis multifariâ scientiâ instructus, nullis non literis, quas vocant, humanioribus imbutus, absque profundiori sacræ scripturæ cognitione animôque divino ejus argumento penitus immersô vel ultra mediocritatis sortem procedat¹. Nam, quum in cæteris disciplinis colendis tractandisque, ut vidimus, egregie inclaruerit, nec facile ob oris facundi laudem ab ullo coævorum vel ætate vicinorum sit superatus, in sacris concionibus (vel earum fragmentis, quæ hodiernum exstant²), ita a suetæ gloriæ

¹ Adiisse se episcopatum, a scripturis sacris alienum, ut supra vidimus (§ 15. p. 108. N. 1.), candide ipse fatetur. Neque, etsi in duabus epistolis, ab episcopo scriptis (*epp.* 5. et 128. — cf. *hymn.* 7. v. 20. —), inque totidem episcopi sermonibus (*ep.* 57. et *Homil.* p. 130.) verba et exempla biblica pauca (juxta fabulas mythologiæ p. 197. B. mire sonantia) inspersa offendimus, facile mihi persuadeo, serio unquam ad sacros codices perscrutandos eum se applicuisse, a quibus delibandis vel linguæ asperitas — ne alia nunc afferam impedimenta — abstertere debebat philosophum, purioris venæ scriptoribus imbutum.

² Restant quippe *duarum homiliarum fragmenta*, quarum altera p. 130 sq. (habita, ni fallor, contra abusus in agapis (nondum ubique abrogatis) celebrandis), otiosam et sterilem, ad instar interpretationis mystico-anagogicæ, versûs 9ⁿⁱ Psalmi 75^{ti} expositionem continet, altera autem p. 295 sq. non, ut vult Morellus

fastigio delapsus est, ut inter ingenii ejus foetus infimo loco illæ ponendæ esse videantur¹. Quæ quum ita sint, neutiquam tamen infitias iverim, quin Synesius sæpius Ptolemaidensium animos e throno episcopali erexerit et admonuerit. At exiguus homiliarum, ad nostra tempora traductarum, numerus — quod tamen monumentorum, ab episcopo philosopho profectorum, genus ut sedulo ab injuria temporis conservaretur, Christianorum summopere interesse debebat — probabile reddit, Synesium, optimum judicem sui, non admodum crebre ad partes verbi divini interpretis obeundas se accinxisse, vel saltem elucubrationes, cæteris pretio inferiores, non adeo lubenter publici fecisse juris². Commode

(in vers.) in pervigilio nativitatis Domini, verum, ut luculenter convincit neophytorum mentio, in vigiliis festum paschale præcedentibus recitata est. Epistolum autem, quod posteriori affigitur in vulgari editione, mirâ librarii incuriâ huc transpositum, auctorem habet, ut apparet, non Synesium, sed incolam quemdam Leontopoleos in Aegypto.

¹ Ita quoque *Du Pin. Nouv. Bibl. T. 3. p. 266.*: "Les deux fragments nous font connoître, que Synese n'excelloit pas dans ce genre comme dans les autres. Mais il faut pour la chaire une éloquence particulière, qu'il paroît ne pas avoir y." cf. *J. W. Schmidt Anleit. z. popul. Canzelvortr. Jena. 1800. Th. 3. p. 130. Joh. Åström Översigt af Homil. Liter. in Eccles. Tidsskr. Upsal. 1827. H. 4. p. 56.* Observandum est, neque antiquis simum scriptorum Synesii testem: *Euagrium*, neque *Photium*, *Suidam*, *Nicephorum*ve homiliarum facere mentionem, licet orationes "panegyricas" (vid. infra §§ 36. Not. 37. Not.) laudibus extollant.

² Cf. contestationem Synesii publicam in *ep. 57. p. 200. B.*: οὐδὲ ἱερεὺς δημόσιος εἶναι βούλομαι. Quare majori animi voluptate ad conciones politicas habendas, a po-

enim ferebat illius ævi ecclesiæ institutum, præsertim in patriarchatu Alexandrino, ut concionatoris vices presbytero committerentur¹. Quodsi autem Synesio coadjutorem sibi in episcopatu administrando adjuungere ex voto² contigerit, in illum absque diffi-

pularibus invitatus (p. 304. B. καλούμενος ὑφ' ἡμῶν), se accinxisse videtur, cujus generis eloquentiæ crebra (p. 206. A.) et pulcherrima (Cat. in laud. Anysii p. 304.) dedit testimonia, nec ita de gravitate episcopali aliquid decedere putavit (p. 304. A.).

¹ Ab antiquo inde tempore mos in ecclesia obtinuisse videtur, ut, episcopo præsentem, presbyter ad concionandum non admitteretur. Quæ certe consuetudo in Africa permansit usque ad tempora Augustini, qui primus, Valerio episcopo præsentem, provincias eas obtinuit (cf. *Possid. Vit. August. c. 5. in Opp. Aug. Lugd. 1586. T. 1. [p. 2.]*). In ecclesiis autem orientalibus presbyteri frequentius concionari solebant, ut vel ex notissimo exemplo Chrysostomi constat. Præsertim tamen Alexandria ea libertate gaudebant (cf. *Theodor. h. e. l. 1. c. 1. T. 3. p. 725. 26.*), ut in Ario est videre (ob hujus licet abusum ad tempus, ut videtur, eadem privati cf. *Socr. h. e. l. 5. c. 22. p. 288.*). Omnino in episcopi arbitrio positum fuisse videtur, utrum id fieri vellet annon. Quam singulari autem honore ordo presbyterorum (οἱ γέροντες) a Synesio, utpote tam ætate quam peritia iis inferiore, habitus sit, supra (§ 25. p. 156. cf. *ep. 66. p. 207. B. ep. 67. p. 210. A. p. 213. D.*) monendi fuit occasio.

² In *ep. 57. p. 200. D.* legimus, populum alta voce obstrepuisse Synesio, coadjutorem sibi dandum postulanti. Ad hoc observandum est, *concilium Nicænum* in can. 8vo (vid. *Bingh. O. E. T. 1. p. 181.*) diserte vetuisse, ne in una urbe simul sederent duo episcopi. Et populus quidem autumasse videtur, fieri id non posse, salvâ ecclesiæ unitate, quod ex exemplo, a *Theodoreto* (l. 2. c. 14. T. 3. p. 871.) memorato, apparet. Cæterum ubi Synesius populo resistenti respondet: "οὐ διότι μήπω γέγονεν, ἄξιόν ἐστι μηδὲ νῦν γενέσθαι;" constat ignorasse eum, quæ jam antea in ecclesia evenerant. Nam post *Narcissum* episc. Hieros. (cf. *Euseb. l. 6. c. 11. p. 268. Hieron. in scriptor. eccl. in Alexandro ed. Martian. T. 4.*

cultate opus sibi molestum et parum conveniens potuit transferre.

§ 28.

His autem de munere Synesii episcopali in universum disputatis, jam speciatim discutienda nobis restant, quæ de *metropolita* innotuerunt. Quam disquisitionis nostræ partem tripartitam commode instituimus. *Primum* rerum a Nostro in provincia gubernanda gestarum mentionem faciemus. *Tum* quæ ad res patriarchales Alexandriæ juxta ac metropolitanas Libyæ inde illustrandas faciunt, expone-
mus. *Denique* quæ ad sacram provinciæ, Metropolitæ nostro subjectæ, geographiam melius intelligendam ex scriptis ejus eruere licet¹, corollarii instar subnectentur. — Consulendæ sunt nobis hîc *epistolæ* 66ta, 67ma et 76ta, in quibus vel, quæ jam a se peracta erant, Theophilo renuntiat, vel, quomodo sibi agendum sit, responsum ejus sibi expetit.

P. 2. LXII. c. 118.), qui primus coadjutoris optandi dedit exemplum, non pauci episcopi veniam illam impetraverant, quorum sufficiat nominasse patrem *Gregorii Nazianzeni* (vid. *Ullmann. Greg. Naz.* p. 127.). Inclytum denique coadjutoris exemplum, cum ævo Nostri coincidens, dedit *Augustinus*, Valerio sub-junctus (*Possid. lib. 1. c. 8. T. 1. p. 3.*). Fallitur autem *Binghamius* (*O. E. T. 1. p. 187.*), affirmans, *Synesio* teste, Orionem, episcopum Palæbiscæ, Siderium coadjutorem sibi ordinasse (*ep. 67. p. 209. D.*). Nam in loco illo exserte affirmatur,¹ cives Hydracis et Palæbiscæ subduxisse se episcopatui Orionis (episcopi Erythræ, non Palæbiscæ) et proprio Marte Siderium cooptasse.

¹ Vid. *Pacho.* (*Voyage dans la Cyren. p. 141.*): "Syn..., dont les écrits sont une mine féconde en précieux renseignements sur la Pentapole."

Initium faciamus ab *epistola* 67ma, quæ quatuor partim relationes partim quæstiones complectitur. Quarum primæ ratio breviter hæc est¹. Ecclesiæ *Hydracis* et *Palæbiscæ*, binorum vicorum, qui in confiniis Libyæ Marmaricæ versus septentrionem siti erant, episcopo *Erythri*, urbis vicinæ, antiquitus subjectæ fuerant². Quorum incolæ, sub imperatore Valente, episcopo Erythrensi, Orioni, se subduxerant, proprium episcopum Siderium sibi cooptantes. Hic autem postea temporis ab Athanasio in sedem Metropolitanam evectus, tandem, ætate confectus, Palæbiscam reversus, ibi mortuus erat. Jam duo illi vici, Theophilô votis incolarum assentiente³, episcopo Erythrensi, Paulo, denuo commissi fuerant. Subito autem patriarchæ in mentem venerat, duabus illis ecclesiis, ab Erythrensi episcopo avulsis, suum denuo constituere episcopum⁴.

¹ Vid. *ep.* 67. a p. 208. A. ad p. 211. B.

² *Ep.* 67. p. 209. C. πατριον εἶναι καὶ ἀποστολικὸν (vid. infra § 31. Not.), ἐρυθριτίδας εἶναι καὶ ταύτας τὰς ἐκκλησίας. cf. *le Quien. Or. Christ.* T. 2. p. 626.

³ *Ep.* 67. p. 210. C. D. Ad notitiam hujus rei explendam inservit *epistola* 1ma *paschalis Theophili* (in vers. *Hieron. Opp.* ed. Mart. T. 4. P. 2. p. 705.), in qua testis est hic, Paulum post Sabbatium (successorem Orionis?) ecclesiæ Erythrensi præfectum et quidem anno ante, quam dies Paschatis in 5^{tum} Pharmuthi incidebat, ordinatum fuisse.

⁴ In *concilio Sardicensi* (can. 6. ed. Colet. T. 2. p. 661. C. D.) in pagis episcopos constituere prohibitum erat, "ne episcopi nomen et auctoritas vilipenderetur." Sed probabile est, patriarcham Alexandrinum, qui, respectu dioeceseos late patentis, omnium paucissimos numerabat episcopos (ἐγγύς ἑκατὸν *Socr. h. e. l. l. c. 6. p. 11. C. Alhanas. apol. 2. T. 1. p. 611. D.*), occasionem quamvis

Synesius, jussui illius morem gerens, quum Palæbiscam se contulisset, neque suadendo neque minando populum, Paulo addictissimum, ut Patriarchæ voluntati obtemperarent, adducere poterat. Quod Theophilo renuntiat, simul ei, ut votis populi indulgeat, suadens. — *Secunda* relatio¹, Theophilo facta, versatur in controversia describenda, quæ eodem tempore inter *Paulum* eundem Erythrensem et *Dioscurum*, episcopum Dardanis, exorta fuerat², Litis ansam dederat collis, quem Dioscurus possidebat, tempore belli, ruderibus quippe castelli instructus, non infimi momenti. Hunc, callide pietatis speciem obtendens, Paulus sibi vindicare studuerat, dum in spelunca ejusdem collis, violenter apertâ, ecclesiolam consecraverat, legitimum possessorem obstrepentem parum morans. Synesius autem, ad ipsum controversiæ locum profectus, quum mox vidisset, ab utrius parte staret justitia, episcopis, qui undique affluerant, facinus Pauli

sedes episcopales multiplicandi cupide arripuisse. Cujus pruritûs Theophilum saltem, præter Synesium, obnoxium reddit *Palladius* Dial. Par. 1680. 4. p. 56. (cf. *Stollberg*. Gesch. d. Rel. Chr. Th. 14. p. 113.). Cæterum regulam Sardicensem sæpius migratam fuisse, ex exemplis videre est, quæ inter alios collegit *Bingh*. O. E. T. 1. p. 172 sqq.

¹ *Ep.* 67. a p. 211. B. ad p. 214. D.

² Alia præter hanc occasione in scenam ecclesiæ inducuntur hi duumviri, munus parum gloriosum obeuntes. Erant enim legati, qui a Theophilo ad Chrysostomum mittebantur, quo patriarchæ coram famosa synodo Chalcedonensi apparituro diem dicerent. (*Pallad.* dial. p. 70. cf. *Baluz.* Nov. Coll. Concc. T. 1. p. 107. et *Neandr.* Chrys. T. 2. Not. 21. p. 320.).

abominantibus, aliquid tamen mutare superstitiose dissuadentibus, sobrium iudicium¹ opponebat. Neque ejus sapientiæ minus, quam Dioscuri lenitati tribuendum esse videtur, quod lis illa, amore fraternò servatò, componebatur. — *Tertio* loco renuntiare habebat Patriarchæ rationem agendi a se adhibitam in *Lamponianum* presbyterum, qui Jasoni collegæ, contumeliis ipsum afficienti, violentam manum imposuerat². Synesius, neque poenitentis lacrymis neque populi pro eo intercedentis precibus commotus, presbyterorum ordine eum excludebat. Etsi id gratiæ ei concedebat, ut in mortis hora in communionem reciperetur, at convalescenti tamen a sola patriarchæ gratia veniam sperare jubebat³. —

¹ *Ep.* 67. p. 212. D.: "ἐγὼ δὲ τὴν δεισιδαιμονίαν ἀξιώ διαστέλλειν ἀπὸ τῆς εὐσεβείας," et p. 213. A.: "ὅπου δὲ ὀργὴ καὶ θυμὸς ..., πῶς ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παραγίνεται;" cf. *Clar. Neand. Chrys. T. 2. p. 321.* et *Hist. eccl. T. 2. p. 610.*

² *Ep.* 67. a p. 214. D. ad p. 215. C.

³ Non tam facile est intellectu, utrum presbyter ille ad communionem laicorum rejectus fuerit (i. e. dignitate clericali privatus, nec tamen ab eucharistia extra cancellos fruenda separatus), an *infra* illam detrusus fuerit, ecclesiæ communione privatus. Nam dubio non vacat, utrum gratia (κοινωνίας αὐτῷ μεταδοῦναι), ad quam in mortis hora (s. in casu vehementis morbi) admitti potuit, in amissæ stationis, an in communionis ecclesiasticæ recuperatione sit ponenda. Forsan tamen et levioris criminis natura et verba: "ἐκκλησιαστικῶν συνόδων εἰργόμενος" mitiori poena mulctatum eum fuisse suadent, adeo ut non de publica, sed de privata tantum poenitentia fiat mentio. Sententiæ autem doctorum, qui ex verbis δάκρυον ἐκ μετανοίας ἀφῆκε *Lamponianum* numero τῶν προσκλαιόντων perperam accensent, solidis argumentis obviam ivit *Petav. Not. in Syn. p. 59.*

Quarto loco in eadem epistola ad *clerum* Pentapolitanum, litibus invicem se vexantem, literas sibi expetit castigatorias¹, quæstionem, cui similem in *epistolâ* 66ta moverat, subjungens, quomodo sibi in sic dictis vacantivis tractandis versandum esset². Ex hac enim epistola docemur, *Alexandrum* quemdam, episcopum Basinopoleos³, e Cyrene oriundum, qui in turbis Chrysostomo excitatis, utpote hujus assecla, post synodum ad quercum⁴ sede expulsus erat, Ptolemaide privati hominis instar restitisse, nec, licet triennio fere elapso ab amnestia Chryso-

¹ Ep. 67. a p. 215. C. ad p. 216. A.

² P. 216. A. περινοστοῦσι τινες βασκαντίβοι παρ' ἡμῶν. Quo vocabulo Synesius, lingvæ latinæ ignarus (vid. § 6. p. 45. Not.), vacantivos s. vagantes reddit. Videtur autem hoc nomine non modo episcopos indicasse, qui, sede relicta, voluptatem aut majorem gloriam venandi causâ, in alias provincias demigrabant, verum universos illos, qui, literis ab episcopis commendatitiis non instructi, in peregrinis regionibus commorabantur. Utrumque hominum genus constat ecclesiæ canonibus a communione laicorum fuisse exclusum, nec nisi ad communionem peregrinam: ad quævis beneficia, exceptis ecclesiasticis et imprimis sacra coena, participanda admissum fuisse (cf. decreta conce., quæ huc pertinent, in *Bingh. Or. Eccl. T. 8. p. 32. T. 2. p. 391. cum vbb. Synesii p. 207. B. οὐδὲ τραπέζης ἱερᾶς ἐκοινῶνησα et οἶκοι δὲ ἴσα καὶ τοῖς ἀναίτοις ἐτίμησα. p. 207. D. ἅπασιν τοῖς εἰκόσι τιμῶ. p. 216. C. ὡς... ἰδιώταις). Eadem ratione, qua Alexandrum excipiebat Synesius, episcopi quoque Aegypti, qui a Theophilo vexati Constantinopolin venerant, a Chrysostomo sunt tractati (*Socr. h. e. l. 6. c. 9. p. 313. Soz. l. 8. c. 13. p. 774.*).*

³ Pro Basinopoli alii scribunt Basilinopolin, urbem Bithyniæ, forsitan ita appellatam a Basilina, matre Juliani Apostatæ. vid. *Carol. a S. Paulo Geogr. sacr. Par. 1641. p. 259. Tillem. Mem. T. XII. p. 539.*

⁴ Ep. 66. p. 206. D. ἐπεὶ δὲ ἡ συνοδικὴ γνώμη κατέσχυσε..

stomi fautoribus concessâ, in episcopatum redire voluisse. Indigne autem ferens Synesius, quod a presbyteris Alexander contumeliis afficeretur, quum sueto episcopi honore eum excipere ipse admodum cupiisset¹, ecclesiæ tamen canonibus aperte adversari non audebat, sed ad peregrinorum communionem eum admisisse videtur². Ultimus denique locus, quem cum Patriarcha metropolita noster communicare habebat (in *epistola* 76), electionem episcopi Olbiatarum post Athamantem mortuum spectabat. In quorum vicum se conferens, *Antonium*, unanimi populi consensu electum, voto suo, cui adstipulabantur duo alii episcopi, confirmabat et oratione commendabat, Theophilo renuntians, nil præter sacram Patriarchæ manum jam restare.

§ 29.

Ita ad majorem rei præsentis intelligentiam epistolarum, quibuscum nobis agendum est, argumento strictim exhibito, transimus ad ea inde enucleanda, quæ regimini per Aegyptum Libyamque ecclesiastico dilucidando inserviunt. Testes igitur sunt omnes, plane singularem fuisse potestatem, quâ patriarcha Alexan-

¹ Cf. *Ep.* 67. p. 208. A. p. 207. D., ubi candide, pro more suo, testatur, se ab Alexandro, obviam sibi facto ad ædes sacras procedenti, oculos pudore suffusum avertisse.

² Recte monuit *Stollbergius* (*Gesch. d. Rel. Chr. Th.* 15. p. 27. 8.), Synesium non ideo Alexandrum solitis honoribus excipere recusasse, quod Chrysostomi partes secutus fuisset, verum quod redivit in sedem episcopalem denuo pateret (cf. p. 216. D. ἐξὸν ἐπανελθεῖν).

drinus¹ in provincias sibi parentes instructus fuerit. Quodsi primum in *jus* episcopos subjectos *ordinandi* inquiritur, id quidem supra monitum est, ex ipsius Synesii exemplo non ad liquidum perducì posse, utrum *metropolitae* oporteret ex propria patriarchae manu consecrationem accipere. Etsi enim pæne evictum est², Synesium Alexandriae hanc adeptum fuisse, non tamen universalem regulam, saltem quod Libyae Cyrenaicae metropolitae attinet, inde deducere ausim. Nam præterquam quod via maritima aut DXXC mill. passuum iter³ per montanas asperasque Marmaricae regiones molestias haud facile superandas creare potuit, in Synesio præterea peculiare rationes coincidisse vidimus, quæ Aegypti

¹ De tempore, a quo *dignitas* episcopi Alex. *patriarchalis* repetenda est, testimonium omnium, ni fallor, antiquissimum continetur in ep. Nostri 67. p. 210. C., ubi Athanasius dicitur Siderium ecclesiae metropolitanae Ptolemaidensi (α: non ecclesiae in metropoli civili, sed in metrop. ecclesiastica, ut ostendunt vbb. μελζοσι πράγμασιν) præfecisse. Si enim verus patriarchae character in eo cernitur, ut metropolitae sibi subjectos habeat (quod de ep. Alex. tempore Synesii a Clar. *Planck. Gesch. d. Chr. Ges. Verf. Hann. 1803. Th. 1. p. 612. Not. immerito in dubium vocatur), patet, dignitate ea jam usum fuisse Athanasium. Bingham (Or. Eccl. T. 1. p. 242.) parum sibi constat, quando non audet definire, utrum Siderius metropolita an tantum coadjutor antistitis Alexandrini habendus sit, licet utramque denominationem in patriarchatu Alexandrino idem significasse ipse probatum iverit. Neque enim Synesius alia conditione episcopus Ptolemaidis creatus est, quem tamen nemo verum metropolitam agnoscere recusabit (vid. supra § 17. p. 114. N. 2.).*

² Vid. supra § 24. p. 148. et ibid. Not.

³ Tanto certe itineris spatio Alexandriam a Cyrene remotam fuisse, ex *Eratosthene* in *Plinio* l. 5. c. 6. ed. Bip. T. 1. p. 317. constat.

metropolin tum adire jubebant. Licet igitur prorsus negari non possit, ordinatos fuisse patriarchatūs Alexandrini metropolitas, saltem procul remotissimos, vel ab episcopis suffraganeis¹ vel a metropolita vicino², at id tamen e Synesii historia extra controversiam ponitur, ut rata esset consecratio metropolitæ, sanctione patriarchæ opus fuisse³. Accuratus nobis efficere licet, potestatem extraordinariam⁴ *episcopos* totius patriarchatūs *suffraganeos* confirmandi, quin ordinandi antistiti Alexandrino competiisse. Jus illud ei vindicatur verbis Synesii ad Theophilum de episcopo Olbiatarum Antonio: sacram patriarchæ manum desiderari, quo rata sit optio⁵. Quæ tamen verba (non secus ac illa in *ep.*

¹ Ut moris fuisse videtur in ecclesia Africana. cf. *Augustin. Brev. Collat. cum Donatist. tertio die c. 16. T. 7. p. 226. A.*

² Ut patribus Sardicensibus placuisse videtur cf. *Conc. Sard. can. 6. ed. Coleti. T. 2. p. 661. C. D.*

³ Cf. *ep. 105. p. 249. A.* ἐν δὲ τοῦτο δεῖ τὸν κύριον τῆς χειροτονίας μὴ ἀγνοῆσαι. *p. 250. C.* εἰ δὲ ἐγκρίνειεν ἡμᾶς ἱερεῦσιν (ὁ Θεόφιλος).

⁴ Nam *Concil. Chalcedon. (Act. 16. ed. laud. T. 4. p. 1736. A. cf. Planck. lib. 1. Th. 1. § 2. p. 612.)* jus suffraganeos ordinandi patriarchæ diserte abjudicat. Cæteros autem locos (in Socrate, Sozomeno et Isidoro Pelusiota), qui ad privilegium patriarchæ Alexandrini (quod nonnulli, nescio quo jure et certe contra testimonium Synesii in *ep. 76. p. 222. D.* ὧν τῇ πατέρου χειρὶ πρεσβύτερος ἀπεδέδεικτο, ad presbyterorum quoque et diaconorum creationem extendunt) evincendum inserviunt, conguessit *Carolus a S. Paulo. Geogr. sacr. p. 271.* Illud autem privilegium, a quo dignitas patriarchalis publice sancita est, neutiquam imminutum fuisse, contra *Caveum* docte ostendit *Bingham. (Or. Eccl. T. 1. p. 248.)*.

⁵ *Ep. 76. p. 223. A.* ἐνὸς οὖν ἔτι δεῖ τοῦ κυριωτάτου μὲν τοι, τῆς ἱερᾶς σου χειρός· τούτου μὲν Ὀλβιάταις δεῖ, ἐμοὶ δὲ

105ta (p. 249. A.), ubi Theophilus κύριος τῆς χειροτονίας dicitur) de sanctione patriarchæ, non de consecratione, propriâ ipsius manu peragendâ¹, intelligenda esse existimem². Nec ullam aliter statuendî necessitatem affert locus in *ep.* 67 (p. 210. A.), in quo Siderii ordinatio illegitima vocatur, quod neque Alexandriæ esset consecratus, neque a tribus episcopis Libycis, etsi a patriarcha sancitus, initiatus esset. Apparet namque, non de duplici errore, in viri illius ordinatione commisso, hîc sermonem esse, sed binos consecrandi modos æque legitimos, quorum neuter in casu illo observatus esset, sibi opponi³. Quare in patriarchæ arbitrio situm fuisse videtur, utrum quemvis patriarchatûs sui epi-

εὐχῶν. Forsan ex iisdem hisce verbis patet, non metropolitæ, sed ipsius ecclesiæ fuisse, novi episcopi sanctionem penes patriarcham sibi conciliare.

¹ Ita certe *Du Pin* Nouv. Bibl. T. 3. p. 266.: "lequel (l'évêque d'Olbia) alloit à Alexandrie, pour y recevoir l'ordination de la main de Theophil, suivant le coutûme de ce temps." Ita quoque in *ep.* 66. p. 206. D. de Chrysostomo, suâ manu consecrante (τῷ χειροτονησάντι) est sermo; nam dicitur Alexander diserte ὑπὸ τῶν ἐκείνου χειρῶν ἐπίσκοπος.

² Ita in *ep.* 67. p. 210. C. Synesius ordinationem Pauli τὸν παρὰ σοῦ (Θεοφίλου) θρονισμὸν vocat, licet episc. illum ab aliis consecratum fuisse mox deinde (p. 210. D.) affirmet. (cf. *Ep.* 12. p. 173. D. τὸν ἀποδείξαντα).

³ E vbb. hujus loci forsân suspicâre licet, episcopum Alexandrinum (contra can. 4^{tum} conc. Nicæni — cf. *Walch.* lib. 1. p. 156. — et canones sequentium synodd.) jus illud sibi arrogasse (quod nulli episcopo, præter Romanum forte, contigisse, ex *Ferrandi* breviario c. 6. in *Bibl. Max. Lugd.* T. 9. p. 481. probare licet), ut nimirum solus, neque duobus episcopis assistantibus, ordinationem administraret.

scopum ipse consecrare, an metropolitæ vel suffragano, duobus episcopis adjunctis, consecrandum tradere¹ vellet. — Alia deinde jura præter vulgarem ecclesiastici regiminis praxin patriarcham Alex. sibi vindicasse, epistolæ nostræ testantur. Patet enim, in rebus ecclesiasticis singularum provinciarum dijudicandis, non interpositò, ut alibi, metropolitâ, ultimum et principale tribunal penes patriarcham Alexandriæ fuisse, sed immediatâ potentiâ ceu ordinarium judicem iis disceptandis eum se immiscuisse. Tantum igitur aberat, ut in dioecesi sua αὐτοκεφάλος esset metropolita, ut potius legatus seu ab epistolis patriarchæ constitutus fuisse videatur, cui non raro coecâ obedientiâ parendum esset, et de singulis provinciæ negotiis accurata ratio reddenda. Ad quod probandum sufficiat monuisse de primo, cujus in epistola 67ma mentio fit, negotio, ad quod obeundum Synesio, cum infirma valetudine conflictanti domesticôque lugore oppresso, per regiones hostibus obsessas abeundum erat, "divinâ prope necessitate," ut ait, "sibi impositâ, pro lege id habendi, quicquid thronus (Alexandrinus) statueret²." Nonnunquam porro fiebat, ut suffra-

¹ Ita Siderius, permittente Athanasio, ep. Hydraco-Palæbiscensis a Philone Cyrenensi consecrabatur. cf. ep. 67. p. 210. A., et Paulus, approbante Theophilo, ep. ejusdem ecclesiæ ab episcopis aliis (ep. l. p. 210. D. τοὺς δὲ θρονιστὰς ἑτέρους γενέσθαι) ordinabatur (vid. supra § 28. p. 169. Not. 3.).

² Ep. 67. p. 208. A. Alia coecæ reverentiæ ac submissionis testimonia vide p. 208. C. ὅτι διὰ τῆς εἰς ὑμᾶς ἀδετήσεως καὶ τιμῆς ὁ θεὸς ἀδετεῖται δὴ καὶ τιμᾶται. p. 210.

ganei, omissō neque id indigne ferente metropolitā, ad ipsum patriarcham lites examinandas deferrent¹. Presbyteros autem culpæ reos absolvere non sibi sumebat metropolita, sed solum legitimum ejus rei arbitrum patriarcham spectabat². Episcopis porro, criminis convictis, poenam indicere, patriarchæ relinquebat³. Quid quod non pleno valore gaudebant epistolæ metropolitæ ad clerum castigatoriæ, nisi patriarchæ auctoritate suffulcirentur⁴. Quæ quum ita sint, munus metropolitanorum in eo duntaxat positum fuisse videtur, ut novis episcopis eligendis interessent, electos populo commendarent⁵, et a patriarcha sancitos illius nomine forsā consecrarent, lites exortas componerent, epistolas patriarchæ encyclicas per orbem mittendas curarent, de singulis

D sq. ὥσθ' ὅτι ἂν γνῶς, τοῦτο τῷ πλήθει δίκαιον γίνεται· ἀκοή γάρ ζωὴ καὶ θάνατος ἢ παρακοή. *Ep.* 66. p. 207. D. τὴν ἀνθεντίαν τῆς εὐαγγελικῆς διαδοχῆς. Huc quoque faciunt tituli insignes, quibus patriarcha compellatur: κεφαλὴ πατρικὴ (p. 210. D.), μακάρια (p. 216. D.), μακαριωτάτη (p. 209. C.), σεβάσμια (p. 210. C.), πατὴρ σεβασμιώτατος (p. 210. D.), ἡ σὴ ἀγιότης (p. 213. C. 216. D.), ἡ σὴ θεοσεβεία (p. 216. C.). cf. p. 208. C. ὁ θρόνος ἀρχιερατικὸς s. καθέδρα ἱερατικὴ — ὁ θρόνος τοῦ σεμνότητος. (Episcopi suffraganei simpliciter nomine τοῦ εὐλαβεστάτου [p. 208. B. 211. D. 214. A. 222. D.], τοῦ θαύμαστοῦ [p. 214. A. 216. D.] salutantur).

¹ *Ep.* 67. p. 213. C.

² *Ep.* 67. p. 215. B. cf. *Bingh. Or. Eccl.* T. 1. p. 256.

³ *Ep.* 12. p. 173. C.

⁴ *Ep.* 67. p. 215. D sq. Patet insuper ex h. l., Synesium timuisse, ne in odium cleri incurreret, si reorum nomina patriarchæ insinuasset, et ab eodem petiisse: ne in ep. castigatoria ipsum tanquam hujus auctorem proderet.

⁵ *Ep.* 76. p. 222. D. 223. A.

denique provinciarum negotiis summum antistitem certiores facerent¹. Sed potentiâ ullâ aut primatu in episcopos suffraganeos exercendo vix gaudebant², nec facile proprio motu de sorte provinciarum aliquid decernere, e. c. in synodis episcoporum cogen- dis³, iis datum erat. Neque id silentio est præ- mittendum, metropolitæ electionem — ut ex- emplum ipsius Synesii testatur⁴ — non toti pro- vinciae clero, sed soli ecclesiae orbatae populo pres- byterioque esse relictam.

§ 30.

Quin autem hæc, quæ mutua Theophilum inter et Synesium ratio monendi proximam ansam dedit, maxima saltem ex parte in universalem patriarchæ Alexandrini ad ipsius metropolitæ relationem jure suo applicati fuerint, nullus credo dubitabit, qui congrua aliorum scriptorum de regimine Aegypti

¹ Cf. § anteced.

² Ita episcopus suffraganeus, Olbiæ electus, a Synesio vocatur κοινωνὸς εἰς τὴν ὁμοτίμον ἱερωσύνην in *Ep.* 76. p. 223. A. Ulterius tamen justo progreditur *le Quien* (*Or. Chr. T.* 2. p. 617. 18.), episcopo Ptolemaidensi nomen metropolitæ abjudicans (vid. supra § 17. p. 114. Not. 2.).

³ *Centur. Magd.*, quo contrarium probent, ad *ep.* 13 con- fugiunt; sed synodum, hic memoratam, *Alexandriæ* (non Ptolemaide) habitam esse, supra (§ 24. p. 150.) vidimus. Nec nobis repugnat locus in *ep.* 67. p. 212. C.; nam conventus ille episcoporum in metropoli res civiles spectasse expresse dicitur. Cæterum vid. supra § 25. p. 153. Not. 7. de ficta synodo Ptolem. anni 411.

⁴ Vid. supra § 17. p. 115. Not. 2.

ecclesiastico testimonia inspexerit¹. Quid quod merito sic concludi posse videtur: si in Pentapolin, provinciarum dioeceseos suæ omnium remotissimam, metropolitâ, qui cæterorum plerisque antiquitate præstabat², instructam, et in gubernationis civilis forma nonnihil ab Aegypto alieniorem³, patriarchæ tantam potentiam exercere contigerit, auctoritate adhuc majori in alios metropolitas sibi parentes eum poluisse. Sunt nihilo secius, quæ paulo cautius hîc versari nobis suadeant. Nam probabile fit, Synesium, quamdiu in novi muneris functionibus obeundis tirocinia nondum posuerit — universæ autem

¹ Quæ vide apud *Carol. a S. Paulo*. Geogr. sacr. p. 270. 271. *Bingham*. Or. Eccl. T. 1. p. 230 sqq. p. 247 sqq. — Exemplum instar omnium subjecti et pæne servilis animi in episcopis dioeceseos Aegyptiacæ erga ipsorum patriarcham exhibetur in *Conc. Chalc.* Can. 30. (vid. *Walch.* lib. 1. p. 313.). Impares quippe et indignos, qui Leonis epistolæ subscriberent, se declararunt, donec loco Dioscuri novus patriarcha ipsis præpositus et in consilium vocatus esset.

² Certe inter tres dioeceses (Ægyptum, Libyam 3: Mar-
maricam et *Pentapolin*), tempore Nicænorum (*Conc. Nic.* c. 6. ed. Col. T. 2. p. 36.) patriarchatum Alex. efficientes, (quarum numerus sub Athanasio *forsan* — nam si in apol. de fug. sua T. 1. p. 562. A. Thebaidem addit, in apol. tamen 2da T. 1. p. 611. 621. et in Ap. d. fug. T. 1. p. 530. tres tantum priores affert — quaternarius, sed ante med. sæc. 5um denarius factus erat, cf. ep. Theod. Jun. ad Dioscur. Al. in *Liberati Brev.* c. XII. in S. S. *Concc.* ed. Colet. T. 6. p. 437. D. et *Conc. Chalc. Act.* 1. ed. laud. T. 4. p. 872. C.), nostra quoque provincia jam numeratur. (In manifesto errore, ni fallor, versatur *Leo Allatius* [de perp. cons. eccl. Or. et Occ. Col. Agr. 1648. 4. l. 1. c. 9. p. 168.], metropoles 13 patriarchatui Alexandrino tribuens).

³ Vid. infra § 34. p. 207. N. 4.

epistolæ, quæ huc faciunt, a primis, ut videtur, episcopatus mensibus repetendæ sunt¹ — interdum, nulla consuetudine ita jubente, sed imperitia et in casibus dubiis decidendis perplexitate nec non consuetudine annorum priorum interiori suadentibus, patriarcham consultum adiisse, e nutu ejus pependisse², hunc autem, dominandi libidine haud facile ulli sedis suæ antistiti cedentem, callide rebus usum fuisse ad potestatem ultra modum extendendam³. Ita Synesium non eadem lege successori paruisse, quâ Theophilo, testis est, ni fallor, *ep.* 12^{ma}⁴. Ex hac docemur, Theophilum episcopum quemdam Pentapoleos ob peccata munere ad tempus deturbasse. Qui quum, mortuo patriarcha illo, post tempus poenitentiae rite expletum dignitati restituendus esset, Synesius non, quod expectaveris, ad Cyrilli gratiam confugere eum jubebat, sed propria auctoritate muneri eum reddebat. Quanta porro a Synesio adhibita fuerit cautio, ne in Theophilum superbum impingeret, quomodo voluntati ejus, licet invitus, se attemperare coactus fuerit, id tam ex antehac monitis

¹ Vid. infra chronotax. epp.

² Cf. *Fleury*. hist. eccl. (Paris 1720. T. 5. p. 352.): "Synesius regardoit comme des oracles divins les ordres, qui lui venoient du siege d'Alexandrie."

³ Cf. *Stollberg*. Gesch. d. Rel. Chr. Th. 14. p. 114: "Aus dem Briefe des S. an Th. gehet hervor, dasz letzterer von den Bischöfen, ja auch von den Metrop.-bischöfen eine solche Anhänglichkeit verlangte, welche der freien kirchlichen Verfassung zuwider ist."

⁴ *Ep.* 12ma, Κυρίλλω (episcopo cuidam, vid. p. 173. D. πρόεδρον δήμου) inscripta, unica est, quam a Synesio de rebus ecclesiæ sub Cyrillo patriarcha exaratam habemus.

quam praesertim ex historia Alexandri Basinopolitani patere videtur¹. Hunc ceu injuria affectum Theophili clementiae primum commendaverat. Deinde autem, quod nullum a patriarcha acciperet responsum, ob laudes, quibus episcopum illum Johannitam evexerat, offensum eum suspicans, in sequenti epistola, severius de Alexandro judicans², Theophili gratiam sibi redimere voluisse videtur³. Quodsi autem Synesius occasione hac indulgentiae in patriarcham nimis concessisse videretur, timiditatis tamen abunde eum absolvunt alia effata, quae ad Theophilum exstant. Quare justis encomiis Nostrum celebrarunt eruditi viri ob insignem ejus παρρησίαν in Chrysostomo coram Theophilo, interne-

¹ Vid. supra § 28. p. 172.

² Nam Alexandrum episcopis vacantivis accenset (p. 216. C.), quibus tamen neutiquam annumerari debebat, quippe qui nec olim sponte sua ecclesiam deseruisset (αὐθαίρετος μετανάστης p. 216. B.), sed munere vi expulsus (ἧς ἐκπεσὼν κατὰ δὴ τινα στάσιν p. 216. D.) cujus generis episcopos diserta concilii Antiocheni verba (ao. 341. can. 18. ed. Colet. T. 2. p. 592. 93.) numero et sorte vagantium eximunt, neque nunc sedem recuperaturus esset, nisi vi conscientiae illatâ (vid. supra § 22. p. 139. Not. 1.). Neque Synesius Alexandrum (origine praeterea Cyrenensem p. 206. C. 216. C.) pro tali habuisse videtur, epistolam de eo priorem (66) deprecatoriam scribens.

³ Ita quoque non tam ex animo sincero, quam necessitatis legibus cedens, epistolam nonam scripsisse videtur, in qua Theophilum ob literas panegyricas ingentibus laudibus mactat. Vix tamen mihi persuadeo, Synesium ob oculos habuisse vel epistolas Theophili paschales (quas Hieronymus — vid. Opp. ed. Martianay, T. 4. P. 2. p. 691-727 — servavit), atra bile Origenem aggredientes, vel alias eodem tenore exaratas.

cino quondam patriarchæ Constantinopolitani inimico, laudando, vel potius in odio hostis morte non extincto ei exprobrando¹. Nec in lite illa Dioscuri et Pauli, contra hunc, favore, ut videtur, Theophili innisum², suffragium ferre detrectabat, Dioscurum gratiæ patriarchæ commendans³. In rebus denique Hydracensium ordinandis mobilitatem et inconstantiam Theophili castigare non vererbatur. "Si mihi," inquit, "per te dicere liceat, illud verum tempus deliberationis exstitit; auferre longe erat quam non concedere molestius"⁴. — Sint autem hæc documento, quo ore Synesius locutus fuisset, nisi singulares rationes audaciam dissuasissent.

§ 31.

Provincia, cujus metropolita Synesius factus est, tempore ejus *Libyæ Pentapoleos* nomine vulgo insignita fuit⁵, nec aliter ab ipso nominatur⁶, fini-

¹ *Ep.* 66. p. 206. C. Ἰωάννη τῷ μακαρίτῃ· . . . τιμάσθω γὰρ παρ' ἡμῶν ἡ μνήμη τοῦ τελευτήσαντος, ὅτι πᾶσα δυσμένεια τῷ βίῳ τουτῷ συναποτίθεται. cf. *Du Pin. Nouv. Bibl. T.* 3. p. 264. *Schroeckh. K. G. Th.* 7. p. 159. *Hencke K. G. Th.* 1. p. 330.

² *Ep.* 67. p. 213. C.

³ *Ep.* 67. p. 213. C. 214. C. D. vid. § 28. p. 170 sq.

⁴ *Ep.* 67. p. 210. D. vid. § 28. p. 170.

⁵ Vid. *Amm. Marc.* l. 22. p. 233. *Athanas. de sent. Dionys.* T. 1. p. 430. D. Πεντάπολις, τῆς ἄνω Λιβύης. ep. ad solitar. T. 1. p. 640. D.

⁶ Nam *Cyrene* (hodie قَرْيَة vid. *Pacho Voyage Cah.* 3. fin.) in Synesio usu constanti de urbe obtinet (p. 162. A. 188. D. 204. A. 232. B. (Ita quoque *Cyrenenses* de civibus urbis (p. 206. C. 210. A. 216. C. p. 284. B. et inpr.

bus forsan paulo arctioribus, quam antiquum regnum Cyrenaicum, circumscripta¹. Quinque urbes potiores, unde denominationem illam traxit, cæteris prius suos quasque habuisse episcopos, veri est simillimum, etsi de tempore, quò id factum est, testimoniis certis destituti, nil accuratius definire possumus². In antiqua notitia græca³ sedes episcopales sex ad Libyam Pentapolin trahuntur: σόζου-

p. 176. A. μήτε Κυρηναῖοι μηδ' αἱ πόλεις ἀστυγειτόνων), quibus opponuntur Libyes p. 220. B. 271. D. ο: incolæ totius provinciae); — *Pentapolis* autem de regione (p. 163. B. 187. B. 201. B. 203. C. 217. C. 221. C. 232. C. 269. B. et accuratius in ep. 73. p. 220. B. ἡ πρὸς Κυρήνη Πεντάπολις (quo a Pentapolibus aliarum provinciarum (vid. *Spanhem.* Geogr. sacr. in Opp. Lugd. Bat. 1701. T. 1. p. 89.) distinguitur (= ἡ κατ' ἡμᾶς Λιβύη ep. 4. p. 163. A., cui opponitur ἡ διψήρα Λιβύη ep. 67. p. 208. B. s. ἡ Ἀμμώνος γῆ ep. 4. p. 168. B. cf. *Athanas.* apol. ad Constant. T. 1. p. 543. B. ἡ Λ. Ἀμμωνιακή.). Nomen Pentapoleos hodiernum, teste *Pachone* (Voyage p. 264.), est Djebel-Akhbar.

¹ Cf. *Spanhem.* Geogr. sacr. T. 1. p. 89. *Mannert.* Geogr. d. Gr. u. Röm. Th. 10. Abth. 2. p. 73. *Thrige* hist. Cyr. p. 127. 201.

² Catholici ecclesiae Cyrenensi originem Apostolicam vindicant tam ex Sacra Scriptura (*Act. App.* II, 10. τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην — *Marc.* XV, 21. Σίμωνα Κυρηναῖον — *Act. App.* XIII, 1. Δούκιος ὁ Κυρηναῖος, quem primum Cyrenes episcopum pronuntiant), quam ex mera traditione (Marcum in Cyrenaica prius, quam Alexandriae evangelium prædicasse et episcopos creasse, vid. *le Quien* Or. Chr. T. 2. p. 622.). Ecclesiam Hydr.-Palæbisc. pristinam formæ recuperationem instituto Apostolico defendisse, docemur ex ep. 67. p. 209. C. vid. supr. § 28. p. 169. Not. 2.

³ Vid. *Carol. a. S. P.* Geogr. Sacr. p. 57.

σα¹, κυρήνη², πτολεμαΐς³, τεύχειρα⁴, ἀδριανός⁵, βερονίκη⁶. Neque plures exhibet ecclesiarum notitia, quam Leonis Sapientis jussu sæculo nono factam esse constat⁷. Verumtamen admodum mancum esse hunc episcopatum Cyrenaicorum catalogum, ostendit *Carolus* a Sancto Paulo, qui ex antiquis scriptoribus (inprimis Synesio) et conciliorum subscriptionibus numerum eorum ad 14 hos re-

¹ Ita enim *Apollonia* (vid. supr. § 2. p. 11. N. 1., hodie *سوسة* — cf. *Pacho. Voyage Cah.* 3. in fin. —, de qua nescio an 'Ασούσας in *Synes. ep.* 125. p. 261. B. sumenda sit) seriori tempore appellata fuisse videtur. Errat *Le Quien* (*Or. Christ.* T. 2. p. 617. 18.), qui, incertum testimonium Hieroclis et notitiarum (quod scilicet primum in catalogo suo locum ei concedant) secutus, *Sozusam* metropolin Pentapoleos constituit (vid. supra § 17. p. 114. Not. 2.).

² Vid. supra § 2. p. 11. Not. 1. et hujus §. p. 183. Not. 6.

³ Vid. supra § 17. p. 114. Not. 2. Nomen hodiern. est *طرابلس*, teste *Pacho Voyage* l. 1.

⁴ Urbem hanc nomen *Arsinoes*, Ptolemæorum ætate ei impositum, cum antiquiori "*Teuchira*" commutasse, testes sunt *Epp. Synesii* 3. (p. 160. C.) 94. (p. 232. C.) et 126. (p. 261. D.).

⁵ Urbs hæc, ab Hadriano (qui teste *Eusebio* [vid. supr. § 2. p. 9. Not. 4.] coloniam Cyrenaicam deduxerat), ut videtur, condita, *Hadrianopolis* vocatur in tabula Peutingeriana Lps. 1824. f. Segm. VIII. D., *Adriane* in itinerario Antonini et Hierocl. (vid. *Vett. Rom. itinerar.* ed. Wesseling. Amst. 1735. 4. p. 67. et p. 733.).

⁶ Urbs hæc (antiquiori Hesperidi cf. *Thrige hist. Cyrenens.* p. 180. et hodiernæ *بن غاري* cf. *Pacho.* l. 1. respondens) in *Synesio* non memoratur; sed Andronicum, præsidem Pentapoleos, τὸν βερρονικήα vocant *epistolæ* 58. p. 201. B. et 79. p. 224. C.

⁷ Vid. *Bingh. Or. Eccl.* T. 3. p. 584.

vocatum voluit¹: *Ptolemais*, *Sozusa*, *Lemandus*²,
Cyrene, *Teuchyra*, *Berenice*, *Ticelia*, *Aptuchi*
fanum, *Erythrum*³, *Barce*⁴, *Hydrax*⁵, *Thintis*

¹ Vid. *Carol. a S. Paulo* Geogr. sacr. p. 283. 84.

² Quo jure urbs hæc, in cujus nomine admodum fluctuant testes, episcopatibus Pentapoleos annumeretur, vid. apud *Le Quien* Or. Christ. T. 2. p. 636. *Pacho*, qui (Voyage p. 126.) situm hujus urbis ad hodiernum

لا م ل و ن refert, in *Synesio* Lamponiam eam appellari contendit. Sed *Synesium* perfunctorie inspexisse videtur, quoniam patet, Lamponianum (in ep. 67. p. 215. A. B., ad quem provocat) nomen viri proprium, non gentilitium esse. (Incautius adhuc auctoritate *Synesii* utitur vir doctus l. l. p. 156., ubi *Ghabon-Dionnys* hodiernum in epistola Nostri sexta p. 171. A. indicari opinatur, quoniam hic ad exemplum *Dionysii* regis provocatur!)

³ *Pacho* (lib. l. p. 140. 141.) suspicatur, *Erythrum* (cujus meminit *Synesius* in ep. 67. p. 209. 10. τὸ Ἐρυθρὸν) hodierno ن ط ر و ن respondere. Acute conjicit *Wesseling*, (Annot. in *Hierocl. Synecd.* ed. laud. p. 732. Not. Κυρήνη), verba in ep. 51. p. 189. A. τῷ κατ' Ἐρυθρὰν κόλπῳ non cum *Petavio*: "ad maris rubri sinum" esse vertenda, sed de urbis illius portu (lege Ἐρυθρὸν) esse intelligenda, quæ conjectura cum itinere illo *Synesii* (vid. supra § 4. p. 34.) optime quadrat.

⁴ *Barcen* (hod. ب ر ج ن *Pacho* l. l.), quam *Strabo* et *Plinius* cum *Ptolemaide*, puta quod portus *Barces* quondam fuerat, perperam confundunt, proprio episcopo usam fuisse, testatur *Le Quien* (Or. Christ. T. 2. p. 626.). In *Synesio* non ipsius urbis, sed agri circumjacentis mentio fit (*Cat.* p. 301. A. τοῦ τῶν Βαρκαίων πεδίου).

⁵ *Hydracis* præter *Synesium* (ep. 67. passim) meminit solus *Ptolemæus* l. 4. c. 4. p. 119. (c: 115.), cujus *Alibaca Palæbisca* nostra esse videtur. *Pacho* (lib. laud. p. 106. et *Chart.*) harum urbium situm cum hodiernis *Bou-Hassan* et *Kouroumous* convenire opinatur.

sive *Disthis*¹, *Palæbisca* et *Olbia*². Quæ tamen ipsa recensio non una menda laborare mihi videtur, quippe quæ et amplior et angustior justo. Primum enim Hydrax et Palæbisca nunquam binos habuerunt episcopos; quum autem junctæ nonnisi ad breve tempus singularem efficerent episcopatum, nec legitimum eundem, et Synesii tempore episcopo Erythrensi iterum restitutæ esse videantur³, in catalogo rectius prætermittuntur. Tres autem urbes numero Caroli sunt adjiciendæ. *Boreum* primum, quod sedem fuisse episcopi, constat ex Niceta Choniæ⁴; deinde *Darnis* sive *Dardanis*⁵. Verum est, oppidum hoc in antiquis notitiis (quas Carolus quo-

¹ Nescio, an hæc urbs (hod. قرت Pachō l. l. p. 114. et Chart.) sit, cujus incolæ in Synes. ep. 125. p. 261. B. ex eodd. nonnullis Δισθίται vocentur, nomine forsā ex fonte Theste (vid. Thrige Hist. Cyr. p. 117.) petito.

² Vid. Syn. ep. 76. et Pachō p. 114.

³ Vid. § 28. p. 170.

⁴ Tradit enim Nicetas (Thes. Orth. lib. 5. cap. 7. in Bibl. Max. Lugd. T. 25. p. 152. col. 2. F.), Sentianum, Arii sectatorem, Borei (hod. Βορει Pachō. l. l. et p. 267.) episcopum fuisse. vid. Holsten. Annot. in Geogr. sacr. (Romæ 1666. p. 177.). Le Quien. Or. Christ. T. 2. p. 630. De situ hujus urbis vid. Mannert. Geogr. der Gr. u. Röm. Th. 10. Abth. 2. p. 93 sq.

⁵ Utraque enim appellatio urbi illi (hodie دژند cf. Pachō l. l. et p. 95.) competiisse videtur. Non enim cum Valesio (Annott. in Amm. Marc. p. 241.) et Thrige (Hist. Cyren. p. 267. Not. 14.) dixerim, Dardanum vitiose a Synesio scriptam esse, quum parum probabile sit, eum falsum fuisse in suæ dioeceseos urbe indicanda. Accedit, quod in Ptolemæo eodem nomine venit (vid. Le Quien Or. Christ. T. 2. p. 631.).

que sequitur p. 285.) pro metropoli Libyæ Marmari-
cæ haberi. Sed aut errasse earum auctores, unum
alterum se exscribentes, necesse est, aut usum
seriorum temporum, aliis utriusque Libyæ terminis
constitutis, eos respexisse. Neque enim credibile
est, Theophilum Synesium inter episcopos Erythri
et Dardanis arbitrum constituisse¹, nisi hic eidem,
cui ille, metropolitæ paruisset, neque Synesius id
sibi arrogasset, ut alterius metropolitæ suffraganum
favori patriarchæ commendaret². Accedit, quod
Darnis a scriptoribus profanis et itinerariorum aucto-
ribus tantum non omnibus Pentapoli accensetur³,
quid quod ab Ammiano inter quinque majores regio-
nis illius urbes, (omissâ Apolloniâ), numeratur⁴.
Nec denique episcopatum numero excludenda vide-
tur *Adriane* sive *Hadrianopolis*, cui, in nullo licet
scriptore episcopo donatæ, notitiæ tamen dignita-
tem cathedræ tribuerunt. Etsi autem pro certo af-

¹ Vid. supra § 28. p. 170.

² Vid. supra § 30. p. 183.

³ Cf. *Thrige* hist. Cyren. l. 1. *Cellar.* not. orb. ant. Lps. 1732. T. 2. p. 847. et *Le Quien* Or. Christ. l. 1., qui quidem concedit, e Synesio apparere, Darnidem quocunque modo ad Pentapolin pertinuisse, neque tamen huc eam transferre audet. Nescio, an inspectio ipsius chartæ, quam castigatissimam nuper exhibuit *Pacho*, ad quæstionem solvendam tutissimam viam nobis monstret.

⁴ Cf. *Amm. Marc.* lib. 22. cap. 16. p. 233. et *Hieroclem* (ed. laud. p. 733.), qui Parætonium, non Darnidem, primam Marmaricæ civitatem faciunt. Id quoque suadet, ni fallor, dignitatem *metropol.* a Darnide in Parætonium transferre, quod illius urbis episcopus in subscriptt. conce. nullus nominatur ante tempora Synesii, hujus vero complures (vid. *le Quien.* l. 1.).

firmari nequit, non aliam, præter 15 has, Pentapoleos urbem suo episcopo fuisse instructam, at longe tamen ultra numerum hunc procedere vetant testimonia tam patrum antiquorum quam notitiarum, quas nominavimus. Illi quippe perhibent, centum circiter episcopos patriarchæ Alexandrino subjectos fuisse¹; hæ autem tradunt, eorum octoginta fere ad varias Aegypti dioeceses, septem autem ad Marmaricam esse referendos². Quodsi autem mireris, in tanta tractûs illius fertilitate hominumque frequentia exiguum admodum, si cum Aegypto instituatur comparatio, fuisse episcoporum Cyrenaicorum numerum, primum observandum est, (ne de obstaculis loquar, quæ res Cyrenensium crebris calamitatibus valde imminutæ creare possent), in regione remotiori non tam celeriter contigisse paganismi vestigia extinguere, imo avitis superstitionibus tenaciter inhæsisse incolas, per pagos dissitos, tam a græca cultura alieniores, quam a poenis imperatorum contra idolorum cultores securiores³. Judæorum porro multitudine

¹ *Athanas.* videlicet in apol. 2da et *Alexand.* in ep. encycl. apud *Socr.* vid. supra § 28. p. 169. Not. 4.

² Vid. *Carol. a S. Paulo* Geogr. sacra. in parerg. p. 272 sqq. *Bingham.* Or. Eccles. T. 3. p. 422 sqq. et 583 sqq.

³ Hac de re dubitare vetant epistolæ, a Synesio, sacris Christianorum nondum adducto, exaratae. Paganismi vestigia ita deprehendere licet in ep. 3. p. 160. C. D. (de nuptiis pompâ gentili peractis. Nescio tamen, quo jure Cel. Mannertus (Geogr. d. Gr. u. Röm. Th. 10. Abth. 2. p. 86.) ex hoc loco asseveret, annum festum in honorem Cybeles in urbe Berenice celebratum fuisse), in ep. 4. p. 164. D. 165. A. (ubi perhibet Synesius in maritimo illo itinere describendo, (vid. supr. § 4. p. 31. 32.),

nulla facile provincia, si ab Aegypto discesseris, Cyrenaicam superabat, quæ gens a Ptolemæo Philadelpho huc traducta, per totam regionem dispersa, in parem juris libertatisque conditionem diu recepta fuerat¹, quid quod in urbe Boreo alterum Salomonis

viatores et se tempestate exorta veritos fuisse, ne, si in undis suffocarentur, anima una interiret, ideoque, ense stricto mortem voluntariam meditados fuisse; mulieres autem ornamenta e collo suspendisse, ut haberent cadavera, in litus evomita, quo sepulturam emerent.), in ep. 58. p. 202. A.) ubi tradit, impia Andronici edicta, ecclesiæ foribus infixa [vid. § 25. p. 155.], risui fuisse prætereuntibus infidelibus [τοῖς παροῦσι τῶν ἑτεροδόξων]). Antiquas Libyæ gentes in moribus inconditis, græcæ culturæ expertibus, et in avitis placitis, evangelii luce non emendatis, tempore Synesii adhuc perstitisse, evincunt epistolæ 4ta (p. 166. 167. 168.) et 148va, in qua coloribus, quas aureæ ætatis imago mutuasse videtur, describit morum innocentiam pariter ac ruditatem in iis, qui internæ Cyrenaicæ regiones circa prædia ipsius accolebant. (vid. p. 286. B. de superstitione Aegyptiaca, boves mulgere vetante. vid. Pachy lib. 1. p. 243. (cf. Athanas. Or. contra gentes T. 1. p. 20. E.). Ad quam indolem harum gentium puram immixtamque servandam conferre potuit et habitationis distantia et lingvæ originariæ diversitas, quam cum græca parum aut nihil commune habuisse, ostendunt monumenta hodiernum reperta (cf. Della Cella p. 67. 70. 98. et Thrige Hist. Cyr. p. 352.). Erat id quoque Cyrenaicis proprium, ut in anno computando mensibus Aegyptiis uterentur (Syn. ep. 13. p. 173. D. φαρµουδι. ep. 36. p. 179. C. ἀδύρ. ep. 143. p. 280. C. Μεσωρι).

¹ Cf. Joseph. contr. Apion. l. 2. c. 4. ed. Hav. T. 2. p. 365. ant. Judd. l. 14. c. 7. T. 1. p. 619 sq. E Codice Theodosiano Lib. XIII. T. V. de naviculariis. T. 5. p. 75. constat, in navibus mercenariis transvehendis sæpissime Judæos adhibitos fuisse. Ita quoque navis, qua Synesius Alexandriâ Pentapolin vehebatur (ep. 4. vid. supr. § 4. p. 32. Not. 3.) gubernatore et nautis ex gente illa regebatur. Patet ex eodem loco, Judæos ob animum, lucri illiciti cupidum (p. 164. C. μόνος Ἀμάραντος εὐδύμος ἦν, ὡς αὐτίκα ἂν παραγράψων τοὺς δανειστάς) vul-

templum extruxerant¹. E Synesio denique apparere videtur, sedes Pentapoleos episcopales (ad instar instituti dioeceseos Alexandrinæ²) numero vicorum — suburbia dicuntur — cinctas fuisse³, quorum suos quemque habuisse presbyteros et diaconos, matrici obnoxios, veri est simillimum⁴. Hinc ultro se offert conjectura, in episcopatibus erigendis solas urbes majoris momenti, quæ episcopum accipe-

gari hominum ignominiae obnoxios fuisse. Ita certe de iis Synesius, (respiciens forte ad stragem sub Hadriano vid. supr. § 2. p. 9.): Ἰουδαῖοι, γένος ἔκσπονδον καὶ εὐσεβεῖν ἀναπεπεισμένον, ἦν ὅτι πλείστους ἄνδρας Ἑλλήνας ἀποθανεῖν αἵτιοι γένωνται (p. 162. A.).

¹ *Procop.* de ædif. Just. (interpr. Maltret. Paris. 1663. Tom. 2. P. 1. cap. 2. p. 110.) testis est, templum illud a Justiniano in ecclesiam esse mutatum, Judæis Christo nomen dare coactis; sed Abulfedæ tempore magna Judæorum multitudo "Ptolemetæ" adhuc habitabant (*Abulf.* Geogr. in Büsching. Magaz. Hamb. 1770. 4. T. 4. p. 218.), nec non hodie per provincias Bengasi et Derne (quæ, principi Tripolitano parentes, antiquam Pentapolin hodie fere amplectuntur) magno numero supersunt (cf. *Della Cella* itin. p. 141. Pacho. p. XXV. 265. et tab. æn. 50., quæ picturam [Judaicam, ut opinatur,] ibidem repertam exhibet.).

² Cf. *Epiphan.* hæc. 68. n. 4. et 69. n. 1. ed. Petav. Colon. 1682. T. 1. p. 719. D. 727. C. *Athanas.* apol. 2. p. 611. E. 621. E., unde docemur, suburbia plura, presbyteris diaconisque instructa, communi ecclesiæ Alexandrinæ obnoxia fuisse.

³ *Synes.*, presbyterio ecclesiæ Ptolemaidensis scribens (*ep.* 11. p. 173. B.): καὶ τῷ τε ἐν ἄστει δήμῳ καὶ ὅσοι κατ' ἀγροὺς ἢ κωμητικὰς ἐκκλησίας ἀυλίζονται. *Ep.* 57. p. 200. A. τῇ τε πόλει καὶ ταῖς ἐκκλησίαις. *Cat. de cal. Pent.* p. 301. A. αἱ πανταχοῦ τῆς ὑφ' ἡμᾶς Ἀμπελίτιδος ἐκκλησίαι.

⁴ Ejusmodi diaconum suburbicarium ex Auxiditarum ecclesia *Faustus* fuisse videtur, quem heroismi exemplum in Macetis fugandis celebrat *epistola* 122. p. 259. A.

rent, dignas habitas fuisse ¹. 'Cæterum quamdiu hæc ecclesiæ Cyrenaicæ facies perduraverit, tacet historia. Ex notitiis supra memoratis, in pauciore episcoporum numero subsistentibus, suspicari licet, cum ingravescente civitatis ruina cito, ut fit, defloruisse quoque ecclesiam ².

SECTIO QUINTA.

SYMBOLÆ E LIBRIS SYNESII AD HISTORIAM LIBYÆ. — ULTIMA VITÆ FATA.

§ 32.

Agendum nobis restat de ultimis vitæ Synesii fatis. Sed quum, episcopus factus, non minus,

¹ Nec opinioni illi obstat — ut recte observavit *Bingham*. Or. Eccles. T. 3. p. 425. —, quod in ep. 76. p. 222. C. Olbiatæ, licet δῆμος χωμῆτης ibidem vocati, proprium episcopum habuisse dicuntur. Hunc enim ideo obtinuisse videntur, quoniam populum singularem, ut videtur, in mapalibus degentem et per multos agros disseminatum efficerent.

² Patet tamen ex conciliorum subscriptionibus, quarum quæ huc pertinent collegerunt *Carolus a S. Paolo*, *Luc. Holsten.* et *le Quien* (libb. l. l.), episcopos non paucos e Pentapoli synodis oecumenicis tam Ephesi quam Chalcedone interfuisse. E *Leone Allatio* deinde (vid. supr. § 17. p. 115. Not. 2.) *Gabrielem*, metropolitam Pentapoleos, † 1430. (vid. *Schroeckh*. K. G. Th. 34. p. 126.) cognitum habemus.

ut vidimus¹, ad civitatis curam gerendam, quam ad ecclesiam gubernandam vocatus sit, inde factum est, ut fortuna vitæ ejus ab hoc inde tempore cum vicissitudinibus, quas subierit patria, arctiore quam antea vinculo cohæreat. Quare res ipsa suadere videtur, ut brevis eorum antecedat mentio, quæ e scriptis Synesii ad res Pentapoleos initio sæculi quinti illustrandas erui possunt. Quas describendas ita aggrediar, ut *primum* de civili reipublicæ illius administratione, *deinde* de rebus ejus militaribus hostiumque invasionibus disseram, brevi superiorum temporum memoriâ utrique disquisitioni præmissâ².

De modo, quo *civitas* Pentapolitana a primis inde imperatorum temporibus *gubernata* fuerit, notitia admodum manca ad nos pervenit. Augustum constat, orbis Romani provincias inter se et sena-

¹ Vid. supra § 21. p. 132 sq.

² In historia Libyæ Pentapoleos *seriori* describenda (nam beat. *Thrige*, de antiquiori meritissimus, in tempore Romanorum substitit), non alius, quantum scio, datâ operâ versatus est præter *Belleyum* (*Observations sur l'hist. et sur les monuments de la ville de Cyrene in Memoires de l'Acad. des Inscr. Paris 1774. T. 37. p. 363 sqq.*), *Mannertium* (*Geogr. der Griechen u. Römer Th. 10. Abth. 2. p. 74. 98.*), Synesium tamen obiter inspicientes, et *Le Beau* (*hist. du Bas-Empire. Par. 1762. T. 6. p. 223 sq. 432 sqq.*), temporibus Nostri diutius immorantem, sed in factis combinandis auctoritatem Synesii suo qualicunque judicio posthabentem. Cf. quoque *Tillemont*, (*Hist. d. Emp. T. VI. p. 9. 10. et Memoires sur l'hist. eccles. T. XII. p. 513 sq. 547 sqq.*), vertentis magis seduloque colligentis quam interpretantis partes suscipientem, *Stollberg*. (*Gesch. d. Rel. Chr. Th. 14. p. 51 sq. Th. 15. p. 15 sqq.*) et *Pacho* (*Relat. d'un voyage dans la Marm. et la Cyren. præf. p. 28 sqq.*).

tum distribuentem, Cyrenaicam, Cretæ insulæ non ita pridem annexam, senatui tradidisse, communi proconsulari utrique terræ præfecto¹, sed Aegyptum sibi reservasse, nec tamen eodem, quo cæteras provincias proprætorias, loco habuisse. Nam, quum has prætoribus (legatis) regendas committeret, Aegyptum, arctiore quodammodo vinculo sibi adstrictam, sui ipsius nomine ab equite Romano, cui ob id ipsum nomen *Augustalis* imponebatur, gubernari jussit². Inde factum est, ut tractus, quotquot ad Aegypti præfecturam pertinerent (Thebais, Marmarica, postea Augustamnica³), non, ut aliæ provinciæ, consulares præsides acciperent. Absurdum quippe visum est, consularem non consulari aut prætori, sed equestris ordinis viro subesse⁴. Jam vero in magna, quæ labente

¹ *Strabo* l. 17. § 21. § 25. T. 6. p. 695. 709. *Dio Cass.* l. 53. c. 12. p. 704. *Tacit.* ann. lib. 3. c. 38. coll. cum c. 70. (Hal. 1808. p. 126. 144.). cf. *Spanhem.* Observv. in hymn. Callim. Ultraj. 1697. 8. p. 87. *Belley.* l. 1. p. 376. *Mannert.* l. 1. p. 75. *Thrige* hist. Cyren. p. 278. Hanc gubernationis formam temporibus Vespasiani, qui a *Suetonio* (Vespas. cap. 2. Lugd. Bat. 1767. 12. p. 328.) quæstor Cretæ et Cyrenes dicitur, longe superstitem fuisse, veri est simillimum.

² Cf. *Tacit.* hist. l. 1. c. 11. p. 8., *Dio Cass.* l. 51. c. 17. ed. Fabric. p. 647. l. 53. c. 13. p. 705. (*Strabo* l. 17. § 12. p. 517.), imperatorem præ metu incolarum, divitiis fastuosorum adque novas res moliendas proclivium, ita egisse perhibentes. Vid. *Panciroli.* Not. dign. utr. imp. Genev. 1623. p. 178.

³ Cf. *Amm. Marc.* lib. 22. p. 233. vid. supr. § 30. p. 180. Not. 2.

⁴ Ita *Pancirolli* l. 1., qui tamen ex loco *Dionis* (lib. 51. p. 648.) male intellecto contendit, Alexandrum Severum loco equitis senatorem, fascibus licet et prætextis privatum, Aegypto præfecisse. Quem errorem taxavit *Wernsdorf.* in diss. 2da de Hypatia p. 43. Not. c.

tempore in provinciarum regimine facta est, mutatione — sive sub Diocletiano sive sub Constantino Magno id acciderit¹ — Pentapolis, vinculô, quo Cretæ hactenus alligata fuerat, disruptô, in dominium Augustalis Aegypti cessit, ita ut præsidem proprium (ἡγεμόνα, ἄρχοντα²), huic obnoxium, nancisceretur. Ipse autem Augustalis præfecto prætorio Orientis paruit. Quam gubernationis formam tempore Synesii adhucdum viguisse, scripta ipsius abunde testantur³. Pentapolis igitur eidem singu-

¹ Cf. *Lactant.* de mort. persec. c. 7. (ed. Bip. T. 2. p. 371.). — *Pancir.* l. 1. p. 154. 55. cf. *Belley.* l. 1. p. 378.

² Vid. § 33. p. 201. Not. 5.

³ Pentapolin tempore Synesii in administratione civili Aegypto subjectam fuisse, patet *partim* ex ep. 127., ubi Synesius scelesti hominis in dignitatem Augustalis evectionem tanquam rem patriæ suæ gravissimam considerare videtur, *partim* ex eo, quod patriarcham Alexandrinum precibus adit, ut pro Andronico, præfecto Pentapoleos, (puta penes Augustalem) intercedat (ep. 90. p. 231. A.). Intimam porro necessitatem curiam Alexandrinam inter et Pentapolin intercessisse, apparet ex ep. 21. p. 175. A. (cf. quoque epp. 29 et 30, quas Syn. de rebus patriæ cum Augustali communicasse videtur). Quare miror, *Thrige* (hist. Cyren. p. 279.) asseruisse, Pentapolin cum Aegypto nunquam fuisse conjunctam. Imo ex edicto Justiniani 13to cc. 17-19. (in corp. jur. ed. Leeuven. Amstel. 1663. f. post. Novv. p. 230.) constat, conjunctionem illam durasse usque ad hujus imperatoris tempora, qui Pentapoli et Marmaricæ, ab Aegypto avulsis, unum præsidem cum vicario præfecit. cf. *Spanhem.* Geogr. sacr. in Opp. T. 1. p. 88. — Cæterum præfectus Aegypti apud Synesium venit nomine Αὐγουσταλίου (in inscript. ep. 29. et in ep. 105. p. 250. C.). Vocatur ὁ ἔχων Αἰγυπτίων ἀρχήν in ep. 117, et in ep. 127 ὁ λάβων τὰς πινακίδας, ἃς ἡ πολιτεία σύνθημα ποιεῖται τῆς Αἰγυπτίας ἀρχῆς (quas cum abaco, columna aurata et sex provinciarum vultibus delineatas exhibet *Pancirolius* l. 1. p. 179.). Duo Augustales e Synesio inno-

laris illius Aegypti administrationis sequelae obnoxia facta est, ita ut praefecturam ejus ambire consularis homo infra dignitatem existimaret¹. Ex eo ipso autem derivanda mihi videtur altera pessimi in provincia illa regiminis causa. Nam quum ad caeteras regiones gubernandas viri optarentur, si non meritis semper, at dignitate tamen conspicui, praefec-

tuerunt: 1.) *Pentadius*, qui a Synesio ob magistratum optime gestum laudibus celebratur (cf. *epp.* 29. 30. et 127. p. 262. A. τὸν ἡμερώτατον καὶ φιλοσοφώτατον p. 263. A.), sed successorem habuit 2.) *Euthalium* Laodicænum (vid. supra § 16. p. 111. Not. 4.), cujus in praefecturam evectio cum summo aulae Romanae dedecore facta est. Nam pravam animi indolem jam palam fecerat, Lydos injusto magistratu opprimens. Poenae vero, a Rufino sibi irrogatae, astute se subduxerat. Quam tamen fraudem, addit Synesius, non iram, sed risum aulae movisse, nec impedimento fuisse, quin brevi post solenni pompa Alexandriam ingrederetur (*ep.* 127.). Nomina Augustalium, de quibus e Codice Theodosiano constat, dat *Gothofredus* in Not. Dign. T. 6. p. 334., qui tamen errat (l. l. et *Cod. Th.* Tom. 1. praef. p. CXXXV. Tom. 5. p. 270 et *Prosopogr.* p. 363.), ubi Gennadium Augustalem, ad quem scripta est lex anni 396 (*Cod. Theod.* XVI. Tit. XXVII. T. 5. p. 270.) a Synesio in *ep.* 73. memoratum autumat. Nam de praefecto Pentapoleos hic sermonem esse, tam contextus totius loci testatur, quam praesertim oppositio inter Gennadium justum, e Syria oriundum, et praefectos improbos *inquilinos* (τὰ δὲ περὶ τῶν πολιτῶν φεῦ τῆς μνήμης p. 221. D., quibus verbis Andronicus procul dubio indicatur). Eundem autem Gennadium, qui Augustalis munere functus fuerat, ignobiliorem Cyrenaicae praefecturam postea suscepisse, vix est, qui sibi persuadeat.

¹ Verum est, non certo ullo indicio ad liquidum perducì posse, num praefectus Aegypti adhuc tempore Synesii caeteris praefectis dignitate inferior esset, nedum ex equestri ordine optaretur. Nescio tamen, quidni titulus Augustalis abrogatus fuisset, si antiqua regiminis Aegyptiaci forma immutata esset. Ni fallor, mihi adstipulatur *Pancirollius* (l. l. p. 155. col. 1.).

tura Pentapolitana non raro homuncionibus ex infima plebis fæce oriundis, civium odio pariter ac aulae contemptui obnoxiiis, tradebatur aut ære vendebatur¹. Alterum administrationis incommodum ex eo ortum est, quod inquilini ad munus præfecti auspiciandum promovebantur². Ejusmodi quippe magistratus ex privato animi affectu de rebus judicabat, dissensiones suas priores e tribunali exercebat, novas factiones suscitabat, calumniis facilem aurem præbebat³. Quem abusum ut inhiberent, imperatores legum auctores fuerant, quæ, tempore Synesii denuo inculcatae, propriae provinciae gubernandae facultate ipsos cives privabant⁴. Sed quam parum

¹ Vid. § 33. p. 203. cf. de nundinatione munerum *Syn. or.* p. 30. B. et *Gothofr.* in *Cod. Th. T. 1.* p. 219. 221.

² Id plus simplice vice (vid. exempl. Andronici in § 33.) in Pentapoli accidisse, patere videtur ex *ep. 73.* p. 220. B. et 221. D. (περὶ τῶν πολιτῶν et φεῦ τῆς μνημῆς.).

³ Vid. *Synes. ep. 73.* p. 221. C. (cf. *Tillem. hist. d. Emp. T. 6.* p. 8.), quocum optime consentiunt verba *Julii Pauli* (sentent. lib. 5. cap. 12. ed. Hugo. Berol. 1795. 8. p. 99.) in eadem re: "ne aut gratiosus aut calumniosus apud suos esse videatur (præfectus)".

⁴ Synesio teste, antiquas hac de re leges novo additamento exacuerat Anthemius (*ep. 73.* p. 220. D. ἐπὶ τοῖς πάλαι τὸν πρόσφατον. p. 221. D. οὐδὲν οὖν ἀξιούμεν καινὸν et τῶν νόμων τὴν ἀρχαιότητα), adeo ut acerba poena iis intenderetur, qui patriæ suæ imperium ambirent (p. 220. D. *ep. 72.* p. 219. D.). Ad hoc observandum est, legem, a gubernatione patriæ cives prohibentem, jam ab Antonino Philos. latam fuisse (cf. *Dio Cass. l. 71. c. 31. T. 2.* p. 195.), postea ab utroque Theodosio et tandem a Justiniano renovatam (cf. *Gothofr. annot. in Cod. Theod. T. 1.* p. 68.). Quid quod Pescennius Niger vetuerat, ne præfectus adsessorem inquilinum sibi adscisceret (vid. *Spartian. l. 2. c. 3. in Script. hist. Aug. Lps. 1774.* p. 136.). Patet autem, imperatores

curæ iis cordique fuerit, legis illius auctoritatem vindicare, Synesii de ea migrata querelæ satis coarguunt¹; quid quod scelesti homines, patriæ contra leges præfecti, aulam Romanam non raro artibus suis indulgentem atque assentientem habebant². Quas malæ administrationis sequelas, partim ob ipsius regiminis naturam, partim ob remotiorem situm, Pentapolis præ omni alia provincia experta fuisse videtur. In summa tamen iisdem omnino legibus, quibus cæteræ orbis Romani partes, Orientis imperio subjecta erat. Verum est, urbes Pentapolitanas curiis suis usas fuisse, et per decreta sua, nominatim jus legationes ad imperatorem mittendi, potestate, tyrannidi præfectorum opponendâ, instruc-

non minus reipublicæ securitati (ne præfectus clientelis et affinitatibus subnixus res novas moliretur), quam privatorum utilitati hisce vetitis consulere voluisse (cf. *Gothofr.* l. l. p. 67.). Legem vero, quo, Synesio teste (*ep.* 72. p. 219. D. *ep.* 73. p. 221. A.), præfecto interdictum erat, quamdiu magistratu fungeretur, æs alienum contrahere (munus suum oppignerare), in Codice non memoratam inveni.

¹ E verbis Synesii (*ep.* 73. p. 220. B.): τί γὰρ δὴ Φοινίκων μὲν οὐκ ἄρχουσι Φοίνικες, οὐδὲ Κοιλοσύρων Κοιλόσυροι, Αἰγύπτιοι δὲ πάσης μᾶλλον ἢ τῆς ἑαυτῶν· Δίβυες δὲ μόνοι τῆς ἑαυτῶν, apparet, Pentapolitanos hâc quoque ratione insigni præ aliis Orientis provinciis contumelia ab aula Romana affectos fuisse.

² Ita Thoas, *Andronici* præfecti socius (adsector?), audacia plenus Constantinopoli reversus est, quo ad aulam domino suo propitiam reddendam profectus esse videtur (*ep.* 79. p. 226.). Ita quoque *Johanni* præfecto aures animumque imperatoris atque Antiochi patuisse dicuntur, ut quævis inulta patrare liceret (*ep.* 110. p. 253. C. vid. § 33. p. 202. Not. 1.).

tas fuisse¹. Sed singularis libertatis immunitatisque indicium, ut nonnullis visum est, hinc non repetenda videtur².

§ 33.

Pentapolis initio sæculi quinti faciem nobis præbet civitatis præcipite cursu in perniciem ruentis. Gravissima tamen mala ex ipso reipublicæ gremio propullulabant. Horribile est dictu, quam corrupti mores, quam spreta justitia, quam pedibus calcata jura

¹ Ita *Cyrenes curia* — ἡ βούλη, ἡ σύγκλητος, τὸ βουλευτήριον (*ep.* 21.) — nominatur in *ep.* 38. p. 180. A. *ep.* 66. p. 206. C. — *ep.* 93. p. 232. A. (cf. *ep.* 62. p. 205. τὸ δικαστήριον). Orationem autem p. 304 sq., in qua episcopus noster cives ad legationem mittendam excitat (p. 305. C. cf. *epp.* 79. p. 225. B. 95. p. 235. A. et supra § 2. p. 13.), coram *curia Ptolemaidis* habitam esse suspicor.

² *Mannert.* (*Geogr. d. Gr. u. R. Th.* 10. Abth. 2. p. 75.) et *Thrige* (*hist. Cyren.* p. 267 sqq. p. 279.) opinati sunt, Pentapolin tempore Synesii sui juris fuisse, administratione tam civili quam militari civibus quodammodo relictâ. Provocant ad verba *epistolæ* 95. p. 235. B. C., ubi Synesium popularibus auctorem esse volunt, ut civitatem imperatori regendam tradant. Verum mox videbimus (§ 34. p. 208. N. 2.), de gubernatione non civili, sed militari immutanda hic agi. Suspiciatur porro *Thrige* (l. l.), potiores Pentapoleos urbes diversas civitates, suis legibus gubernatas, constituisse, quod ex iis scriptoribus efficit, qui Cyrenen, regionis nostræ quondam metropolin, dignitate hac deinceps spoliata testari videntur. Sed virum doctum præteriit (vid. supra § 2. p. 11. Not. 1.), Ptolemaidem urbi Cyrenæ successisse et tempore Synesii veram præfecti sedem fuisse (cf. quoque *ep.* 73. p. 220. D. ἐπαρχία Ῥωμαϊκή). Nec denique majori jure in instituto curiali, quod Synesius Pentapoli vindicat, libertatis indicium quærendum est, quoniam non alia lege cæteras provincias tum gubernatas esse constat. Sed *epistolæ* Synesii de rebus patriæ Constantinopolin missæ rem ultra controversiæ aleam ponunt.

divina atque humana. Quo quis erat improbior atque impudentior, eo paratiorem ad honores acquirendos viam ingrediebatur; virtutis contra bonæque famæ studiosus odio et invidia infestabatur, calumniis litibusque vexabatur, possessionibus privabatur¹. Testamenta corrupta legimus, cædes inultas patratas, et patronos causarum, paterni tribunalis flagitia pertæsos, in alias provincias abiisse². Ad quæ mala extra omnem modum augenda conferebat magistratuum avaritia et improbitas³. Ad munera ambienda sola turpis lucri spes alliciebat, et Constantinopoli ad provincias in Pentapoli aggrediendas proficiscentes "ex creditorum comitatu nemini non agnoscere licebat"⁴. Quare quibus justitiæ invigilandum erat, ære corrumpi se patiebantur, homines ad falsas criminationes invitantes. Ita mox sycophantarum caterva belluarum instar provinciam inundabat, qui, quod innocentes litibus petendo non impetrarent, lites in accusationes mutando aut vim apertam inferendo, extorquere annitebantur⁵. Oppressi autem longis et in-

¹ *Ep.* 6. p. 171. A. *ep.* 27. p. 176. B. *ep.* 30. p. 177. B. *ep.* 42. p. 181. A. *ep.* 47. p. 186. D. *ep.* 68. p. 217. B. *ep.* 80. p. 228. A. B. *ep.* 121. p. 258. C. D. *ep.* 155. p. 293. D.

² *Ep.* 35. p. 179. B. — *Ep.* 44. p. 281. D. *ep.* 50. p. 189. B. — *Ep.* 43. p. 181. B. *ep.* 102. p. 241. B. *ep.* 59. p. 203. C.

³ Tradit Synesius (*ep.* 73. p. 220. C.), oraculum (Ammonis? cf. *Somn.* p. 145. D.) antiquitus vaticinatum fuisse: magistratuum pravitate res Libyæ esse interituras:

"Φθереῖ τα Λιβύων ἡγεμόνων κακότης."

⁴ *Ep.* 101. p. 239. C.

⁵ *Ep.* 118. p. 256. B. σπαράττεται γὰρ ὑπὸ ἐνδεικτῶν κακῶς ἐπιφύντων τῇ Κυρήνῃ. *ep.* 119. p. 257. A. συκοφαντῶν ἐνδεικτῶν, κοινῶν ἀλαστόρων τῆς χώρας. *ep.*

fructuosis itineribus justitiam domi negatam ultra mare petere cogeantur¹. Quæ quum ita essent, nil mirandum, conatus civium meliorum, qui, instigante Synesio, ad malevolorum artes cohibendas in unum coibant, parum constantes et diuturnos tulisse fructus². — Cui præsidi Pentapolitani paruerint annô, quo consilium iniret curia de Synesio Constantinopolin mittendo, non proditum est. Sed inter eos, qui tempore proxime insequenti dignitatem præfecti sortiti sunt, plures e Synesio innotuerunt, licet annum, quo singuli munus auspicati fuerint, eruere non possimus. Videntur hac potestate instructi fuisse *Artabazacus*³, *Pæmenius*, qui in moerorem civium provinciis egrediebatur⁴, *Herodes* forsitan⁵, Synesio cognatus, et *Johannes*, qui

131. p. 267. A. ep. 47. p. 186. D. cf. *Gothofr.* in Cod. Th. T. 3. p. 431.

¹ Ep. 131. p. 267. B.

² Ep. 47. p. 287. A. Laudat Synesius ob auxilium in patria defendenda sibi præstitum inprimis Martyrium quemdam (l. l. et ep. 91. p. 231. C. cf. ep. 19.), ob id ipsum, ut videtur, ab aula Romana vituperatum. Pariter quoque Synesio ex causa Dioscuridis cujusdam, quam defendendam susceperat, molestiæ multæ creatæ esse videntur (ep. 47. p. 230. D. ep. 79. p. 226. D. ep. 95. p. 235. A.), quid quod ipsa legatio cum eo expostulandi ansam dedisse videtur (ep. 95. l. l.).

³ Ep. 135. p. 271. D.

⁴ Ep. 135. l. l.

⁵ Ep. 38. p. 180. A. ἡγεμῶν (vid. supra § 11. p. 90. Not. 2.), quam vocem *Petav.* (in vers. huj. ep.) de duce intelligit. Mihi quidem de præfecto civili intelligenda esse videtur. Nam de duce, si ab uno forsitan exemplo discedas (in ep. 44. p. 185. A.), nunquam non ὁ στρατηγὸς adhibetur (ep. 57. p. 193. A. ep. 130. p. 264. D. *Cat.* p. 300.

favore aulæ in damnum civitatis abutebatur¹. Huic successisse videtur *Gennadius* e Syria oriundus, qui cum Pæmenio raris abstinentiæ exemplis annu-

D. 301. A.). Contra in *Cat.* p. 298. A. voc. ἡγεμονεύειν diserte opponitur τῷ δοῦκα εἶναι, et epistolam 21, τῷ ἡγέμονι inscriptam, argumentum, ni fallor, magistratui civili vindicat. (cf. quoque *Du Cange Gloss. Græc. T.* 1. p. 471. ἡγεμῶν.).

¹ *Antiochus*, cujus patrocínio gaudebat *Johannes*, a Synesio juvenis ventrosus (ὁ πρόχοιλος) vocatur, qui apud Narsen Persam magna auctoritate polluerat, jam vero imperatoris favore conspicuus erat (*ep.* 110. p. 253. C.). Enimvero dudum quidem agnoverunt viri eruditi (cf. *Tillem. Hist. d. Emp. T. VI. p. 598. Not. 1.*), fide non dignam esse historiolum *Procopii* — quæ in libro ejus de bell. pers. lib. 1. c. 2. p. 7. exhibetur, a *Theophane* (*Chronogr. p. 69. A. Paris 1655.*), *Zonara* (*Annal. l. 13. c. 22. Bas. 1687. T. 2. p. 40.*) et *Cedreno* (*hist. p. 334. Paris. 1647.*) uberius expingitur, licet ab *Agathia* (*Annal. l. 4. c. 26. ed. Niebuhr. Bonnæ 1828. p. 264.*) jam in dubium vocata — de tutela imperii Orientalis ab Arcadio moribundò Isdegerdo regi Persarum commissa, et de *Antiocho*, ab Isdegerdo hunc in finem ad Theodosium puerum misso. Patet tamen ex *ep.* illa *Synesii*, rem in facto positam rumori, cujus meminit *Procopius*, fundamento inserviisse, et *Antiochum*, a Narse (Isdegerdi forsan patre) transmissum, infaustum in imperatorem dominium tempore illo exercuisse (vid. quoque *Petav. Not. in h. ep. p. 84.*). Quum autem *Theophan. chron. p. 83. A.* *Antiochum* βαλουλὸν appellet (α: cubicularium — sive, ut placet *Du Cange* — *Gloss. gr. T. 1. p. 168.* — præceptorem regis), *Tillem. (l. l.)* ingeniose conjicit, in Synesio πρόχοιτον esse legendum. Suspicio autem, *Antiochum* ante Arcadium mortuum (ao. 408.) Constantinopolin venisse. Nam, quum *Andronicus* jam ao. 409 præfecturam Libyæ sortitus sit (vid. hujus §. p. 203. Not. 6.), hic autem *Gennadium* antecessorem habuerit, *Johannes* (qui ante episcopatum *Synesii* præfectus erat vid. *ep. 50. p. 188. D.*) non post annum 407 dignitatem illam obtinere potuit. Errat igitur *Le Beau* (*hist. du Bas-Emp. T. 6. p. 439.*), Johannem successorem *Andronici* pronuntians.

meratur¹. Sed *Andronicus*, Gennadium secutus, flagitiis superiorum coronam imponebat, a Synesio cum flagello Dei, impiis terræ incolis immissô, comparatus². Obscuro loco natus, "quippe cujus parentem nonnisi conjecturâ assequi liceret," e piscatu, unde quæstum hactenus petierat, contra leges (nam patriam habebat Berenicen Pentapoleos), aulâ pecuniis corruptâ, in currum præfecti evectus erat³. Is Ptolemaidi "captæ urbis speciem induebat": cives divitiis pollentes in tribunal trahebantur aut, bonis proscriptis, in exilium agebantur; quid quod Gennadius, magistratû bene gestô nuper egressus, peculatûs accusabatur; nova tormentorum genera inveniebantur, regiâ porticu in carnificinam mutatâ, forumque virorum gemitu, mulierum ululatu, puerorum planctu resonabat. Non Tauroscythios, non Lacedæmonios, ait Synesius, tanto unquam sanguine verberibus expresso Dianam suam coluisse⁴. Sed flagitiosum hominem vindictâ ecclesiæ perculsum supra vidimus⁵, postquam de eo abrogando Synesius et ante et post episcopatum aditum, frustra-neis precibus aulam adiisset⁶. Andronicus vero

¹ *Ep.* 73. p. 221. C. D.

² *Ep.* 57. p. 191, sqq.

³ *Ep.* 57. p. 197. D. — *Ep.* 58. p. 201. B. 202. A. *ep.* 79. p. 224. C.

⁴ *Ep.* 57. p. 195. C. D. p. 197. A. *Ep.* 79. p. 225. D. *Ep.* 72. p. 219. B-D. *Ep.* 73. p. 221. D.

⁵ Vid. supra § 25. p. 153 sq.

⁶ Dubio vacat, Andronicum esse, de quo agunt *epistolæ* 73 et 95 p. 234. D sq. (vid. *Tillem. Mem. T. XII. p. 533.*) *Tillemont.* (*Hist. d. Emp. T. VI. p. 9.*) et *Stollberg.*

Gennadium successorem habuisse videtur, sive idem fuerit, quem supra memoravimus, sive alius. In Codice ne unius quidem Libyæ præfecti fit mentio.

§ 34.

Transimus ad res Pentapoleos *militares* describendas, a primo Romanorum imperatore hîc quoque initium facientes. Augustum memoriæ proditum est, varios imperii limites legionibus defendendos constituentem, horum unum Aegyptum fecisse, duabus¹ vel tribus² legionibus illuc ablegatis. Dubio autem non vacat, utrum legio, quam in antiqua notitia Cyrenaicam dictam invenimus³, in ipsa Pen-

(Gesch. d. Rel. Chr. Th. 15. p. 21.) *ep.* 73 episcopo vindicant. Equidem puto, ambas, utpote Cyrene scriptas (p. 220. B. p. 234. D.) nec novi muneris suscepti mentionem facientes, ante episcopatum exaratas esse. *Epistola* autem 79, Anastasio ab episcopo (ut patet ex p. 227. A. D.) scripta, ante excommunicationem (quoniam hæc non memoratur) exarata videtur, et tergiversatio Anastasii (*ep.* 46.) proximam forte ansam Synesio dedit, fulmen ecclesiæ in auxilium vocandi. Sequitur ex his, Andronicum saltem ab ao. 409 præfecturam iniisse — vid. supra §12. p. 93. Not. 1. § 25. p. 152. — *Le Beau* (H. d. B. E. T. 6. p. 436.) et *Stollberg.* (lib. et loc. l.) Andronicum præfecturam tam civilem quam militarem, et quidem eodem tempore occupasse volunt, quem errorem duplicem, præter hactenus dicta, nominatim *ep.* 77ma satis refellit.

¹ Ita *Tacitus* Ann. l. 4. c. 5. T. 1. p. 153.

² Ita *Strabo* lib. 17. § 12. T. 6. p. 518. (cf. *Panciroll.* Not. imp. Or. p. 203.), qui trium legionum unam circa Alexandriam sedisse, duas in reliqua regione positas perhibet. Quarum alteram Thebaidi, alteram Libyæ contigisse, non absurdum videtur suspicari.

³ Cf. *Pancir.* lib. 1. p. 62.

tapoli, an potius in Arabia¹ collocata fuerit. Utut hujus sit, quum, novis hostibus irruentibus, limites augerentur, suam quoque legionem, ab Aegyptiaca diversam, Libyam adeptam fuisse, certum videtur². Diocletianum constat de extremis imperii Romani limitibus defendendis meritissimum fuisse, et, quum oppida et castella ubique erigeret et in iis militum copias poneret³, a vero non abesse videtur, arces, quæ per varios Pentapoleos tractus disseminatæ a Synesio toties memorantur, et utilissimum contra hostes grassatores refugium agricolis parabant⁴, vel ab imperatoris illius tempore originem repetere vel certe ejus tempore novis munimentis

¹ Lib. laud. p. 60. col. 2. (cf. *Dio Cass.* l. 35. c. 23. T. 2. p. 794.). — *Syn. ep.* 4. p. 164. B. Ἀράβιοι συχνοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τάγματος τῶν ἱππέων.

² In recensu præsidiorum, quem exhibet *Panciroll.* lib. l. p. 200., 2500 pedites in Libya stipendia meruisse dicuntur, quare *Mannertium* V. C., de lacuna hîc loquentem (*Geogr. d. G. u. Röm.* p. 76.), non intelligo.

³ *Zos. hist.* l. 2. c. 34. p. 159.

⁴ Ejusmodi arx (φρούριον ἐρυμνότατον) imposita fuerat colli, de quo litigabant episcopi Erythri et Dardanis (*ep.* 67. p. 211. C. vid. supra § 28. p. 170.). Aliæ nominantur in *ep.* l. p. 212. A. *ep.* 104. p. 246. D. *ep.* 133. p. 269. C. *Cat. de cal. Pent.* p. 300. B. p. 301. B., quarum rudera plura se hodie vidisse testantur *Della Cella* (p. 97.), *Pacho* (p. 121. 130. 226.). Munimentum eo tutius præstabant, cavernis quippe subterraneis instructæ, ut de monte *Bombæa* narratur, in qua Johannes dux se occultabat (*ep.* 104. l. l. cf. *Cat.* p. 301. C.). *Pacho* (qui montes Cyrenaicæ speluncis scatere testatur — p. 105. 108. 130. cf. *Paul Luc.* p. 90. *Della Cella* p. 97. — ab incolis terræ in sepulchra adhibitis, vid. *Synes. Cat.* p. 301. A. p. 302. A.), hunc montem, qualis in Synesio describitur, (cuniculis Aegypti comparandus, vid. ejus ichnogr. in tab. æn. *Pachonis* V. fig. 1.), nonnisi in locum, in confiniis Marmaricæ situm, convenire arbi-

esse roboratas. Ad Constantinum igitur Pentapoleos incolæ barbaris feliciter restitisse videntur. Sed ab hoc inde tempore et disciplina militaris turpiter neglecta jacuisse, qualem in Synesio offendimus, et universa, quæ inde redundaret, calamitas in miseram illam civitatem irrupisse videtur. Quum enim, amotis præsidiorum munitionibus, majorem militum partem a limitibus abstractam in oppidis minime egentibus collocaret, qui ita theatris et voluptatibus emolliti urbes onerarent, hostis undique accurrebat¹. Quod autem summam Libyæ gubernationem militarem attinet, olim quidem uni eademque duci Aegyptus et Libya paruisse videntur², neque in Codice Theodosiano singularis Libyæ ducis ante annum 417 mentio fit³, quum tamen plures ante hoc tempus in Aegypto nominentur⁴. Verum dux Aegypti postea temporis comes factus, dignitate quidem auctus est, sed potestate diminutus, quum Libya et Thebais, a ditione

tratur (Voyage. p. 50. 51.). Quam opinionem, ni fallor, confirmant verba ep. 108. p. 252. A., ubi testatur Synesius, se, signa militaria secutum, plurium dierum itinere a domicilio interdum abstrahi se passum fuisse. Mannert. (Geogr. p. 105.) Bombæam ad Pentapolin refert. — Cæterum non urbes tantum, sed pagi quoque Pentapoleos munimentis interdum instructi fuisse videntur. cf. Cat. p. 299. B. χωμητικὰ τεῖχη. vid. Gothofr. annot. in Cod. Theod. T. 2. p. 213. col. 1.

¹ Ita Panciroll. Not. imp. Or. p. 199. cf. Syn. ep. 132. p. 268. B. ep. 62. p. 205. D. Cat. in laud. Anys. p. 305. C. D.

² Pancir. lib. laud. p. 210.

³ Vitalianus nimirum. vid. Cod. Theod. VIII. T. I. l. 16. T. 2. p. 473. Not. dign. T. 6. p. 338.

⁴ Cod. Theod. L. XII. T. XII. l. 5. T. 4. p. 589. VI. T. XIII. l. 12. p. 98. Not. dign. in Tom. 6. p. 338. col. 2.

ejus avulsæ, proprios duces sortitæ sunt¹; quam tamen regiminis mutationem non cum Pancirollio Gratiani demum tempore factam esse arbitrarer, quoniam sub Gallieno jam Fabium Pomponianum Libyci ducis nomine salutatum invenimus². Sed certum est, separationem illam parum prudenter factam in maximum Libyæ damnum cecidisse. Non enim ea lege Libya suum ducem nacta est, ut hic Aegypti comiti muneris sui rationem reddere teneretur vel ab eo mandata acciperet; sed, ut hic ipsi præfecto prætorio immediate paruisse videtur³, ita ille magistratui inferiori, magistro nimirum militum, subjectus erat⁴. Jam vero, quum Libya, quamdiu

¹ Vid. *Pancir.* lib. 1. p. 203. — Comes militaris duce limitaneo erat præstantior. Nec Synesii tempore præter Isauriæ et Aegypti duces alii titulo illo ornati erant (ut censet *Panc.* p. 201. 203.). Ducum vero, quales in Libya et Thebaide constituti erant, 13 per totum Orientem inveniebantur. Nominatur autem *primus* Aegypti comes in *Cod. Theod.* XVI. T. X. l. 11. T. 6. p. 272. ao. 391. Sub Arcadio munere eodem fungebatur *Heraclianus*, ad quem exstat constit. imperatoris illius ab ao. 395 in *Cod. Theod.* XI. T. XXIV. l. 3. Tom. 4. p. 175. Videtur idem esse, cujus subadjuva Harpocratio vocatur in *ep. Synesii* 145. p. 281. D., scripta post ann. 400. De mira Gothofredi confusione nominum Herculiani et Heracliani vid. supr. § 8. p. 67. Not. 1. Comes Aegypti præterea indicatur in Synesio *Ep.* 98. p. 237. B. *ep.* 142. p. 278. D. Patet ex loco posteriori, *Pæonium* esse, quem ex *Libro ad Pæon.* p. 307. B. ordini militari adscriptum fuisse docemur.

² Vid. *Trebell. Poll.* de Celso. in hist. Aug. Script. Lps. 1774. 8. p. 350.

³ Vid. *Cod. Theod.* VIII. T. V. l. 52. Tom. 2. p. 559. Not. Dign. T. 6. p. 367.

⁴ *Pancir.* lib. 1. p. 210. Res Pentapoleos militares tempore Synesii non a comite Aegypti, sed ab imperii Constant.

unum cum Aegypto efficeret defensionis limitem, ejusdem quoque curæ vigilantioris, quæ in hac provincia, utpote gravissimo Romanorum frumenti penuario, tuenda adhibebatur, particeps fuisset¹, nunc de ea defendenda negligentius cogitari inceptum est. Ex his intelligendus est Synesius, ubi ex redintegrata cum Aegypto rerum militarium communione unicum pollicetur Libyæ malorum remedium². Constat quidem ex eodem auctore, Pentapolitanos non omni prorsus auxilio Romanorum militari destitutos fuisse. Nam præter turmas, quæ ex indigenis

arbitrio immediate pependisse, ex ipso Synesio dilucide patet. Ita Chilas dux ab ipso imperatore electus dicitur (*ep.* 110. p. 253. A.). Ita quoque Synesius ad magistrum militum (Simplicium), non ad comitem Aegypti querelas de Cereali duce defert (*ep.* 130.). Ita denique preces de Unnigardis supplendis ad ipsum imperatorem dirigendas vult. (*ep.* 78. p. 224. A. *Cat.* p. 305. C.).

¹ Constat, comitem Aegypti et ducem Ponti, quippe qui duo præcipua imperii Orientalis claustra custodirent, præ cæteris magni habitos fuisse. Ita quoque duces, in Occidente per transmarinas provincias constituti, eandem ob causam comitiva dignitate præditi erant (cf. *Gothofr.* ad *Cod. Theod.* T. 2. p. 99.). Sola Libya, annonas præstando impar (cf. *Syn.* *Cat.* p. 298. C. 300. B. — nam p. 301. C. de tributo ærario loqui videtur), duci ignobili relinquebatur. (vid. supra § 2. p. 8.). Unum tamen comitem Pentapolitanum, nomine oppresso, indicatum invenimus in *ep.* 144. p. 281. A. *ep.* 146. p. 282. D.

² *Ep.* 95. p. 235. B. Verba sunt: πάλιν ἔγραφον ὑπὲρ τοῦ λελύσθαι τὴν παρ' ἡμῖν στρατηγίαν, ὅπερ ἅπαντες ὁμοφώνως οἱ τῇδε ἄνθρωποι μόνον εἶναι φασὶ λυτήριον τῶν δεινῶν, ἐπανελθεῖν εἰς ἀρχαίαν ἡγεμονίαν τὰς πόλεις (sc. πέντε ἡμῶν), τουτέστιν ὑπὸ τὸν Αἰγυπτίων ἄρχοντα (ᾧ: κωμήτα) καὶ τὰς Λιβύων (πόλεις) τετάχθαι. De immutatione rei militaris, non civilis, ut nonnullis visum est (cf. § 32. p. 199. Not. 2.), hoc loco sermonem esse, apparet ex vocc. στρατηγίαν et στρατιώτας in sequentibus. Cæterum conjunctio illa

conscribebantur¹, Romanos quoque milites² cohortesque barbarorum (*Balagritas*³, *Marcomannos*⁴, *Unnigardas*⁵), qui inde a Theodosio Magno in exercitu Romano stipendia meruerant⁶, in Pentalipi, et quidem optimo interdum cum successu,

cum Aegypto, a Synesio vehementer desiderata, Leone et Anthemio imperatoribus, vere facta est, pristina licet regiminis formâ mox restitutâ (cf. *Pancir.* lib. I. p. 210. col. 2.).

¹ Distinguuntur delectus (ep. 78. p. 224. B. καταλόγων πολλῶν), ex inquilinis facti (ep. I. p. 223. B. D. ep. 130. p. 264. D. τῶν ἐγχωρίων), a copiis Romanis auxiliariis (I. I. ὅσοι πῶποτε κατὰ συμμαχίαν εἰς τοὺς δε τοὺς τόπους ἀφίκοντο), qui ob stirpem peregrinam μιξοβαρβαροι vocantur in ep. 130. p. 265. A. *Legio Dalmatica*, cujus meminit ep. 87. p. 230. A. (τὸ τάγμα τῶν Δαλματῶν), ex Ptolemaidensibus constitisse ibi dicitur, nomine, ut videtur, ex corrupta Ptolemaidis (Tolmeta, Dalmata) pronunciatione exorto. cf. *Centur. Magd.* Cent. V. p. 1102.

² Θράκες nimirum, in *Cat.* p. 299. B. equites loricati dicti.

³ *Balagritæ* (τὸ τάγμα τῶν Βαλαγριτῶν ep. 104. p. 244. B. ep. 132. p. 268. A.) singulari tribuno (φυλάρχῳ) suberant. Ignoro vocabuli originem (*Bulgritæ*, *Bulgari*? a βούλγα: Volga. cf. *Clar. Engelstoft* de re Byzantinorum militari sub Justiniano I. Havn. 1828. 4. p. 13.) s. ex βαλλίζω, salire: legio *velox* [?]; nam erant equites sagittarii (ἵπποτοξόται I. I.).

⁴ *Marcomanni* (οἱ Μαρχομάνοι) milites fortissimi, clypeis instructi, dicuntur (ep. 110. p. 253. A. *Cat.* p. 299. B.). A scriptoribus fere coævis, e. c. *Amm. Marc.* I. 29. p. 408. sæpius laudantur, sed Romanis eo tempore foederatos non alibi vocatos eos inveni.

⁵ *Unnigardæ* s. *Hunnigardæ* (οἱ Οὐννιγάρδαι in ep. 78. p. 223. B. et in *Cat.* utraque passim) non alibi, quantum scio, memorantur (cf. *Tillem. hist. d. Emp.* T. VI. p. 10.). Videntur autem *Hunni* fuisse (ita quoque *Mannert. Geogr. Th.* 10. Abth. 2. p. 76. et *Pacho Voyage.* p. 29.), quos in *Agathia* I. 3. c. 5. p. 146. Ὀνογούρους appellatos invenio. cf. *Hunugaros* et *Ungaros* apud *Clar. Engelstoft* lib. I. p. 14.

⁶ Vid. supra § 2. p. 24. Not. 4.

militantes invenimus. Verum, præterquam quod numero essent pauciores, quam ut acri et continuo studio hostium impetum exciperent, nedum terminis provinciæ expellerent, ducum inprimis vitiis omne inceptum in pejus vertebatur. Quum enim ducis Cyrenaici provincias molestas et parum æstimas fastidirent facile, qui ad onus illud ferendum soli essent idonei, factum est, ut ad inhabiles homines, aulæ corrumpendæ pares, vel ad unum aliquem ex peregrinorum numero¹, devolverentur. Munus autem semel ingressi, ex tributis inique exactis² divitias congerere studebant. Milites porro

¹ De munere quodam *ducali* interpretanda esse verba obscura in *ep.* 95. p. 235. A. B. (ἀσπρᾶτειαν εἶναι τοῖς ξένοις), ex sequentibus: ὁ δὲ ἀντέλεγεν ὑπὲρ Ἑλλάδου καὶ Θεοδώρου, probabile videtur. Constat quoque ex *Cat.* p. 301. A., magistratus militares extraneos, præsertim Alexandrinos, invitis Pentapolitanis obtrusos fuisse.

² Officium tributa Pentapolitanorum annua *tam* militaria (*ep.* 79. p. 224. D. χρυσίον στρατιωτικόν *ep.* 78. p. 224. B. τῆς φοιτώσης κατ' ἐνιαυτὸν δαπάνης τοῖς ἐνθάδε στρατεύμασι. *ep.* 125. p. 261. A. τὸ σιτηρέσιον. *Cat.* p. 304. D. οἷς σιτοδοῦμεν ἱππέων τε καὶ πεζῶν) *quam* civilia (*ep.* 73. p. 221. D. χρήματα ταῖς δημοσίαις ψήφοις. *ep.* 79. p. 225. B. τοὺς διπλοῦς φόρους) exigendi præsidii et duci simul incubuisse videtur (*ep.* 79. l. 1.). Cives necessitatibus bellicis subvenire obligabantur, *tam* nummos solvendo — cf. ll. ll. — (qui a publici auri prosecutoribus — cujusmodi memorant *epp.* 18. 19. ἐπὶ χρυσίου διακομιδῇ ἐστάλη δημοσίαν ὁδόν. cf. *Cod. Theod.* Tom. 4. p. 569. — ad castra deportabantur), *quam* equis (canonicis dictis) alendis (*ep.* 132. p. 268. B. τῶν ἱππῶν τῶν ἐπὶ τῷ φόρῳ τρεφομένων). Singulare tributum ab iis pendebatur, qui tironibus præstandis impares erant (*ep.* 79. p. 224. D. χρυσίον τιρωνικόν. vid. *Gothofr.* in *Cod. Th.* T. 2. p. 372. *Bingh. Or. Eccl.* T. 2. p. 237., quorum sententia, ni fallor, opinioni *Meursii* [*Glossar. Græcob.* p. 131. 717.] et *Petavii* [*Not. in*

vel vacatione legibus contrariâ donabant vel eo deducebant, non quo periculum, sed compendii uberioris spes vocabat¹, vel denique per varia castra intempestive dissipatos intra moenia retinebant, unde audacter prosiliendo certa victoria reportanda fuisset, quid quod civibus conaminibus privatis, e re publica susceptis, interdicebant². Quicunque autem militum cæteris animo forti præibant, privilegiis, gratiâ imperatoriâ concessis, spoliabant³. Ipsi autem vel timidissimos nequitiâ superabant, nunc inter media pericula fugâ se subducentes, nunc a statione procul remoti sedentes⁴.

Syn. p. 79.] præferenda est.). Videntur autem Pentapolitani oneribus publicis admodum gravati fuisse. Ita tributum, aulæ Romanæ (s. militibus ejus) solvendum, iis irrogatum erat (*ep.* 79. l. l. τὰ αὐλαναῖα cf. *Petav.* l. l. et *Meurs.* lib. l. p. 76.), et pauperibus Alexandrinis stipendio (erano) succurrere debebant, cujus cura ecclesiæ ministris concredita erat (*ep.* 67. p. 214. D. 215. C. cf. *Athanas.* Apol. de fuga sua. T. l. p. 574. A.).

¹ Duplici modo potentiâ ad qvæstum comparandum abutebantur, licito emolumento (*cat.* p. 305. D. τὸ ἀπὸ τοῦ νόμου κέρδος, quod in *Codice* T. 2. p. 225. stillatura vocatur) non contenti. Vel enim commeatum (τὴν ἀστρατίαν) militibus indigenis vendebant (*ep.* 130. p. 264. D. — contra leges impp. *Cod. Theod.* T. 2. p. 366. vid. supra § 2. p. 24. Not. 4.), vel urbibus pecunias extorquebant, præsidium, ex insolentibus militibus peregrinis constans, iis minantes (*ep.* 130 p. 265. A. cf. *Zosim.* l. 2. c. 33. p. 158.).

² *Cat.* p. 299. A. *Ep.* 122. p. 259. B. C. *Ep.* 130. p. 265. D. *Ep.* 107. p. 251. B.

³ *Ep.* 132. p. 268. A.

⁴ *Ep.* 104. p. 245. D sq. — *Ep.* 130. p. 265. C. D.

§ 35.

Hostes, quos e Synesio constat initio sæculi quinti provinciam Pentapolitanam iteratis incursionibus devastasse, *Macetæ*¹ scilicet et *Ausuriani* s. *Assyriani*² (ab aliis scriptoribus *Masices* s. *Mazaces*³ et *Austoriani*⁴, *Austuriani*⁵, *Auxoriani*⁶, forte et *Assuritani*⁷ vocati) ad magnam populorum gentem, in Africa septentrionali vitâ nomadicâ utentem, pertinuisse videntur, quos, ceu primos terræ illius incolas, Romani Libyum nomine vulgo comprehendebant⁸. Situs horum populorum a *Ptolemæo* et

¹ *Syn. ep.* 130. p. 265. A.

² *Syn. ep.* 57. p. 193. A. B. *Cat.* p. 299. B. p. 301. D. — *Ep.* 78. p. 224. B.

³ *Ptolem.* lib. 4. cap. 1. in Bertii theatr. p. 104. *Philostorg.* h. e. l. 11. c. 8. p. 542. *Amm. Marc.* lib. 29. p. 403. 404.

⁴ *Amm. Marc.* lib. 26. p. 315.

⁵ *Amm. Marc.* lib. 28. p. 377. 379.

⁶ *Philost.* h. e. l. 1.

⁷ *Cyprian. ep.* 64. ed. Maur. Par. 1726. p. 110. *Augustin. contr. Crescon.* l. 3. c. 56. T. 7. p. 191. A. C.

⁸ Vid. *Tillem. Mem.* T. XII. p. 508. hist. d. Emp. T. V. p. 476. T. VI. p. 9 sq., *Mannert. Geogr. der Gr. u. Röm.* Th. 10. Abth. 2. p. 20. 77. *Gothofredus* (in comment. ad legem anni 399. lib. VI. Tit. XIX. Tom. 2. p. 417.) suspicatur, barbaros illos non diversos esse a *Saturianis* et *Subafrensibus*, quos in Romanos conjurasse lex illa testatur, et quorum "occultatoribus" poena ibidem intenditur. In quam conjecturam, ni fallor, parum probabilem (nec tam facile, quam suspicatur *Gothofredus*, de similitudine nominum *Saturiani* et *Ausuriani* aliquis forte sibi persuaserit) uberius inquirere non hujus loci est. Quatenus autem vir doctus ad opinionem suam probandam *Synesio* potissimum usus est, huc pertinet observare, argumenta, ex Nostro depromta,

Philostorgio ad regiones, Aegyptum et Africam occidentalem interjacentes, refertur¹; a quibus non discrepat *Ammianus Marcellinus*, provinciæ Tripolitanae conterminos eos fuisse affirmans². Describuntur a Synesio, quocum conspirat *Ammianus*, tanquam barbari, absque certis sedibus vagantes, feri horridique aspectu, quos non aliter ac "Corybantes et dæmones ex comitatu Cybeles" attoniti Pentapoleos incolæ reformidabant. Vicinos infestabant, prædandi, non occupandi causâ, non agmine facto aut certum aliquod stratagema secuti, sed passim et, ut ferebat occasio, in imparatos et iner-

partim futilia partim omnino falsa esse. Nam in Synesio ne verbo quidem (nam *μειζοβάρβαροι* in *ep.* 130. p. 265. A. de Gothis auxiliariis, quibus præerat Cerealius, intelligendi esse videntur. vid. supra § 34. p. 209. Not. 1.) indigitatur, barbaros illos ad ditionem Romanorum quocunque modo pertinuisse, quod tamen de Saurianis et Subafrensibus, si quid video, in lege affirmatur. Errat deinde Gothofredus, ubi catastasin Synesii (anno 411 tribuendam. vid. infra § 37. Not. 6. p. 221.) et legem anni 399 tempore æquales facit; ubi Gennadium præfectum Pentapolitanum anni 408 (vid. supra § 33. p. 202. Not. 1.) cum Gennadio, præfecto Augustali anni 396, confundit, denique ubi epistolam Synesii 130 (ao. 404 exaratam. vid. chronot. epp.) ad eundem sæculi quarti annum refert. — *Pacho* (Voyage p. 29. Not.) non absque idonea ratione conjicit, Ausurianos esse, qui jam in *Herodoto* (lib. 4. c. 180. p. 418.) nomine τῶν Αὐσέων veniunt. Suspicio, Macetas Synesii et Maza[i]ces *Philostorgii* et *Ptolemei* ab eodem auctore indigitari in libr. 4. c. 175. p. 416. (Μάχαι) et c. 191. p. 424. (Μάξυες, qui Ausensibus adjacuisse ibidem dicuntur.).

¹ *Ptolem.* 1. 1. (ubi *Gothofr.* [1. 1.] pro Αὐξουμλς recte conjicit Αὐξουρλς). *Philostorg.* 1. 1. "Μάξακες καὶ Αὐξωριανοὶ (μεταξὺ δὲ Λιβύης καὶ Ἀφρῶν οὗτοι νέμονται)" κ. τ. λ.

² *Amm. Marc.* lib. 28. p. 377.

mes insilientes, quamobrem exiguae admodum copiae, dummodo fortiter ductae, ad eos profligandos sufficiebant¹. Hos, desertis suis egressos, litorales provincias fertiles, quas proavi possesserant, ab antiquo tempore identidem prædatos fuisse, veri est simillimum. Prima tamen aggressio eorum hostilis, de qua memoriae proditum est, sub imperio Joviani, Valentis et Valentiniani (circa ann. 364. et 370.) facta est. Teste enim Ammiano, Austoriani solito acrius Africam tum incursabant, provinciam Tripoleos omnium misserrime vexantes². Sub Arcadio deinde, cum Mazicibus juncti, ut perhibet Philostorgius, tam Africam occidentalem quam magnam Libyæ et Aegypti partem desolabant³, in deserto Scetico Mo- sen aliosque solitarios trucidantes (c. ann. 395)⁴. In Synesio Macetarum diserta mentio non fit ante an-

¹ Synes. Cat. p. 300. B. δυστήνου καὶ Νομαδίτου γένους. ep. 122. p. 259. B. ep. 130. p. 265. D. — Ep. 132. p. 267. D. τοὺς ἀπελάτας· οὐδὲ γὰρ ἄξιον καλεῖν αὐτοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ληστὰς ἢ λωποδύτας, ἢ τι τοιοῦτον ὄνομα μικροπρεπέστατον, οἳ μὴ δένα τῶν ἐρρώμενως ἐπιφερομένων ὑφίστανται, ἀλλὰ μόνους τοὺς καταπλήγας ἀποσφάττουσιν ὥσπερ ἱερεῖα καὶ περιδύουσι. (vid. infra § 36. p. 218. Not. 2.). cf. Amm. Marc. lib. 28. p. 377: "Barbari in discursus semper expediti veloces, vivereque ad- sueti rapinis et cædibus, paulisper pacati in genuinos turbines revoluti sunt."

² Amm. Marc. l. 1.

³ Philost. h. e. l. 1. κατὰ μὲν τὸ ἐωσινὸν αὐτῶν κλίμα τὴν Λιβύην ἐξηρήμωσαν, καὶ τῆς Αἰγύπτου μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην συνδιώλεσαν· Αφρούς τε ἐμβαλόντες κατὰ δυόμενον ἥλιον τὰ παραπλήσια ἔδρασαν.

⁴ Vid. Tillem. hist. d. Emp. T. V. p. 477. Mem. T. XII. p. 508.

num 404, Ausurianorum vero non ante annum 409¹. Sed dubio vacat, utramque nationem junctis armis, jam sæculo 4to exeunte, Pentapolin adortam fuisse, invasionem igitur illam, cujus tanquam ad Libyam quoque pertinentis meminit Philostorgius, proximam legationi Synesianæ causam fuisse. Certe Synesius, e Thracia redux anno 400, patriam hostibus exagitata inveniebat², qui, ad breve tempus, ut videtur, pacati, anno 404 novo et inaudito adhuc furore prædabundi revertebantur³. Ex iis, qui tempore illo et mox subsequenti ducum vices vel potius nomen in Pentapoli tenebant, tres innotuerunt: *Cerealius*, qui e nave, ad quam divitias, per rapinam corrasas, subvexerat, obsidionem urbium aspiciebat⁴, *Chilas*, qui e meretricibus educandis famam sibi pepererat⁵, et *Johannes*, quem Synesius ob agilitatem in proelio fugiendo et suis et hostibus admirationi fuisse testatur⁶. Quæ quum ita essent,

¹ Cf. hujus §. p. 212. N. 2. et § 36. p. 218. N. 2. cum § 12. p. 93. N. 1.

² *Ep.* 61. p. 205. B. cf. supra § 4. p. 36.

³ Vid. supra § 4. p. 36. et Not. 1.

⁴ *Ep.* 130. p. 265. D. *Cat.* p. 299. A.

⁵ *Ep.* 110. p. 252. D. 253. A.

⁶ *Ep.* 104. p. 245. D sq. Johannes hic, qui Aemilii cujusdam interfecti suspicionem sibi concitaverat (*ep.* 44. p. 181. D. 185. A. *κράτιστε τῶν ἡγεμόνων ep.* 104. p. 245. B. *παραστρατηγεῖν. ep.* 50. p. 188.), a provinciæ præside ejusdem nominis (vid. § 33. p. 202. Not. 1.) non diversus videtur. Ita statuere suadent et morum similitudo et familiaritas Antiochi (*ep.* 110. p. 253. C.), quam utpote e Phrygia oriundus (*ep.* 104. p. 244. B.) cive Pentapolitanò facilius inire potuerat. Sed alium magistratum alio tempore obiisse censendus est. Ei-

agrorum cultores, militum auxilio destitutos se videntes, clavis securibusque armati, quid quod ecclesiæ ministri, sacris relictis, hostes privatis auspiciis aggrediebantur¹. Quorum conaminum moderatorem Synesium fuisse, supra vidimus². Sed barbari, ducum ignaviâ compertâ audaciores redditi, mox provinciam inundabant castellaque munita circumveniebant³,

dem scriptas suspicor *epistolas* monitorias 2. 63 et 64. nec non *ep.* 147 (cf. *ep.* 44 et tenorem ironicum utrique communem), quæ, inopinatum Johannis in vitam monasticam transitum nos docens (vid. supr. § 6. p. 50. N. et § 16. p. 112. N.), scripta videtur initio anni 409 (quo Joh. in consortio Julii, socii Andronici adhuc offendimus. *ep.* 50. p. 188. D. vid. § 25. p. 155. Not. I.), sed ante electionem Synesii in episcopatum (ut testantur vbb. p. 284. A. ἀπὸ τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ μερίμνης, et præstantia lacernæ philosophicæ præ monasticâ concessa. p. 283. D.). Sed certe distingvendus est a Johanne, boni frugis juvene Cyrenensi, qui sub Any시오 militavit (*ep.* 37. *ep.* 94.).

¹ *Ep.* 125. p. 261. A. B. *Ep.* 108. p. 251. D. *Ep.* 122.

² Vid. § 4. p. 37. Synesium episcopum exercitum patriæ contra hostes duxisse, false opinatur *Le Beau* (hist. d. B. E. T. 6. p. 437. 440.). Imo epistolæ, heroica ipsius facta prædicantes, jam hanc ob causam episcopo abjudicanda sunt; cæterum cf. *chronotax.* epp.

³ Pleræque Synesii epistolæ, quæ bello huic describendo immorantur, ex urbe Cyrene, ubi tum habitabat, missæ esse videntur (cf. *ep.* 130. p. 266. A.). Quoniam autem disquisitionibus *Pachonis* (*Voyage.* p. 216. 217.), qui rudera Cyrenes sedulo oculo nuperrime perlustravit, denuo evictum est, fontem Apollinis (quem toties laudant antiqui cf. *Thrige* hist. Cyren. p. 95.) infra ipsius urbis moenia scaturiisse, *epistola* 132, in qua Synesius de aquæ penuria queritur, non hinc, sed ex arce quadam munita (pariter ac *ep.* 133. p. 259. C.) scripta videtur. Patet autem, ipsum Pachonem anachronismi reum fieri, ubi, epistolam illam ad Ptolemaidem referens, inde conjicit, aquæductum hujus urbis, cujus meminit *Procopius*, jam Synesii tempore dirutum fuisse (lib. I. p. 182.).

horrendæ crudelitatis vestigia arvis undique inpri-
mentes ¹.

§ 36.

Aula Romana in Oriente primis annis *Theodosii Junioris* faciem præhebat ab ea longe diversam, cu-
jus sub Arcadio testis fuerat Synesius ². Molem im-
perii humeris suis sustinebat *Anthemius* ³, cujus
egregiæ virtutes debilis et male pii imperatoris vitia
abunde compensabant. Prudentiæ hujus viri, a Syn-
esio aliisque coævis multis et eximiis laudibus cele-
brati ⁴, alta pax debebatur, quâ, si a Libyæ tantum-
modo oris discesseris, totus Oriens præ Occidente
hoc tempore fruebatur. Frustraneus labor esset in-
quirere, cur Synesius, tantâ amicorum Anthemii co-
horte adjutus, clementiam præfecti omnipotentis

¹ *Ep.* 130. p. 265. A. B.

² Vid. supra § 3. p. 16 sq.

³ *Anthemius*, avus imperatoris ejusdem nominis, sub Ar-
cadio magister officiorum et consul fuerat, deinde ao.
405. ad præfecturam prætorii evectus, quam dignita-
tem per undecim continuos annos occupasse videtur.
cf. *Prosopogr.* ad Cod. Theod. T. 6. p. 350 sq.

⁴ *Syn. ep.* 47. p. 187. A. *ep.* 49. p. 187. D. Ἀνθεμίου τοῦ
μεγάλου. p. 188. A. τὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκεῖνος αὐξοί.
ep. 73. p. 220. A. σώζειν τὰς πόλεις Ἀ. καὶ φύσιν
ἔχει καὶ τύχην καὶ τέχνην (puto, Synesium respicere
ad merita Anthemii de legationibus provincialibus re-
stituendis. cf. *Gothofr.* ad Cod. Th. T. 4. p. 598.) p. 220.
D. p. 221. D. *ep.* 75. p. 222. C. *ep.* 79. p. 226. A. *Cat.*
p. 298. C. ὧν (πραγμάτων) τὸν μέγαν Ἀ. ἐγὼ τὰ πρῶτα
καὶ ἀκούω καὶ πείδομαι. Cum Synesio conferendi sunt
Chrysost. *ep.* 147. T. 3. p. 686. *Socrates* h. e. l. 7. c. 1.
p. 338. (φρονιμώτατος τῶν τότε ἀνδρώπων) *Sidon.* *Apoll.*
carm. 2. v. 94. Par. 1609. p. 12. *Chron. Alex.* Ao. 406.
p. 308.

in popularium salutem expugnare tam sero valuerit¹. Utcunq̃ue sit, quod privatus impetrare non potuerat, id episcopo obtinere contingebat. Nam anno 410, Ausurianis Libyæ regiones denuo hostiliter aggressis², *Anysius*, juvenis fortitudine, pietate, morumque æquitate pariter conspicuus, rei militari per Pentapolin præficiebatur³. Quem civium fiduciæ commendare Synesius non minus suum esse ducebat, quam heroem ipsum ob insigniter facta encomio celebrare adque perseverantiam in futurum excitare⁴. Duci illi, teste Synésio, annum integrum vitæ Pentapoleos addenti, militum insolentiam centurionum-

¹ Cf. *Tillem. Mem. T. XII. p. 533. Hist. d. Emp. T. V. p. 475. T. 6. p. 1-4., Le Beau Hist. du Bas-Emp. T. 6. p. 442. XLVIII.*

² *Ep. 13. p. 174. A. ep. 57. p. 193. A. B. Augustinus (ep. 122. in Opp. Lugd. 1586. T. 2. p. 240. B.) testis est, plures Aegypti solitarios sub finem anni 409ni a barbaris trucidatos fuisse, et Hieronymus (ep. 78. ed. Martian. T. 4. P. 2. p. 643. cf. vit. Malchi p. 92. 94.), Saracenos ao. 411mi terminos Aegypti, Palæstinæ, Phoeniciæ et Syriæ torrentis instar percurrisse. (Ausurianos hîc indicari, ex Ammiano [lib. 26. p. 315.] probabile fit, qui barbaros illos Maurorum genti accenset).*

³ *Ep. 57. l. 1. (Rationes, cur Anysius hîc intelligendus sit, recte affert Tillem. Mem. T. XII. p. 547. cf. Gothofr. Prosopogr. p. 350.). Ducem illum provinciam Libyæ ingressum fuisse anno 410mo brevi post ordinationem Synesii et priorem Andronici excommunicationem, supra (§ 12. p. 93. Not. 1.) demonstratum dedimus. Nescio, an Anysius noster idem fuerit, ac is, qui anno 416. et 419. (Cod. Th. VI. T. XXX. ll. 21. 22. Tom. 2. p. 224.) comes Sacr. Largitt. fuisse dicitur, et in lege 18. (X. T. XX. Tom. 3. p. 517.) nominatur. Diversitas utriusque muneris ita statuere non impedit (ut censet Tillem. Mem. T. XII. p. 548), id quod multa exempla, in Codice obvia, testantur.*

⁴ *Ep. 57. l. 1. ep. 77. ep. 94.*

que avaritiam ("duplex istud malum, ipso barbarico molestius") compescere contingebat, quid quod, hostium catervis ter proelio victis, pompæ honores conferebantur¹. Adeo autem opes militares ad incitas redactæ erant, ut inter universas copias, in Pentapoli tum stipendia merentes, Anysius quadraginta tantum Unnigardarum equites, qui signa sua sequerentur, idoneos judicaret². Qui quum variis præ cæteris militibus emolumentis instructi essent, et inde, ut videtur, horum invidiam in se concitassent, adeo ut de illis equo lautiorique stipendio privandis et cum exercitu gregali conflandis cogitaretur, Synesium strenuum patronum nanciscebantur³. Is in oratione, quam, invitantibus civibus, in maximo undequaque urbium incolarum confluxu, ad Anysii Unnigardarumque victoriam celebrandam, habebat, popularibus auctor erat, ut ad imperatorem legatos mitterent, tam de turma equitum illorum supplenda, quam de continuato Anysii ducatu rogaturos⁴. Voti illius Pentapolitani nondum compotes facti erant anno sequenti, quum Synesius de calamitate patriæ aulam certiore redderet⁵, neque *hunc* favorem impetra-

¹ *Catt.* p. 299. *A.* p. 305. *C. Ep.* 78. p. 223. *C. Ep.* 77.

² *Cat.* p. 304. *D. Ep.* 78. l. 1.

³ *Ep.* 78. l. 1.

⁴ *Concio in laudem Anysii* p. 304. (vid. *Fabric. Bibl. Gr.* T. IX. p. 199.) in textu græco *κατάστασις* dicitur, quæ vox (librario, ni fallor, tribuenda) de conventu publico, non de oratione alias adhibetur. cf. *du Cange. Gloss. med. et inf. Græc.* T. I. p. 614.

⁵ *Cat. de cal. Pent.* p. 299.

bant. Nam, anno expleto¹, Anysius revocabatur, gravioribus negotiis obeundis, ut videtur, dignus habitus.

§ 37.

Eo autem digressô (Ao. 411.), ultima spes de Pentapoli servanda exstincta videbatur², quid quod ipsius Aegypti metropoli barbarorum impetus timendus erat³. Auxilium, quod Cyrenenses, necessitate cogente, hinc imploraverant, ob militum insolentiam in salutem ipsorum parum cessisse videtur⁴. Publicæ calamitates usque adeo excreverant, ut Syne- sius orationem rerum acerbitati parem non invenire se posse affirmet⁵. Interitum Ptolemaidis, dura obsidione pressæ, proxime imminentem animo prævi- dens, in oratione, inter has angustias exaratâ⁶, Ro-

¹ L. I. p. 298. D.

² Ep. 59. p. 203. C. ἕως μὲν οὖν Ἀνύσιος τε παρῆν, καὶ Πεντάπολις ἦν.

³ Cat. de cal. Pent. p. 300. B. p. 301. D. vid. § 36. p. 218. Not. 2.

⁴ Ep. 69. p. 217. C. Cat. p. 301. A.

⁵ Cat. p. 298. B. p. 301. C. Τέτληκεν· ἀπέσβη τὰ Πενταπό- λεως· τέλος ἔχει· διακεχείρισται· ἀπόλωλεν· οὐκ ἔτ' ἐστὶ παντελῶς, οὐδ' ἡμῖν οὔτε βασιλεῖ.

⁶ Relatio hæc p. 298. (ῥηθεῖσα, ut habet titulus, ἐπὶ τῇ μεγίστῃ τῶν βαρβάρων ἐφόδῳ. vid. Fabric. Bibl. Gr. p. 199., [qui tamen Hunnigardas et Marcomannos hostibus Libyæ perperam accenset]. J. W. Schmid. Gesch. d. Homil. p. 131.) false, ut equidem opinor, pro oratione habita est. Nam, etsi, pedestri epistolarum sermone relicto, ad rhytmum fere fervoremque orationis ascendit, is tamen scripti hujus tenor animo auctoris, ob præsentis- sima pericula concitatori, tribuendus est. Sed epi- stolam eam esse (amicum, ut videtur, Constantinopo- litanum — Troilum forsitan — de celerrimo penes An-

manos in provinciis suis enumerandis Pentapolin in futurum præterire jubet¹. Copiis, per varias arces dispersis, non amplius licebat junctis viribus barbaris se objicere². Sepulchra ab his effossa, ecclesias spoliatas, sata ubique combusta, armenta abacta testatur³. Juventutem captivam abductam et ordinibus barbarorum insertam deplorans, ita erumpit: "Veniet aliquando hostis, et agrum illum excindet adolescens, quem puer cum patre coluit⁴." Ipse autem Synesius animo volvebat, doricis proavorum sepulchris valedicens, Austris, in remotam insulam deportantibus, se committere⁵. In quo proposito exsequendo si hostis, urbe expugnata, ipsum antevertisset, ad templum Dei testatur se confugiturum sacrasque columnas amplexum ibidem mortem

themium auxilio obtinendo implorantem), satis arguit allocutio p. 298. C. Patet autem, vel me non monente, *Petavii* error, qui vocabulum "ἄνδρες," quod in hexametro poetæ a Nostro laudati occurrit, "auditores" reddit (p. 303. A.). — Constat, relationem hanc cum ipsa, quam describit, Ptolemaidis obsidione ad annum 411^{mum} (cf. p. 298. D. vid. § 12. p. 92. 1., et Not. 3.), et quidem ad medium vel exeuntem annum esse referendam, quoniam Anysii jam digressi meminit, quem verno ejusdem anni tempore de more magistratui valedixisse credibile est. — Indicatur in titulo præfecturam tum *Gennadium* (vid. § 33. p. 204.), ducatum vero *Innocentium* tenuisse, quem, Anysii, ut videtur, successorem, Synesius ob infirmitatem virium et ætatem provectionem muneri ducis imparem fuisse testatur (p. 301. A.).

¹ *Cat.* p. 298. D.

² *Cat.* p. 299. A.

³ *Cat.* p. 301. A. B. C. p. 303. A.

⁴ *Cat.* p. 300. D.

⁵ *Cat.* p. 301. D. p. 303. A.

expectaturum ¹. Hæc autem Synesii effata et alia ejusdem generis, in libro illo obvia, quæ animum concitatiores produnt, ex variis fatiis adversis, quibuscum ab episcopatu inde adito conflictandum ei fuerat, explicanda sunt. Ut enim admodum invitus ad ecclesiæ regimen aggrediendum se accinxerat, ita amara, quod onus illud suscepisset, poenitentia ordinationem mox subsequebatur ². Nam quo majores exspectationes de episcopo pro patria nihil non ausuro populares fovebant, eo indignius ferebat ipse, quod malevolorum hominum artibus impeditus, nec aulæ patrociniis suffultus, civibus satisfaciendo haud parem se sentiret ³. Immo angore et ægrimonia ita correptum se testatur, ut ne preces quidem cum fiducia fundere amplius valeret, ut de gratia ipsius Numinis, quod propitium hactenus expertus fuisset, desperaret ⁴. Accedebant domestici moerores, filiò carissimò morte abreptò, quem fortunæ ictum tam

¹ *Cat.* p. 302. B. p. 303. B.

² Cf. *ep.* 79. (p. 227. A. B.), ab episcopo nuper Alexandriâ reverso exarata: ἡ σφοδρὴν μεταβολῆς βίου, ὅς ἄχρι νῦν ἐμπανηγυρίσας αὐτῷ, ... ἀμὰ πάντων ἀφηροῦμένως αἰσθάνομαι. *Ep.* 57. p. 196. B. *Ep.* 67. p. 217. A.

³ *Ep.* 79. p. 226. D. ἀτιμώτερος ἐξ ἐντιμότερου γέγονα, ἀσθενέστερος δὲ ἐξ ἰσχυροτέρου. p. 227. B. προσθήκην ἔσχον Ἀνδρόνικον τὸν χολοφῶνα τῶν κακῶν. — *Ep.* 46. — *Ep.* 79. p. 227. C. ἀλλ' ἐμὲ δεῖ, μὴ δὲν ὄφελος ὄντα μὴδενί, πάντων προσιόντων καὶ τὴν ἀσθενεῖαν ἡμῶν διελγχόντων, ἀνέχεσθαι. cf. *ep.* 80. p. 228. C.

⁴ *Ep.* 79. p. 227. B. τὸ μὲν οὖν μέγιστον τῶν κακῶν, ὃ μοι καὶ δύσελπιν τὸν βίον ποιεῖ· οὐκ εἰωθὼς ἀποτυγχάνειν ἐν ἱκετείαις θεοῦ, νῦν πρῶτον οἶδα μάτην εὐξάμενος. *Ep.* 57. p. 196. B. ἐν εὐχαῖς ἀπροσεξίαν ἡτύχηκα. p. 196. D. 197. D. *Ep.* 69. p. 217. D.

impatienter ferebat, ut mortem sibi dare in animo haberet¹. Hunc autem, brevi tempore interjecto, secundus sequebatur².

§ 38.

Sed patria Synesii præter ipsius expectationem imminens illud periculum feliciter superasse videtur. Nam anno sequenti (412) *Marcellinum* legimus, ingenio et fortuna Anysii usum, feros barbaros ubique in fugam coniecisse³. At inter publica júbila Synesio vix contingebat, tranquilliores animi statum recuperare. Nec novis ærumnis eum lacescere desistebat "crudele fatum," ultimum, "quod in solatium ei restabat," filiolum amplexibus ejus eripiens⁴. Ut

¹ *Ep.* 79. p. 226. D. *ep.* 57. p. 196. C. Hinc apparet, ni fallor, Synesium filii hujus jacturam fecisse, ab ordinatione nuper reversum, necdum Andronico excommunicato, vid. § 12. p. 93. Not. 1. et chron. epp. Sed errat *le Quien* (*Or. Chr.* T. 2. p. 620.), prole orbatum episcopatum eum adiisse affirmans.

² Filius hic mortuus esse videtur ante obsidionem Ptolemaidis ao. 411mo (vid. *ep.* 89. p. 230. C. τριῶν ἁρρένων ἐν ἔτι μοι λείπεται), et quidem, ni fallor, medio anno 410mo. vid. *ep.* 67. (p. 208. A. πένθιμον ἀσχολίαν), quam brevi post *ep.* 66^{tam} (ad hoc tempus trahendam, vid. § 12. p. 93.) scriptam esse, supra (§ 28. p. 172.) vidimus. cf. chron. epp.

³ *Ep.* 62, in qua *Marcellinum*, e provincia digressum, magistro militum in Constantinopoli (vid. supra § 34. p. 207. N. 4.), ni fallor, commendat. Quem ducem quum, unius anni munere expleto, rediisse verisimile sit, *ep.* illa ad initium anni 413^{ti} trahenda est. cf. *Tillem. Mem.* T. XII. p. 552 sq.

⁴ Hoc ex *ep.* 70. hieme ann. 411. 412. (χειμῶν p. 218. A.) accidisse videtur; nam mala, quæ Synesium anno superiori (πέρυσιν l. l.) se sustinuisse h. l. perhibet, obsi-

erat dolorum impatiens, magistram grandævam ultimis hisce verbis e lecto alloquitur: "Eo usque vivere Synesium par erat, quousque vitæ malorum expers erat. Utinam aut vivere desinam, aut sepulchri liberorum meminisse¹." Nec diu crediderim doloribus ejus finem imponere moratum fuisse Numen benignum. Est quidem vulgaris interpretum opinio, episcopatum Synesii attigisse fere Ephesini concilii tempora, dum successorem ejus Euoptium fratrem pronuntiant², cujus nominis vir, in actis synodi illius et in Liberato, episcopus Ptolemaïdensis in Pentapoli nominatur³. Verum, ne hoc mo-

dionis Ptolemaïdensis terricula absque dubio indicant. Ex ep. 126, quæ ultimi quoque filii mortui meminit, docemur, Synesium ἀσκητήριον condere voluisse. Suspicio inde oriretur, muneri sacerdotali eum se subducere voluisse, ultimas vitæ horas contemplationi quietæ dicaturum.

¹ Ep. 16. Eandem animi tristitiam produnt epp. 10. et 81., utraque Hypatiæ data. Universas tres, filios mortuos deplorantes, ad ultima vitæ Synesii momenta traxerim, ita tamen, ut ep. 16ta extremo loco poneretur.

² Baronius (Ann. T. 5. p. 472. LXX.), Petav. (Not. in Synes. p. 1.), Tillem. (Mem. T. XII. p. 553.), Fabric. (Bibl. Gr. T. IX. p. 391.), Le Quien (Or. Christ. T. 2. p. 620.), Brucker. (Frag. a. d. ph. Hist. Th. 4. p. 1382. Not. xx.), Morer. (Diction. T. 8. p. 424.), Gibbon. (Gesch. Th. 5. p. 212.), Hamberger. (Zuverl. Nachr. T. 3. p. 120.), Schröeckh. (K. G. Th. 7. p. 162.), J. W. Schmid. (Gesch. d. Hom. p. 131.), Åström (Homil. Liter. l. 1. p. 56.), Ant. Fontana (Inni d. Sines. p. X.), Neander (K. G. T. 2. P. 3. p. 1003. Not. 1.), — a quibus tamen recedunt Jan. Cornar. (ed Syn. Ao. 1592. præf.) et Wernsdorf. (Diss. 1. de Hyp. p. 22.), qui mortem Synesii eadem magistræ præiisse statuunt.

³ Euoptius synodo Ephesinæ (anno 431) interfuit et bis sententiam pro fide et contra Nestorium dixit (vid. S. S. Concill. Labb. et Cosart. ed. Coleti. Ven. 1728. T. 3.

neam, quam incertum sit, num Euoptius ille frater Nostri fuerit, per se patet, ex περίστασι illa, quocunque modo explicata fuerit, nil nos de tempore mortis Synesii certiores fieri, quum annum muneris ab Euoptio aditi ignoremus et plures potuerint inter Synesii e vita discessum et Euoptium sedem Ptolemaidis occupare. Plura autem sunt, quæ Synesium longe prius vivere desiisse mihi persuadeant. *Primam* rationem peto ex infirma ejus valetudine, cujus ipse meminit in epistolis¹, in quarum nonnullis vocem audire licet hominis, in ipso mortis limine versantis². Nec mirum, tot ingratas vitæ vicissitudines, tot labores domi militiæque sustentos, tot spes frustratas, tot denique vulnera, paterno pectori infixa, corporis animique vires exantlasse et præcochem mortem accelerasse. Fatetur ipse, ex animi

p. 995. 1035. 1042. 1083.). *Liberatus* (Breviar. c. 9. in S. S. Concc. ed. Colet. T. 6. p. 431. D.) testis est, Cyrillum Al. cum eodem Euoptio duodecim capitulorum suorum contra Theodoretum defensionem communicasse, quum ipse Cyrillo antea misisset Theodoreti in illa capitula tractatum. (Quam περίστασιν *Liberatus* quidem ad tempora reconciliationis Cyrilli cum Johanne Ant. et Orientalibus refert, sed eruditi synodo Ephesina anteriorem habent cf. *le Quien*. lib. 1. p. 621. Id quod Synesii mortem saltem concilio illo nonnihil priorem facere viros supra laudatos cogeret.). Euoptio denique scripta est ep. *Isidori Pelus.* (lib. 2. ep. 215. p. 151.). Errat autem *Carolus a S. Paulo* (Geogr. sacr. p. 283.), qui Euoptium hunc metropolitam Thebaidis secundæ fuisse autumat.

¹ *Ep.* 98. p. 237. *C.* ep. 67. p. 208. *A.* ep. 115., medico scripta cf. *Ant. Fontana* *Inni d. Sines.* p. X. et *Wernsd.* l. l., qui tamen fallitur, episcopatum Synesii non ultra biennium durasse statuens.

² Inpr. in ep. 16, l. l.

ægritudine morbum, quo laboret, originem ducere, et liberorum morientium memoriâ paullatim se confici¹; quin mortem propinquam mente præsagiisse videtur, ad certum anni diem, et quidem eundem, quo episcopus factus esset, vitæ finem sibi prædictam esse asseverans². *Deinde* rerum, quæ ultra annum 414 vel Alexandriæ vel in Pentapoli evenerunt (mortis Hypatiæ³, factorum patriæ, rerum in episcopatu gestarum), non ullum in scriptis ejus deprehendes vestigium. Subsistit in hoc anno epistolarum series, quibus singulos fere ab ineunte sæculo annos indicatos invenimus. Ut igitur pro certo scimus, Synesium Theophilo superstitem fuisse⁴, et sub Cyrillo adhuc munere functum fuisse⁵, ita a tristi illa sorte exemptus fuisse videtur, ut truculentam magistræ mortem non videret⁶. Quamobrem suspicor, Synesium anno 414 aut 415 e vita migrasse.

*

*

*

¹ *Ep.* 16. p. 175. B.

² *Ep.* 79. p. 227. A.

³ Cf. *Jan. Cornar.* 1. 1.

⁴ Mortuus est *Theophilus* idibus Octobris anni 412., cui succedebat *Cyrillus* nepos XV. Calend. Novembr. ejusdem anni. (*Socrat.* 1. 7. c. 7. p. 343.).

⁵ Patet id ex *ep.* 12. (vid. supra § 30. p. 181. Not. 4.), quare corrigendus est *Wernsd.* 1. 1., Synesium patriarchatum Cyrilli non vidisse affirmans.

⁶ Synesii magistram constat, insano tumultu plebis Alexandrinæ, quæ præfecti Alexandrini, Orestis, cum Cyrillo inimicitias mulieri illi imputabat, de curru detractam et misere dilaceratam fuisse. ao. 415 v. 416. cf. *Wernsd.* de Hyp. diss. 2da p. 63. *Fabric.* Bibl. Gr. T. IX. p. 189.

Pentapoleos historia, cujus per viginti fere annos clariorem notitiam Synesio debemus, eo mortuo tenebrarum nebulis cito involvitur. Id tantummodo constat, provinciam illam, Leone imperante, qui ducem eo ablegabat, Romanorum ditioni adhuc paruisse¹. Quid quod Justinianus operæ pretium ducebat, urbium Pentapolitanarum moenia reficere, et Ptolemaidem, penuriâ aquarum pæne emortuam, incolas revocare². Mox autem lunata Muhamedis signa in hisce quoque regionibus crucem deturbasse, res est notissima³. Mirantur tamen, qui illum orbis tractum hodiernum permensi sunt, grandis et venerandæ antiquitatis vestigia ubique surgentia⁴, quæ futuris annis penitus rimari utinam reservatum sit! Quodsi autem nulli unquam posteritati concedatur, inter rudera illa in dorica quoque Synesii sepulchra

¹ Vid. supra § 34. p. 208. Not. 2. — *Pacho* in tab. æn. LXXIII. inscriptionem mutilam necdum accurate descriptam exhibet, in ruderibus stationarii Ptolemaidis repertam, quæ nomen *Anastasii* imper. in fronte gerit inque rebus provinciæ Pentapolitanæ militaribus ordinandis versatur (Voyage. p. 179. 387.).

² *Procop.* de ædif. Just. T. 2. p. 1. (ed. Maltreti Par. 1663. p. 110. cap. 2.).

³ De seriori Pentapoleos sorte sub diversis Arabum et Turcarum gentibus vid. *Belley* Observ. a p. 386.

⁴ *Le Maire* (in Voyage d. Paul. Luc. T. 2. chap. XI. Art. 1. et 2. p. 85. 93.), *Della Cella* (p. 93 sqq.), sed inpr. *Pacho* (Relation d'un Voyage dans la Marm. et la Cyrenaïque), cujus tabulas pulcherrimas inspicias velim, in quibus Vir peritissimus miranda et artificiosa necropoleos Cyrenaicæ subterraneæ monumenta nobis exhibuit. In hisce fere omnibus stylus doricus regnat (vid. voyage p. 179. 228.), quem Cyrenaici cum Spartanæ originis memoriâ (vid. supra § 1. p. 2. Not 1.) religiose simul servasse videntur.

incidere, at in vivo tamen ingenii ejus monumento donum antiquitatis nos accepisse, lapidibus perennius et carius, grato animo agnoscimus.

§ 39.

Restat, ut *ingenium moresque* Synesii uno obtutu contemplanda offeramus. Recte a scriptore antiquo¹ observatum est, doctrinae amplitudinem, quanta ea cunque in Nostro fuerit, ingenii tamen felicitate esse superatam. Hâc autem abunde instructo, vastam cognitionum copiam tam bene digerere ei contingebat, lætissimi ut fructus, annis procedentibus, inde redundarent. Erant igitur dotes ingenii ejus admodum egregiæ: acumen subactum, quin subtilitas ingeniosissima, memoria tenacissima, incredibilis in cogitando scribendoque alacritas et promptitudo². Accedebat, quem sæpius attigimus, insignis veri rectique sensus, quo et plures ævi illius ineptias evitare et remotiorum temporum hominumque virtutes imitando assequi valebat³. Mores ei erant amabiles, candidi, liberales, fuci simulationisque expertes pariter ac ab omni morositate fastuque alienissimi. Oblectamentis studia condire

¹ *Theod. Metoch.* κεφ. ιη'. p. 141. ἀρκεῖ τῇ τῆς φύσεως εὐγενείᾳ μάλιστα καὶ τῷ κράτει, ἢ τῷ συνεχεῖ τῆς μελέτης καὶ μονίμῳ τὲ καὶ φιλοπόνῳ τῆς ἀσκήσεως.

² Vid. inpr. *Dio* p. 62. A. οὐκ ἐπιτηδεύσας, ἀλλ' ἐπελθὼν οὕτως συνεχώρησα τῇ γνώμῃ τὲ καὶ τῇ γλώττῃ. 62. C. *Ep.* 154. p. 293. A. (vid. supr. § 7. p. 60.).

³ Vid. supra § 6. p. 45 sq. p. 47. Not. 3. p. 49. Not. § 16. p. 112. cf. *Dio* p. 62. B. οὕτω μοι τὴν ψυχὴν ὁ θεὸς ἀπαλὸν ἐκμαγεῖον ἐποίησε τῶν ἐν λέξεσί τε καὶ ἡγεσι χαρακτῆρων.

in deliciis habebat¹. Consuetudo ejus plana erat, aperta, hilaris, jocosa². Pater charissimus, herus lenissimus, hospes liberalissimus³. Phantasiâ utebatur vividâ, luxuriante interdum et exæstuante⁴. Sensus fovebat alacres et vegetos, sed molles eosdem, pios charitatisque plenos⁵. Hinc desiderium amicitiam ineundi et initam conservandi studium; hinc impensus in magistram amor, quam filii reverentiâ amplectebatur⁶; hinc ardens afflictis subve-

¹ Vid. supra § 5. p. 38 sqq.

² Vid. supra § 7. p. 53. Not.

³ Cf. ep. 44. p. 182. B. ep. 95. p. 234. C. ep. 53. p. 190. A. ep. 57. p. 196. C. ep. 16. p. 175. B. — ep. 145. p. 281. C. Dio p. 59. D. — Ep. 114. p. 254. D. ep. 134. p. 270. C. D. ep. 139. p. 175. D. C. — (Externam Synesii formam si quis, phantasîæ inprimis ope expictam, intueri lubet, is adeat *Ant. Fontana* Inni d. Sines. p. X.: "Fu di mezzana statura, di bella persona, leggiere, ispedito, alquanto pallido e d'occhi vivacissimo. Fu calvo assai giovine, e n'ebbe vergogna e dispetto." cf. *Enc. calv.* p. 63. B. C. Quid quod philosophi meditantis lineamenta coloribus exprimere sibi sumebat pius quidam librarius Cretensis, quam imaginem, in tabula ænea exhibitam, offert *Andr. Thevet* in *Pourtr. des homm. ill.* T. 1. p. 31. cf. p. 33. l.).

⁴ Cf. ep. 148. p. 287. D. ep. 114. p. 255. A. *cat. ast.* p. 298 sqq. — vid. *libr. de somn. et hymnos* (supra § 7. p. 53. Not.).

⁵ Aliter quidem *Clar. Neander. Denkwürd.* T. 2. p. 50.: "er war nicht von sinnlichen Trieben, nicht von Ehrgeiz bewegt, es waren überhaupt keine heftige Leidenschaften in ihm." Vide tamen ep. 55. p. 190. D. ep. 56. p. 191. A. ψυχὴν ἀπλὴν καὶ ὑπὸ συνηθείας ἀλώσιμον. ep. 123. p. 259. D. ep. 97. p. 237. A. ep. 137. p. 278. A. ep. 73. p. 220. A. ep. 79. p. 226. D. ep. 57. p. 196. C. *Cat.* p. 302. 303. (supra § 17. p. 116. § 37. p. 222. et hujus §. p. 231. Not. 2.).

⁶ Vid. supra § 8. p. 61 sqq.

niendi cura, quibus non una vice tutum parabat refugium¹. Nec minor erat facilitas, qua generosus animus propriis inimicis indulgebat², quam odium, quo injustitiam vel cum periculo suo insequabatur³. Beneficia autem non solum grato animo recolebat, sed occasionem remunerandi cupide arripiebat⁴. At pulcherrimâ tamen specie induti, ut ita dicam, sensus ejus prodeunt in amore patriæ plane incomparabili, cujus saluti tot offerebat sacrificia, ad totidem alia ei offerenda paratus⁵. Civibus ut opitularetur, juvenis molestam legationem suscipiebat, vir bono, quod summô locô habebat, otio videlicet studiis doctis dicato, valedicebat, quin sanguinem, quo libertatem patriæ redimeret, non pretium nimis carum existimabat⁶. — Sed virtutibus in Nostro conspicuis nævi admisti erant. Superstitio, cujus illece-

¹ Vid. supra § 8. p. 63. § 11. p. 89 sq.

² Cf. *ep.* 60. p. 204. A. B. *ep.* 116. p. 255. C. D. *ep.* 46. p. 186. C. *ep.* 95. p. 233. 234. A. τῆς δὲ ἐμῆς φύσεως τε καὶ προαιρέσεως παραπολαυέτω καὶ ὅστις ἔχθιστος. *ep.* 90. p. 230. D sq. (vid. supra § 25. p. 158.). *ep.* 14. p. 174. C. (*ep.* 28. p. 176. C. *ep.* 66. p. 207. D. τῇ φύσει χαρίζομαι, ῥεπούση πρὸς τὸ φιλάνθρωπον.).

³ Cf. *ep.* 81. p. 228. C. *ep.* 44. p. 186. A. *ep.* 121. p. 258. D. *ep.* 5. p. 170. (supr. § 26. p. 164.) vid. supra § 25. p. 153. et § 33. p. 321. De insigni παρόρησις legati et episcopi vid. supra § 3. p. 22. Not. 2. et § 30. p. 182 sq.

⁴ Cf. exemplum Aureliani (vid. supra § 3. p. 28. Not. p. 29.) et Procli *ep.* 129. p. 264. A. (vid. supra § 4. p. 31. Not. in fin.).

⁵ Vid. supra § 4. p. 33 sqq. § 11. p. 88. § 20. p. 131 sq. §§ 35-38.

⁶ Vid. supra § 3. p. 18. Not. 2. § 11. p. 88 sq. — § 20. p. 132. — § 4. p. 37. § 35. p. 216.

bris Synesius abripi se nonnunquam patiebatur¹, non tam his annumeranda videtur, ne erroris, cujus culpam cum sæculo suo sustinebat, solus redatur obnoxius. At majori excusatione indiget animus concitator et irritabilis, ambitioni justo plus indulgens, quo injuriis hominum ferendis impar redderetur². Ultimi deinde vitæ anni, quem in publicis calamitatibus averruncandis cordatissimum vidimus, eundem in propriis doloribus sustinendis omnem pæne animum virilem despondentem, nec e religionis fonte solatium ullum admittentem, nobis ostendunt. Cujus rei causam non immerito repetieris ex ipsa pietatis Synesii indole, de qua hæc postremo loco disserenda. Stabat persuasio alto pectori infixæ, animam, in corporis carcerem detrusam, vincula terrestria crebris demum *mentis* exercitationibus excutere posse, assiduâ demum contemplatione fieri, ut cum supremo Numine unio amissa re-

¹ Astrologiæ, Theurgiæ, Manticæ (Oniromanteos) erroribus eum indulsisse, et iisdem animi statum obnoxium fecisse agendique rationem, arguunt *Enc. calv.* p. 74. A. ep. 4. p. 166. B. *Somn.* p. 134. C. (ep. 67. p. 213. A.) *Somn.* p. 150. C. ep. 79. p. 227. A. ep. 54. p. 190. B. (vid. supr. § 35. Not. 5.).

² Cf. ipsum de se in ep. 56. p. 191. B.: μέμφομαι τῇ φύσει, διὰ τὴν ἀμετρίαν τῆς εἰς τὸ ἀδικεῖσθαι ῥοπῆς. vid. supra § 37. p. 222. Quem tamen animi tenorem non derivaverim a gloriæ externæ aviditate (ut placet *Boysenio* in *philos. Synes.* p. 11., nobilitatis ostentationem ex ep. 57. p. 197. D. [*Cat.* p. 301. D.] Synesio exprobranti), quum in ægrimonia potius ob consilia in aliorum salutem frustrata se patefecisse videatur, nec desint humilis animi documenta (cf. ep. 66. p. 207. C., ubi nugari eos existimat, qui, ob prærogativam muneris metropolitani a se neglectam, ipsum castigarent.).

cuperaretur¹. Ita ut statueret, non vera religione inductum eum fuisse, sed prava potius virium animi humani aestimatione, dum piam pectoris elevationem alieno, ut ita dicam, fundamento superstrueret, omnes facile concedent². Fieri autem aliter non potuit, quin in Synesio, vegetis sensibus incallescente, pia quoque candidi pectoris desideria subnascerentur, quibus ut satisfaceret cum summa animi anxietate annisus fuisse videtur³. Religionis nostræ

¹ Cf. *hymn.* 1. v. 115. *h.* 3. v. 5. 509. 531. *h.* 4. v. 239. *Somn.* p. 144. B. C. et inpr. *Dio* p. 49. C. κινδινεύει... οὐδ' εἶναι θεμιτὸν ἄλλω τῷ τῶν ἐν ἡμῖν τὸν θεὸν οἷεσθαι ἐνδημήσειν ἀντὶ τοῦ νοῦ· νέως γὰρ οὗτος οἰκεῖος θεῷ. (Impugnat hic et in sqq. [D.] doctrinam christianam, quippe cuius præcepta neque a ratione [νοῦς, διάνοια, φρόνησις], sed auctoritate [οἰόνται... δεῖν σωφρονεῖν, οὐ διότι σωφρονητέον εἰδότες, ἀλλ' ἐπίταγμα λαβόντες, ὥσπερ νόμον ἀναίτιον] ceu supremâ normâ deriventur, neque ad rationem potius excolendam, quam ad vitam emendandam tendant [τὰς ἀρετὰς ἔθεσι μᾶλλον ἢ λόγῳ κρατύνουσι]. cf. p. 50.: vitæ scopum non esse τὴν παρασκευὴν [A.], τὰς ἀρετὰς [C.], sed διὰ λόγου [B.] διὰ νοῦ [C.] hominem perfectum reddi.). Nam, systemati Neoplatonico convenienter, infelicitatis humanæ originem ex causa extrinsecus oriunda (contagione videlicet materiæ dæmonumque præstigiis. vid. supra § 15. p. 105. Not. 3.), neque ex corruptione ipsi hominum pectori insita — ex errore potius quam ex peccato — repetiisse videtur. Bene Clar. Neander. *Denkw.* T. 2. p. 51.: "Synesius suchte wohl Erlösung von der Gewalt der Materie und ihrer Dæmonen, aber nicht Erlösung von der Sünde."

² Hæc autem ne videantur cum iis pugnare, quæ supra (§ 26. p. 160 sq.) de Synesio, Eunomianismi adversario, diximus, observandum est, rem eandem utroque loco a diversis partibus considerari, *ibi* de modo notionis de Deo construendi (viâ speculationis), *hic* de methodo vitam pietati congruam ineundi sibiue vindicandi sermonem esse.

³ Vid. inpr. *hymnos* (supra § 14. p. 102. Num. 3 sq.) et inter epistolas *cp.* 147. p. 284. A.

fontem adire obstabat mens præoceupata¹. Nondum enim dogmatis alicujus professio hominem

³ In quæstione solvenda, num Synesius ante obitum Christum suum Servatorem veneratus fuerit, patet seræ posteritatis opinioni non aliud pretium tribui posse, quam quod insit criteriis, nequaquam fallere nesciis, in scriptis ejus obviis, ultimò judiciò τῷ καρδιογνώστῃ verecunde relictò. Videntur tamen illa, persuasionem avitam a Synesio retentam potius quam relictam, nobis persuadere. Verum est, eum in ep. 57. p. 194. B. præstantiam hominis inde repetere, quod Christus illius causâ in cruce suspensus sit (vid. Clar. Neand. in Denkw. Th. 2. p. 57 sq. cf. Ejusd. h. e. T. 2. P. 1. p. 216-18.), et in hymno decimo precibus, sucto errore immunibus, Christum sospitatorem adiisse. Sed verba orationis, coram populo habitæ [vid. supra § 25. p. 154. Not. 1.], in ore Synesii, accommodationem exotericam nuper polliciti [vid. § 20. p. 128. Not. 2.] et paucos menses ante fidem christianam recusantis, non nimis urgenda videntur. Hymnus autem 10^{mus} omnium brevissimus in universalioribus subsistit, e cæteris, ni fallor, æstimandus (ne moneam, figmentum librarii eum redolere, colophonem ædificio imponere conantis, cf. vbb. τοῦ γράψαντος τὰδε.). — Contra si perpendimus: 1. Synesium eâ conditione episcopatum accepisse sibi que datum considerasse, ut dogmatibus philosophicis in futurum inhærere ipsi liceret (vid. § 20. l. l.), et onus illud tandem subiisse spe fore, ut sacerdotium philosophematibus magis magisque adaptaret (ep. 96. p. 236. A. B. ep. 11. p. 173. B.); 2. porro eum in episcopatu nomen sacerdotis popularis detrectasse (ep. 57. p. 200. B. ἱερεὺς δημόσιος), et non modo in primis, sed ultimis quoque epp. titulum "philosophi sacerdotalis" in se melius quadrare declarasse (ep. 57. p. 195. A. φιλόσ. ἱερωμένος. p. 199. A. ὁ μετὰ φιλοσοφίας ἱερατεύων. ep. 62. p. 205. D. φιλόσ. ἱερεὺς. cf. exempla terminologiæ gentilis ab episcopo retentæ p. 197. B. p. 212. D. 213. A.); 3. calamitates deinde, tam publicas quam domesticas, a primo episcopatûs initio, agmine quasi facto, in eum irruentes, quas pro apostasiæ poena habuisse videtur, a religione nova eum potius absterrere debuisse, quam ad eam fortius amplectendam invitare (vid. supra § 37. p. 222. Not. 4.); 4. denique in Nostro, ictibus fortunæ afflictò, vestigia animi solatiò christianò erecti frustra

Christianum arguit. In Synesio autem, ut vidimus, labiorum consensus prudenti accommodationi est æquiparandus. Preces deinde, quas identidem fuisse constat, hominem potius, exstaticâ summi entis admiratione correptum, panegyryn in gloriam ejus scribentem, quam plenâ confidentiâ gratiam ejus implorantem præ se ferunt. Quæ quum ita essent, irruentibus in eum calamitatibus, nunc firmo mentis statu ita excidebat, ut violentam manum sibi imponere animo volveret, nunc, vitæ dulcedines sibi ereptas contemnens, ad jejunum Stoicorum dictum confugiebat: nil bonum esse, nisi quod in nostra potestate situm sit¹. Quid! si religionis, cujus præco vocatus erat, doctrinam animo amplecti ei contigisset! Docuisset eum, summo utique honore habendum esse, quicquid almæ philosophiæ consuetudine ad mentem castigandam, efformandam, exhilarandam efficiatur, neque tamen piis usibus bene

quæri, dum potius in casibus dubiis vel præcepta philosophiæ unice consulere (*ep.* 57. p. 196. C. *ep.* 126. p. 261. C.) vel impie desperare (*vid.* § 37. p. 223.) eum videmus: hæc, inquam, si perpendimus, nulla causa, vel ex interna quadam vel externa causa progrediens, se offerre videtur, cur statuamus, quinquennium, in episcopatu peractum, Synesium ultra terminos semichristianismi, in hymnis exhibiti, longe deduxisse. — *Euagrii* autem opinionem de conversione Synesii meræ conjecturæ tribuendam esse, supra (§ 21. p. 135.) vidimus. Neque judicium, a nostro diversum, de scriptis Synesii episcopi sæculô sextô tulisse videtur *Jo. Moschus*, qui, ut orthodoxiam Nostri vindicaret, ad piæ fraudis artes confugere opus existimabat (*vid.* § 23. p. 145. Not.).

¹ *Ep.* 126. p. 261. C.

consulere, qui desiderio religioso inde alimentum parare velit; pios igitur sensus esse non modo tolerandos, sed benigne excipiendos fovendosque; vim porro consolandi scrutationi meditationique tum demum tribui posse, si in fidem exeant; gaudia denique vitæ non ideo, quod eripi nobis possint vel eripiantur, esse contemnenda, sed ideo nobis eripi, quo mature ad altiora fruenda lætior reddatur animus atque paratior.

consistere, per desiderio religioso inde sibi
parare velit, non igitur sensus esse non modo tole-
randus, sed beneque exequendus deprehenditur, et
per se consolandi generalium meditationum cum de-
monstrari possit, et in istis etiam gaudia deus
que tunc non ideo, quod eripi nobis possint vel em-
plantur, esse contemnenda, sed ideo nobis eripi-
endi natura ad alios fruenda latior reddatur, et

T A B U L A,

IN QUA, QUOAD FIERI POTEST, AD JUSTUM TEMPORIS ORDINEM REVOCANTUR

EPISTOLÆ SYNESIANÆ.

Omnes epistolas Nostri juxta ordinem chronologicum dispescendi curam a librariis procul abfuisse, manifestum est, ita ut promiscue in editone vulgari legantur, quæ a philosopho gentili et ecclesiæ antistite literis sunt consignatæ. (Ea sola regula, sed rarissime, ab iis observata invenitur, ut epistolas ejusdem viri nomine inscriptas [ut *epp.* 137-148 ad Herculianum], vel de eodem viro agentes [ut *epp.* 18-21. de Ammonio, *epp.* 82-86. de Gerontio], seria continua se excipientes exhibeant). E *Fabricii Bibl. Græca* T. IX. p. 198. compertum habeo, C. F. Boernerum, professorem quondam in alma Universitate Lipsiensi, huic malo se occursurum pollicitum fuisse; quo promisso an steterit vir doctus, sciscitanti ea de re cognoscere non mihi contigit. Utut sit, non omnino superfluum mihi visum est, si quis deinceps — quod utique sperandum — novam Synesii editionem curaturus sit, in ejus inprimis gratiam de ordine epistolarum, qualem eum cunque inter legendum mihi finxerim, tabulas has subnectere.

1.) EPISTOLÆ A PHILOSOPHO SCRIPTÆ.

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
1.	4.	161. C.	Τῷ ἀδελφῷ.	E portu Azario ¹⁾	Alexandriam ²⁾ .	c. ann. 400mum. ¹⁾ p. 161. D. 167. A. B. ²⁾ p. 161. C. D. 169. B. (salutationes ad Hypatiam). Scripta est, quum, legatione finita et Alexandria relicta, domum tendebat. cf. <i>dissert.</i> § 4. p. 31. Not.
2.	61.	204. B.	Πυλαιμένει.	Cyrene ¹⁾	Constantinopolin ²⁾ .	¹⁾ ὁ πόλεμος p. 205. B. ²⁾ Pyl. Constantinopoli et adfuerat quo tempore Syn. inde profectus erat (p. 204. C. ἔση μάρτυς) et nunc ibi versabatur (p. 205. A. domus olim Ablavii — cf. Cod. Theod. Prosopogr. p. 347 — nunc Placidia). — Scripta, quum S. e legatione in patriam nuper redierat (p. 204. D. μετὰ τὴν ἐμὴν ἐκεῖθεν ἀποδημίαν τρίτον τουτονὶ στόλον κ. τ. λ.). cf. <i>dissert.</i> § 4. p. 30. et de hac et <i>epp.</i> 15 sequentes ad Pylæm. § 8. p. 74. Not. 2.
3.	137.	272. C.	Ἐρκουλιάνῳ.	Cyrene	Alexandriam.	Uno tenore se excipere has <i>epp.</i> , patet e vbb. p. 276. D. 277. D. Referendæ autem sunt ad tempus, ab institutione Synesii Hypatiana non longe remotum (p. 272. D. 273. A.), legatione tamen jam finita (p. 277. D., ubi hymnum 3tium — cf. vbb. τὸ ἐν ἰάμβοις συνταγμ. ... πρὸς τὴν ψυχὴν cum <i>hymn.</i> 3. v. 1. Ἄγε μοι ψυχὰ —, immediate post reditum e Thracia compositum [cf. <i>dissert.</i> § 9. p. 78. Not.], quem amico legendum mutuaverat, sibi remittendum expetit.).
4.	138.	274. B.				
5.	139.	275. A.				
6.	140.	276. A.				
7.	141.	277. C.				
8.	129.	263. B.	Πυλαιμένει.	Cyrene ¹⁾	Constantinopolin.	c. ann. 401mum. ¹⁾ p. 263. C. τοῖς Φυχουντίων κοπεῦσι. — Scripta uno fere anno (p. 263. C. ὅλον ἐνιαυτὸν) post reditum a legatione; nam agit de ære alieno, Constantinopoli contracto, restituendo. cf. <i>dissert.</i> § 4. p. 31. Not. in fin.
9.	34.	179. A.	Αὐρηλιανῷ.	Cyrene	Constantinopolin.	Ante ann. 402. (οὐπω ... μέλει cf. <i>dissert.</i> § 8. p. 70.), quo Aurel. præfecturam iterum iniit. Syn. auxilium Aureliani expetit pro semet ipso (αὐτὸς μόνος), puta in immunitate, legato promissa, sibi conservandâ.

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis
10. 11.	100. 101.	238. C. 238. D.	Πυλαιμένει.	Cyrene	Constantino- polin.	Epistolæ 34 ^{ta} æqualis; nam agit de eadem re (vid. <i>dissert.</i> § 11 ^o p. 86. et Not. 1.) Brevem a commoratione Constant. temporis distantiam arguit recens sodaliti transmarini memoria (p. 240 D. 241. A.). In <i>ep.</i> autem 101. (p. 240. A.) voti, in <i>ep.</i> 100 expressi, jam compos factus videtur. Cæterum veniam lectoris implorare habeo, quod in <i>dissert.</i> § 11. p. 86. epistolam 100 morte Arcadii serio rem perperam judicavi. ¹⁾ p. 241. D. p. 243. B. — Scripta non diu post <i>ep.</i> 101., cuius vbb. (p. 240. B. C.), a Pyl. in malam partem excepta, huic scribendæ ansam dedisse videntur (p. 241. C.).
12.	103.	241. C.				
13. 14.	31. 38.	177. C. 179. D.	Αύρηλιανῶ.	Cyrene	Constantino- polin.	Scriptæ anno præfecturæ Aureliani (p. 177. C. ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀρχῆς). De his <i>epp.</i> vid. <i>dissert.</i> § 8. p. 69. et Not. 2. p. 70. et Not. 1. § 11. p. 90. Not. 2.
15.	48.	187. C.				
16.	71.	218. B.	Πυλαιμένει.	Cyrene	Constant. et in Isauriam.	Nam Pyl., Constantinopoli interim relictâ (cf. Num. 8. <i>ep.</i> 129.), in Isauria aliquamdiu moratus, nunc reditum in metropolin parabat.
17.	54.	190. B.	Τῷ ἀδελφῶ.	Cyrene	Alexandri- am.	Duplex ejusdem epistolæ exemplar transmittit, nondum de re- ditu Pylæmenis certior factus.
18.	136.	272. A.	Τῷ ἀδελφῶ.	Anagyrunte	Alexandri- am.	Iter Synesii Atheniense neque ad ann. 404, quò bellum eru- perat (vid. infra Num. 34 sqq.), neque ad ann. 403, quò matrimo- nium jam inierat (vid. <i>dissert.</i> § 4. p. 34. Not. 3.), commodè tra- hitur. Verba autem de Sophistis p. 190. C. (cf. <i>dissert.</i> § 4. p. 35. Not. 5.) utramque <i>ep.</i> libro <i>Dioni</i> (cf. <i>dissert.</i> § 7. p. 51. Not. 3.) non multo priorem existimare suadet.
19.	142.	278. B.	Ἐρκουλιάνῳ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scripta ante <i>ep.</i> 98.; nam <i>ep.</i> ad comitem (ο: Pæonium. cf. p. 278. D. cum libro ad Pæon. p. 307. C.), quam in <i>ep.</i> 142. p. 278. C. nondum a se scriptam testatur, in <i>ep.</i> 98. p. 237. B. jam trans- missa dicitur.
20. 21.	97. 98.	236. C. 237. A.	Ὀλυμπίῳ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scriptæ brevi temporis spatio interjecto; nam utraque eandem spem (<i>ep.</i> 97. fluctuantem adhuc, <i>ep.</i> 98. indubitata) de amico Alexandriæ visendo exprimunt. Quum autem in utraque Olymp. Alexandriam jamjam relicturus dicatur, et anno 404 (vid. infra Num. 34. <i>ep.</i> 133.) Seleuciæ jam adesset, <i>epp.</i> hæc ad ann. 402 com- mode trahuntur, ita ut iter Alexandrinum, quod Syn. hic se parare affirmat, illud esse statuatur, quod ad mulierem domum ducendam institueret. De <i>epp.</i> ad Olymp. cf. <i>dissert.</i> § 8. p. 67. Not. 4.
22.	143.	279. A.				
			Ἐρκουλιάνῳ.	Cyrene	Alexandri- am.	Hæc <i>ep.</i> non iter Alexandr. anno 405 (vid. infra Num. 42. <i>ep.</i> 51.), sed iter, de quo in <i>epp.</i> 97 et 98 est sermo (p. 280. C. τῆς ὁδοῦ ἔξομαι), præiisse videtur, quoniam vbb. p. 279. B. C. de Sophistis a tempore, quo <i>Dionem</i> scribebat, non longe remotam eam arguunt, et vbb. p. 280. B. ἐκτὸς τῆς τριττύος οὐδὲν .. ἀνδρώπινον τίμιον nondum uxore junctum eum convincunt. Hinc corrigenda est Not. 1. in <i>dissert.</i> § 4. p. 34., ubi <i>ep.</i> hæc ad ann. 404 relata est.

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
23.	144.	280. D.	Ἐρκουλιάνῳ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scripta ante <i>ep.</i> 99; nam Isio, qui in <i>ep.</i> 99. p. 238. B. familiae Synesii membrum vocatur, in <i>ep.</i> 144. p. 281. B. in domum ejus nuper exceptus dicitur.
24.	146.	282. B.	Ἐρκουλιάνῳ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scripta brevi post <i>ep.</i> 144., quod patet ex vbb. p. 281. A. (Κόμη- τος ... ἐν τῇ πατρίδι) cum vbb. p. 282. D. (τὸν ἐκ Πενταπ. κόμητα) collatis. (Παῖδες autem in <i>ep.</i> 146. p. 283. A. non de filiis, sed do- mesticis [ut suadet contextus: γερόντες, γυναῖκες] intelligendi sunt); non enim dicit παῖδες ἐμοί, neque uxor diserte nominatur.) — Cæterum de mutua inter hanc <i>ep.</i> et 144 ^{am} ratione vid. <i>dissert.</i> § 11. p. 87. Nott. 1. 2.
25.	99.	237. C.	Ὀλυμπίῳ.	Cyrene	Alexandr.	Non diu post <i>ep.</i> 98. (Num. 21.); nam epistola ad comitem, quam in <i>ep.</i> 98. p. 237. B. transmissam affirmat, in <i>ep.</i> 99. p. 238. B. ab Olympio jam acceptam præsupponit.
26.	55.	190. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandr.	Scripta est, quando frater, qui Synesium visurus Cyrenen venerat, hinc Alexandriam domum nuper reverterat. Sed Alex- andriæ usque ad ann. 404 habitasse videtur (vid. infra Num. 36. <i>ep.</i> 132.), et anno 403 Syn. ipse Alexandriæ adfuit. Forsan epistolâ 98 non multo serior; nam <i>ep.</i> ad comitem in hac p. 237. B. a fratre (Alexandriam) deportata dicitur.
27.	56.	191. A.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandr.	Scripta post <i>ep.</i> 55; nam frater filiam sororis (non fratris, ut <i>Petav.</i> in versione; nam Euoptius vocatur puellæ δεῖος), quam abiens apud Synesium reliquerat, hinc ad se revocasse dicitur. E vbb. autem: νῦν δὲ ἅπαντα τὰ φίλα προῦδα conjicere licet, Syn. tum cælibem adhuc fuisse.
28.	88.	230. B.	Πυλαιμένει.	Cyrene	Constantino- polin.	<i>c. ann. 403^{tium}.</i> Scripta post <i>ep.</i> 71. (vid. supr. Num. 16.); nam miratur Syn. quod Pylæmenes nondum Constantinopoli (puta ex itinere in Isauriam redux) adesset. Hiemem autem inter <i>ep.</i> 71. et 88. elapsam fuisse, patere videtur ex verbo ἡρινὰς ... ἐπιστολάς.
29.	102.	241. A.	Πυλαιμένει.	Cyrene	Constantino- polin.	Post <i>ep.</i> 88; nam Pylæm. Constantinopolin (τὴν ἔχουσαν τὸν βασιλέα πόλιν) reversus erat.
30.	43.	181. B.	Ἀναστασίῳ.	Cyrene	Constantino- polin.	Epistolæ 102 ^{dæ} æqualis; nam idem Sosenas, e Cyrenaica emi- graturus, in utraque <i>ep.</i> commendatur.
31.	123.	259. C.	Τρωῖλῳ.	Cyrene	Constantino- polin.	Scripta est biennio et quod excurrit a reditu Synesii e legatione (p. 259. D. δυοῖν ἐνιαυτῶν ἐπιστολάς, quum Alexandriâ Cyrenen reversus erat l. l. cf. supra Num. 21. <i>ep.</i> 98.).
32.	135.	271. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scripta ante ann. 404 (quo frater Alexandriam cum Phy- cunte commutavit); nam absurdum est statuere, præsidem Pen- tapoleos homini Pentapolitano commendatum fuisse.
33.	154.	290. B.	Τῇ φιλοσόφῳ.	Cyrene	Alexandr.	Cum hac <i>ep.</i> libros <i>Dionem</i> et <i>de Somn.</i> transmittit, quos brevi ante a se elucubratos testatur (p. 290. B. τῆτες). Constat autem, <i>Dionem</i> scriptum esse ao. 403. vid. <i>dissert.</i> § 7. p. 51. Not. 3.
34.	133.	268. D.	Ὀλυμπίῳ.	e castello Pentapoli- tano ¹⁾	Seleuciam ²⁾ .	<i>c. ann. 404^{tum}.</i> ¹⁾ p. 269. B. ἀπὸ Πενταπόλεως. C. τὰ ἐρυμνά κατειλήφαμεν. ²⁾ p. 270. B. <i>Ep.</i> hæc accuratum temporis indicium in fronte gerit (consule Aristæneto.) cf. <i>dissert.</i> § 4. p. 36. Not. 1.

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
35.	130.	264. C.	Συμπλικίῳ.	Cyrene ¹⁾	Constantino- polin.	¹⁾ p. 266. A. Κυρηναίοις. Universum hujus ep. argumentum et nominatim querelæ de ducis (Cerealis) ignavia (cf. p. 264. C. 265. D. cum p. 269. C. D. κακία στρατηγῶν.) ad eandem barbarorum obsidionem, quam describit ep. 133, eam referre jubet. cf. dissert. l. l.
36.	132.	267. C.	Τῷ ἀδελφῷ.	e castello Pentapoli- tano ¹⁾	Phycun- tem ²⁾ .	¹⁾ p. 268. A. ὕδωρ γὰρ οὐκ ἔχομεν εἶσω τοῦ ὑπερβόλου cf. dissert. § 35. p. 216. Not. 3. ²⁾ p. 268. C. κωπέας τοὺς Φυκουντίους. Agit de eadem obsidione ac epp. 133. 130. (cf. p. 267. D. cum p. 265. C. 269. C. D. et p. 268. A. Κερεάλιον cum p. 264. C.). Anno 404 præterea vindicant hanc epistolam (primam, quæ fratri Phycuntem mittitur, in quâ urbe ad. ann. fere 407 habitasse videtur. vid. infra Num. 80. ep. 110.) verba p. 268. C., quæ primogenitum Synesii filium jam natum testantur cf. dissert. § 4. p. 34. Not. 3. Hanc ep. ad eandem (non cum Tillemontio [Mem. T. XII. p. 551.] ad seriore Ptolemaidis) obsidionem traxerim, quoniam ita non omisisset inter fugæ impedimenta (cf. p. 260. C.) munus episcopale memorare (cf. cat. p. 302. B.).
37.	124.	260. B.	Τῇ φιλοσόφῳ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scriptæ anno ante ep. 127. (vid. infr. Num. 43.), in qua Euthalius Pentadio in præfectura successisse dicitur (p. 262. A. 263. A.).
38.	29.	176. D.	Πενταδίῳ	Cyrene	Alexandr.	Transmissæ fuerunt, ut videtur, cum his epp. duo exemplaria libri <i>Encom. calv.</i> (cf. dissert. § 7. p. 57.), quem non diu ante ann. 405 eum exarasse, ex ep. 104. probabile fit. Nam videtur in hac (vid. infr. Num. 56.) ad librum illum, tanquam quem in recenti fratris memoria præsupponeret, bis alludere (cf. p. 244. A. οὐδαὶς κομήτης κ. τ. λ. et p. 246. B. ἐνθα οὐδὲν ἦν αἶσχιον κόμης cum <i>enc. calv.</i> inpr. p. 85. D.).
39.	30.	177. B.	αὐγουσταλίῳ.			
40.	1.	159. A.	Νικάνδρῳ.	Cyrene	Alexandr.	
41.	74.	222. A.	Πυλαιμένει.			
42.	51.	189. A.	Τῷ ἀδελφῷ.	Ex insula Pharo	Phycuntem.	<i>c. ann. 405tum.</i> Iter, quod in hac ep. Alexandriam se fecisse perhibet, post ann. 404 institutum est; nam frater Phycunte jam habitabat. Sed quum ex ep. 18. p. 175. D., unum certe filiorum Synesii Alexandriæ editum fuisse, constet, primogenitus autem Cyrene natus videatur (cf. Num. 36. ep. 132.), in ep. 18. l. l. sermo est, ni fallor, de secundo mulieris partu, quem ad ann. 405 (ob matrimonium anno 403 initum) referre et cum itinere, in ep. 51. descripto, coincidere probabile est.
43.	127.	262. A.	Τῷ ἀδελφῷ.	Alexandriâ	Phycuntem.	Scripta post ann. 404; nam enarratio rerum Alexandriæ gestarum, fratrem hanc urbem cum Phycunte jam commutasse testatur. Syn. autem testis ocularis pompæ Euthalii Augustalis fuisse videtur, ο: Alexandriæ tum versabatur. cf. p. 262. D. 263. A.
44.	18.	175. a. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Alexandriâ	Phycuntem. in urbes Pentapoli- tanus. Ptolema- idem.	In his quatuor epp. idem Ammonius, consobrinus Theodori cujusdam, curialis Alexandrinus et publici auri prosecutor electus, commendatur. Ex ep. 18. p. 175. D. 176. A. et ep. 21. p. 177. A. discimus, Synesium tum Alexandriæ versatum fuisse, et, orante hujus urbis senatu, eas scripsisse. Temporis autem indicium continet ep. 18. p. 175. D. (τοὺς παῖδας. vid. Num. 42. ep. 51.).
45.	19.	176. a. B.	Ἡρώδῃ καὶ Μαρτυρίῳ.			
46.	20.	176. a. C.	Διογένει.			
47.	21.	176. a. D.	Τῷ ἡγέμονι ο: Præ- fecto Pentapolitano.			

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
48.	49.	187. D.	Θεοτίμω.	Cyrene	Constantino- polin.	Scriptæ saltem post ann. 404; nam in utraque commemoran- tur merita et potestas Anthemii, qui ab hoc inde anno præfecturâ prætorii fungebatur. cf. <i>dissert.</i> § 36. p. 217. Not. 3. Scripta post ann. 404; nam Troilo, cujus in aula potestas a præfectura Anthemii (vid. Num. 49. <i>ep.</i> 75.) numeranda videtur (cf. <i>dissert.</i> § 8. p. 71. 72.) gratias hîc agit ob beneficia Pentapo- litanis concessa. Hæ epistolæ sex, fratri Phycuntem (ut ex p. 252. A. et ex narrationis ἀκριβεία, quæ vicinum et malorum socium præsup- ponit, suspicari licet) missæ et de rebus bellicis agentes, non ab eodem anno, a quo <i>epp.</i> supra nominatæ (a Num. 34-37), repe- tendæ sunt; nam in his de obsidione, in præsentibus de pro- cursione et proelio agitur. Concessò autem, eas invicem eodem tempore exaratas esse, quod utique suadet argumenti affinitas, post ann. 404 ponendæ sunt; nam ex <i>ep.</i> 108. p. 252. A. plures liberos Synesio fuisse videmus. Ordinem mutuum ex argumento constitui: in tribus prioribus (107, 122, 113) bellum præparat et aliorum fortitudinem celebrat; in <i>ep.</i> 125 exercitum jam con- vocatum legimus; in <i>ep.</i> 108 proelium sequenti die committen- dum esse nuntiatur; in <i>ep.</i> denique 104 ipsius procursio- nis exitus describitur. cf. <i>dissert.</i> § 4. p. 37. Not.
49.	75.	222. B.	Νικάνδρω.	Cyrene	Constantin.	
50.	26.	171. A.	Τρωίλω.	Cyrene	Constantino- polin.	
51.	107.	251. B.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Phycuntem.	c. ann. 406tum. <i>Epp.</i> commendatitiæ, in usum unius ejusdemque viri (Gerontii). Scriptæ sunt post ann. 405; nam in <i>ep.</i> 83. p. 229. A. plures sibi filios fuisse testatur. (Nisi forte <i>epp.</i> 82, 85, 86. imitationi li- brarii vel exercitationibus tyronum scholasticis originem debent, ad <i>ep.</i> 84 ^{am} compositæ). Literæ commendatitiæ in usum Diogenis, consobrini Synesii, Constantinopolin abituri, scriptæ. Dubio enim caret, Dioge- nem esse, de quo, nomine celato, agit <i>ep.</i> 118. — cf. p. 256. B. ἀρχ. οὐκ ἀφιλότιμον ἀρχὴν cum p. 266. C. ἤρξε . . . ἀρχὴν. cf. p. 256. B. C. ἐνδεικτῶν κακῶς ἐπιφύντων τῇ Κυρῆνῃ et τῶν παμπο- νῆρων θηρίων cum p. 257. A. συκοφάντων ἐνδεικτῶν et κοινῶν ἀλα- στόρων τῆς χώρας et cum p. 267. A. ἐνδείκτης. — Temporis au- tem indicium exhibet p. 256. C. (Ἀνδρέμιος). Epistolæ hæ quinque, quæ vel vitam Synesii ruralem descri- bunt vel dona, e proventu agrorum amicis offerunt, ad tempus referendæ sunt, quo, finitò bellò, otio quieto indulgens rusti- cabatur. <i>Ep.</i> 134. (Num. 65.) scripta est paulo post <i>ep.</i> 131. (Num. 62.); nam provocat p. 270. D. ad fasciculum epistolarum (puta Numm. 62-64.), quod cum Diogene nuper (πρώην) transmi- serat. Junctim eas exhibui, magis tamen ob argumenti simili- tudinem, quam indiciiis chronologicis innisus. Scripta post <i>ep.</i> 134; nam Diog., qui hîc nuper abiisse dicitur, in <i>ep.</i> 23. quinque saltem menses absentem fuisse legimus.
52.	122.	258. D.				
53.	113.	251. B.				
54.	125.	260. D.				
55.	108.	251. C.				
56.	101.	213. D.				
57.	82.	228. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Phycun- tem.	
58.	84.	229. B.				
59.	85.	229. C.				
60.	86.	229. D.				
61.	83.	229. A.				
			Χρυσῇ.		in urb. quan- dam Pentap.	
62.	131.	266. A.	Πυλαιμένει.	Cyrene	Constantino- polin.	
63.	118.	256. B.	Τρωίλω.			
64.	119.	256. D.	Τρυφῶνι.			
65.	134.	270. C.	Πυλαιμένει.	E prædiis	Constantino- polin.	
66.	92.	231. C.	Τῷ ἀδελφῷ.		Phycuntem.	
67.	148.	284. B.	Ὀλυμπίω.		Seleuciam?	
68.	114.	251. B.	Τῷ ἀδελφῷ.		Phycuntem.	
69.	40.	180. B.	Οὐρανίω.		Nissam.	
70.	23.	175. B.	Διογένει.	Cyrene	in Syriam.	

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
71.	24.	175. C.	Σιμπλικίω,	Cyrene	Constantino- polin.	Scripta post ep. 134; nam Simpl., quem in hac (p. 271. A.) amicum Synesius vocat, in ep. 24. amicitiae spretae accusatur.
72.	109.	252. B.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Phycuntem.	Epp. has quinque, etsi tempus eorum accuratius constituere non licet, scriptas tamen constat tempore pacis, quum frater in vicinia (Phycunte) degebat; id quod ostendunt et epistolarum brevitates et res, de quibus agitur, et alia indicia specialiora (ep. 109. Syn. ad fratrem pedibus decendere vult: Phycuntem cf. ep. 129. p. 263. C.; jubet fratrem e Ptolemaide [utpote Phycunti propiore quam Cyrene] quid novi sibi referre; ep. 52. 32. Frater, ad portum Cyrenes habitans, mandata Synesii transmarina exsequenda habet).
73.	39.	180. B.				
74.	52.	189. C.				
75.	106.	250. D.				
76.	32.	177. D.				
77.	53.	189. D.	Τῷ ἀδελφῷ	Cyrene	Phycuntem.	c. ann. 407num.
78.	111.	253. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Phycuntem.	Scripta post ann. 406; nam tres Synesii filii memorantur. cf. dissert. § 4. p. 34. Not. 3. fin.
79.	22.	175. A.	Ἀναστασίω.	Cyrene	Constantino- polin.	Epistolae 53 (Num. 77.) fere aequalis, ut suadet argumenti affinitas. cf. dissert. l. l.
80.	110.	252. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandri- am.	Scripta ante ann. 408; nam videtur Anast. in hac ep. praeceptor filiorum imperatoris (o: Arcadii, qui anno illo mortuus est) vocari.
81.	150.	288. D.	Πυλαιμένει.	Cyrene	Heracleam.	Temporis indicium suggerit Antiochi Persae mentio p. 253. C. cf. dissert. § 33. p. 202. Not. 1. fin. Eprolixa rerum Pentapolitanarum narratione probabile fit, fratrem Alexandriam jam revertisse, ubi certe anno 409 eum invenimus (cf. infr. Num. 116. ep. 105.).
82.	151.	289. B.				Scriptae post ep. 134. (Num. 65.); nam Pylam, propositum suum, Constantinopolin cum Heraclea, urbe patria, commutandi (cf. ep. 103. p. 241. C.), quod in ep. 134. p. 270. D. animo adhuc volvere dicitur, in ep. 150. (p. 288. D. Ἡράκλειαν) et 151. p. 289. B. (κρείττων ὁ τῆς πατρίδος ἔρως) ad finem perduxisse dicitur.
83.	42.	180. D.	Κληδονίω.	Cyrene	Ptolema- idem.	c. ann. 409num.
84.	47.	186. D.	Θεοτίμω.	Cyrene	Constantino- polin.	Tempore sibi aequales; nam utramque scribendi idem facinus (cf. p. 181. A. κεραμίων cum p. 186. D.) ansam dedisse videtur.
85.	44.	181. C.	Ιωάννη.	Cyrene	in urbem quandam Pentapolit.	Indicium temporis a quo suggerit p. 187. A. B. (Ἀνδρέμιος, Τρωί- λος); ep. autem 47, utpote quae in ep. 91 (vid. infra Num. 121.) ex- citetur (cf. p. 187. A. Μαρτυρίω cum. p. 231. C. Μαρτ... τῆς δι' αὐτὸν γενομένης ἐπιστολῆς), hac non multo prior habenda est.
86.	50.	188. B.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandri- am.	Videntur igitur epp. 42. et 47. ad tempus extremæ morum deprava- tionis, quod praefecturam Andronici anteibat, pertinere. cf. dissert. § 35. p. 200 sqq.).
						Tempore sibi aequales (cf. p. 181. D. Αἰμύλιον cum p. 188. B.).
						Indicium termini a quo exstat p. 182. B. (τῶν παιδίων τῶν ἐμαυ- τοῦ) sed accuratius termini ad quem p. 188. D., ubi Julius et
						Johannes in patriam tum saevisse dicuntur: sub praefectura An- dronici, (cujus scelerum socius erat Julius p. 225. B. cf. ep. 95.
						Num. 92.), et quidem ante electionem Synesii in episcopatum,
						ante quam Johannes monachus factus est (vid. ep. 147. Num. 87).

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
87.	2.	160. A.	Ἰωάννη.	Cyrene	in urbem Pentapoli- litanam.	E vbb. p. 188. D. (σὺ δὲ . . . μηδὲ γράφειν ἔτι μοι περὶ τῶν ἐκεῖθεν πραγμάτων) patere videtur, fratrem non Phycunte, sed Alexandriae habitasse.
88.	63.	206. B.				
89.	64.					
90.	147.	283. C.	Ἰωάννη.	Cyrene	in mona- sterium	Scriptae ante ep. 147. (Num. 87.) cf. <i>dissert.</i> § 35. p. 215. Not. 6.
91.	73.	219. D.	Τρωῖλω.	Cyrene	Constantino- polin.	Scripta initio anni 409. cf. <i>dissert.</i> l. 1.
92.	95.	233. A.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandri- am.	Indicia chronologica: a., p. 220. A. (Ἀνδρέμιος; b., 221. C. D., unde cernitur, Andronicum post Gennadium praefecturam jam tenuisse. cf. <i>dissert.</i> § 33. p. 203. Not. 6. Eodem tempore; nam certum videtur, τὸν ἐπὶ καιροῦ δυνάστην p. 234. D. Andronicum esse. cf. <i>dissert.</i> l. 1. (Aliud temporis criterium exstat p. 234. C. τῶν παιδίων μου.).

EPISTOLAE INCERTAE ÆTATIS, QUÆ A PHILOSOPHO SCRIPTAE ESSE VIDENTUR:

93. Ep. 3. p. 160. B. Τῷ ἀδελφῷ.	101. Ep. 35. p. 179. B. Τῷ ἀδελφῷ.	109. Ep. 120. p. 257. A. Τῷ ἀδελφῷ.
94. — 7. p. 171. B. Θεοδώρῳ καὶ τῇ ἀδελφῇ.	102. — 36. p. 179. C. Τῷ ἀδελφῷ.	110. — 145. p. 281. C. Ἐρκουλιάνῳ.
95. — 15. p. 174. D. Τῇ φιλοσόφῳ.	103. — 41. p. 180. D. Ἐταίρῳ.	111. — 149. p. 288. B. Ὀλυμπίῳ.
96. — 17. p. 175 a. D. Ἡλιοδῶρῳ.	104. — 65. p. 206. B. Τῷ ἀδελφῷ.	112. — 152. p. 289. C. Πυλαιμένει.
97. — 25. p. 175 b. D. Ἡλιοδῶρῳ.	105. — 112. p. 254. A. Τρωῖλω.	113. — 153. p. 290. A. Πυλαιμένει.
98. — 27. p. 176. B. Κώνσταντι.	106. — 115. p. 255. B. Θεοδώρῳ ἱατρῷ.	114. — 155. p. 293. C. Δομετιανῷ
99. — 28. p. 176. C. Συμπλικίῳ.	107. — 116. p. 255. C. Αὐξεντίῳ.	115. — 156. p. 294. A. } σχολαστικῷ. cf.
100. — 33. p. 178. D. Τῇ φιλοσόφῳ.	108. — 117. p. 256. A. Ἡλιοδῶρῳ.	<i>dissert.</i> § 16. p. 111. Not. 3.

2.) EPISTOLAE AB EPISCOPO SCRIPTAE.

(De his cf. ep. Waechtleri in Act. Erudit. Lps. 4. ao. 1710. Mens. Novembr. p. 482.).

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
116.	105.	246. D.	Τῷ ἀδελφῷ.	Cyrene	Alexandri- am ¹⁾ .	c. ann. 409num. ¹⁾ p. 249. A. 250. D. cf. <i>dissert.</i> § 17. p. 116 sq. Scripta est aliquantisper post electionem in episcopatum, sed sanctione Theophili nondum impetrata (cf. <i>dissert.</i> § 19. p. 125.) ο: tempore autumnali anni 409. cf. <i>dissert.</i> § 12 p. 92 sqq.
117.	11.	172. D.	Τοῖς πρεσβύτεροις.	Alexandriā	Ptolema- idem.	c. ann. 410num. ¹⁾ cf. Num. 34. p. 133. Rationes, quæ has epp. sibi æquales habere suadent, vid. in <i>dissert.</i> § 24. p. 148. Not. 1. Indicia chronoll. exstant p. 236. B. ἑβδομον ἡδη μῆνα et p. 174. A. ἐντεῦθεν ἡδη. cf. <i>dissert.</i> l. 1. et § 12. p. 95.
118.	96.	236. A.	Ὀλυμπίῳ.	Alexandriā	Seleuciam ¹⁾	
119.	13.	173. D.	Πέτρῳ πρεσβυτέρῳ.	Alexandriā	Ptolema- idem.	

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
120.	79.	224. C.	Ἀναστασίω.	Ptolemaide	Constantino- polin.	Scripta, quum, inauguratione solenni accepta, Alexandria Ptolemaidem reversus erat (p. 226. D. ἀπόντων μὲν ἡμῶν), nec diu post munus initum (p. 227. A. ἄχρη νῦν. C. Πτολ., τὴν λαχου- σάν με πόλιν), quum filii jacturam fecerat (p. 226. D.), necdum Andronicō excommunicatō (p. 225.). cf. <i>dissert.</i> § 12. p. 93. Not. 2. § 33. p. 203. Not. 6. et § 37. p. 223. Not. 1.
121.	91.	231. B.	Τρωίλῳ.	Ptolemaide	Constantino- polin.	Ab episcopo scripta (p. 231. B. νυνὶ δὲ ἐπέταξε γὰρ ὁ θεὸς κ. τ. λ.), nec diu post ep. 47., ad quam p. 231. C. (Μαρτύριος) respici- tur. vid. Num. 84. ep. 47.
122. 123.	93. 8.	231. D. 171. D.	Ἡσυχίῳ. Τῷ ἀδελφῷ.	Ptolemaide	Cyrenen ¹⁾ . Alexandri- am.	¹⁾ utpote urbem Euoptii natalem, cujus curiæ adscriptus erat (p. 232. A. βουλευταῖς.). — Scriptæ videntur, quo tempore Syn. episcopus (p. 171. D. πανηγυρ. γραμμάτ.) injuriis Andronici, in <i>epp.</i> 79. (Num. 120.) et 57. (Num. 124.) memoratis, obnoxius erat. (cf. p. 171. D. λυποῦμαι τοῖς ἑμαυτοῦ. p. 172. A. δυσημερία. p. 232. B. παραμυθίας δεόμενον.).
124.	57.	191. B.	Κατὰ Ανδρονίκου.	Oratio, Pto- lemaide	coram po- pulo habita.	De Andronico excommunicando cf. <i>dissert.</i> § 25. p. 154. Not. 1. Paulo ante adventum Anysii p. 193. B. vid. <i>dissert.</i> § 12. p. 93. Not. 2. et § 36. p. 218. Not. 3., nec diu post ep. 79. Num. 120. (p. 196. C. mors filii. cf. <i>dissert.</i> § 37. p. 223. Not. 1.).
125.	58.	201. B.	Πρὸς τοὺς ἐπισκό- πους.	Ptolemaide	in dioecesi Pentapolit.	Decretum excommunicationis, epistolæ 58 (Num. 124.) æquale. cf. <i>dissert.</i> § 25. p. 155.
126. 127.	6. 14.	170. D. 174. C.	Ἀνυσίῳ. Ἀνυσίῳ.	Ptolemaide	in urbem aliquam Pentapoli- tanam.	Tempore sibi fere æquales; nam Syn. in ep. 14. satisfactionem de Carna jam obtinuisse dicitur, quam in ep. 6. Anysium rogat. Anni tempus indicatur p. 174. C. ἐν νηστήμοις ἡμέραις. cf. <i>dissert.</i> § 12. p. 93. Not. 1.
128. 129.	94. 37.	232. B. 179. C.	Ἀνυσίῳ. Ἀνυσίῳ.	Ptolemaide		Tempore sibi fere æquales (cf. p. 232. D. Ἰωάννην [vid. <i>dissert.</i> § 35. p. 215. Not. 6. fin.] cum p. 179. C.). Anysius jam fortitudinis periculum dederat (p. 232. C.).
130.	77.	223. B.	Ἀνυσίῳ.	Ptolemaide		Pompa in honorem Anysii victoris memoratur. Videtur au- tem Andronicus in præfectura quidem fuisse, sed excommuni- cationi minori obnoxius (Ανδρον. κατελάβ. cf. <i>dissert.</i> § 25. p. 156. Not. 2.).
131.	72.	218. C.	Τοῖς ἐπισκόποις.	Ptolemaide	in dioecesi Pentapolit.	Andronicus ecclesia extruditur. Epistolis igitur 57. et 58. paulo serior, et epistolæ 67. (cf. p. 219. A. οὐπω πέρυσιν cum p. 207. A. vid. <i>dissert.</i> § 12. p. 94. Not. 3.) fere æqualis.
132. 133.	66. 67.	206. C. 208. A.	Θεοφίλῳ. Θεοφίλῳ.	Ptolemaide Palæbisca ¹⁾	Alexandri- am	¹⁾ p. 211. B. Epistolam 67., non diu post ep. 66. exaratam esse, docet p. 216. C. πρώην ἡρώτησα. — Temporis indicium exhibetur 1., p. 207. A. ἔτος ἤδη τρίτον. — οὔτε πόρρωθεν. — πέρυσιν οὐπω. α: medio anno 410. (cf. <i>dissert.</i> § 12. p. 93 sq. et Nott.) 2., p. 208. A. πένθιμον ἀσχολίαν, quæ filii secundi mortem indicare videntur (cf. <i>dissert.</i> § 37. p. 223. Not. 2.).
134.	78.	223. B.	Ἀνυσίῳ.	Ptolemaide	in urbem Pentapolit.	Catastasi de Anysio p. 304. æqualis (cf. p. 223. B. Οὐννιγάρδας. 224. A. δεήδητι βασιλέως. cum p. 305. B. C.), et quidem scripta, quo tempore exitus Anysii e provincia prope instabat (p. 305. C.) α: exeunte anno 410.

Ordo novus.	Ordo vulgaris.	Pag.	Cui data sit epistola.	Unde scripta.	Quo missa.	Indicia loci et temporis.
135.	59.	203. C.	Ἀνυσίω.	Ptolemaide	Constantino- polin.	<i>c. ann. 411mum.</i> Scripta in usum amici ad Anysium, Constantinopolin jam digressum, et hostibus iterum irruentibus.
136.	90.	230. D.	Θεοφίλω.	Ptolemaide	Alexandri- am.	Scripta mensibus aliquot ab excommunicatione elapsis in gratiam Andronici infelicis. cf. <i>dissert.</i> § 25. p. 158.
137.	46.	186. B.	Ἀναστασίω.	Ptolemaide	Constantino- polin.	Post <i>ep.</i> 69. (Num. 120.); nam queritur Syn., quod amici benevolentiae cum fortuna secunda jacturam fecerat.
138.	89.	230. C.	Τῷ ἀδελφῷ.	Ptolemaide	Alexandr.	Scriptae inter extrema obsidionis Ptolemaidensis pericula, quae in catastasi p. 298 sqq. describuntur, filio secundo jam mortuo (p. 230. C.) a: ao. 411. (<i>Cat.</i> p. 298. D. ἑβδομον ἔτος cf. <i>dissert.</i> § 12. p. 92.) cf. <i>dissert.</i> § 37. inpr. p. 223. Not. 2.
139.	69.	217. C.	Θεοφίλω.	Ptolemaide	Alexandri- am.	
140.	9.	172. B.	Θεοφίλω. Τῇ φιλοσόφῳ.	Ptolemaide	Alexandr.	Scriptae sunt quatuor priores ante mortem Theophili (412. idib. Octobr.). Epistolam autem 81. cum 80. aequalem habere suadet ejusdem viri (Nicæi) in utrâque commendatio. Aliud indicium chronol. insuper habet <i>ep.</i> 81. p. 228. C. (υἱὼν πολλῶν εὐνιν.).
141.	68.	217. B.				
142.	76.	222. C.				
143.	80.	228. A.				
144.	81.	228. B.				
145.	70.	217. D.	Πρόκλῳ.	Ptolemaide	Constantino- polin.	<i>c. ann. 412mum.</i> Scriptae post mortem ultimi filii (p. 218. A. 261. C.) cf. <i>dissert.</i> § 38. p. 223. Not. 4.
146.	126.	261. C.	Ἀσκληπιοδότῳ.	Ptolemaide	in urbem Pentapolit.	
147.	12.	173. C.	Κυρίλλῳ.			Scripta post mortem Theophili p. 173. C. τῆς ὁσίας μνήμης cf. <i>dissert.</i> § 30. p. 181. Not. 4.
148.	62.	205. C.	Τῷ ἡγεμόνι.	Ptolemaide	Constantino- polin.	<i>c. ann. 413tium.</i> Epist. commend. in usum Marcellini, ducis, ut videtur, ab ao. 412., nunc Constantinopolin reversuro. cf. <i>dissert.</i> § 38. p. 223. Not. 3.
149.	10.	172. B.	Τῇ φιλοσόφῳ.	Ptolemaide	Alexandr.	Scriptae a patre omni jam prole orbato (p. 172. D. 175. a. B.). Ultima morientis suspiria. cf. <i>dissert.</i> § 38. p. 224. Not. 1.
150.	16.	175. a. A.				

EPISTOLÆ INCERTÆ ÆTATIS, QUÆ AB EPISCOPO SCRIPTÆ ESSE VIDENTUR.

151. *Ep.* 5. p. 169. C. Τοῖς πρεσβύτεροις. } Tempore æquales, ut vi-
152. — 45. p. 186. A. Ὀλυμπίῳ. } detur (cf. *dissert.* § 26. p.
153. — 69. p. 203. D. Αὐξεντίῳ. (p. 204. A. ἱεροί... νόμοι). } 162. Not. 4.).
154. *Ep.* 87. p. 230. A. Τῷ ἀδελφῷ. (λαχούσης με πόλεως).
155. — 121. p. 257. B. Ἀναστασίῳ
τῷ ὑδροκωμήτῃ. (p. 258. B. τοῖς ἱερεῦσιν.).
156. — 128. p. 263. A. Πρὸς ἐπίσχ. κ. τ. λ. cf. *dissert.* § 26.
p. 162. Not. 3.

Order	Number	Page	Author	Editor
135	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
136	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
137	40	130 B	Proterozoic	Proterozoic
138	20	130 C	Proterozoic	Proterozoic
139	20	130 A	Proterozoic	Proterozoic
140	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
141	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
142	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
143	20	130 A	Proterozoic	Proterozoic
144	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
145	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
146	20	130 C	Proterozoic	Proterozoic
147	20	130 C	Proterozoic	Proterozoic
148	20	130 C	Proterozoic	Proterozoic
149	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic
150	20	130 B	Proterozoic	Proterozoic

PROTEROZOIC

151	20	130 C	Proterozoic	Proterozoic
152	20	130 A	Proterozoic	Proterozoic
153	20	130 A	Proterozoic	Proterozoic

CORRIGENDA ET ADDENDA.

- Pag. 4. Lin. 9. Post vb. "Unicum" adde ³).
- 4. Not. 3. Lin. 15. post vb. "Mem." adde Paris. 1707. 4.
- 5. Not. 2. adde: ep. 93. p. 232. A.
- 5. Not. 4. Lin. 2. et 13. "Golhofredus" lege Gothofredus.
- 8. In textu et notis § 2^{dæ} passim "Ptolomæus", "Ptolomais", pro "Ptolemæus", Ptolemais.
- 9. Not. 3. Lin. 1. Quir. lege Fabric.
- 13. Not. 4. § 33. lege § 32.
- 22. Not. 2. Lin. 7. post vbb. "Nouv. Bibl." adde Paris. 1693.
- 28. Not. Lin. 9. sodalium lege sodalitium.
- — — 14. post vb. "testatur." adde: cf. ep. 123. p. 260. A. τὸ συνέδριον.
- 29. Not. 1. ante vb. Cf. adde: Vid. *hymn.* 3. v. 477. 78. *Somn.* p. 150. C. ep. 154. p. 293. B.
- 37. Lin. 13. post. vb. "objurgantem." adde; Not. cf. ep. 132. p. 268. C. ep. 130. p. 265. B. C. ep. 133. p. 269. D. ep. 125. p. 261. A. B.
- — Lin. 16. post. vb. "omittebat" adde: Not. ep. 130. cf. infr. § 8. p. 73.
- 41. Lin. 14. duos lege duas.
- 45. Not. Lin. 2. ab imo. post vb. "videatur" adde cf. *Rosenm. hymn.* 5. p. IV. *Krabing. Ann.* in or. passim.
- 50. Lin. 1. post vb. "addicti." adde Not. De *Cynicis* et ratione, quæ iis cum Neoplatonicis (ascetin eorum admirantibus, sed contemptum magiæ inique ferentibus) fuit. vid. inpr. Clar. *Tholuck. Das Wesen des Heydenthums in Neand. Denkw.* ed. 2da. T. 1. p. 112. 113.
- 51. Not. 2. adde: De diverso circa monachos iudicium Synesii et Libanii vid. Clar. *Neand. h. e.* T. 2. P. 2. p. 543.
- 53. Not. Lin. 10. post vb. "ep. 120." adde: in ep. 146. p. 283. B.
- 61. Lin. 9. post vb. "testatur" adde: Not. vid. infr. § 15. p. 105. Not. 2. 3.
- 62. Not. Lin. 3. ab imo. quos lege quas.
- 79. Not. 4. "p. 77." lege p. 78.
- 83. Not. 1. Lin. 1. post: p. 264. B. adde: ep. 65. p. 206. B.
- 99. Quæ in num. 3.) disputantur, ante ea, quæ in num. 2.) exhibentur, transponenda sunt.
- 101. Not. 1. Lin. 3. v. 6. lege v. 9.
- 102. Lin. 7. post vb. "ducerent." adde: cf. inpr. vbb. *Symmachi* et *Procli* (vita auct. Marino 47), quæ exhibent *Neander V. C.* (*Denkw. T. 1. p. 410.*) et *Tholuck V. C.* (comment. das Wesen d. Heyd. in *Neand. Denkw. T. 1. p. 110.*).

- Pag. 105. Not 3. Lin. 6. post vb. "humana" adde: in.
 — 119. Not. Lin. 10. ab imo. post vb. "servare" adde: ut
H'e onymus contra Vigilantium, nimio disputatio-
 nis fervore abreptus, contendit. cf. *Neand. h. e.*
T. 2. P. 1. p. 316. Not.
 — 122. Not. 1. adde: de serioribus Origenismi vestigiis
 cf. *Neand. h. e. T. 3. P. 3. p. 1460.*
 — 129. Lin. 13. Origines lege Origenes.
 — 131. Not. 2. adde: *Neand. h. e. T. 2. P. 3. p. 1459. 60.*
 — 138. Not. 3. adde: ita quoque nuperrime *Neand. h. e.*
T. 2. P. 3. p. 1458.
 — 139. Not. 1. Lin. 6. ab imo. post vb. "legere" adde non.
 — 144. Lin. 5. ab im. habendas lege habendos.
 — 168. Not. Lin. 13. Erythræ lege Erythri.
 — 169. Not. 4. Lin. ult. ab imo. *Alhanas.* lege *Athanas.*
 — 199. Not. 1. Lin. 7. adde: vid. infr. § 36. p. 219.
 — 204. Lin. 1. post. vb. "videtur" adde: *Not. vid. infr.*
 § 37. Not. 6. fin.

Vitia hæc, in verbis *græcis* commissa, ex difficultate in
 literis minutulis adhibendis indulgentiam candidi lectoris
 exspectant:

- Pag. 10. Not. 6. Lin. 2. *και* lege *καλ*.
 — 17. Not. 1. Lin. 1. *Ευτρόπιος* lege *Εὐτρόπιος*.
 — 17. Not. 3. Lin. 1. ab im. *Ῥωμαίων* lege *Ῥωμαίων*.
 — 19. Not. 2. Lin. 2. ab im. *αὐτὸν* lege *αὐτόν*.
 — 20. Not. 3. Lin. 1. *ἀκροβολισμοί* lege *ἀκροβολισμοί*.
 — 28. Not. Lin. 23. *τροπων* lege *τροπων*.
 — 32. Not. 1. Lin. 9. *Ἀζάριον* lege *Ἀζάριον*.
 — 32. Not. 3. Lin. 13. *αρχ.* lege *αρχ.*
 — 40. Not. 2. Lin. 2. *ἀκύμαντον* lege *ἀκύμαντον*.
 — 47. Not. 2. Lin. 1. *ἀλλό* lege *ἀλλό*.
 — 47. Not. 3. Lin. 4. *ἐδαφους* lege *ἐδάφους*.
 — 47. Not. 3. Lin. 8. *δεκαδι* lege *δεκάδι*.
 — 47. Not. 3. Lin. 3. *παρακεῖσθαι* lege *παρακεῖσθαι*.
 — 53. Not. Lin. 9. ab im. *ἐαυτῶ* lege *ἐαυτῶ*.
 — 60. Not. Lin. 4. *ἐπιβαλομενοι* lege *ἐπιβαλομενοι*.
 — 84. Not. 2. Lin. 3. *ὀρθοῦν* lege *ὀρθοῦν*.
 — 86. Not. 1. Lin. 2. *ἐκτος* lege *ἐκτός*.
 — 90. Not. 2. Lin. 20. *πονήρῳ* in nonnullis exempll. pro
πονηρῶ.
 — 93. Not. 3. Lin. 1. *ἦδη* lege *ἦδη*.
 — 117. Not. 2. Lin. 2. *Θεοφίλου* lege *Θεοφίλου*.
 — 127. Not. Lin. 2. *ὦν* lege *ὦν*.
 — 127. Not. 1. Lin. 6. *ἀρρήτων* lege *ἀρρήτων*.
 — 130. Not. 2. Lin. 2. *ἐγκρίνειν* lege *ἐγκρίνειν*.
 — 130. Not. 2. Lin. 2. *ὦ* lege *ὦ*.
 — 175. Not. 3. Lin. 1. *ἐν* lege *ἐν*.
 — 178. Not. Lin. 5. *μακάρια* lege *μακαρία*.
 — 178. Not. Lin. 6. *σεβάσμια* lege *σεβάσμιος*.
 — 208. Not. 2. Lin. 5. ab imo. *κωμήτα* lege *κόμητα*.
 — 220. Not. 2. Lin. 1. *Ἀνύσιος* lege *Ἀνύσιος*.

226

ye

Clausen, Emil T.

De Synesio Philosopho, Libyae Pentapoleos Metropolitae Commentatio

Hafnia 1831

Biogr. 1140

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10067291-2